

อเมริกา จาริก

เดินทางสู่ชีวิตด้านใน
หลวงพ่อดำเขียน สุวนฺตโน

★ จรไปในโลกกว้าง
พระไพศาล วิสาโล

อเมริกา จาริก

เดินทางสู่ชีวิตด้านใน

หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ

จรไปในโลกกว้าง

พระไพศาล วิสาโล

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๑๑๕

อเมริกาจารย์ิก

โดย หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ
พระไพศาล วิสาโล

พิมพ์ครั้งที่ ๒
จำนวนพิมพ์
จัดพิมพ์โดย

มีนาคม ๒๕๕๓

๗,๐๐๐ เล่ม

ชมรมกัลยาณธรรม

๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐

โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๖๓๕-๓๕๕๘

แฟกซ์

จัดรูปเล่ม

คนข้างหลัง

ช่วยแก้คำ

อะตอม

อนุเคราะห์จัดพิมพ์โดย

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

๖๕/๑๖ ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน

กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๒๒-๕๐๐๐

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

ขอมอบเป็นธรรมบรรณาการ

แต่.....

จาก.....

คำปรารภ

(ในการพิมพ์ครั้งแรก)

การเดินทางสู่ต่างแดนมิได้เป็นเพียงแค่การไปยังโลกที่ตนไม่คุ้นเคยเท่านั้น หากยังเป็นการพาตนเองเข้าไปยังโลกส่วนตัวของคนอื่นอีกมากมาย ทั้งที่รู้จักและไม่เคยรู้จักมาก่อน บ่อยครั้งนั้นหมายถึงการที่เขาสละเวลาส่วนตัวให้แก่เราในฐานะผู้มาเยี่ยมเยือน เปิดบ้านรับรองเราในฐานะอาคันตุกะ แต่บางครั้งเราก็ได้รับการเชื้อเชิญให้ไปนั่งในใจเขาในฐานะมิตรหรือครูบาอาจารย์เลยทีเดียว

เหนืออื่นใดการจาริกต่างแดนเป็นโอกาสอันดีสำหรับการเดินทางเข้าสู่โลกด้านในของตัวเอง ประสบการณ์แปลกใหม่จะมีคุณค่ายิ่งยอก็คือเมื่อพาเราเข้าสัมผัสกับ “ตัวตน” ที่แท้จริง (หรือพูดให้ถูกคือ ความเป็นจริงในตัวเรา) หรือไม่ก็กระตุ้นให้เราสำรวจตรวจตราอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง ยามประสบพบเห็นสิ่งที่ไม่คาดคิด และอาจจะดีกว่านั้น ถ้าหากว่ามันกระตุ้นให้เราต้องตั้งคำถามกับความคิดความเชื่อเดิมๆ ซึ่งรับสืบทอดมาโดยขาดมนสิการ

การเดินทางต่างแดนจึงควรมีทั้งมิติภายนอกและมิติภายในขณะที่จรไปในโลกกว้าง เราก็ไม่พึงหมกมุ่นเพลิดเพลินกับสิ่งรอบตัวเท่านั้น หากควรกลับมามองตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ชีวิตยังลึกลงไปในขณะที่หูดตาเปิดกว้างขึ้นตามระยะทางที่เดินผ่าน

อเมริกาจาริก เป็นบันทึกประสบการณ์การเดินทางในสองมิติและสองความหมายดังกล่าว ภาคแรกเป็นเรื่องของชีวิตด้านใน โดยคัดัดตอนจากคำบรรยายของหลวงพ่อดำเขียน สุวนฺธ (พระครูบรรพตสุวรรณกิจ) ในช่วงที่ท่านเดินทางไปตามเมืองต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างเดือนพฤษภาคมและกรกฎาคม ปี ๒๕๔๐ ส่วนภาคที่สองเป็นบันทึกเกี่ยวกับชีวิต สังคม และธรรมชาติบางส่วนเสียของสหรัฐอเมริกาเท่าที่ข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นในระหว่างที่ติดตามเป็นล่ำมให้แก่หลวงพ่อดำเขียนในช่วงเดียวกัน บันทึกดังกล่าวแม้จะเขียนเพื่อมุ่งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในโลกกว้างสู่ผู้อ่าน แต่ก็ยังเป็นโอกาสให้ข้าพเจ้าได้หวนกลับมาเฝ้ามองตนเองในหลายครั้งด้วย กระนั้นก็ขอสารภาพว่าแม้ตัวจะเดินทางไปกว้างไกลถึงคอนโลก แต่ใจก็ยังห้อยลึกลงไปได้ไม่เท่าไร

สำหรับภาคแรกนั้น ข้าพเจ้าคัดเฉพาะคำบรรยายเพียงบางส่วนของหลวงพ่อมาลงเท่านั้น โดยเลือกตอนที่ไม่สู้จะซ้ำกันกับเพื่อไม่ให้แต่ละบทในหนังสือมีความยาวมากเกินไป อย่างไรก็ตามมีคำบรรยายหลายเรื่องของหลวงพ่อน่าจะนำมาตีพิมพ์เผยแพร่อย่างครบถ้วน จึงตั้งใจว่าในโอกาสต่อไปจะนำคำบรรยายเหล่านี้มารวมพิมพ์เป็นเล่มแยกต่างหากออกไป

อเมริกาจาริก เกิดขึ้นได้เพราะมีจุดเริ่มต้นจากการที่พุทธสมาคมแห่งสหรัฐอเมริกาสนับสนุนหลวงพ่อดำเขียนไปแสดงธรรมและนำกรรมฐาน ณ วัดจวงเหียน เมืองคาร์เมล รัฐนิวยอร์ก ระหว่างเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม ปีที่แล้ว โดยมีคุณดไวท์ เฉิน เป็นผู้ประสานงานร่วมกับคุณหมอดงศักดิ์ ดันไพจิตร นอกจากนั้นในขั้นตอนทำหนังสือคุณสายใจ พินิจธิธรรม และคุณธวัชชัย ปัญญานนฐ์วาท ได้กรุณาถอดเทปคำบรรยายของหลวงพ่อดำ โดยมีคุณอำไพ พรหมบุญญิตี เป็นกำลังสำคัญในการตีพิมพ์ต้นฉบับ และประสานงานทุกขั้นตอนจนหนังสือเสร็จเป็นรูปเล่ม ทั้งยังได้คุณเชาว์ อัคร มาช่วยด้านศิลปกรรมทำให้หนังสือมีความงดงามขึ้น จึงขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่ได้เอ่ยนามข้างต้น

อันที่จริง มีอีกหลายท่านที่ได้มีส่วนช่วยให้เกิดอเมริกาจาริก ท่านเหล่านั้นคือเจ้าภาพและมิตรสหายที่ได้ให้การต้อนรับหลวงพ่อดำและข้าพเจ้าอย่างอบอุ่น โดยยอมให้เข้าไปยังโลกส่วนตัวของท่านด้วยความเต็มใจ ท่านเหล่านี้มีทั้งพระและโยม ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ แม้จะไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้เนื่องจากความจำกัดของเนื้อที่ แต่ก็อยู่ในสำนึกบุญคุณของเราเสมอมา

พระไพศาล วิสาโล

๑ มิถุนายน ๒๕๔๑

คำปรารภ

(ในการพิมพ์ครั้งที่สอง)

ชมรมกัลยาณธรรมมีความประสงค์จะพิมพ์หนังสือเรื่อง*อเมริกาจาริก* เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทานแก่ผู้มาร่วมงานแสดงธรรม ที่จะจัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๑๖ ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ศกนี้ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดีที่มีส่วนร่วมในการบำเพ็ญบุญกุญชรีกียา ดังกล่าว

อเมริกาจาริก เป็นหนังสือว่าด้วย “การเดินทางสู่ชีวิตด้านใน” และ “การจรไปในโลกกว้าง” อันเป็นผลสืบเนื่องจากการที่หลวงพ่อดำเขียน สุวณฺโณ ได้รับนิมนต์ไปแสดงธรรมและนำกรรมฐานที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ๒๕๔๐ โดยมีข้าพเจ้าเป็นทั้งล่ามและผู้ติดตาม การบรรยายของหลวงพ่อดลอดสามเดือนในประเทศนั้น ได้ดัดทอนมาพิมพ์เป็นภาคแรก ส่วนภาคที่สองเป็นบันทึกประสบการณ์ของ

ข้าพเจ้า ซึ่งเกี่ยวพันกับสถานที่และบุคคลต่างๆที่ได้พานพบระหว่างการเดินทาง ซึ่งได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับชีวิตแก่ข้าพเจ้าอยู่ไม่น้อย และน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วย

การเดินทางสู่ชีวิตด้านใน และการจรไปในโลกกว้างนั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก เพราะการเยือนต่างแดนมิได้หมายถึงการได้พบเห็นสถานที่แปลกๆใหม่ๆเท่านั้น แต่ควรเป็นโอกาสที่เราจะได้เกิดมุมมองใหม่ๆ ทั้งมุมมองต่อโลกและต่อชีวิต การเดินทางที่เกิดประโยชน์มากที่สุด คือการเดินทางที่ช่วยให้เราค้นพบตัวเองในมิติที่ลึกซึ้ง หากเดินทางมากมายหลายทวีปแต่ไม่ได้อะไรจากตัวเองเพิ่มขึ้นเลยก็นับว่าน่าเสียดายเวลาที่เสียไป แม้จะได้ข้าวของกลับมามากมายก็ตาม

ความเป็นมาของหนังสือเล่มนี้มีรายละเอียดอยู่แล้วใน “คำปรารภ” สำหรับการพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๑ การพิมพ์ครั้งใหม่นี้ไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามเนื่องจากหนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเมื่อ ๑๓ ปีที่แล้ว ข้อมูลบางอย่างอาจจะเก่าไปแล้ว ที่สำคัญและควรพูดถึงก็คือ สวัสดิภาพของผู้คนในกรุงนิวยอร์กซึ่งตกต่ำมากเมื่อทศวรรษที่แล้ว บัดนี้ได้ปรับปรุงขึ้นมาก จนนิวยอร์ก

กลายเป็นเมืองที่มีอาชญากรรมน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับเมืองใหญ่อื่นๆในสหรัฐอเมริกา เชื่อว่าเรื่องราวๆในกรุงนิวยอร์กที่กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้ได้ลดลงไปมากแล้ว

ในการพิมพ์ครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทอมรินทร์พริ้นท์ติ้งจำกัด (มหาชน) จึงขออนุโมทนาบริษัทอมรินทร์พริ้นท์ติ้งจำกัด (มหาชน) และชมรมกัลยาณธรรมที่มีกุศลเจตนา พิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นธรรมทาน หวังว่าผู้อ่านจะได้ประโยชน์ในทางธรรมสมเจตนาของผู้ร่วมพิมพ์

พระไพศาล วิสาโล

๒๒ มกราคม ๒๕๕๓

สารบัญ

ภาคหนึ่ง ทางสายใน

โดย หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ

บุญสูงสุด.....	๑๗
คำถามที่ควรหาคำตอบ.....	๒๐
วิชาเอกของมนุษย์.....	๒๒
หลักของภาวนา.....	๒๘
ปัจจุบันคือความจริง.....	๓๐
ลักคิด.....	๓๔
ขอให้เป็นอย่างสุดท้าย.....	๓๖
เหนือความง่วง.....	๔๒
ความจริงมีอยู่ในความไม่จริง.....	๔๔
เคล็ดลับนักปฏิบัติ.....	๔๕
พุทธะในตัวเรา.....	๕๒
ธรรมะหนึ่งเดียว.....	๕๖
จิตปกติ.....	๖๐
เส้นทางชีวิต.....	๖๒

ชัยชนะของชีวิต.....	๖๘
ตาใน.....	๗๓
ชีวิตที่ไม่มีภัย.....	๗๔
ไม่นอกไม่ใน.....	๘๕
รื้อถอนตัวตน.....	๘๘
เหนือสมมติ.....	๙๕
บุญในเรือน.....	๙๙
ธรรมรวบยอด.....	๑๐๑

ภาคสอง บันทึกGRAYทาง

โดย พระไพศาล วิสาโล

เชินต์หลุยส์

งานชิ้นแรก.....	๑๐๗	ที่อยู่ของจิต.....	๑๖๕
เมืองสองแบบ.....	๑๑๐	เปลี่ยนร้ายให้กลายเป็นคุณ.....	๑๖๗
ฝรั่งในวัดไทย.....	๑๑๔	ตั้งใจทำด้วยใจสบาย.....	๑๗๑
ปากกลางเมือง.....	๑๑๖	เขียน.....	๑๗๕

ชิคาโก

วัดธัมมมาราม.....	๑๒๓	สมดุลของจิต.....	๑๗๘
ทอร์นาโด.....	๑๒๗	ศิลปะของการปฏิบัติธรรม.....	๑๘๖
อาณิสสรณ์ของกรรมฐาน.....	๑๒๙	คิดกับพิจารณา.....	๑๙๑
กะเหรี่ยงกลางมหานคร.....	๑๓๐	ทะเลสาบคาร์เมล.....	๑๙๔
		ทุกขลาม.....	๑๙๗
		รากเหง้าของความทุกข์.....	๒๐๑
		สะดวกแต่สร้างปัญหา.....	๒๐๓

คาร์เมล

ถึงที่หมาย.....	๑๓๗	ปัจจุบันและความหวัง	
วัดจวงเหียน.....	๑๔๐	ของวัดจวงเหียน.....	๒๐๗
หลวงพ่อดอแห่งนิวยอร์ก.....	๑๔๒	สติทุกอิริยาบถ.....	๒๑๒
ข้อคิดจากทะเลลามะ.....	๑๔๔		
ทำความฟุ้งซ่านให้เป็นอดีต.....	๑๕๕		
ความยิ่งใหญ่.....	๑๕๗		
หวังให้ไกล ไปให้ถึง.....	๑๖๓		

นิวยอร์ก

สมาธิภาวนา		ที่พึ่งของชีวิต.....	๒๗๘
ไม่ใช่แก้วสารพัดนึก.....	๒๑๗	สิ่งเข้ายวน.....	๒๘๒
ความสูญเสียอันยิ่งใหญ่.....	๒๒๑		
อาชญากรรม			
กับแฮมเบอร์เกอร์.....	๒๒๕		
ความเถื่อนในป่าคอนกรีต.....	๒๓๑		
ข้าวประจำวัน.....	๒๓๔		
เมืองมีชีวิต.....	๒๓๖		
ความสุขของหนอน.....	๒๔๐		
ทานที่ทรงคุณค่า.....	๒๔๔		
อามลา.....	๒๔๘		

บอสตัน

ดักศิลาที่ฮาร์วาร์ด.....	๒๕๕
วอลเดน.....	๒๖๑

ดีทรอยท์

บวชพระลาว.....	๒๖๗
ศูนย์เทคนิคจีเอ็ม.....	๒๗๓

ลาสเวกัส

กลีบคายของกิเลสमार.....	๒๙๑
มหาวิทยาลัยแกรนด์แคนยอน.....	๒๙๕
สังฆกรรมและธรรมชาติ.....	๒๙๘
ฝรั่งรุ่นใหม่.....	๓๐๕
เส้นที่แห่งทะเลทราย.....	๓๐๙
น้ำใจแห่งมิตร.....	๓๑๒

ประวัติ

หลวงพ่อดอเขียน สุวณฺโณ.....	๓๑๔
พระไพศาล วิสาโล.....	๓๑๖

วิธีเจริญสติแบบเคลื่อนไหวมือ	
เป็นจังหวะ ตามแนว	
หลวงพ่อดอเขียน จิตตสุโก.....	๓๑๘

ภาคหนึ่ง ทางสายใน

โดย หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ

บุญ สูง สุด

ความรู้สึกตัวมีทุกอย่างพร้อมอยู่ในนั้นทั้งหมด มีเมตตา มีกรุณา มีมุทิตา มีอุเบกขา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มีความอดกลั้นอดทน มีบุญอยู่ในนั้น มีศาสนาครองใจอยู่ในนั้น มีพระธรรมวินัยอยู่ในนั้น พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ ผู้มีความรู้สึกตัว มีสติ จะอยู่คนเดียวก็ได้ แม้ไม่พ้นนิสสัย มุตตะกะ บวชยังไม่ถึงห้าปี ถ้ามีสติ ก็สามารถอยู่คนเดียวได้ ถ้าหากว่าไม่มีสติก็ต้องมีครูบาอาจารย์ มีเพื่อนมีมิตร ช่วยในบางโอกาส แต่ถ้าคนรู้สึกตัว พอตัวก็พึ่งตัวได้ นี่ความจริงของชีวิตมันเป็นอย่างนี้ เราจะว่าอย่างไร ถ้าเราไม่ศึกษาเรื่องนี้ ก็จะมีปัญหา มีภัยต่อชีวิตของตนเอง เราจะต้องทำชีวิตของเราให้ปลอดภัย ศึกษาให้รู้แจ้งทะลุชีวิตของตัวเอง จัดสรรชีวิตของตนเองให้อยู่ในความถูกต้องตลอด

เวลา ชีวิตเราก็จะมีค่า แม้เรามีชีวิตอยู่วันเดียวก็ประเสริฐ
ดังภาษิตที่ว่า โย จ วสุสสโต ชีเว กุสิดโต หีน วิริโย เอกาห์
ชีวิต เสขุโย วิริย อารภโต ทพฺพํ ผู้ใดมีความเพียร มีความ
มั่นคง แม้มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียวก็ประเสริฐกว่าชีวิต
ตั้งร้อยปีของผู้เกียจคร้าน ไร้ความเพียร

ความรู้สึกตัวทำให้ชีวิตเราประเสริฐ พ้นแล้วจากภัย
ถ้ามีความรู้สึกตัว เขาจะไม่โกรธ เขาจะไม่ทุกข์ ความหลง
ต่างหากที่พาให้เราเป็นทุกข์ พาให้เราได้โกรธ ได้โลภ ได้หลง
ได้มีกิเลสตัณหาหาคะ เกิดการเบียดเบียนตน เบียดเบียน
คนอื่นไป ตัวโยงใหญ่คือตัวหลงนี่แหละ

ความหลงมันแก้ไม่ยากถ้าเรามีสติ เราไม่ต้องไปตาม
แก้มัน ไม่ต้องไปไล่จับมัน เรามาสร้างความรู้สึกรู้ตัว ตาม
วิชาการพื้นฐานหรือตามรูปแบบในมหาสติปัฏฐานสูตร มีสติ
ดูกาย ทุกชีวิตก็มีกาย พอรู้ที่กาย ใจมันก็อยู่ที่นั่น ถ้าหลง
ไปคนละทิศคนละทาง ตาก็ไปทางหนึ่ง หูก็ไปทางหนึ่ง จมูก
ลิ้น กาย ใจ ก็ไปทางหนึ่ง เหมือนกับสัตว์หกชนิด แต่ละชนิด
ก็จะไปคนละทิศคนละทาง อย่างที่ในพระสูตรว่า ตาเหมือน
กับงู หูเหมือนกับนก จมูกเหมือนกับสุนัขบ้าน ลิ้นเหมือน
กับจระเข้ กายเหมือนกับสุนัขป่า ใจเหมือนลิง ลิงก็จะขึ้น

ต้นไม้ นกก็บินขึ้นฟ้าอากาศ งูก็จะเข้าจอมปลวก สุนัขบ้าน
ก็จะวิ่งเข้าบ้าน สุนัขป่าก็จะวิ่งออกป่า จระเข้ก็จะลงน้ำ
ไปคนละอย่าง สิ่งอันใดมีกำลังมากก็ดึงไปทางนั้น เช่น ตา
เห็นรูปก็มีกำลังมาก หูจุมุกลิ้นกายใจก็ไปตามมันเป็นอย่างนั้น
ชีวิตเรา เราจึงต้องมีหลัก มีตัวรู้เอาไว้กำหนดที่กาย เมื่อเรา
กำหนดที่กาย รู้กาย ก็เกิดการสำรวมอายตนะไปเอง ตาหู
จุมุกลิ้นกายใจก็จะสำรวม เกิดปาริสุทธิศีล สำรวมใน
พระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ทำตามข้อที่
พระองค์อนุญาต ถ้าเรามีสติ โดยมีความรู้สึกตัว ก็จะมี
ละความชั่ว ทำความดี จิตก็จะบริสุทธิ์ เป็นหลักเป็นแหล่ง
ถ้าเรามีความรู้สึกรู้ตัว ก็จะเกิดปาริสุทธิศีล สำรวมอินทรีย์
เอง เกิดความเพียรพยายามในตัวรู้สึก ใส่ใจที่จะรู้สึกตัวอยู่
เสมอ ประกอบความเพียร การรู้จักประมาณในการบริโภค
ปัจจัยสี่ ก็จะเป็นไปเอง ศีลที่เกิดขึ้นจากรู้สึกรู้ตัว จะเป็น
ศีลสิกขา ขณะที่เราใส่ใจความรู้สึกตัวนี้ก็เป็นสมาธิ
เวลาใดที่มันหลง เปลี่ยนความหลงเป็นความรู้สึกตัว นั่นคือ
ปัญญา ปัญญาเปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี การเปลี่ยนให้เป็น
ดีอยู่เสมอ การสร้างความดีอยู่เสมอ เรียกว่า ภาวนา บุญ
อันสูงสุดคือบุญจากภาวนา

คำถามที่ควรหาคำตอบ

ชีวิตของคนเรามีอยู่สองส่วน คือ มีกายกับใจ สำหรับเรื่องของร่างกายนั้นบางที่ร่างกายมันก็รู้จักหลบหลีกเป็น เช่น มันร้อนก็รู้จักอาบน้ำ มันหนาวก็รู้จักห่มผ้า เจ็บไข้ได้ป่วยมันก็รู้จักรักษาตัวเอง ส่วนใจนั้นบางที่มันไม่รู้จะยิ่งโกรธยิ่งทุกข์มันก็ยิ่งเอา คนโกรธก็พอใจในความโกรธ คนทุกข์บางที่ก็พอใจในความทุกข์ ให้ความทุกข์นอนอยู่ด้วย ทั้งคืนทั้งวันก็มี เรื่องจิตใจของเรา ถ้าเราไม่ฝึกมันก็ไม่เก่ง มันไม่รู้อะไร มันซุกซนมาก ความโกรธมันก็เอา ความสุข ความทุกข์ ความรัก ความชัง มันเอาทั้งนั้น สิ่งเหล่านี้ฟรี ไม่ต้องหา มันมาเอง ความหลงนี้ มันเกิดขึ้นมาโดยเรา ไม่ต้องเรียกหา เพราะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดสิ่งเหล่านี้

บางทีมีคำถามว่าทำไมจึงต้องปฏิบัติธรรม ถ้าเช่นนั้น เราควรถามตัวเองด้วยว่า ทำไมเราจึงโกรธ ทำไมเราจึงทุกข์ ทำไมเราจึงฟุ้งซ่าน ทำไมเราจึงเศร้าหมอง เพราะเหตุใด ทั้งๆที่มันอยู่ในตัวเรา เรายังตอบไม่ได้ แต่ถ้าเราปฏิบัติ เราจะได้คำตอบว่ามันเป็นอย่างไร กายมันเป็นอย่างไร ใจมันเป็นอย่างไร เราจะใช้มันเป็น แต่ส่วนใหญ่เราใช้ใจไม่เป็น เอาใจไว้สำหรับทุกข์ เอาใจไว้สำหรับโกรธ เอาใจไว้สำหรับโลภ สำหรับหลง เอาใจไว้สำหรับยินดียินร้าย บางทีเราก็ใช้ไปทำนองนั้น ใช้ไปในทางที่ผิด มันก็เป็นโทษ เป็นภัยแก่ตัวเอง ทำให้สูญเสียพลังงานของใจ โกรธทีหนึ่งเหมือนกับจุดไฟเผาตัวเอง

การปฏิบัติธรรมเหมือนกับเราศึกษาเรื่องของชีวิตเรา แท้ๆนี้แหละ มันจะได้คำตอบ มันจะเฉลยได้ ผ่านได้ ไม่จนต่อมัน ที่นี้คนเรามักจนต่อเรื่องของกายของใจ เจ็บปวดเพราะมัน บางคนก็เจียนตาย เพราะจิตเพราะใจ เกิดมากันเกิดสารพัดอย่างเพราะเรื่องของใจ ผิดศีลผิดธรรมก็เพราะเรื่องของใจ แต่ถ้าเรามาเรียนรู้มันซะ มันก็จะหมดปัญหา

วิชาเอกของมนุษย์

เราใช้ใจหรือว่าใจใช้เรา เราใช้ตาใช้หู หรือว่าตาหูใช้เรา เราใช้ความคิดหรือว่าความคิดมันใช้เรา ถ้าตราบใดเรายังไม่รู้ เราก็ดกเป็นทาส อะไรเข้ามาก็เอาทั้งหมด เขาสั่งให้เรากินอะไรเราก็กินไป สั่งให้เราคิดอะไรก็คิดไป บางทีเขาจะบอกให้เราสุขบอกให้เราทุกข์ ความสุขความทุกข์เป็นนายของเรา เราก็เลยไม่เป็นอิสระ

แต่หลวงพ่อก็คิดว่าพบทางอิสระพอสมควร พบทางของชีวิตโดยวิชากรรมฐาน คิดว่าแม้จะมีชีวิตอยู่ที่ปีก็ปีก็มันใจ ไม่หลงไม่ลืม จะอยู่ในสถานการณ์แบบไหนก็ตามชีวิตจะต้องเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น การเจริญสติมันทำให้เกิดการพบทางขึ้นมา เห็นกายเห็นใจตามความเป็นจริง สิ่งใด

ที่เกิดขึ้นกับกายกับใจรู้หมด รู้ครบ รู้ถ้วน ไม่เอะใจ เราได้ความฉลาดเพราะกายใจสอนเรา หลวงพ่อก็มีความกล้า กล้าที่จะสอนคน กล้าที่จะพูดให้คนฟังโดยไม่เก้อเขิน เพราะว่าว่ามันเป็นสัจธรรม สัจธรรมต้องเป็นหนึ่งเดียว เรานั่งอยู่นี้ห้าหกชีวิต เจ็ดชีวิตถ้ามีสติก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สติไม่ใช่ของผู้หญิงผู้ชาย ไม่ใช่ของพระไม่ใช่ของฆราวาส ตราบใดที่เรามีสติ เราก็คือเป็นอันเดียวกัน

การเจริญสตินั้นเป็นการศึกษาซึ่งสะดวกกว่าการศึกษาทุกอย่าง การศึกษาอย่างอื่นนั้นจะต้องประกอบไปด้วยอุปกรณ์เครื่องมือ เทคโนโลยี สถานที่ แต่การศึกษาในด้านสติ ไม่ต้องเกี่ยวกับอะไรทั้งสิ้น เพราะสิ่งที่ศึกษานั้นมันมีอยู่กับเราแล้ว จึงเป็นเรื่องสะดวกที่สุด เช่นเราหายใจ เข้าก็รู้สึก หายใจออกก็รู้สึก กะพริบตาคลื่นน้ำลายก็รู้สึก ไม่ว่าเรายืน เดิน นั่ง นอน อยู่ที่ไหนตรงไหน ที่นั่นก็มีความรู้สึกได้ ภาษาของพระพุทธเจ้าเรียกว่ากรรมฐาน หลวงพ่อก็คิดว่าถ้าจบสูตรนี้แล้วทุกอย่างก็ไม่มีปัญหา ถ้าคนเรายังไม่จบสูตรนี้จะต้องมีอะไรเกิดขึ้นเรื่อยๆไป จะต้องเอะใจไปเรื่อยๆ จากตัวเราหรือจากคนอื่นจากสิ่งอื่น เพราะฉะนั้น วิชากรรมฐานนี้ให้ถือว่าเป็นวิชาเอกของมนุษย์ซะ ขอให้จบวิชานี้ทั้งหมด ส่วนวิชาอื่นๆก็ขอให้ศึกษาไป

คนที่มีทุกข์ คนที่มีความโกรธ มีความโลภ มีความหลง เพราะเขาศึกษาชีวิตยังไม่จบ ความทุกข์ ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันควรจะมีเป็นครั้งสุดท้ายของชีวิต ต้องให้มันจบซะตั้งแต่วันนี้ เพราะมันเป็นภัยต่อชีวิต ความทุกข์ ทำไมเราต้องทุกข์หลายครั้งหลายหน ให้มันเป็นครั้งสุดท้ายซะ ให้อาศัยปฏิบัติทาบแบบพระพุทธเจ้าคือมีสติดูกาย เห็นกาย เห็นความคิด กายมันจะบอก ใจมันจะบอก อะไรที่มันเกิดขึ้นกับกายกับใจ มันจะบอก เราก็ได้ความฉลาดจากกายจากใจ ความฉลาดที่เกิดขึ้นจากกายจากใจท่านเรียกว่าปัญญา นี่ปัญญาพุทธะ

เพราะฉะนั้น ขอให้เอากายเอาใจนี้แหละเป็นตำราให้สติเป็นนักศึกษาดู อย่างนี้ไปไหน เพียรพยายามที่จะดูกายใจ หาวิธีที่จะรู้มัน เช่นอิริยาบถแบบหลวงพ่อบุญสร้างขึ้นนี่ มันเป็นวิธีที่ชัดเจนมาก การเคลื่อนไหวมีข้อดีคือหนึ่งมันต้องมีเจตนาประกอบด้วย สองมันเป็นรูปธรรมที่เป็นปัจจุบัน ไม่ใช่วาทมนโนภาพ มันเป็นรูปธรรม มันมีเจตนา นี่คือของจริง แต่ถ้าดูลมหายใจเข้าออก นี่ใจมันเหมือนกับจะเข้าไปอยู่ได้ง่าย มันไม่ได้ออกมาดูเหมือนกับ การเคลื่อนไหวแบบนี้ ถ้าหายใจเข้าหายใจออกมันจะเข้าไปอยู่ ก็กล่อมกันไปเลย ทำให้่วงทำให้หลับ ทำให้เกิดสมณะ

เพราะไม่ได้ยกจิตขึ้นออกมาดู แต่การเคลื่อนไหวนั้นเป็นอาการที่เห็นชัด แล้วก็ต้องอาศัยเจตนาเคลื่อนไหวด้วย เจตนาทำให้สติองกาม การหายใจไม่ได้มีเจตนา เราจะรู้ไม่รู้มันก็หายใจของมัน แต่ว่าการมีเจตนาที่ทำเป็นรูปแบบการเคลื่อนไหว มันช่วยได้เยอะ

หรือจะเดินจงกรมก็ได้ เจตนาเดินกลับไปกลับมาให้รู้ ให้รู้ ให้รู้ ถ้าเราใส่ใจที่จะรู้เรื่องของกาย เมื่อดูกายมันก็เห็นจิต ถ้าไม่ดูกายมันจะไม่เห็นจิต ไม่เห็นมันคิด ถ้าไม่มีตัวรู้เป็นหลักจะไม่เห็นความคิดตัวเอง ถ้าเห็นคิดก็จะเห็นธรรม เห็นคิดบ่อยๆ เห็นคิดบ่อยๆ เห็นแล้วกลับมาที่กาย การรู้จักกลับมากำหนดกายเหมือนเดิม อันนั้นเรียกว่าปฏิบัติ ไม่ใช่ไปตามความคิด นักปฏิบัติก็อยู่ตรงนี้ นี่ให้เรา รู้จักพยายามดูกายเคลื่อนไหว แม้ว่าจะคิดอะไรก็ตามให้กลับมา กลับมากำหนดการเคลื่อนไหวต่อไป อย่าไปฟังเสียงอะไร จะเป็นเสียงอ้างเสียงเหตุผลอะไรต่างๆก็ไม่ต้องสนใจ การปฏิบัติธรรมแบบเจริญสติ อย่าเอาเหตุเอาผลมาเป็นเครื่องกำหนด อย่าเอาความชอบไม่ชอบมาเป็นเครื่องกำหนด ให้สติพาไปเอง หน้าที่เราคือสร้างใจให้มาก วิธีใดที่จะทำให้รู้ก็พยายามสร้างขึ้นมาเริ่มจากกายเคลื่อนไหว กำหนดกายให้เป็นหลักไปก่อน ถ้ามีสติดูกาย อาศัยนะทั้ง

หลายไม่ว่าตาหูจมูกลิ้นกายใจ มันก็สำรวมของมันเอง เกิดปาริสุทธิศีลขึ้นมาเอง เราไม่ต้องไปประมัตระวังจัดโน้นจัดนี้ ขอให้เรามีสติกำหนดเป็นจุดเป็นจุด อายตนะส่วนอื่นมันก็สำรวมลงของมันไปเอง นี่เรียกว่ากรรมคือการกระทำ

กรรมจะลิขิตชีวิตเราไปเอง ไม่ต้องไปใช้เหตุผล สตินี้คิดเอาไม่ได้ จำเอาไม่ได้ ต้องสัมผัสเอง ต้องประกอบเอา เวลาพลิกมือ รู้ ถ้าคิดรู้เฉยๆไม่ใช่ ไม่ใช่สติปัญญา สติธรรมดานั้นโจรผู้ร้ายมันก็มี ถ้าทำความชั่วสำเร็จเขาก็มี สติเหมือนกัน เขาก็ทำความชั่วได้สำเร็จ ตำรวจจับไม่ได้ แต่ว่าสติปัญญามันต้องกำหนดรู้ มีวัตถุที่ให้อยู่เป็นปัจจุบันของจริงต้องเป็นปัจจุบัน ความคิดฟุ้งซ่านไม่ใช่ปัจจุบัน ทำอย่างไรเราจึงจะมีโอกาสที่จะรู้อย่างนี้ ก็สมควรให้เวลาตัวเองบ้าง เมื่อทำเป็นแล้วมันก็ประยุกต์กับการใช้ชีวิตได้ ขอให้มีการเริ่มต้นก่อน แล้วมันก็ค่อยชำนาญไปเอง

อันการเจริญสตินั้นช่วยกันไม่ได้จริงๆ ต้องตัวใครตัวมัน ประกอบเอง สัมผัสเอง พยายามจะรู้สึกให้ต่อเนื่อง มีความใส่ใจ มีการลำดับ มีการประกอบ มีการตั้งเอาไว้ อย่าให้หลุดหล่น จนมันชำนาญชำนาญ เช่นเราดูกายเคลื่อนไหว แทนที่เราจะเห็นกายเคลื่อนไหวอย่างเดียว มันมีอะไรที่มา

ชักหน้าเราหลายอย่าง เช่น ความคิด ถ้าไม่มีความใส่ใจ ไม่มีความเพียรที่ตั้งเอาไว้ มันก็หลงไปได้ เช่น เรานั่งสร้าง จังหวะอยู่ มันคิดจะลุกก็ลุกไปตามความคิด การเจริญสติ เราต้องสุขุม ถ้าจะลุกเราไม่ลุกตามความคิด เราจะลุกตามสติ

เวทนาสอนให้เรา รู้ สอนให้เราฉลาด สอนให้เรา เห็น เวทนาไม่ใช่สอนให้เรา เป็น เวทนา ความคิดสอนให้เรา เห็น ความคิด ไม่ใช่ความคิดสอนให้เราเป็นผู้คิด ความคิดกับตัวรู้เป็นคนละอัน เวทนากับตัวรู้ก็เป็นคนละอัน ธรรมที่เกิดขึ้นกับใจก็เป็นคนละอัน เราก็มาตั้งภาวะที่เห็นเอาไว้อยู่เสมอ มันจะได้หลัก มันจะมีหลัก มีจุดยืน ถ้าได้หลักแล้ว ก็ง่ายแล้วละ ง่ายมาก ไม่สับสน อะไรเกิดขึ้นก็ดูอย่างเดียวนะ จะหลุดพ้นทุกอย่าง ความคิดก็เห็น เวทนามีเห็น ธรรมา-รณที่เกิดขึ้นกับใจเป็นกุศล-อกุศลก็เห็น เป็นเรื่องสะดวก ไม่เหมือนเราใช้วัตถุอุปกรณ์อย่างอื่น เช่น เรามีปากกาไว้ เขียนหนังสือ เขียนผิดต้องเอาน้ำยามาลบ มีวัตถุที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม แต่ว่าสตินี้กำกับชีวิตของเราได้ทุกท ทุกบท เรียบ หลวงพ่อจึงว่ามันสะดวก ก็อยากให้มีชั่วโมงปฏิบัติกันมากๆ

หลักของภาวนา

หลักของเราก็คือพยายามที่จะรู้อยู่ที่กายที่เคลื่อนไหว เจตนาการเคลื่อนไหวนี้ต้องเจตนาทำ ต้องใส่ใจ แต่สิ่งที่ทำให้หลงจากการเคลื่อนไหวคือความคิด แต่เราก็พยายามที่จะรู้แล้วก็กลับมา อย่าเข้าไปในความคิด นอกจากความคิดแล้วก็อาจจะเกิดอย่างอื่นอีก เช่น อาจจะปวดอาจจะเมื่อย อาจจะเกิดความง่วงเหงาหาวนอน สิ่งเหล่านั้นเหมือนกับว่ามันมาให้เราเห็น ไม่ใช่มันมาให้เราจำนนต่อมัน เมื่อสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นเรารู้ กลับมากำหนดที่กายเหมือนเดิม ตามหลักเขาเรียกว่า กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา เป็นภาษา แต่ลักษณะของการดูคือดูเรื่อยไป

เราไม่ได้ปฏิเสธ อะไรที่มันเกิดขึ้นกับกายกับใจ เราจะต้องศึกษา แล้วก็อย่าไปกับมัน เห็นแล้วก็กลับมา ปฏิคือกลับมาอยู่ที่เดิม มากำหนดรู้อยู่ที่เดิม วิธีนี้คือพยายามที่จะให้รู้สึก ไม่ใช่ไปอยู่กับความสงบ เราไม่ต้องไปเรียกร้องความสงบ และก็อย่าฟังไปเอาผิดเอาถูก มันสงบหรือมันไม่สงบ ก็ชั่งมัน อย่าเข้าไปหลง ให้เห็นมัน เมื่อมันเกิดความสงบเราก็กำหนดรู้ แต่ไม่เข้าไปอยู่ในความสงบ เมื่อคิดฟุ้งซ่านเราก็ตกไปเป็นผู้ฟุ้งซ่าน เราเห็นแล้วเราก็กกลับมา ความรู้ตัวมันจะตัดได้ทุกอย่าง หลักมันก็อยู่ตรงนี้

บางทีนักปฏิบัติพอทำอะไรลงไป ก็ต้องการความสงบ อันนี้ไม่ให้สงบ ให้รู้อยู่เสมอ เจตนาที่จะรู้อยู่เสมอ นี่ละวิธี อันนี้เขาเรียกว่ามาดู ไม่ใช่เข้าไปอยู่ เมื่อเราตั้งหลักดูก็จะเกิดการเห็นขึ้นมา เมื่อเราไปอยู่ก็จะเข้าไปเป็น เป็นผู้สงบ เป็นผู้ไม่สงบ เป็นเวทนา เป็นสุข เป็นทุกข์ เป็นผิด เป็นถูก แต่ถ้าเราดูก็จะไม่เป็นอะไร จะอยู่เหนือทุกอย่าง เราจะต้องตั้งหลักเป็นผู้ดู ขยันรู้อยู่เสมอ ขยันที่จะรู้สึกอยู่เสมอ อันนี้เรียกว่าภาวนา ภาวนาไม่ใช่ไปนั่งสงบ หลักของการภาวนาคือขยันรู้อยู่เสมอ เมื่อรู้อยู่เสมออะไรเกิดขึ้นมาก็เป็นเรื่องที่รู้อยู่เสมอ ไม่มีผิดไม่มีถูก มีแต่รู้ มีแต่เห็น แล้วก็กลับมากลับมารู้ อันนี้ มารู้สิ่งที่เราต้องการ

ปัจจุบันคือความจริง

สติเป็นดวงตา ถ้าสติได้พบเห็นสิ่งใดแล้วก็รู้อย่างนั้นเป็นความจริงหรือเป็นความไม่จริง เห็นที่ไรสิ่งที่ไม่จริงก็ไม่จริง อยู่ตลอดเวลา เห็นที่ไรสิ่งที่เป็นความจริงก็เป็นความจริง ตลอดเวลา ใช้ได้ใช้ไม่ได้ ก็เป็นอย่างนั้น เป็นการพบเห็น โดยสติที่เป็นดวงตาเข้าไปเห็น วิชากรรมฐานทำให้เกิดดวงตานี้ขึ้นมา ทำให้ได้คำตอบ ได้คำเฉลยของชีวิต ขอให้เอาทั้งหมดในชีวิตมาเป็นปัจจุบันให้ได้ สิ่งที่ใช้ได้ต้องเป็นปัจจุบัน บุญก็ต้องเป็นปัจจุบัน บาปก็ต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่เราคิดว่าตายแล้วจะได้บุญ ตายแล้วจะตกนรก กลัวนรกต่อเมื่อตาย จะได้สวรรค์เมื่อตายไปแล้ว ได้นิพพานเมื่อตายไปแล้ว บางทีเราก็อาจจะไปคิดว่าบวชมา บำเพ็ญทานศีลภาวนามาเพื่อเป็นปัจจัยไปสู่ปรโลกเบื้องหน้า

อนาคตนั้นสัมผัสไม่ได้ เป็นความคิดเป็นความรู้สึก เลื่อนๆลอยๆ แต่ที่สำคัญกว่าคือการพบเห็นมันจริงๆ บุญก็ต้องพบเห็นจริงๆ ใช้ได้ในชีวิตของเรา เมื่อนั้นก็เป็นสุขปลอดภัย มีบาปมีทุกข์ก็ละได้ ละแล้วไกลแล้ว ไกลบาปแล้ว สละบาปแล้ว พ้นบาปแล้ว ตั้งแต่ปัจจุบัน ต้องให้เป็นปัจจุบัน แม้แต่สวรรค์นิพพานก็ต้องเป็นปัจจุบัน สัมผัสได้ในชีวิตของเรา เมื่อนั้นสิ่งที่ไม่งอกไม่งาม เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็จะไม่อยู่คนละโลกกับเรา เพราะมันลอกคราบออกไปแล้ว ชีวิตของเราต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเข้าถึงในลักษณะแบบนั้น อย่าไปฝันๆคิดๆเอา อดีตก็ไม่จริง อนาคตก็ไม่จริง แต่ว่าปัจจุบันนี้คือความจริง ชั่วโมงนี้นาทีวินาทีนี้ ขอให้เรามีความรู้สึกตัว ถ้าชั่วโมงหน้ามี ก็ขอให้มีความรู้สึกตัวเรื่อยไป มันเป็นเหตุเป็นปัจจัยต่อกันและกัน อย่าไปรออะไรที่ไหน ให้มีการกระทำเกิดขึ้นกับตัวเรา มีสติที่กายและใจ เห็นทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกายกับใจ หัดให้มีสติเข้าไปรองรับ ถ้าสติเข้าไปรองรับก็เฉลยได้ สำหรับคนที่ฝึกใหม่อาจจะเกิดอะไรที่ทำให้หลง ให้ผิดพลาดเยอะเยอะก็ไม่ใช่ไร ความผิดอาจจะเป็นครูทำให้เย็นๆเอาไว้ ต้องรอได้ คอยได้

การที่จะพบของจริงก็ต้องเห็นความไม่จริงเสียก่อน ถ้าเรามีสติ ถ้าเรามีความรู้สึกตัว ความจริงก็เป็นความจริง ความเท็จก็เป็นความเท็จ ผิด ความผิดก็บอก ถูก ความถูกก็บอก ไม่เหมือนวัตถุสิ่งของที่เขาโฆษณาให้เราหลงของปลอม ของเท็จ ของจริง ของแท้ เราอาจจะไม่รู้ทุกอย่างเสมอไป แต่เรื่องของชีวิต ไม่มีอะไรที่จะต้องหลอกเราได้

ในสังขารมันก็มีวิสังขารอยู่ในนั้น ในความทุกข์มันก็มีความไม่ทุกข์อยู่ในนั้น ในความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันก็มีความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอยู่ในนั้น เราอย่าไปจน ส่วนมากคนเราจะจน หมดตัว เพราะความเจ็บ หมดตัวเพราะความเกิดจนสิ้นภพสิ้นชาติ เกิดดับ อยู่ตลอดเวลา ทุกข์สุขอยู่ตลอดเวลา เมื่อไรเราจึงจะเหนือสิ่งเหล่านี้ได้ พุดหลายครั้งหลายหนแล้วว่าลักษณะนี้จะเหมือนกับอยู่เหนือโลก การที่เราเห็นมันคิด ก็เรียกว่าอยู่เหนือโลกแล้ว แต่ถ้าเราเป็นผู้คิด เข้าไปอยู่ในความคิด เราก็อยู่ในโลก ถ้าเราเป็นผู้เห็น มันก็เหนือโลก ถ้าเราเป็นผู้เจ็บ ผู้ปวด ผู้ร้อน ผู้หนาว ผู้หิว เราก็อยู่ในโลก มันแยกกันตรงกฏศ-อกฏศ มันหันหลังให้กันตรงนี้ มันไม่ไปทางเดียว มันไปคนละทาง การแยกกระหว่างเป็นผู้เหนือโลกกับอยู่ในโลกนี้เรียกว่าภาวนา หรือเรียกว่ากรรมฐาน

คือการกระทำดี ถ้า เห็น ก็ทำดีแล้ว ถ้า เป็น ก็ทำไม่ดีแล้ว ผิดแล้ว ทำอย่างไรเราจึงจะเข้าถึงสภาวะผู้เห็นได้ ก็ต้องฝึกหัด ถ้าไม่ฝึกหัด ก็ไม่มีโอกาสจะไปเอาเหตุเอาผล เอาความชอบความไม่ชอบ จิตนิสัยของตนเองเข้าไป ตัดสินไม่ได้

ลัก คิ ด

ลักคิ ดคือไม่ได้ตั้งใจคิด ไม่อยากคิดมันก็คิด เคยมีไหม ไม่อยากคิดมันก็คิด นั่นละตัวลักคิ ด ตัวสังขาร ตัวสมุทัย เช่น เวลานอน มันไม่อยากคิดก็คิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ เคยมีไหม ถ้ามันทำอะไร บัดนี้เวลานอนถ้าเป็นอย่างนั้นก็หา นิमितชะ ถ้าสมมติเรานอน ก็พลิกมือ พลิกมือรู้ แทนที่เราจะไปให้มันคิดไปโน้นไปนี่ก็กลับมารู้ตัวนี้ มันคิดทีไร ก็กลับมารู้มือเคลื่อนไหวอยู่ที่นี่ หัดอย่างนี้เรียกว่าหัดมัน พอมันคิดไปก็กลับมาที่นี่ ถ้ากลับมาครั้งที่หนึ่งก็เรียกว่าสอนมันแล้ว พอมันคิดอีกกลับมาอีกก็สอนมันครั้งที่สอง พอมันคิดไปอีกกลับมาอีกสอนมันครั้งที่สาม เมื่อถูกสอนบ่อยๆเหมือนกับ

เราสอนลูก ครั้งหนึ่งสองครั้งมันอาจจะไม่จำ พอสอนบ่อยๆ มันอาจจะจำ มันก็จะกลับมา ต่อไปมันกลับมาเอง พอคิดไปมันกลับมาเอง นี่เรียกว่าสอนตัวเอง มันคิดไปเรื่องที่หนึ่ง คิดไปทางไหนบ้าง

ญาติหลวงพ่อกับ สามีเขาเป็นครู สามีเขามาฝึกกับ หลวงพ่อกับมาฝึกกรรมฐาน แต่เมียเขาไม่มาฝึก ถ้านอนบ๊อง สามีเขาก็หลับเลย เมียเขาก็ปลุกขึ้นมาว่าพ่อๆ ทำไมนอนหลับเลยละ ไม่คิดถึงลูกบ้างหรือ ลูกคนโน้นก็อยู่นอน ลูกคนนี้ก็อยู่ที่นี่ พ่อไม่คิดบ้างหรือ สามีก็ตอบว่า อ้าว ไปคิดถึงลูกตอนนี้นั้นมีประโยชน์อะไร มีประโยชน์ไหมเวลานอน ไปคิดถึงลูกแล้วเขารู้ไหมว่าเราคิดถึงเขา คิดถึงลูกอย่างไรรู้ก็ต้องนอนให้มันหลับ

อิริยาบถนี้ไม่ใช่ของเล่นๆนะ มันมีตัวรู้จริงๆ ถ้าเรามองผิวเผิน เหมือนกับว่าทำอะไร ที่จริงมันมีตัวรู้ มันทำให้ตัวรู้ขงกาม อิริยาบถทำให้ตัวรู้ขงกาม เอากลับไปทำลองดู

ขอให้เป็นอย่างครั้งสุดท้าย

อาตมาเคยพูดว่าตัวรู้ตัวนี้เป็นตัวมรรค มรรคคือภาวะที่ดู พอดูมันก็เห็น พอเกิดการเห็นมันก็หลุดพ้น เห็นมันคิดก็พ้นจากความคิดแล้ว เห็นมันหลงก็พ้นจากความหลงแล้ว เห็นมันทุกข์ก็พ้นจากความทุกข์แล้วจะไม่เรียกว่ามรรคได้อย่างไร เพราะดูอยู่เสมอ มรรคคือเห็น พอดูก็เห็น พอเห็นก็พ้น

ด้านการดูนี้มันก็มีความหลุดพ้นอยู่ในตัวมันเอง เป็นมรรค เป็นนิโรธอยู่ในตัวมันเอง นี่ลักษณะนี้ลองทำให้สุดฝีมือ ลองดู

สร้างตัวรู้เลย ไม่ต้องไปอ่านหนังสือตำราตำราแล้ว ไม่ต้องไปท่องไปจำคาถาอะไร ไม่ต้องไปสวดอะไร สร้างสมอยู่อย่างเดียวเป็นเรื่องที่รีบด่วน ถ้าพูดเรื่องด่วนกว่าทุกเรื่องก็คือตัวรู้ เอาตัวรู้ไว่ก่อน ถ้าทำตัวนี้ได้แล้ว เราจะว่ายังไงก็ได้เพราะมีหลักแล้ว มันได้หลัก ธรรม ๘๔,๐๐๐ เรื่องมีอยู่ภายในใจของเรา นี่ กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด ถ้ามีตัวรู้ตัวนี้ มันไม่มาก มีตัวรู้อย่างเดียวก็รักษาศีลแล้ว เป็นสิกขาแล้ว เป็นไตรสิกขาแล้ว ศีลคืออะไร การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ชื่อว่าศีล การรักษาใจมันชื่อว่าสมาธิ ความรอบรู้ในกองสังขารชื่อว่าปัญญา เมื่อเรากำหนดความรู้สึกตัวอยู่เสมอ ถ้าเป็นศีลก็เป็นศีลสิกขา ไม่ใช่ศีลสมาทาน เป็นศีลสิกขา รู้มากเท่าไรความบริสุทธิ์ก็มีมากเท่านั้น

ดังนั้นขอให้เราพุ่งตรงมาจุดนี้ให้มากๆ จะอยู่ที่ไหนก็ตาม ความรู้ไม่ต้องไปหาที่อื่น มันอยู่กับตัวเรา กายก็อยู่กับเรา ใจก็อยู่กับเรา กายอยู่ที่ไหนมีสติอยู่ที่นั่น ใจอยู่ที่ไหนมีสติอยู่ที่นั่น ไม่ต้องไปหาที่อื่น ลองดูสักหนึ่งวัน ลองเติมความรู้สึกตัวลงในชีวิตประจำวัน ลองดู มันจะเป็นอย่างไร ทดลองดู พิสูจน์ดู จะได้คำตอบเอาเอง สิ่งเหล่านี้ไม่มีคำถาม มีแต่คำตอบ คนอื่นตอบให้ก็ไม่ถูก เราต้องตอบ

เอาเอง

ตัวรู้ตัวนี้จะทำให้เกิดการพบเห็นหลายอย่าง เช่น เห็นรูป เห็นนาม เห็นอาการของรูป เห็นอาการของนาม เห็นธรรมชาติรูปนามมันรวมลงอยู่ที่ตรงไหน อาการต่างๆ มันเที่ยง หรือไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความไม่ใช่ตัวตนเป็นอย่างไร เราจะเห็น เกิดความฉลาดไปในตัว ความไม่เที่ยง สอนให้เราฉลาด ความทุกข์ก็สอนให้เราฉลาด ความไม่ใช่ ตัวตนก็สอนให้เราฉลาด ความรอบรู้ในกองสังขารนี้ท่านว่าเป็นปัญญา ฉลาดเพราะเห็นธรรมชาติ เห็นอาการของรูป ของนาม กองของรูป กองของนาม เกิดความฉลาด ไม่ใช่ ไปเห็นอดีต ไปเห็นอนาคต พระพุทธองค์ก็เห็นอันนี้ คือเห็น เรื่องของกายของใจเรา เราคงเคยอ่านตำรับตำรา ว่าการรักษากายวาจาให้เรียบร้อยชื่อว่าศีล การรักษาใจมันชื่อว่าสมาธิ ความรอบรู้ในกองสังขารชื่อว่าปัญญา สังขารคือ อันนี้ กายสังขาร จิตสังขาร เพราะฉะนั้นเอาอันนี้แหละเป็น ตำราเล่มใหญ่ ถ้าจะเปรียบก็เอากายเอาใจเป็นตำรา เอาสติ เป็นนักศึกษา ให้สติเข้าไปเห็น เห็นกายมันเคลื่อนมันไหว เห็นใจที่มันคิด เห็นแล้วอย่าไปตามความคิด ให้กลับมา ดูกาย เห็นการเคลื่อนไหวบ่อยๆ เห็นความคิดบ่อยๆ มันจะเกิดอะไรขึ้น มันก็เกิดความชำนาญเป็นธรรมดา

ไม่ว่าสิ่งใดถ้าเราเห็นบ่อยๆ มันก็คุ้นเคยก็ชำนาญในสิ่งนั้น แต่ถ้าเราเห็นแค่ครั้งหนึ่ง ครึ่งสอง อาจจะไม่ชำนาญ อย่างอาตมาเดี๋ยวนี้มาอเมริกาก็ยังหลงทิศหลงทาง ไม่รู้วาทิศเหนือทิศใต้อยู่ตรงไหน ยังหลง การมาเห็นกายบ่อยๆ เห็นความคิดบ่อยๆ ธรรมชาติมันจะตอบเราเอง

อาตมาพูดเมื่อวานว่า ความหลงควรจะมีเป็นครั้งสุดท้าย ความโกรธควรจะมีเป็นครั้งสุดท้าย ความทุกข์ควรจะมีเป็นครั้งสุดท้าย ขอให้มึสติรู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน รับรองไม่ตกนรก ถ้าคนมีความรู้สึกตัว มันจะตกได้อย่างไร สิ่งใดที่ทำให้เกิดทุกข์ก็เห็นอยู่ เห็นแล้วก็ไม่ว่า เหมือนกับ เราเห็นไฟ แล้วจะไปจับไฟได้อย่างไร ความรู้สึกตัวมันเข้าไป เห็นทุกข์ ก็เลยไม่ว่าทุกข์

ชีวิตเราจะต้องไม่มีภัย ชีวิตที่ไม่มีภัยท่านเรียกว่า อริยะ ไม่มีภัย เราเกิดมาไม่ใช่เพื่อรับใช้ความทุกข์ เกิดมาเพื่ออิสระให้มันทุกข์เป็นครั้งสุดท้ายซะ พระพุทธองค์ไม่ได้สอนเรื่องที่ทำไม่ได้ ทรงสอนเรื่องที่ทำให้ผลได้ปฏิบัติได้ พระธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นสวากขาตธรรม (ธรรมที่ตรัสไว้ดีแล้ว) เป็นอกาลิกรรณ (ให้ผลได้ไม่จำกัดกาล) เป็นโอปนยิกรรณ (สิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว) เป็นปัจจุตัง

(สิ่งที่รู้เฉพาะตัว) ฉะนั้นขอรับรองว่าพระพุทธองค์ไม่หลอกเรา บาปมีจริง บุญมีจริง สวรรค์นรกมีจริง แต่ถ้าเรามีสติศึกษาในชีวิตของเรา ก็จะไม่จนเรื่องกายเรื่องใจ อะไรที่มันเกิดขึ้นกับกายกับใจไม่จน มันรู้ทุกแง่ทุกมุม ไม่มีสิ่งใดที่หลบซ่อน เรื่องของกาย เรื่องของใจก็เปิดเผยให้เรารู้ทั้งหมด ทำให้พ้นภัย ประสบอิสรภาพในที่สุด

ลองทำหน้าตาให้สดชื่น หายใจลึกๆ อย่าไปหน้าบูด หน้าบึ้งตึงเครียด อย่าไปคิดว่ามันยุ่งมันยากอะไร กำหนดอิริยาบถเล็กๆน้อยๆ พลิกมือก็รู้ กระดิกนิ้วก็รู้ หรือจะกระพริบตา กลืนน้ำลายสักสิบนาที ห้านาที แล้วค่อยเปลี่ยนอิริยาบถเป็นเดินก็ได้ ถ้ามันเมื่อยมากๆก็นอนได้ แต่ว่าอย่าให้มันนอนหลับ นอนทำก็ได้ หลวงพ่อเทียนก็ยังนอนทำ

อิริยาบถบางอย่างที่มันซ้ำซาก อาจทำให้เราหลงอิริยาบถถ้ามันเก่า จะรู้สึกพรวด ก็ทำให้มันใหม่อยู่เรื่อย เปลี่ยนเป็นยืน เดิน นั่ง นอน ได้ทั้งนั้นล่ะ เรามันมีอายุจะให้เดินทั้งวันก็ไม่ได้ สร้างจังหวะแบบนอนหงายก็ได้ หลวงพ่อเทียนท่านก่อนจะมรณภาพ ท่านนอนสร้างจังหวะพอเอามือวางที่หน้าท้อง ก็หมดลมหายใจทันทีเลย

เหนือความง่วง

เมื่อเราง่วง อย่าไปหลับตาให้มัน พยายามปลุกให้ตื่น ยึดตัวขึ้น หาอุบายอย่าไปจนกับมัน ลุกขึ้นเดิน ถ้าเดินยังไม่หาย พระพุทธเจ้าเคยแนะให้ล้างหน้า มองดูทิศเหนือ ทิศใต้ สำคัญว่านี่เป็นกลางวันไม่ใช่เวลากลางคืน หาวิธีจนได้ อย่าไปยอมมันง่ายๆ ไปๆมาๆมันก็แก้ได้ ความง่วงเหงา หาวนอนเป็นภูเขาลูกแรกเรียกว่า นิวรณ์ธรรม นิวรณ์อื่น เช่น ความคิดฟุ้งซ่าน ความลึกลับสงสัย ความหงุดหงิด รำคาญใจและความนึกคิดทางกาม อย่าไปคิดว่ามันแก้ไม่ได้ มันแก้ได้ มันมีครั้งสุดท้ายอยู่ มันจบได้ ถ้าเราเพียรพยายาม ก็ไม่ยาก ก็ไม่ยากสำหรับผู้ที่มีสติพอจะหลุดพ้นได้ ถ้า

ขาดสติก็ไปไม่ได้ ให้เราพยายามที่จะสร้างสติ พยายามที่จะเข้ามาหาตัวรู้ให้ได้ เปลี่ยนความโง่มาเป็นตัวรู้ เปลี่ยนความหลงมาเป็นตัวรู้ เปลี่ยนความขี้เกียจ เปื่อยหน่าย มาเป็นตัวรู้ เปลี่ยนความลึกลับสงสัยมาเป็นตัวรู้ พอเห็นไปเห็นมา ความง่วงมันก็สอนเราให้รู้จักมัน ความคิดฟุ้งซ่านมันก็สอนเราให้รู้จักมัน ตลอดถึงความขี้เกียจ อะไรต่างๆมันสอนให้เรารู้จักมัน ให้เห็นมัน อย่าเข้าไปเป็นไปกับมัน ให้เห็นมัน สติจะทำหน้าที่อันนี้ได้ดีที่สุด สติอย่างเดียวกำกับได้ทุกเรื่อง สติอย่างเดียวเปลี่ยนอกุศลให้เป็นกุศลได้ทั้งหมด ลองใช้ สติดีๆ ลองดู จะให้โอกาสแก่เราได้มากที่สุด ทดลองดูไหม

ความจริงมีอยู่ใน ความไม่จริง

ในร่างกายชีวิตจิตใจของเราเนี่ย จะต้องศึกษาให้รู้อย่าง
แจ่มแจ้ง ความหลงเป็นของไม่จริง ความรู้สึกตัวเป็น
ของจริง แต่เราอาจจะให้โอกาสแก่ความหลงมาก การให้
ความรู้สึกตัวมีน้อยเหลือเกิน วันหนึ่งๆเราอยู่กับความหลง
มากหรืออยู่กับความรู้สึกตัวมาก ขอให้ตอบเอาเอง ถ้าหาก
เราอยู่กับความหลงมาก ชีวิตก็ไม่มีหลัก มันคงขึ้นไม่ได้
เหมือนกับคนที่ไม่มีความรู้สึกตัว ผู้ใดยังหลงอยู่ก็ฟังกัน
ไม่ได้ พ่อแม่ถ้ายังหลงอยู่ ลูกก็ฟังไม่ได้ ถ้าลูกยังมีความหลง
อยู่พ่อแม่ก็ฟังไม่ได้ ภรรยาสามีหมุ่ญาติพี่น้องเหมือนกัน
ถ้าหากว่ายังมีความหลงอยู่ก็ฟังกันได้ยาก ไม่นั่นคง ไม่รู้ว่า
จะเป็นอย่างไร แม้แต่ตัวเขาเองก็ฟังตัวเขาเองไม่ได้ ไม่มั่นใจ
แต่เรายังให้โอกาสความหลงครองชีวิตจิตใจเราอยู่ ความ

หลงมันไม่จริง แต่บางทีตัวเราเองก็ชวนขยายหาเรื่องที่ทำให้
เกิดความหลง เช่น ทรัพย์สิน เงินตรา สิ่งเสพติด สิ่งเหล่านี้
ทำให้เกิดความหลง เราก็มักชวนขยายพอใจที่จะให้ความ
หลงอยู่กับชีวิตจิตใจเราตลอดเวลา

ความหลงมันเป็นของไม่จริง ความรู้สึกตัวเป็นของ
จริง เวลาเราอยู่กับหลายๆคน ถ้าหากเรามีความรู้สึกตัว
ก็เหมือนกับเป็นคนคนเดียว ร้อยคนพันคน ถ้ามีความ
รู้สึกตัว เหมือนคนเดียวคนเดียว รู้สึกตัวก่อนคิด ก่อนพูด
ก่อนทำ ระลึกได้รู้ตัวอยู่เวลาคิดเวลาพูดเวลาทำ นี่ล้วนเป็น
คนเดียวคนเดียว แต่หากว่ามีความหลง ก็เป็นได้หลายอย่าง
จะเป็นศัตรูคู่อาภิว เป็นความคิดอาฆาตพยาบาท อะไรก็ได้
หรือเกิดเป็นกิเลสตัณหา ราคะ อาจจะเกิดเบียดเบียนตน
หรือเบียดเบียนคนอื่นก็ได้

ความหลงมันเป็นอย่างนั้น เดี่ยวนี้ชาติบ้านเมือง
มีปัญหาเพราะความหลง ครอบครัวมีปัญหาเพราะ
ความหลง ตัวเองมีปัญหาเพราะความหลง ความหลง
มันเป็นของไม่จริง ความรู้สึกตัวเป็นของจริง ผู้ที่จะสอน
ให้มีความรู้สึกตัว มีน้อย หรือแทบจะไม่มี ถ้าเป็นวิชา
กรรมฐานก็มีไม่มาก ไม่สมดุลกับความหลง ผู้ที่สร้าง

ความหลงมีมากกว่าก็เลยเกิดความไม่สมดุลในสังคมที่เราอยู่ร่วมกัน ถ้าหากมีความหลงก็จะมีผลกระทบมากมาย ต้องสร้างตัวบทกฎหมาย สร้างคุก สร้างตาราง มีตำรวจ ทหาร ตลอดจนสร้างศัสตราอาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น นั่นคือความหลง ไม่จริง ถ้าหากว่าเรารู้อย่างนี้แล้ว เราจะต้องครองตัวเองให้ได้ เวลาใดที่มันหลง เปลี่ยนเป็นความรู้สึกตัวซะ นี่เป็นของจริง เป็นหลักที่ทุกคนต้องปฏิบัติกันเอง ลำดับการใช้ชีวิตของตนเองให้เป็นในลักษณะอย่างนี้ เรียกว่า เปลี่ยน คือเป็นผู้เปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี เปลี่ยนหลงให้เป็นไม่หลง เหล่านี้เป็นต้น ความโกรธก็เช่นกัน ความโกรธมันเป็นของไม่จริง ความไม่โกรธต่างหากเป็นของจริง แต่คนเราก็พอใจในความโกรธ พยายามที่จะสร้างให้เกิดความโกรธอยู่เสมอ เขาว่าเรา เขาทำกับเรา ทำไมเขาทำกับเราอย่างนี้ เรายอมให้เหยื่อให้อาหารให้ออกาสกับความหลง ให้ความหลงครองเรา ข้ามวันข้ามคืนเป็นเดือน เป็นปีก็มี นั่นเราพอใจในความหลง ความหลงนั้นไม่จริง ความโกรธมันก็ไม่จริง ความไม่โกรธต่างหากเป็นความจริง ถ้าหากว่าเรารู้อย่างนี้เราก็เปลี่ยน เช่น เราโกรธเราก็เปลี่ยนทันที นี่เราก็ปฏิบัติกันเอง ไม่ต้องมีใครห้าม ไม่ต้องมีบุคคลที่หนึ่ง ที่สอง เป็นสักขีพยาน เราเองต่างหากที่จะต้องปฏิบัติกับตัวเองให้ถูกต้องให้อยู่ในความเป็นจริงของชีวิต

ความทุกข์ก็เช่นกัน เป็นของไม่จริง ความไม่ทุกข์ต่างหากเป็นของจริง แต่คนเราไม่ค่อยรู้จัก เวลาใดที่มีทุกข์ก็หน้าดำคร่ำเครียด เศร้าหมองอยู่นั่น ครุ่นอยู่กับอาการอย่างนั้น น้ำตาไหลอยู่ ให้ความทุกข์ครองตนอยู่เช่นนั้น มันไม่จริง ความไม่ทุกข์ต่างหากเป็นความจริงของชีวิต เราก็เปลี่ยนได้แก้ไขได้ ไม่ต้องมีบุคคลที่หนึ่ง ที่สอง มาช่วยเราเปลี่ยนแปลง

ความทุกข์มันเป็นเรื่องไม่ดี แต่ว่าความทุกข์มันเกิดจากเรา ไม่มีใครที่จะช่วยเราได้ ถ้าเราไม่ช่วยตัวเอง ก็ต้องเปลี่ยนความทุกข์ให้เป็นความไม่ทุกข์ อย่าไปจน ความไม่ทุกข์มันเป็นความจริงของชีวิต เป็นชีวิตที่เป็นอิสระ เป็นชีวิตที่พึงได้ ดนนี่เป็นที่พึงได้ถ้าไม่มีทุกข์ แต่ถ้าเรามีความทุกข์อยู่มันก็พึงไม่ได้ อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่อไปหลายอย่าง อย่างน้อยก็ต้องเบียดเบียนตนเอง ต่อไปก็เบียดเบียนคนอื่น เกิดปัญหาต่อไปเรื่อยๆ สารพัดอย่าง

เราจะต้องรู้จัก สิ่งเหล่านี้ไม่ได้อยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ตัวเรา ถ้าตัวเรามาศึกษาดูให้ดีก็จะเห็น แต่คนไม่ค่อยศึกษา เวลาทุกข์ก็มองออกไปนอกตัว ไม่มองกลับมาหาตัวเอง วิสัยของคนพาลมักจะมองไปข้างนอก คนนั้นว่าอย่างนั้น

คนนี้ออย่างนี้ ต้องมีอย่างนั้นต้องได้อย่างนี้ ต้องไม่เป็น
อย่างนั้น ถ้าเราจะไปเกณฑ์ของภายนอกให้มันถูกใจเรา
ทุกอย่างเป็นไปได้ ตายทิ้งไปเปล่าๆ เราต้องจัดสรรชีวิต
ตัวเอง รู้จักมองตน วิสัยทัศน์ติดมองตน ไม่ได้มองออกไป
ข้างนอก เป็นการมองตนอยู่เสมอ เหมือนส่องกระจก แม้ว่า
ตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้รส กายสัมผัส
แม้แต่ใจที่มันคิด มีอารมณ์มาเกี่ยวข้องกับมองตน ความถูก
มันเป็นอย่างไร ความผิดมันเป็นอย่างไร ให้เห็นความผิด
ความถูกแล้วก็จัดการกับตัวเอง ผิดทำให้เป็นถูก ทุกข์ทำให้
ไม่ทุกข์ โกรธทำให้ไม่โกรธ หลงทำให้ไม่หลง นี่เป็นความจริง
ของชีวิตที่เราจะต้องศึกษาต้องปฏิบัติ ต้องทำกับตัวเอง
ให้ถูก อย่าไปทำกับคนอื่น แม้แต่ความเป็นธรรมเราจะไป
แสวงหามองตัวมันแทบจะไม่มี

เคล็ดลับนักปฏิบัติ

ในวันเพ็ญวิสาขบูชา อยากให้หมู่ชาวพุทธบริษัท
ของเราได้ทำวันเพ็ญนี้ให้เป็นปัจจุบัน ไม่ใช่ก่อนพุทธศก
๒๕๔๐ ปี ขอให้ชีวิตของเราทุกวัน ทุกวันไป สิ่งใดที่
เป็นปัจจุบันสิ่งนั้นใช้ได้ สิ่งใดที่เป็นอดีตสิ่งใดที่เป็นอนาคต
สิ่งนั้นใช้ไม่ได้ เราเอื้อมไม่ถึง แต่ถ้าเป็นปัจจุบันเราใช้ได้ทุก
โอกาส เช่นอาหารที่เป็นอดีต มันก็ไม่มีทางที่จะเอื้อมท้องได้
อาหารที่เป็นอนาคต มันก็ไม่มีทางที่จะเอื้อมได้ ชีวิตของเรา
ควรจะศึกษาธรรมะเพื่อจะเดินตามรอยยุคลบาท ทำเหมือน
พระพุทธเจ้า เอาจุดนี้แหละ จุดที่ทำให้เกิดการตรัสรู้ขึ้นมา
เราจะทำอย่างไร คิดว่าไม่เหลือวิสัย เพราะว่าสติมันก็อยู่กับ
เรา กายก็อยู่กับเรา ที่เป็นรูปนามก็อยู่กับเรา

สติเหมือนกับผู้ดูแล ดูแลรูปดูแลนามให้เห็นอยู่ ถ้ามีสติดูแลอยู่ มันก็ไม่มีอะไรที่จะเกิดขึ้น เอียงไปไหลไปสู่มรรคสู่ผล เพราะฉะนั้นเป็นจุดที่เราจะต้องใส่ใจศึกษา เพื่อจะไม่บกพร่องในชีวิตของเรา โดยเฉพาะเรื่องสติ มันไม่ยาก การเจริญสติไม่เหมือนกับเราทำอันอื่น เราทำงานเพื่อหาปัจจัยสี่ บางทีเดือนหนึ่งจึงค่อยได้รับ หรือ ๑๕ วันจึงค่อยได้รับปัจจัย หรือปลูกข้าว บางทีก็ต้องครึ่งปีหรือค่อนปีปลูกผักอย่างน้อยก็ต้องสองสามอาทิตย์ แต่ว่าการปลูกสติไม่ต้องรอ ไม่ต้องรอแม้แต่วันทีเดียว หายใจเข้ารู้ มันเป็นตัวรู้ทันที เรารู้ก็ไม่หลงทันที เป็นปัจจัยตั้งจริง เป็นอภิลักขธรรม เป็นสวากขาตธรรม ไม่มีใครที่จะค้านได้

ถ้าเราหายใจเข้ารู้ พอเรารู้มันก็ไม่หลง ถ้ามันหลงเอาตัวรู้ไปใส่ ความหลงก็หมด มันปฏิ มันกลับ มันแก้มัน เปลี่ยนได้ทันที ไม่มีอะไรที่เปลี่ยนไม่ได้ถ้าเป็นสติ ยิ่งเรื่องของใจ บางท่านอาจจะคิดว่ามันยาก ทำได้ยาก แต่ถ้าผู้ที่เจริญสติง่าย ง่ายกว่ากาย กายนี้บางทีเราเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องมีบุคคลที่หนึ่ง บุคคลที่สองช่วย มีบุคคลที่หนึ่ง ที่สอง ช่วยแล้ว ยังไม่พอ ต้องมีวัตถุที่หนึ่ง ที่สอง เช่น มีคนช่วย มีรถพาไปหาหมอ มีหมึกมีปาก มีหม้อ มีความรู้ มีเครื่องมือหลายอย่าง แต่ว่าเรื่องของใจนั้นไม่ยาก ไม่ต้องมีบุคคลที่

หนึ่ง ที่สอง เปลี่ยนได้ทันที เช่น มันทุกข์เปลี่ยนไม่ทุกข์ได้ทันที มันโกรธเปลี่ยนไม่โกรธ มันหลงเปลี่ยนไม่หลง

แต่เราไม่ค่อยเปลี่ยน คนที่โกรธก็พอใจในความโกรธ ให้ความโกรธนอนอยู่ข้ามวันข้ามคืน คนโกรธก็พอใจนะ มีคนมาห้าม เราไม่ยอม เราไม่ยอมต้องโกรธ “ไม่โกรธก็เป็นหมา” บางคนถึงกับพูดอย่างนี้ เขาพอใจในความโกรธ แต่ถ้าเราจะเปลี่ยนเป็นปฏิบัติ ปฏิบัติคือเปลี่ยน เปลี่ยนร้ายให้เป็นดี เปลี่ยนผิดให้เป็นถูก เรียกว่านักปฏิบัติ เปลี่ยนได้ มันทุกข์ เปลี่ยนเป็นไม่ทุกข์ อย่าไปจนมุม อย่าไปมองแบบชนก้ำแพง มองข้ามไป มันมีความทุกข์ ความไม่ทุกข์ก็มีอยู่นั่น มีความโกรธ ความไม่โกรธก็มีอยู่นั่น มีความวิตกกังวล ความไม่วิตกกังวลก็มีอยู่ตรงนั้น ข้ามไปเถอะมันง่าย ง่ายกว่าข้ามด้วยกาย

พุทธะในตัวเรา

การเจริญสติคือรู้เท่ารู้ทัน รู้เท่าทันหมายถึงว่ามันคิดหนึ่งทีก็รู้ทันหนึ่งที คิดร้อยทีก็รู้ร้อยที คิดพันทีก็รู้พันที เรียกว่า มันรู้เท่ารู้ทัน แต่ว่าไม่ใช่ไปตามมันนะ ตามจนไปสุขไปทุกข์ ไปตัดสินใจเอาเหตุเอาผลจากความคิดนะ อันนั้นมันไม่ถูก ให้รู้เท่า ให้รู้ทันแล้วกลับมา ถ้าเราไปอยู่กับความสงบ ประารถนาไม่ให้มันคิด ถ้ามันคิดทีไรเราถือว่ามันผิด เราไม่อยากให้มันคิด มันก็จะไปเป็นสมณะ ลักษณะของการบำเพ็ญทางจิตมันจะไม่มี มันจะเป็นสมณะ มันจะสงบอยู่อย่างนั้นเป็นศิลาทับหญ้า เวลาใดที่เราออกจากความสงบจิตก็เหมือนเดิม ฉะนั้นขณะที่เวลาเราคิด พอเรารู้ก็กลับมากำหนดสิ่งที่เราตั้งเอาไว้ ซึ่งเรียกว่ากรรมฐานหรือที่ตั้งแห่งการกระทำของเรา มันจะค่อยเท่าค่อยทัน มันจะ

เห็นความคิด จะรู้จักแยกแยะว่า ที่แท้ความทุกข์ก็เกิดจากความคิด ทุกอย่างมันเกิดจากตัวนี้

กิเลส ตัณหา ความโลภ โกรธหลง ความยินดี ยินร้าย ก็เกิดจากความคิดทั้งนั้น เราก็เห็นมันชัดแล้ว มันจะหลอกเราไม่ได้ จิตของผู้ปฏิบัติธรรมจะเปลี่ยนตรงนี้ ในที่สุดก็จะเอื้อมกับความคิดจุดหนึ่ง พอมันคิดรุ่มล่อมเข้ามามากๆ เราก็สู้กับความคิด พยายามที่จะกลับมา คิดทีไรกลับมาๆ รู้ชัดว่าความคิดมันไม่มีตัวมีตน ความคิดมันก็ล่มสลายไป เป็นชัยชนะอันหนึ่ง เราจะชนะตัวเองก็เพราะเรื่องนี้ จนความคิดทำอะไรให้เราไม่ได้

ฉะนั้นทุกคนก็เข้าเป้า ไม่มีใครไปเห็นอย่างอื่น ทุกคนก็เห็นกาย ทุกคนก็เห็นเวทนา ทุกคนก็เห็นจิต ทุกคนก็เห็นธรรมารมณ์ ไม่ได้ไปทำแบบอื่น การศึกษาให้เริ่มจากจุดนี้ จนเห็นมันว่า สักแต่ว่ากาย สักแต่ว่าเวทนา สักแต่ว่าจิต สักแต่ว่าธรรม ต่อไปมันจะกักเราไม่ได้ กายก็กักเราไม่อยู่ เวทนาจึงกักไม่อยู่ จิตก็กักไม่อยู่ ธรรมก็กักไม่อยู่ ถ้าเราไม่เห็นมัน มันไม่ใช่เวทนาอย่างเดียว มันจะมีสมมติ มีบัญญัติอยู่ในนั้น จิตก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่เห็นมัน มันจะมีสมมติมีบัญญัติ สมมติว่าถูกสมมติว่าผิด สมมติว่าดี สมมติ

ว่าไม่ดี สมมติว่าอะไรก็ตาม มันจะยืดยาวต่อไปมากมาย แต่ถ้าเราเห็นมันก็เหมือนกับว่า เหมือนคุมกำเนิด ภาวะที่เห็นมันคุมกำเนิด มันเฉลย ภาวะที่เห็น มันเฉลย มันหลุดพ้น ฉะนั้นเราจึงพยายาม มันก็มีหลัก มันก็ง่ายอยู่แล้ว ขอให้เรากลับมารู้ รู้ซึ้งๆ เห็นอะไรแล้วก็เห็นแล้วก็กลับมา ภาวะอย่างนี้แหละต่อไปมันจะค่อยเป็นค่อยไปเอง เดี่ยวนี้มันยังไม่เป็น ก็ไม่เป็นไร อย่าไปเคียวไปเขินตนเอง ความรู้บางอย่างนะไม่ใช่ไปจำเอา ความรู้แบบนี้มันพบเห็น ไม่ใช่จำ การพบเห็นนี้มันลืมไม่เป็นหรอก เห็นทีเดียวยบไปเลย เห็นเวทนาดั้งแต่อายุ ๓๐ ปี เดี่ยวนี้มันก็จบไปแล้ว เห็นจิตตั้งแต่อายุ ๓๐ ปี มันก็จบไปแล้ว เห็นธรรมารมณมันก็จบไปแล้ว มันไม่มีอะไร เราไม่ได้รักใคร่มันอีก มันก็สักแต่ว่าเวทนา สักแต่ว่าจิต สักแต่ว่าธรรม สักแต่ว่ากาย เราก็อยู่กับมัน มันไม่มีอะไร มันทำอะไรให้เราไม่ได้ เห็นสมมติ มันก็จบไปแล้ว เห็นบัญญัติมันก็จบไปแล้ว นี่ก็เรียกว่าการพบเห็นมันลืมไม่เป็น แต่ถ้าเราไปจำมันลืมเป็น

ธรรมที่เป็นกุศล เรามีเหมือนพระพุทธเจ้าก็ได้ ธรรมที่เป็นอกุศลเราจะได้เหมือนพระพุทธเจ้า คุณของพระพุทธเจ้ามีเมตตาคุณ มีกรุณาคุณ มีวิสุทธิคุณ มีปัญญาคุณ เรามีคุณเหล่านี้เหมือนกับพระพุทธเจ้าก็ได้ เราละกุศลคือ

ละความโกรธ โลก หลง เหมือนกับพระพุทธเจ้าก็ได้ แม้ว่ามันไม่หมดแต่ว่ามันก็เบาบางลง อันนี้เราทำได้เป็นปัจจุบัน ไม่ใช่ว่าพระพุทธเจ้าทำได้อย่างนั้น เราทำไม่ได้เหมือนท่าน เมตตาของพระพุทธเจ้ากับเมตตาของเราก็เหมือนกัน วิสุทธิคุณคือความบริสุทธิ์ใจ ทำอะไรก็ด้วยความบริสุทธิ์ ไม่หวังอะไรเป็นคำตอบแทน ปัญญาคุณก็คือรู้จักยกจิตออกจากทุกข์เป็น ออกจากทุกข์เป็น เรียกว่าปัญญาคุณเรามีก็ได้ เหล่านี้ไม่ใช่เป็นคนละเรื่องกับเรา สัมผัสได้ในปัจจุบันนี้ เมตตาเราก็สัมผัสได้ กรุณาเราก็สัมผัสได้ ความบริสุทธิ์ใจเราก็สัมผัสได้ ตลอดถึงปัญญาที่เป็นพุทธะ เราก็สัมผัสได้ สติปัญฐานี่พระพุทธเจ้าว่า หลวงพ่อไม่ได้ว่านะ เป็นทางหมายเลขหนึ่ง เหมือนกับถนนผ่านหน้าวัด ก็คนที่คนก็ไปถึงที่เดียวกัน ถึงมรรคผลก็ถึงอันเดียวกัน เป็นบุญก็ถึงที่เดียวกัน กุศลก็ถึงที่เดียวกัน ไปสู่ที่เดียวกัน เมตตากรุณาอะไรก็เหมือนกัน ทำลายความโกรธความโลภความหลงก็เหมือนกัน ไปสู่ที่เดียวถึงจุดเดียวกันคือยอดปรารถนา ไม่ใช่พระพุทธเจ้ารู้อย่างหนึ่ง แล้วเราก็รู้อย่างหนึ่ง ไม่ใช่ถึงที่เดียวกัน สิ่งที่เราทำนี้ไม่สูญเปล่า ถ้ายังไม่รู้ไม่เป็นไร ให้ทำต่อไปเรื่อยๆ นี่เป็นกรรมจริงๆ เป็นกรรมที่เป็นผล ไม่ใช่กตัตตากรรม หรือกรรมที่สักว่าทำ ให้ผลน้อย

ธรรมะหนึ่งเดียว

เราเป็นเพื่อนกันตั้งแต่วันเราเกิดมา เราก็มีความแ่
ความเจ็บความตายเหมือนกัน เรามีรูปมีนาม คือ มีกาย
มีใจเหมือนกัน มีความไม่เที่ยง มีความเป็นทุกข์ มีความ
ไม่ใช่ตัวตน มีร้อน มีหนาว มีหิว มีคันธำ มีอายตนะหก
มีธาตุสี่ นี้เรียกว่าสามัญลักษณะ สิ่งที่ทำให้เราไม่เหมือนกัน
ก็คือสภาพสังขาร สังขารคือความปรุงแต่ง และก็มีสมมติ
บัญญัติ บัญญัติเอาต่าง ๆ กันว่าดีว่าไม่ดี ว่าชอบว่าไม่ชอบ
ถ้าเราทำสังขารให้เป็นวิสังขาร คือมีความรู้สึกตัว มันก็เป็น
อันเดียวกันได้ เคยพูดหลายครั้งว่าพวกเราที่นั่งอยู่ที่นี่จะมี

ก็คน ร้อยคน พันคน ก็ตาม ถ้าเรามีสติ มีความรู้สึกตัวจะ
เป็นคนคนเดียว แต่ถ้าเรามีความหลงจะเป็นหลายอย่าง
ก็ขอให้ทุกท่านสบาย สบายใจ เพราะสิ่งที่พูดนี้มันมีอยู่กับ
พวกเราทุกคน เช่น สติสัมปชัญญะ ความรู้สึกความระลึก
ได้มันมีอยู่กับทุกท่านทุกคนอยู่แล้ว การเข้าถึงพระธรรม
ทำให้เราเป็นหนึ่งเดียว

สามปีก่อน มีฝรั่งคนหนึ่งเขามาถามว่า คุณรู้อะไรคุณ
มาสอนอะไรที่นี่ เขามาขอสัมภาษณ์ก็เลยตอบเขาว่าอาตมา
รู้จักตัวเอง เขาก็ถามว่ารู้จักตัวเองคือคุณรู้อย่างไร ก็เลย
บอกเขาให้เอามือวางไว้บนเข่า ให้เขาพลิกมือ ยกมือก็ให้รู้
เขาก็ทำตามแล้วก็ถามเขาว่า คุณเคยรู้แบบนี้อยู่ถึงเจ็ดวัน
มีบ้างไหม เขาก็บอกว่าไม่เคย แล้วคุณจะทดลองไหม ถ้าคุณ
รู้ตัวอยู่อย่างนี้สักเจ็ดวันอะไรจะเกิดขึ้น แล้วฝรั่งคนนั้น
เขาก็ลองทำดู เขาทำสักประมาณชั่วโมงสองชั่วโมง แล้วก็
มาขอจับมือ เขาก็บอกว่าผมได้พบบุคคลที่ผมอยากจะพบ
มานานแล้ว ถ้าผู้ใดที่ไม่รู้จักตัวเองจะต้องมีทุกข์ มีความ
โกรธมีความโลภมีความหลง มีความอิจฉา ความพยาบาท
ถ้าคนที่รู้จักตัวเอง สิ่งเหล่านี้จะไม่มี จะเป็นชีวิตที่พึ่งพา
อาศัยได้

สิ่งที่อาตมารู้เห็น สิ่งที่อาตมาพบเห็นเป็นเรื่องความ
ดับทุกข์ทั้งสิ้น ไม่ใช่เป็นเรื่องลัทธินิกาย ไม่ใช่เป็นเรื่องเพื่อ
สรรเสริญเยินยอ แต่เป็นเครื่องดับทุกข์ให้กับตนเอง เพราะ
ฉะนั้นพระธรรมที่ว่าคือพระธรรมเครื่องดับทุกข์ เป็นปัญญา
เครื่องตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็เคารพพระธรรม
ทุกท่านทุกคนที่นั่นอยู่ที่นี่มีพระธรรม เราก็เคารพพระธรรม
ที่มีในทุกคน พระธรรมอยู่ในพระสงฆ์ พระธรรมอยู่ใน
ทุกหนทุกแห่ง เมื่อพวกเราเข้าถึงพระธรรมแล้วก็จะ
เป็นคนเดียวกัน ที่พูดนี้ไม่ได้พูดเอาเอง พระพุทธองค์เคย
พูดมาก่อนแล้ว อาตมาพูดตามธรรม พูดตามพระพุทธเจ้า
พระพุทธเจ้าสอนให้เรา มีสติ หลักวิชาการก็มีอยู่แล้ว
หลักของสติปัฏฐานสูตร มีสติดูกาย มีสติเห็นเวทนา มีสติ
เห็นจิต มีสติเห็นธรรม ถ้าเรามีสติจะไม่พ้นจากภาวะที่เห็น
สิ่งเหล่านี้แน่นอน

จิต ป ก ตี

สภาพของจิตที่เป็นจิตเดิมๆ เป็นปกติอยู่เป็นนิจ เราเข้าถึงได้หากมีสติรู้สึกตัวอยู่ แต่ความหลงทำให้เกิด ไม่ปกติทางจิตใจ อาจจะเป็นอารมณ์ ผลักดันให้เรา มีอาการแสดงออกทางกาย ทางวาจา อาจจะเป็นคนอื่นและตนเองได้ เราก็ต้องรู้จักแยกอารมณ์ออกจากจิตใจ ความโกรธไม่ใช่จิตใจ ความทุกข์ไม่ใช่จิตใจ แต่มันเป็นเรื่องของอารมณ์ อย่าทำตามมัน ถ้าเวลาใดที่มีความโกรธ ก็ให้เราทราบว่านี่มันไม่ใช่จิต มันเป็นอาคันตุกะที่จรมาย่ำอมจิตใจของเรา ให้รู้จักแยกซะ บางคนเอาอารมณ์เป็นตัวเป็นตน ถือความโกรธว่าเป็นตัวเป็นตน เอาความโกรธไปแสดงออก เพื่อให้คนอื่นยอมรับ ขอให้รู้ว่าคุณโกรธ

ไม่ใช่จิต ให้รู้จักแยกออก ถ้าจิตเราดี มันก็ไม่มีอาการอย่างนั้น คนที่มาด่าเราก็ตี คนที่มาว่าอะไรเราก็ตี ถือว่าคนนั้นเป็นคนที่ไม่รู้ เพราะเขารู้ก็คงไม่เป็นอย่างนั้น คนที่ไม่รู้นี้น่าจะให้ภัย อย่าไปถือสาคนที่ไม่รู้ ถ้าเรากำลังขับรถอยู่ มีรถคันหนึ่งวิ่งตัดหน้า เราก็อย่าไปโกรธเขา ถือว่าเขาไม่รู้ให้ภัย ถ้าเขารู้เขาคงไม่ทำอย่างนี้ ขอให้เอาความเมตตา กรุณาออกหน้า นำการใช้ชีวิตอยู่บนโลก นี่เป็นสิ่งที่เราจะต้องทำเพื่อความปลอดภัย ในโลกนี้เราไม่ได้อยู่คนเดียว เราอยู่กับหลายคน ไม่ใช่จะเกณฑ์ให้คนอื่นเหมือนเราเป็นไปไม่ได้

เส้นทางชีวิต

ตอนที่ยังหนุ่มอาตมาต้องล้มลุกคลุกคลานผิบบ้าง ถูกบ้างหลายอย่าง แบกความสงสัยเรื่องบุญเรื่องบาป เรื่องพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์ เรื่องศาสนา มีปัญหาเยอะ ไม่รู้จักฟังเทศน์ อยากได้สวรรค์อยากได้นิพพาน แต่ไม่รู้ จนในที่สุดได้ยินข่าวหลวงพ่отีเย็นท่านสอนวิปัสสนา กรรมฐานล้วนๆ ตอนนั้นท่านยังเป็นฆราวาสอยู่ ท่านว่า ถ้าผู้ใดศึกษาปฏิบัติตามแบบสติปัฏฐานจะได้คำตอบ จะรู้เรื่องบุญเรื่องบาป จะรู้เรื่องสวรรค์นิพพาน จะรู้เรื่องพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์ จะรู้เรื่องศาสนา เรื่องพุทธศาสนา ก่อนที่จะได้พบหลวงพ่отีเย็น ก็ได้ศึกษาเล่าเรียน หลายรูปแบบ เรื่องของกรรมฐานก็ศึกษาแบบพุทโธตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี จนถึงอายุ ๓๐ ปี พอมาอยู่กับหลวงพ่отีเย็น มันก็ขัดแย้ง ไม่ชอบวิธีแบบนั้น ชอบวิธีนั่งสงบ ทำงาน

ก็สงบ เวลาอยู่ในความสงบก็สุขดี เวลาออกจากความสงบ จิตใจก็เหมือนเดิม ยังมีความโลภความโกรธความหลง ยังมีกิเลสตัณหา ไม่รู้จักบุญบาป แต่พอไปปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่отีเย็นก็เกิดความขัดแย้ง เสียเวลาหลายวันจากผลของการเจริญสมณะแบบพุทโธ

ตอนนั้นอาตมาเป็นหมอไสยศาสตร์ทำเครื่องรางของขลัง เป็นหมอรักษาคณเฑาะใช้ได้ป่วย มันก็ยังมีทิฏฐิมาเยอะขึ้น พอฟังหลวงพ่отีเย็นพูด เราก็เอาคำพูดของเราไปวัดสิ่งที่หลวงพ่отีเย็นพูด สิ่งที่เรามีหลวงพ่отีเย็นว่าเอาไปทิ้งแล้ว แล้วก็สนใจสิ่งที่หลวงพ่отีเย็นพูดถึงเราไม่รู้เลย ไม่รู้จักรูป ไม่รู้จักนาม ไม่รู้จักสมมติ ไม่รู้จักบัญญัติ เราไม่รู้ รู้แต่ไสยศาสตร์ ทำน้ำมันต์ ทำเครื่องรางของขลัง ปลุกเสก หลวงพ่отีเย็นบอกว่าท่านเอาทิ้งแล้ว ก็ทำให้เกิดความสนใจการปฏิบัติ ก็ทำเหมือนพวกเราทำอยู่นี้แหละ สิบกว่าวันไม่รู้อะไรเลยก็ตกใจ เอ้ คิดละอายเพื่อน เขาบอกว่าทำเพียงห้าวันเจ็ดวัน รู้รูปรู้นาม เราไม่รู้อะไรเลย เพราะมีแต่ความขัดแย้งในใจ ก็ตกใจ คิดว่าคงจะมีเรานี้ละมั้งที่มาปฏิบัติกับหลวงพ่отีเย็นแล้วไม่รู้อะไร ถามหลวงพ่отีเย็นว่าคนที่มาปฏิบัติกับหลวงพ่отีเย็นนี้ผู้ที่ไม่รู้อะไรเลยมีไหม หลวงพ่отีเย็นบอกไม่มี คงจะเป็นผมนี่แหละเป็นคนแรก

ที่ไม่รู้อะไรเลย อาตมาพูดอย่างนี้ หลวงพ่อเทียนก็มาจับมือบอกว่าเอาจริงนะ ถ้าทำจริงๆนะ ทำอยู่สักเดือนหนึ่ง ถ้าคุณไม่รู้อะไรนะ คุณทำงานเดือนหนึ่งได้ก็บาท ก็บอกว่าสมัยก่อนเป็นช่างไม้ทำบ้านทำเรือน อย่างน้อยก็ได้เดือนละพันบาท หลวงพ่อเทียนเลยบอกว่า คุณทำอยู่สักเดือนหนึ่ง ถ้าคุณไม่รู้อะไรเลย หลวงพ่อจะให้เดือนละพันบาท

อาตมาไม่ได้คิดว่าอยากจะได้เงินหรอก แต่เมื่อเห็นท่านยืนหยัด รับรอง ก็ถามท่านว่า เวลาหลวงพ่อเทียนปฏิบัติธรรมหลวงพ่อยุ่เท่าไร หลวงพ่อเทียนว่า ๔๖ ปี ตอนนั้นอาตมาอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีเต็มเท่าไร เกือบจะอายุ ๓๐ ปี มาเทียบดู อ้าวหลวงพ่อเทียนอายุ ๔๖ ปี เราอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี ถ้าทำงานเราจะต้องเก่งกว่าเพราะเราเป็นหนุ่มกว่า หลวงพ่อเทียนจะเก่งขนาดไหน ท่านจะยืนจะเดิน จะนั่ง จะนอนแบบไหน เราจะต้องทำได้ คือเราก็เป็นคนที่มีความขยันพอสมควร เรื่องทำงานนี้หาคนสู้ยากจะทำขนาดนี้เราไม่กลัวแล้ว ก็ตั้งใจสร้างสติ หลวงพ่อเทียนว่าพลิกมือขึ้นให้รู้นะ ยกมือขึ้นรู้ เราก็นำสร้างตัวรู้นี้แต่ก่อนมันมีแต่คิดเอาผิดเอาถูก จากสมมติ จากคนนั้นพูดมันไปทางอื่นหมด พอเรามาสร้างตัวรู้ เราพยายามทำตัวรู้ตัวนี้ ไม่ถึงสี่วันก็รู้จักรูปนาม เดี๋ยวได้ต้นไม้ต้นหนึ่งมี

พุ่มงามใบดก ภาษาทางเลยเขาเรียกว่าต้นข้า้หมู ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงอยู่ที่วัดป่าพุทธยาน มีอยู่สามจุด จุดต้นข้า้หมู ทำให้เปลี่ยนแปลงชีวิตขึ้นมา จุดที่สองอยู่กุฏิหลังหนึ่ง จุดที่สามอยู่กุฏิหลังใหม่ เป็นภาพที่ลืมไม่ได้

พอมาเริ่มต้นจากจุดนี้ อารมณ์รูปนามนี้ มันรู้ไปทะลุไปเลย รู้จักทุกข์ที่เกิดอยู่กับรูปกับนาม รู้จักบุญ รู้จักบาป รู้จักศาสนา รู้จักพุทธศาสนา เรียกว่าได้หลัก คำนึงได้ เห็นรูปเป็นของจริง รูปทุกข์ นามทุกข์ รูปโรคนามโรค รูปสมมตินามสมมติ บุญคืออะไร บาปคืออะไร ศาสนาคืออะไร เฉลยหมด แต่ก่อนมันแบกหนักอึ้ง พอเฉลยมันก็วางลง แต่ก่อนน้ำหนักสักร้อยกิโล พอรู้อารมณ์นี้มันก็สลัดเอาไปสัก ๖๐ กิโล เหลืออีก ๔๐ กิโล เบา หยุดวิธีอย่างอื่นปฏิบัติแบบนี้ไม่สงสัยแล้ว ทำให้มันรู้ของจริงขึ้นมา ตัดสินใจหยุดการแสวงหาครูบาอาจารย์เพราะพบหลวงพ่อเทียน ตอนนี้เรารู้แล้ว ก็มีความมั่นใจ คิดจะบวช เพราะขนาดไม่บวชยังรู้ขนาดนี้ ถ้ามีโอกาสได้บวชได้ปฏิบัติจริงมันจะเป็นอย่างไร ขอหลวงพ่อเทียนบวช หลวงพ่อเทียนก็จัดการหาผ้าจีวรพาไปบวชโดยที่ไม่มีญาติพี่น้องรู้สึกคนเลย บวชเสร็จก็ไปปฏิบัติ ท่านให้ไปอยู่กุฏิหลังหนึ่งใกล้ๆท่าน ท่านก็อยู่ในห้อง ท่านก็ให้ฝึกติดต่อ

อารมณ์รูปนามมันช่วยมาก มันช่วยให้ไม่ค่อย
ติดเรื่องความลึกลับสงสัย เรื่องความคิดต่างๆ หรืออารมณ์
ที่มันเกิดอะไรขึ้นต่างๆ อารมณ์รูปนามจะช่วยมอบให้รูป
มอบให้นาม มอบให้ธรรมชาติหรืออาการ หรือความ
ไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความไม่ใช่ตัวตนมันช่วย ทำให้มี
ความสะดวกมาก ก็ไปปฏิบัติในกุฏิ ตอนหนึ่งก็อยู่ในห้อง
กุฏิเล็กๆ ห้องเล็กๆ ฝนตกมาก็รั่ว มีแฟกมุงถึงได้อยู่กุฏิ
แต่ก่อนก็อยู่เตียง เตียงเล็กไปขอเตียงวัดหนึ่งมา แล้วก็เอา
ผ้าพลาสติกทำหลังคา เอาผ้าจีวรคาทับทำเป็นฟาก นั้นมัน
สมัยก่อนนะ พอได้ขึ้นไปอยู่กุฏิ รู้สึกว่าดี ตั้งใจปฏิบัติ

หลวงพ่อบอกท่านเดินมาถามว่า ทำอะไรอยู่ ก็ตอบ
ท่านว่ากำลังปฏิบัติอยู่ ท่านพูดว่าไม่ได้นอนนะ ไม่ได้นอน
ครับ เห็นผมไหม หลวงพ่อบอกท่านถามว่า เห็นผมไหม
ไม่เห็นครับ ทำอย่างไรมันจึงจะเห็น ก็ต้องเปิดประตูออก
พอออกมาเปิดประตูออกมา ท่านถามว่า เปิดประตูออกมา
แล้วเห็นไหม เห็น เห็นข้างในไหม เห็นในห้องไหม เห็น
เห็นข้างนอกไหม เห็น เออ ให้มันอย่างนี้ อย่าไปอยู่ใน อย่า
ไปเข้าข้างในเกินไป หรืออย่าคิดออกไปนอกเกินไป ให้อยู่
ตรงกลาง ฟังทีแรกก็ไม่เข้าใจ แต่พอมาทำ อ้อ ภาวะที่ดู
กลางๆ เป็นผู้ดู กลางๆ ไม่ได้เข้าไปอยู่ ไม่ได้ออกไปนอก

หมายถึงสติที่มันเห็น อาการที่จิตฟุ้งซ่านในเกินไป หรือคิด
ออกไปข้างนอกเกินไป เราก็ดูมันไป

นี่เป็นวิธีสอนเล็กๆน้อยๆ ท่านไม่ได้พูดมาก ผู้ที่ได้
อารมณ์รูปนามเบื้องต้นจะต้องบำเพ็ญทางจิตแล้วนะ มีสติ
ดูจิต เวลาใดที่มันคิดรู้ทันมัน แต่ว่าไม่ได้ออกไปตามความคิด
นะ ไม่ได้เข้ามาอยู่ข้างใน พยายามดู เหมือนกับนายพราน
ดักเนื้อ พยายามดู เวลามันเกิดขึ้นก็เห็นอยู่ รู้อยู่ พอตั้ง
หลักดู มันเห็นตัวคิด แต่ก่อนมันก็เห็นตัวคิดเหมือนกันนะ
เห็นไม่รู้กี่ครั้งก็หน พอมันได้โอกาสมาเห็นตัวคิดสติมันรู้ทัน
โธ่ตัวคิด ตัวนี้ตัวสมุทัย ตัวลัทธิคิด คล้ายๆว่ามันพ่ายแพ้ไป
ตัวลัทธิคิด นี่มันก็ได้ประโยชน์ ตอนนี้เป็นชัยชนะของตัวเอง
ขั้นที่สอง เพราะมันเห็นความคิดนี้ เพราะฉะนั้นท่านทั้ง
หลายที่ปฏิบัติกันนี้อย่าไปกลัว บางคนคิดมากก็ไม่เป็นไร
แต่ให้เราเห็นมัน เห็นบ่อยๆ เห็นบ่อยๆ มันจะจี้เอ่อกัน
ความจริงก็ปรากฏ

ชัยชนะของชีวิต

เรากำลังเรียนวิชากรรมฐาน วิชากรรมฐานเป็นวิชาที่สร้างสติ การสร้างสติ รู้สีกตัวอยู่บ่อยๆ รู้สีกตัวอยู่บ่อยๆ ก็คือบทท่องจำ สติมันจะติดอยู่ที่กาย เมื่อเราเอากายเป็นเครื่องสัมผัสกับสติอยู่เสมอ สติมันจะคุ้นเคยอยู่กับกาย ขณะที่เรามีสติรู้กาย มันก็เป็นกรรมฐาน เป็นกรรมดี กรรมตัวนี้จะจำแนกไป เราไม่ต้องคิด อาจจะรู้หรือไม่รู้ จะผิดหรือจะถูกไม่เป็นไร ขอให้เรามีความรู้สีกตัวไว้มาก่อน ถ้าเรามีความรู้สีกตัว มีที่ตั้งแห่งการกระทำ การกระทำนี้จะจำแนกไปตามผลของกรรม โดยมากก็กลายเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจออกจากจิตสันดานได้

สิ่งที่ทำให้หลงก็มีอยู่ เป็นเวทนาที่เกิดขึ้นกับกาย เวทนาที่เกิดขึ้นกับจิต หรือความคิดที่มันคิดไปต่างๆ นานา ก็ทำให้จิตพลัดไปกับเวทนา พลัดไปกับเรื่องที่คิดอยู่กลายเป็นเรื่องเป็นราว แต่ถ้ามันคิดที่ไรเรารู้สีกตัวแล้วกลับมาจะคิดดีไม่ดี เรารู้สีกตัวแล้วกลับมา ต่อไปเมื่อสติเห็นความคิดอยู่บ่อยๆ มันจะเห็นความคิดนี้เป็นขยะ ความเครียดเป็นขยะ เป็นเรื่องสกปรก มีความละเอียดต่อความคิดตัวเอง เราไม่ปฏิเสธความคิด เราไม่ปฏิเสธเวทนา แต่ว่าไม่เข้าไปเป็นกับมัน เห็น เห็นแล้วรู้จักกลับมา เวทนาเกิดขึ้นอย่าหลงเข้าไปเป็นเวทนาจนหมดตัว เราเห็นแล้วก็กลับมา การรู้จักกลับมา นั่นละเป็นคุณค่า เป็นบทเรียนของผู้ที่สร้างสติ สติเหมือนกับพ่อแม่ที่ช่วยลูกในเวลาที่มีอันตราย นั่นละเป็นโอกาสที่มีประโยชน์ เวลาใดที่มันหลงไปกับความคิด เวลาใดที่มันหลงไปกับเวทนา ก็รู้จักมีสติ สติทำหน้าที่ตรงนี้ให้ดี สติจะเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ แทนที่มันจะเสื่อมลงๆ กลับเข้มแข็ง มีประสบการณ์ เกิดญาณขึ้นมา

หลวงพ่อก็เคยอยู่กับความคิดมาตั้งแต่ไหนแต่ไร เวลาปฏิบัติก็คิดได้คิดดี แต่พอดูไป ดูไป ดูไป ก็ไปเห็นความคิด สติก็เริ่มพอพืดพอเหวี่ยง จนได้ชัยชนะเหนือความคิด แต่ก่อนหลวงพ่อก็ตกเป็นทาสของความคิด ที่นั่นวันนั้นวันดี

คิดอย่างไรไม่รู้ มันไปจะเอากับความคิด ทำให้เป็นชัยชนะ
ของชีวิต ความคิดคิดก็เลยทำอะไรหลวงพ่อก็ไม่ได้ตั้งแต่
บัดนั้นเป็นต้นมา เพราะรู้ความคิดจนหมดเปลือก มันหลอก
ไม่ได้ต่อไป ตัวคิดไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยสามารถกลายเป็นกิเลส
ตัณหา ราคะได้ หลวงพ่อเคยรับใช้มันมา แต่วันนั้นหลวงพ่อก็
รู้จักมัน ทนมัน การเจริญสติคือการฝึกให้เห็นกาย เห็น
เวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ไม่ใช่เห็นทวารบุตรเทวดา สิ่งเหล่านี้
ก็เกิดขึ้นผ่านมาให้เราเห็นอยู่ตลอดเวลา กายบ้าง เวทนา
บ้าง จิตบ้าง ธรรมบ้าง ความง่วงเหงาหาวนอนอะไรต่างๆ
ที่มันเกิดขึ้นมา แต่ถ้าญาณเรายังไม่แก่กล้าก็ไม่เห็นแจ้ง
แต่ถ้าเรามีสติมันจะองอาจ มันจะรู้เท่ารู้ทัน อาการเหล่านี้
ที่มันผ่านมาพบบ่อยๆเห็นบ่อยๆเรารู้จักที่อยู่ของเขา
อาการของเขา เขามีแค่ไหนอย่างไร เรารู้ที่อยู่ของเขา
ได้เห็นความไม่เที่ยง เห็นความเป็นทุกข์ เห็นความไม่ใช่
ตัวตน เห็นเมื่อไหร่ก็รู้ว่าเป็นความไม่เที่ยง เห็นเมื่อไหร่ก็รู้
ว่าเป็นทุกข์ เห็นเมื่อไหร่ก็รู้ว่าเป็นอนิจจัง
ไม่ใช่ตัวตน มันก็แค่นั้น เห็นเวทณาก็แค่นั้น เห็นความคิด
ก็แค่นั้น มันไม่ยิ่งใหญ่ถ้าเราเห็น ถ้าได้คำตอบได้เฉลย
จากสิ่งเหล่านี้ หลวงพ่อก็มักจะพูดอยู่เสมอว่ามันสรุป
เรื่องทั้งหลายนี้มันสะดวก สรุปรวมลงอยู่ที่กายที่ใจ

เรื่องของกายเรื่องของใจก็เป็นธรรมชาติเป็นอาการ
มันก็ไม่ยิ่งใหญ่ ถ้าเรารู้จุดอ่อนของมัน เหมือนกับรู้จักช้าง
แม้มันจะตัวใหญ่ เรารู้จุดอ่อนเราใช้มันได้ เวทนาที่เกิดขึ้น
กับกายกับใจของเรา เป็นสุข เป็นทุกข์ เป็นร้อน เป็นหนาว
เป็นยินดียินร้าย เป็นอะไรต่างๆ สรุปแล้วคืออาการเท่านั้น
เห็นปั๊บก็จบทันที เห็นแล้วก็จบ มันไม่ต่อ เวทณาก็ไม่ต่อ
ความคิดก็ไม่ต่อ มันเป็นอาการ พอเห็นปั๊บก็จบทันที
มันไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นภพเป็นชาติ เป็นสุขเป็นทุกข์ เป็น
อะไรต่างๆ มันไม่ต่อ มันต่อไม่ได้ มันละลาย มันไปไม่ได้
มันจบลง เหมือนกับว่าญาณเกิดหรือว่าหลุดพ้นแล้ว สิ่งต่างๆ
เกิดขึ้นมาเพื่อหลุดพ้น เพื่อหลุดพ้น เพื่อหลุดพ้น

ผู้ที่ปฏิบัติอย่าเพิ่งไปคอยจับผิดจับถูก บางทีไปเอา
ความคิดไปเอาคำพูดของคนนั้นคนนี้ หรือแม้แต่ตัวเองคิด
ขึ้นมา อันนี้ผิดอันนี้ถูก บางทีก็ทำให้เสียเวลา แต่ถ้าเรา
มีสติ อะไรก็ตามที่เกิดขึ้น เรามีสติ ก็ใส่ใจที่จะมากำหนด
การเคลื่อนไหว บางทีเรื่องต่างๆไม่ต้องไปแก้ มันหลุดแล้ว
ถึงค่อยรู้จัก ให้เรามาใส่ใจอะไรจะเกิดขึ้นก็ตามเถอะ เรามา
ใส่ใจสร้างตัวรู้นี้ต่อไปเรื่อยๆ ถ้าตัวรู้มีมากมันก็ค่อยเฉลย
ไปเอง แม้แต่ความคิดความง่วงเหงาหาวนอนก็ค่อยหมดไป
ไม่ต้องอดกลั้นอดทนขังใจต่อไป ฉะนั้นการเจริญสติอย่าง

เดียวมันดีไปหลายอย่าง ถูกต้องที่สุด ไม่ต้องมีอะไร ขอให้เรากลับมารู้มัน นี่เป็นหลัก เป็นสูตรอย่างที่สุด อันปัญหาต่างๆก็เกิดจากหลักอันนี้ หลวงพ่อก็เคยพูดว่าพอมิตัวรู้ ตัวหลงก็หมดไป พอมิตัวหลงตัวรู้ก็หมด นี่เราจึงมาสร้างตัวรู้ นี่เป็นสูตร ถ้าเราไม่ทิ้งหลัก เผลยได้ทุกอย่าง

ปัญหาต่างๆจะเผลยไปเอง นี่ถ้าเราไปรู้จักอารมณ์ รูปนามเบื้องต้น มันจะเผลย พอเห็นสมมติ เห็นบัญญัติ ความโง่ความหลงมงาย มันก็จะหมดไปเอง พอเห็นวัตถุ อาการต่างๆ อุปาทานมันก็จะหมดไปเอง หรือไปเห็นไตรลักษณ์ตามความเป็นจริง ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็จะบรรเทาเบาบางไปเอง ความโกรธก็ไม่เที่ยง ความทุกข์ก็ไม่เที่ยง พอไปเห็นสภาพของไตรลักษณ์ มันจะเผลยไป ความโกรธ ความโลภ ความหลง ความทุกข์ ก็จะหลุดไป เพราะไม่มีที่ตั้ง แต่ก่อนเวลามีอาการโกรธเราต้องอดทน อดกลั้น แต่พอถึงคราวที่เราได้อารมณ์ของกรรมฐาน ก็ไม่ต้องอดทน มันจะเผลยไปเอง มันมีมาเพื่อให้หลุดพ้น มีมาเพื่อให้หลุดพ้น

ตาใน

สตินี้เหมือนกับดวงตา เป็นตาภายใน เราจึงมาสร้าง สติกันให้เห็นกาย เห็นใจ กายนี้แหละจะบอกทาง ใจนี้แหละ จะบอกทาง มันจะผิดมันจะถูกมันก็เป็นเรื่องของกายของใจ วิชากรรมฐานเป็นวิชาที่เปิดเผยชีวิตเรา เบื้องแรกเมื่อเรามีสติเห็นกาย เห็นใจเคลื่อนไหว พอมีสตินานๆเข้า มันก็จะเกิดการพบเห็น เห็นเป็นรูป เห็นเป็นนาม เป็นรูปธรรม นามธรรม แต่ก่อนเราสำคัญผิติดคิดว่ามีตัวมีตนอยู่ในรูป ในนาม พอเกิดการเห็นขึ้นมา ก็พบความจริงเหมือนกับว่า ได้หลัก ได้พบหลักสูตร สูตรนี้เป็นสูตรที่จะรื้อตัวตนออกจากอาการต่างๆ พอสติไปเห็นรูป เห็นนาม ความจริง มันก็บอก ในรูปในนามนั้นมีอะไรต่างๆหลายอย่าง เช่น

ความทุกข์ของรูป ความทุกข์ของนาม รูปมันทำนามมันทำ
มันทำดี มันทำชั่ว แต่ก่อนเราไม่รู้ มันอยากจะทำอะไรก็ทำ
ไป บัดนี้เราเห็นรูปมันทำ เห็นนามมันทำ ธรรมมีสองอย่าง
อันหนึ่งทำคือการกระทำ ทำดี ทำชั่ว ธรรมอันที่สองก็คือ
ธรรมชาติที่มันมีอยู่ในรูปมีอยู่ในนาม แต่ก่อนเราไม่รู้ พอ
มีสติมาเห็นเข้า เหมือนกับว่าของปิดถูกเปิดออก พอเปิด
ออกก็เห็นอะไรต่างๆข้างใน เมื่อเห็นเราก็ตกใจ โดยเฉพาะ
เรื่องทุกข์สติมันสนใจมาก มันก็ตามดูทุกข์ ทุกข์ของรูปมี
อะไรบ้าง ทุกข์ของนามมีอะไรบ้าง ตามดูไปก็เห็น รูปทุกข์
นามทุกข์ รูปโรค นามโรค ธรรมชาติมันสอนเอง ไม่ใช่เรา
ไปคิดหา ธรรมชาติมันสอน เหมือนกับเราไปเรียนวิชาการ
ต่างๆ พอศึกษาไปมันก็บอกเรื่องนั้น เรื่องนั้นเห็นทุกข์ เห็น
ธรรมชาติ เห็นอาการ เห็นอะไรต่างๆที่มันอยู่ในรูปในนาม

เรื่องของรูปนี้ไม่มีใครเป็นใหญ่ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ
เรานั่งอยู่ที่นี่ถ้าจะว่าเรื่องของความทุกข์ก็มี ต้องเปลี่ยนทำ
ไปเรื่อยๆ เรานั่งอยู่เฉยๆก็เกิดเวทนา มันปวดมันเมื่อย
ถ้าดูดีๆเวทนามันจะเปลี่ยนไป มันไหลไป มันเป็นสันตติ
มันเกิดขึ้นมันตั้งอยู่มันดับไป กายมันทุกข์อยู่แล้วยังไม่พอ
ทีนี้เรายังเอาความทุกข์ใจมาใส่อีก เช่น ไปยึดไปถือเวทนา
ก็เป็นทุกข์ สัญญาเป็นทุกข์ สังขารเป็นทุกข์ ความเกิด

ความแก่ ความตาย เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรัก
ของชอบใจเป็นทุกข์ ปรรณาสังขโตไม่ได้สิ่งนั้นก็ทุกข์
ทั้งๆ ที่ไม่ใช่เรื่องที่จะเป็นทุกข์เลย พอเรารู้เราก็คล้ายๆ
ว่า วาง วาง วาง จิตมันก็เปลี่ยนไป ไม่ใช่รู้เฉยๆ รู้แล้ว
มันเปลี่ยนไป

การเห็นทุกข์ทำให้จิตใจเปลี่ยน การพบเห็นของจริง
นี้ไม่ใช่เห็นเฉยๆ ใจมันก็เปลี่ยนจากความโง่เป็นความฉลาด
จากใจที่มีทุกข์เป็นใจที่ไม่มีทุกข์ รู้เรื่องบุญ รู้เรื่องบาป สิ่งใด
ที่เป็นความโกรธก็รู้มัน สิ่งใดที่เป็นทุกข์ก็รู้มัน รู้เรื่องศาสนา
ศาสนาเป็นเรื่องของคน คนที่ไม่มีทุกข์ ตรงนี้เป็นอารมณ์
เบื้องต้น ไม่ใช่ไปเห็นสีเห็นแสงนะ ถ้าลองกรรมฐานเบื้องต้น
มันจะรู้จบตรงนี้ รู้บุญ รู้บาป รู้ศาสนา รู้เรื่องทุกข์ พอเห็น
ทุกข์มันก็ดับทุกข์ได้ตามกำลังของสติปัญญา เชื่อฝีมือเรา
เชื่อกรรมคือการกระทำของเรามากที่สุด

พอผู้ที่ได้อารมณ์เบื้องต้น จบอารมณ์รูปนาม หลวงพ่อ
เทียนมักจะสอนให้สร้างจิ้งหะทำให้ไว เดินอาจจะไวขึ้น
เป็นการบำเพ็ญทางจิต มีสติดูจิต มันมีสติแล้วตอนนี้ ไม่ได้
สร้างแล้ว มันมีแล้ว พร้อมทั้งจะดู เพราะมันมีหลัก ดูแล้ว
อะไรเกิดขึ้นมันก็ดู มันดู มันดู ก็เลยเรียกว่าช่วงนี้เป็นการ

บำเพ็ญทางจิต มีสติดูมันคิด เวลาใดที่มันคิดขึ้นมารู้ทัน เวลาใดไม่คิดก็รู้ตัวไป มันก็จะเกิดความรู้ตัว ก็ชำนาญขึ้น ความรู้ตัวนี้ ภาวะที่ดูเข้าไปนี้ มันจะไปเป็นศีล เวลาที่รู้มากๆ มันก็เป็นศีล มันไม่ได้เข้าไปเป็น มันบริสุทธิ์ ตั้งมัน อะไรที่มันเกิดขึ้นมันเห็น มันไม่ได้ไปหวนไหว ไม่ได้ไปยินดี ไม่ได้ไปยินร้าย ก็เกิดภาวะปกติ ภาวะที่เป็นปกติของจิต นี่มันเป็นศีลแล้ว ภาวะที่ใสใจ ไม่เปลี่ยนแปลงไปก็เป็นสมาธิ มันเป็นวงจรของสิกขา สิกขาตัวนี้จะกำจัดกิเลส สิ่งที่ทำให้ จิตใจเศร้าหมอง อาณิสสของการกระทำก็เกิดขึ้น ใจก็ดีขึ้น บริสุทธิ์ขึ้น

ผู้ที่ปฏิบัติอย่างที่เราทำอยู่นี้ บางทีมันก็คิดบ้าง ไม่คิดบ้าง บางทีมันง่วงบ้าง สงบบ้าง เหล่านี้ เป็นอาการ ที่ผ่านมา ถ้าจะพูดแล้วมันก็เป็นวัตถุอาการต่างๆ เสียง กลองตีบ้าง เสียงรถบ้าง เป็นอาการที่ทำให้จิตหลงไปโน่น ไปนี่ บางทีมันก็ไม่ไป บางทีมันก็สงบ หลับไปเลยก็มี อาการ เหล่านี้เราจะเห็นเพราะมีสติเป็นผู้ดู ลักษณะภาวะที่ดูนี้ เราต้องสร้างขึ้นมา ให้เห็นอยู่ตลอดเวลา ตัวดูตัวเดียวนี้ ถ้าทำดูดีๆ ภาวะที่ดู ตัวนี้ละเป็นตัวมรรค ตัวนี้ละเป็น ตัวพรหมจรรย์ ตัวนี้ละเป็นศีลขันธ์ สมาธิขันธ์ ปัญญาขันธ์ ยิ่งดูคล่องเท่าไรยิ่งเห็นอาการต่างๆ เห็นสมมติ เห็นวัตถุ

เห็นอาการ รู้เรื่องสิ่งเหล่านี้ ที่มันเกี่ยวข้องกับเราทั้งในตัว นอกตัว ตรงนี้หลวงพ่อก็จะไม่พูดมาก พอเข้าถึงตรงนี้ก็ถือว่า เป็นการสะดวกแล้ว จึงบอกว่าให้เห็นมันอย่าเข้าไปเป็น มันคิดก็เห็นมัน มันไม่คิดก็เห็นกายเคลื่อนไหวเท่านี้

อาจจะมึนอะไรที่มันเกิดขึ้นกับคนบางคน เป็นปิติ เป็น ปัสสัทธิ เป็นความสุข เป็นความสงบ พระบางรูปไปปฏิบัติ กับหลวงพ่อก็คิดว่าดูจะไม่กัด กลางคืนมีดๆเขาเดินไปอย่าง ไม่ใช่ไฟฉายนะ เดินฝ่าดงไป เขารับรองว่าดูจะไม่กัดเขา เห็นงูจงอางก็เดินไป เพราะเขามีความมั่นใจว่าทุกสิ่ง ทุกอย่างในป่าเป็นมิตรเป็นเพื่อน มันมีปิติ อันนั้นก็อย่าไป หลงมัน ให้ดูให้เห็นมัน กลับมากำหนดความรู้สึกตัว บางที ก็เกิดทุกข์ เกิดเบื่อหน่าย เกิดอะไรต่างๆหลายอย่างก็ให้ เห็น

อันนี้หลวงพ่อก็ดูกเอาไว้อย่างไร ไม่ได้พูดรายละเอียด พอมาเห็นสมมติ เห็นวัตถุ เห็นอาการในตัวนอกตัว เรา รู้หลักพอเรารู้หลักมันก็เฉลยอยู่ในหลักนี้ทั้งหมด บางที รูปนามก็ตามไปเฉลยให้เห็นความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความไม่ใช่ตัวตน พอตามเฉลยจิตก็หลุดไป หลุดไป จิตก็ เปลี่ยนไป ไม่ใช่รู้เฉยๆ จิตมันเปลี่ยนไป จนกระทั่งว่า ความ

เป็นเทวดา ความเป็นพระ ความเป็นพรหม ความเป็นผี
เป็นเปรต มันก็รู้จัก มันรู้ทั้งหมด มันเปิดเผยทั้งหมด
มันเห็นทั้งผิด มันเห็นทั้งถูก มันเห็นทั้งสุข มันเห็นทั้งทุกข์
มันเห็นทั้งสงบ มันเห็นทั้งฟุ้งซ่าน เห็นทั้งความว่าง ภาวะ
ที่เห็นตัวนี้แหละ เป็นตัวที่ทำให้เราหลุดพ้น อย่าทิ้งตัวนี้
หลวงพ่อก็จะพับใส่กระเป๋าทิ้งให้ทุกท่าน ให้ดูอยู่เสมอ อย่าไป
อยู่ อย่าไปสงบ ดู อะไรจะเกิดขึ้นมาก็ดู

ภาวะที่เห็นนี้ไม่ต้องพูดมาก ขอให้พวกเราเข้าถึงตัวนี้
เอาตัวนี้เป็นหลักของชีวิตเราไปเลย

ชีวิตที่ไม่มีภัย

ในตัวของเราเนี่ยมันมีบุญมันมีบาป มันมีที่เกิดแห่งบุญ
มันมีที่เกิดแห่งบาป มันมีสวรรค์ มีนิพพาน มันมีนรก มีศีล
มีสมาธิ มีปัญญา มีมรรค มีผล อยู่ในตัวเราทั้งหมด วิธีที่
จะรู้แจ้งเรื่องเหล่านี้ ไม่มีวิธีใดนอกจากการเจริญสติ สมัยนี้
ชาวพุทธไม่ค่อยศึกษาเรื่องนี้เท่าไร อาจารย์พุทธทาส
พูดว่า สมัยนี้ทุกคนเอาแต่ไหว้ พอบอกให้ประพฤติธรรม
ก็ปิดหู

ชีวิตของเรา ถ้าจะศึกษาเรื่องนี้มันก็มีสมบูรณ์อยู่แล้ว
ในตัว วิธีที่เราทำเนี่ยมันตรงเข้าไปเลย ทุกคนก็มีกาย ใจก็มี
เราก็เห็นเข้าไปเห็นกาย พอเห็นกายมันก็จะเห็นจิต

โดยเฉพาะสติ ไม่มีอันใดที่ต้องไปเห็นจิตเหมือนสติ พอมีสติเห็นกาย กายเห็นจิต หลายคนที่พูดด้วยความคิด คิดขึ้นมาแล้วก็ลังเลสงสัยว่า ทำไมเราจึงต้องปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร บางทีเราก็มารู้ แม้ตัวอาตมาเองแต่ก่อนก็ไม่รู้ แต่เหตุเพราะว่าสงสัย ทำไมต้องมีศาสนา ทำไมจึงมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทำไมจึงมีศีลมีธรรม ทำไมจึงมีสวรรค์นิพพาน เราสงสัย ก็มีหลวงพ่อบอกแบบนี้บอกว่า ถ้ามาปฏิบัติเจริญสติแล้วการสงสัยสิ่งเหล่านี้จะไม่มี ไม่ต้องไปอ่านหนังสือ ไม่ต้องไปอ่านตำรับตำรา ก็ทำให้เกิดความพอใจเรื่องนี้ จึงแสวงหา แล้วมาปฏิบัติธรรม พระพุทธองค์เคยตรัส เรามีความทุกข์หยังเอาแล้ว ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ก็เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรัก ของชอบใจก็เป็นทุกข์ ประราณาสังขารได้สิ่งนั้นก็ทุกข์ อุปาทานขันธทั้งห้าที่เราเห็นที่เกิดขึ้นกับเรา ก็เอามาเป็นทุกข์ นี่มันมีความทุกข์เป็นเบื้องหน้าอยู่ ทำอย่างไรเราจึงจะรู้เรื่องนี้ได้ เราจึงเดินตามรอยพระพุทธบาท

อันวิธีที่เราทำอยู่นี้ มันจะช่วยให้เราเข้าไปเห็นสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เห็นรูป เห็นนาม ภาษากายเราเรียกว่าเห็นกายเห็นใจ บางทีกายไม่สบายใจเราเป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากวัตถุสิ่งของใจมันเป็นทุกข์ มันไปยึดเอา

แม้แต่ความคิดเฉยๆเรายังไปยึดเอาเป็นทุกข์ มายึดเอาเป็นความทุกข์ มายึดเอาเป็นความผิด เราไปยึดเอาทุกๆ ที่ไม่มีตัวตน มันเรื่องอะไร มันคืออะไร ทำไมเราจึงไม่รู้ สติจะเข้าไปเห็น ไปเห็นว่ามันเป็นรูป กองของรูปมันไม่ใช่ตัวตนอะไร มันเป็นมหาภูตรูป มันมีดินน้ำไฟลม มีขันธห้าที่ประชุมกัน เรียกว่ามันเป็นกอง เมื่อกองของรูปแสดงออก เราก็เข้าใจมัน เช่น เคยพูดอยู่เสมอๆ ธรรมชาติอาการของรูป เราเห็นมันเราเข้าใจมัน เราก็รู้จักตอบมันเฉยมันได้ ไม่จนเรื่องของรูปนี้ถือว่าไม่จน มันจะแสดงออกก็ร้อยก็พันเรื่อง แม้แต่เรื่องของใจก็เช่นกัน ๘๔,๐๐๐ เรื่อง ในพระสูตร ในพระอภิธรรม ในพระวินัย ก็คือเรื่องของกายของใจ

บางคนไปเห็นคนภายนอกเขาพูดก็ไปถือเป็นสมมติ เอากลับมาเป็นสมมติว่าดี ว่าไม่ดี มาเป็นสุขเป็นทุกข์ มันไม่รู้ ถ้าเรารู้ก็จะบอก โอ้ อันนั้นเป็นความคิด ความคิดไม่มีตัวตน เราไม่ไปสมมติว่าผิดว่าถูก เพียงแต่เห็นเฉยๆ ลักษณะของสติจะเข้าไปเห็น ไปพบเห็นเข้า นี่คือความคิด ความคิดมันคืออะไร คือนามธรรม เสียงมันคืออะไรก็คือเสียง บางทีเราไปสมมติเอาเห็นอะไรก็สมมติว่าดีว่าไม่ดี ว่าผิดว่าถูก เอามาเป็นความยึดชอบไม่ชอบ ก็กลายเป็นความทุกข์ กลายเป็นความยินดี กลายเป็นความยินร้ายไป

เมื่อสติเข้าไปเห็น พอเห็นมันก็แยกแยะออก เมื่อมันมีการแยกแยะ มันถลง มันย่อยออกแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความทุกข์ ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันก็ไม่มีที่ตั้ง มันถูกดึงออก สติช่วยแยกแยะให้เห็น อันนั้นเป็นรูปธรรมอันนี้เป็นนามธรรม อันนั้นเป็นสมมติ อันนั้นเป็นบัญญัติ โดยเฉพาะคำพูดของคน วัตถุอย่างนี้ก็เป็นสมมติ สมมติว่าพระสงฆ์ สมมติว่าพระโพธิสัตว์กวนอิม พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระพุทธรูป วิหาร แม้แต่ภาษาคำพูด เราก็บัญญัติ คำพูดก็เป็นบัญญัติ บัญญัติเหล่านี้ ถ้าเราไม่รู้ จิตใจก็ไปอุปาทานยึดเอา ที่นี้พอเรารู้จักหลักมันแล้วมันจะไม่มีที่ตั้ง อะไรเข้ามา ก็มอบให้สิ่งเหล่านั้นไป ความไม่เที่ยงก็มอบให้ความไม่เที่ยงไป ความเป็นทุกข์ก็มอบให้ความเป็นทุกข์ไป ความไม่ใช่ตัวตนก็มอบให้ความไม่ใช่ตัวตนไป ตัวเราก็เลยดูอยู่เฉยๆ ก็เห็นแจ้ง การรู้แจ้งอันนี้เรียกว่าวิปัสสนา

เมื่อเรารู้อย่างนี้แล้ว จิตของเราได้หลัก จะว่าจิตก็ว่าได้ จะว่าปัญญาก็ว่าได้ มันได้หลัก มันก็เลยไม่หวั่นไหว มันเป็นตัวรู้เกิดขึ้นมา รู้ว่าสิ่งใดเป็นอาการ สิ่งใดเป็นสมมติ สิ่งใดเป็นบัญญัติ สิ่งใดเป็นรูปเป็นนาม สิ่งใดเป็นความไม่เที่ยง สิ่งใดไม่ใช่ตัวตน เราก็ไม่หวั่นไหวกับสิ่งเหล่านั้น ก็มีศีล ศีลตัวนี้กำจัดกิเลสได้ สมาธิคือแน่นมั่นคง สมาธิ

ก็กำจัดกิเลส กำจัดทุกข์ ปัญญาก็กำจัดทุกข์ไปตามลำดับไป เรียกว่าไตรสิกขา ใจมันก็ประเสริฐกว่าเก่า ไม่เหมือนเมื่อก่อน เมื่อก่อนอะไรก็ทับถมเข้ามา แต่ก่อนเราไม่รู้หรอก อะไรก็เป็นตัวเป็นตนไปหมด มีตนอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง มีอุปาทานยึดเอาทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งความคิด ไม่มีตัวมีตนก็ไปยึดเอาเป็นสุขเป็นทุกข์ แต่พอเกิดปัญหารู้รอบขึ้นมา ใจก็ล่องพ้นภาวะเดิม เป็นที่พึ่งได้ ไม่เบียดเบียนใคร ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนอะไรทั้งหมด ศาสนาจะเจริญก็เพราะสภาพชีวิตจิตใจเรา นี่มันไม่ทำลาย มันไม่เป็นทุกข์ มันไม่เบียดเบียนใคร มันเข้าใจ ถึงแม้เราไม่ได้ว่าพุทธรัง ธรรมะ คัจฉามิ ธัมมัง ธรรมะ คัจฉามิ สังฆัง ธรรมะ คัจฉามิ ไม่ได้ว่าปาณาติปาตา ฯลฯ ทั้งหมดนี้ก็มีอยู่แล้วในใจ ใจมันเข้าถึง มันพ้นภาวะที่เป็นทุกข์ พ้นจากสภาพที่มันหลง พอรู้ว่าทุกข์อยู่ที่ไหนมันก็ไม่เอา ไม่ต้องมีใครห้าม ทุกข์มันไม่มีที่ตั้ง ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันก็ไม่มีที่ตั้ง ใจก็เลยเป็นอิสระ

ชีวิตที่เป็นอิสระ ชีวิตที่ไม่มีภัย ชีวิตที่ไม่มีภัยตามภาษาเขาเรียกว่า อริยะ เป็นชีวิตที่พ้นภัย ทุกคนก็สามารถที่จะพบเห็นในตัวเราได้ ด้วยการเจริญสติปัญญาตามหลักของพระพุทธเจ้า ไม่ยกเว้นใครทั้งหมด หลวงพ่อมีความ

มันใจ ไม่ได้มาหลอกลวง ไม่ได้มีอะไรทั้งหมด มาให้เรา
ได้พิสูจน์ดู ของจริงพิสูจน์ได้ ทนต่อการพิสูจน์

วิญญูสงสารมันมีอยู่ในตัวเรานี้ละ เช่นในปฏิจ-
สมุปบาท เวลาโกรธแล้วโกรธอีก คิดขึ้นมาแล้วโกรธ คิด
ขึ้นมาแล้วโกรธ โกรธแล้วก็คิด คิดขึ้นมาแล้วโกรธ เลยไม่ตัด
เสียที สมมติว่าคุณสูบบุหรี่ วิญญูสงสารก็คือ กิเลส กรรม
วิบาก เพราะสูบจึงติด เพราะติดจึงอยาก เพราะอยากจึง
สูบ เพราะสูบจึงติด เพราะติดจึงอยาก นี่เรียกว่าวิญญู
ความโกรธของเราก็เวียนวนอยู่เหมือนกัน บัดนี้เพราะ
ไม่สูบ จึงไม่ติด เพราะไม่ติดจึงไม่อยาก นี่มันนิพพานไปแล้ว
มันตายไปแล้ว มันไม่มีในใจเราแล้ว นิพพานก็ลักษณะ
อย่างนี้ละ ไม่มีความติดยึดในตัวเราแล้ว มันตัดได้แล้ว
เรื่องความโกรธ ความโลภ ความหลง ก็เช่นกัน ถ้าเราไม่ได้
คิดอะไรมันก็หมดไป มันไม่มีในใจเรา ไม่ใช่ไปที่ไหน คือมัน
เย็นแล้ว ให้มันเย็นก่อน สิ่งใดที่มันร้อน ถือว่ายังไม่นิพพาน
สิ่งใดที่มันเย็นลงแล้วมันเป็นนิพพาน

ไม่ นอก ไม่ใน

ให้เอาจิตมาเป็นกลางๆ อย่าให้มันเข้าข้างในเกินไป
อย่าให้มันพุ่งออกนอกเกินไป หลวงพ่อเทียนเคยจับอาตมา
สาธิต ตอนนั้นก็นั่งอยู่ในกุฏิ หลวงพ่อเทียนก็ถามว่าเห็น
ผมไหม พอบอกว่าไม่เห็นหลวงพ่อ หลวงพ่อเทียนก็บอกว่า
ทำอย่างไรจึงจะเห็น ตอบท่านว่าต้องเปิดประตูออก
หลวงพ่อเทียนเลยบอก อ้าว ลองเปิดประตูออกมาดู
อาตมาเปิดประตูออกก็ยืนอยู่ ตรงกลางประตูเห็นทั้ง
ข้างนอก เห็นทั้งข้างใน หลวงพ่อเทียนถามว่าเห็นข้างนอก
ไหม เห็น แล้วท่านก็พูดว่าเห็นข้างในไหม เห็นนะ ให้มัน
เป็นอย่างนี้ ให้มันเป็นอย่างนี้

สิ่งใดที่หลวงพ่อบอกเตือนเราเอามาคิด คิดไม่ออกแต่พอเอามาทำดู ก็ได้คำตอบ โอ้ เวลาใดจิตที่มันคิดออกไปข้างนอก ก็ให้กลับมาอยู่กับมือเคลื่อนไหว มาเพ่งกันไปก็ไม่ได้ นี่มันเข้าไปข้างใน บางคนทำจนเครียด จนแน่นหน้าอก หายใจยากจนเหน็ดเหนื่อย

ให้รู้ซื่อๆ ตัวรู้ซื่อๆ นี่มันอยู่ตรงกลางๆ เวลาใดมันไม่คิดก็รู้อยู่ เวลาใดมันคิดก็รู้ เวลาใดมันทุกข์ก็รู้ เวลาใดมันสุขก็รู้ เวลาใดมันร้อนมันหนาวก็รู้ เวลาใดมันปวดมันเมื่อยก็รู้ คือว่ามันเห็นทั้งข้างนอกข้างใน นี่เรียกว่าเป็นกลาง ทำอย่างนี้มันสะดวก เมื่อทำสะดวกก็มีโอกาสได้บรรลุธรรม เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา การทำลำบากทั้งเครียดทั้งฟุ้งซ่าน ไปตะครุบอยู่ทั้งสองอัน มันก็เลยยากเหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา ถ้าทำอยู่ตรงกลางก็ยืมได้ ภาวะที่เห็นนี่มันเป็นภาวะที่ดูสบาย มันไม่กระทบกระเทือนอะไร สิ่งเหล่านี้มันสุขก็เห็นดูซิ มันทุกข์ก็เห็นดูซิ นี่ละองค์มรรค

ให้ทำอย่างนี้ลองดู ทำไปทำมามันก็ต้องถูก บางคนทำไม่ถูก ทำจนแน่นหน้าอก จนร้องไห้ เราก็ไปแก้ บอกเขาว่ามองดูต้นไม้ดูซิ เห็นไหม ให้จิตออกไปข้างนอก ดูต้นไม้ดูใบมันไหวหวีๆ ลองให้จิตออกไปข้างนอก จากนั้นกลับ

มายกมือดูซิ พอยกมือ มันก็หาย ภาวะที่แน่นก็หายไป เราต้องรู้จักแก้อารมณ์ของตัวเองบางโอกาส บางคนนะสร้างจังหวะ ปรากฏว่ามือเขามาติดอยู่ตรงหน้าต่าง ยกมือเท่าไรก็ยกไม่ออก ติดอยู่ตั้งหลายชั่วโมง ตอนเช้าก็ไม่ได้ไปทำวัตร ตอนฉันเช้าก็ไม่เห็นไป ฉันเช้าเสร็จแล้วอาตมาก็เดินมาหา ถามคุณโยมเป็นอะไร เขาบอกโยมมาช่วยด้วย มาช่วยด้วย มือผมติดอยู่นี้ตั้งแต่ตีสาม มันเป็นเวรเป็นกรรมอะไรไม่รู้ กรวดน้ำแผ่เมตตาให้เขา มือก็ยังไม่ออก หลวงพ่อเข้าไป แทนที่จะพูดกับเขาเรื่องมือ เราก็ล่อจิตเขาให้ออกไปข้างนอก ถามว่าโยมมีลูกกี่คน มีลูกห้าคน แล้วเป็นครอบครัวกันหมดหรือยัง เป็นแล้ว เตี้ยวนี้อยู่กับใคร อยู่กับลูกสาว มีลูกมีหลาน เลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน แล้วคิดถึงหลานไหม บางทีก็คิดถึง บางทีก็ไม่คิดถึง ก็พูดกันไป พูดไปพูดมามือของเขาก็หลุดออก อาตมาเห็นมือเขาหลุดออก แต่ก็ได้บอกเขา ชวนเขาคุยต่อ ถามถึงลูกถึงหลาน คิดถึงหลานไหม เมื่อไหร่จะกลับบ้าน เขาบอก เราก็อึ้งๆ สักครู่ เขาก็รู้สึกรู้สิดัว อ้าว มือผมออกไปเมื่อไหร่ บางทีเราก็ตองช่วยเขา เขาช่วยตัวเขาไม่ได้ เพราะจิตมันเข้าข้างในมันติดอยู่นั่น

รื้อถอนตัวตน

มีความหลุดพ้นอยู่ในภาวะที่เห็น ถ้าเห็นแล้วก็หลุดพ้น เป็นวิมุตติ เป็นสุญญताก็ว่าได้ เพราะเห็น ไม่เข้าไปเป็น ไม่มีผู้เป็น มีแต่เห็น เห็นรูป เห็นนาม เห็นอาการของรูป เห็นอาการของนาม เห็นแล้วก็รื้อถอนออกไปได้ ไม่มีตัวตนที่จะเข้าไปเป็นกับอาการต่างๆที่เกิดขึ้นกับกายกับใจ ผู้ที่เจริญสติจะประสบกับลักษณะนี้ เป็นเฉพาะหน้าของผู้ที่เจริญสติ ถ้าเราเข้าถึงภาวะที่เห็นแล้ว การศึกษาการปฏิบัติก็สะดวก มันได้หลัก ไม่ข้อง ไม่ติด มีแต่ความหลุดความพ้น

เรื่องของรูป เรื่องของกาย เรื่องของนาม เรื่องของใจ สรรพแล้วเป็นอาการ เป็นธรรมชาติ ไม่มีมากไปกว่านั้น เวทนาที่เกิดขึ้นกับรูป ก็ถือว่ามันเป็นอาการ ถ้ารูปไม่มี เวทณาก็ไม่ใช่รูป เป็นซาก เป็นศพไป นามก็ต้องคิด มันก็ต้องมีอาการต่างๆที่เกิดขึ้นจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส อาการเห็น อาการได้ยิน อาการได้กลิ่น อาการได้รส อาการรู้จักร้อนหนาว สติทำให้เราสรุปได้ว่าเหล่านี้เป็นอาการของรูปกับนาม อันรูปกับนามถ้ามันแยกจากกัน สิ่งเหล่านี้ก็ไม่มี สรรพแล้วคือธรรมชาติ สติเฉลยคำตอบให้เรา เมื่อตอบได้แล้ว อะไรที่เป็นธรรมชาตีก็นอบให้ธรรมชาติไป อะไรที่เป็นอาการก็นอบให้อาการมันไป ตัวไม่มีตนอยู่ในนั้น มีแต่เห็น เห็นอย่างเดียวเฉลยได้ทั้งหมด ถ้า “เป็น” เฉลยไม่ได้ ถ้าเป็น ต้องรับใช้สุขก็สุขไป ทุกข์ก็ทุกข์ไป โกรธก็โกรธไป โลภก็โลภไป หลงก็หลงไป ภาวะที่เห็น เป็นคู่ปรับกับความหลง ภาวะที่เห็นเป็นคนละอันกับความหลง ความหลงทำให้เกิดภาวะที่เป็น เมื่อเกิดภาวะที่เห็น มันก็แก้ มันก็เปลี่ยน มันเป็นตัวปฏิบัติอยู่ในนั้นทั้งหมด

เคยสอบอารมณ์ผู้ปฏิบัติ พอเขามาปฏิบัติได้สองวัน สามวันก็หมดแรง ปวดเมื่อย เหนื่อย เปื่อย เครียดคิดมาก

เป็นเพราะเขาไม่มีหลัก แทนที่จะเป็นผู้ดู กลับเข้าไปเป็น
ก็เลยเกิดความปวด ความเมื่อย เวทนากลายเป็นเรื่องใหญ่
ซะแล้ว ทำให้หลงสติก็ได้ ทำให้เปื้อนหนาย ทำให้หมดศรัทธา
ต่อการปฏิบัติก็ได้ เขาบอกว่า รู้สึกว่าเหนื่อย หมดแรง
เขาก็ตอบตรงๆ เราก็ช่วยเขา ให้เห็นมันเหนื่อย ให้เห็นมัน
หมดแรง ให้เห็นมันปวดเมื่อย ถ้ารูปปวดเมื่อยไม่เป็น มันก็
ไม่ใช่รูป มาเดินจงกรม ก็ยกมือเคลื่อนไหวตั้งสองวัน เมื่อย
ก็เป็นธรรมดาของรูป

ขอให้โอกาสแก่ความรู้สึกตัวให้มีในชีวิตเรา ถ้าไม่เช่นนั้น
แล้วจะมีแต่ความหลงครองชีวิตเราไปตลอดภพตลอดชาติ
ทุกข์แล้วทุกข์เล่า โกรธแล้วโกรธเล่า วิตกกังวล มัวหมอง
คอยที่จะซ้ำ คอยที่จะเจ็บปวด มีชีวิตอยู่เพื่อการเจ็บปวด
ครั้งจะแสวงหาความสุข ก็ไปหาเอาจากวัตถุอาภิส เป็น
เครื่องต่อรองให้เกิดความสุข เนรมิตสุข ด้วยอาภิสสินจ้าง
เป็นสุขที่คนในโลกแสวงหา สุขที่ต้องป็นปาย สุขที่ต้อง
คว่ำเอา แยกเอา อันนั้นไม่ใช่เป็นสุขที่เป็นอนิจจัง มัน
ไม่เที่ยง เมื่อพลัดพรากจากมันไปก็กลายเป็นทุกข์ ความรัก
กลายเป็นความโกรธ อิจฉาเบียดเบียนกัน เป็นทุกข์ไปกับ
ความรัก

สุขที่ป็นปาย สุขที่มันต้องขึ้นต้องลง ต้องคว่ำเอาแยก
เอา ซื่อเอาหาเอา อันนั้นเป็นสุขแบบคนซึ่กลาก พอค้น
ก็เกา เกาแล้วก็สุข แล้วก็คันใหม่ ควรรักษาซึ่กลากให้มัน
หายซะ ไม่ต้องเกา ก็จะปกติสุข เป็นสุขที่ไม่ต้องป็นปาย
เป็นสุขเกษม เป็นสุขเหนืออะไรต่างๆควรที่จะหาโอกาสให้
แก่ตัวเอง

เจตนาสร้างการเคลื่อนไหวไปมาอยู่ ให้รู้มากๆ มีสติ
รู้มากเกี่ยวกับกายแล้วก็จะเกิดการพบเห็นเกี่ยวกับกายที่
เคลื่อนไหวที่ไหวอยู่นี้ เห็นกายที่เคลื่อนไหวไปมาอยู่นี้ เห็นใจ
ที่คิดเป็นรูปเป็นนาม นี่เราได้หลักแล้วบัดนี้ มันไม่มีอะไร
นอกจากรูปกับนาม เราเห็นแจ้งในรูป เห็นแจ้งในนาม
รูปนามมันก็จบ เห็นเข้าไปหลายอย่าง ทั้งที่เป็นรูปที่เป็น
นาม ธรรมชาติอาการของรูปของนาม เราก็ได้หลักสรุปลง
เรื่อยๆไป ผ่านเรื่อยๆไป เราก็จะเห็น ทั้งรูปทั้งนาม มันคือ
อะไร ธรรมชาติของรูป ธรรมชาติของนาม ถ้าเห็นก็ได้หลัก
การได้หลักคือได้ข้อเฉลยไปในตัว หลุดไปในตัว เวลาใดที่
เราหลง เราก็กลับมาหาหลักคือรูปคือนาม รูปนามก็เฉลย
ทำให้เกิดการหลุดพ้นไม่ข้องติด อาการของรูปก็ตามเฉลย
ให้เรา อาการของนามก็ตามเฉลยให้เรา ธรรมชาติเป็นยังง
อาการเป็นยังง มันตามเฉลยให้เรา ไม่ให้ข้อง ไม่ให้ติด

มันเป็นหลัก ไม่ใช่เราคิดหามัน มีหลักจริงๆ ธรรมชาติ
ของรูปก็มีจริงๆ คือมีธาตุสี่ ดิน น้ำ ไฟ ลม มันก็มีจริงๆ
มันเป็นรูปที่เราอาศัยได้ เราพึ่งมันได้ เราใช้มันได้ถ้าเรา
รู้จัก ถ้าเราไม่รู้ เราก็รับใช้มัน มันเป็นที่พึ่งไม่ได้ คอยที่จะ
ให้โทษ ให้ภัยแก่ตัวเรา ถ้าเราได้หลักเราก็เห็นเพียงแต่รูป
เป็นธรรมชาติ เห็นรูปเป็นอาการ เห็นนามเป็นธรรมชาติ
เห็นนามเป็นอาการ ก็มีหลักแล้ว พอได้หลัก มันก็เปิดเผย
ออก ก็รู้ไปเรื่อยๆ เหมือนเราสร้างบ้าน ก็ต่อไปเรื่อยๆ สร้าง
ไปเรื่อยๆ เห็นไปเรื่อยๆ แม้จะรื้อก็เห็น พอรื้ออันนี้ ก็เห็น
อันที่จะรื้อต่อไป อันที่จะเอาออกต่อไป มันก็หมดไปเรื่อยๆ
ลักษณะที่เป็นรูป ก็หมดไปเรื่อยๆ เป็นขึ้นเป็นอันไป รู้จัก
ที่เกิด รู้จักที่ตั้งของสิ่งเหล่านั้น

ตัวสติหรือความรู้สึกตัว เป็นตัวรื้อถอนตัวตนออก
แท้ๆ มีอะไรเกิดขึ้นก็มอบให้รูปมันไป มอบให้นามมันไป
มอบให้อาการมันไป มอบให้ธรรมชาติมันไป มอบให้ความ
ไม่เที่ยง มอบให้ความเป็นทุกข์ มอบให้ความไม่ใช่ตัวตน
ไปเรื่อยๆ ก็เลยหลุดไปเรื่อยๆ พ้นไปเรื่อยๆ ภาวะแห่งการ
หลุดพ้น ก็ผ่านไป อาการต่างๆที่มันมีอยู่ในรูปในนาม
บางทีก็มีอยู่ข้างนอก เป็นรูป เป็นรส เป็นกลิ่น เป็นเสียง
วัตถุ ต้นไม้ ภูเขา ดินฟ้า อากาศ ในตัวเราก็มีตา มีหู มี

จมูก มีลิ้น มีกาย มีใจ มาเกี่ยวข้อง แล้ววัตถุก็ทำให้เกิด
อาการต่างๆ เรา รู้จักได้ข้อเฉลย มีหลักของการศึกษา
เป็นหลักสูตรแห่งความหลุดพ้น พอได้หลักนี้มันก็เห็นละ
เห็นเรื่องบุญ เห็นเรื่องบาป ตัวบุญก็คือตัวรู้ ตัวเข้าไปเห็น
ตัวเห็นแจ้ง มันจะทุกข่ไปกับเรื่องใด มันจะหลงไปกับเรื่องใด
ก็เอาหลักมาเฉลย มันก็หลุดออกมาได้

เหนือสมมติ

การรู้รูปรู้นามเป็นฐานเบื้องต้นเหมือนเป็นหลักสูตร
ของชีวิตไปเห็นรูปสมมติ เห็นนามสมมติก็ยิ่งเฉลไปเรื่อยๆ

สิ่งใดที่เป็นสมมติ สิ่งใดที่เป็นบัญญัติ มีทั้งรูปธรรมมี
ทั้งนามธรรมในตัวนอกตัว ที่เป็นสมมติบัญญัติมีมากมาย
ล้นโลกเต็มโลก แต่คนที่ไม่รู้ ก็หลงติดยึดจนเป็นกิเลสตัณหา
ราคะ เป็นความโกรธ ความโลภ ความหลง เพราะสมมติ
เอาของไม่จริงมาเป็นของจริง แต่วิปัสสนาจะทำให้เราเห็น
ของไม่จริง เห็นสมมติก็จริงแบบสมมติ ความยึดถือต่างๆ
ในรูปในนามในตน ที่มันเคยมีตนอยู่ในทุกเรื่อง มีตนอยู่

ในรูป มีตนอยู่ในนาม มีตนอยู่ในเวทนา มีตนอยู่ในความคิด
ต่างๆ สิ่งเหล่านี้มันจะเฉลยได้ มันจะหลุดไปสลายตนออกไป
ตนลดลง จนเลือนๆรางๆ แต่ก่อนสมมติมีอยู่ทุกๆที่
ตาเห็นรูปก็เป็นสมมติบัญญัติ ไม่มีสติไม่มีวิปัสสนา บัดนี้
มันทะลุวิปัสสนา มันเกิดขึ้นเพราะตาเห็นรูป วิปัสสนาขณะ
ที่ตาเห็นรูป วิปัสสนาขณะที่หูได้ยินเสียง มันล่องพ้น มันไม่
ติดเหมือนเมื่อก่อน ทางตาเห็นรูปก็เห็นรูปเห็นนามอยู่
ในนั้น รูปนามตามเฉลย ตามเฉลยให้หลุดพ้นไปเรื่อยๆ
หลุดพ้นเพราะเห็นสมมติ ไม่เียงเหมือนเมื่อก่อน แต่ก่อน
สมมติทำให้หลงทำให้เียง ทำให้เกิดความยึดมั่นถือมั่น
ทำให้เกิดอะไรต่างๆได้ทุกอย่าง ทำให้จิตใจฟู ใจแฟบ เพราะ
สมมติบัญญัติ นี่มันทะลุรู้ปรมาตม์ ปรมาตม์ คือของจริงที่มัน
เหนือสมมติ

หลายอย่างที่เป็นสมมติบัญญัติ ก็ขัดแย้งเพราะสมมติ
บัญญัติ ทะเลาะวิวาทกัน เพราะสมมติบัญญัติ หมดเนื้อ
หมดตัวเพราะสมมติบัญญัติ เียงหลงงมงายเพราะสมมติ
บัญญัติ ทำให้เกิดตัว เกิดตน เกิดภพ เกิดชาติ ในสมมติ
บัญญัติมีมาก คนฉลาดต้องเห็นเรื่องนี้ต้องเข้าใจ รู้เรื่อง
ตัวเอง รู้เรื่องชีวิต รู้เรื่องศาสนา ศาสนาคือคนที่ไม่ทุกข์
คือคนที่ฉลาด ฉลาดเพราะเห็นรูปเห็นนาม เอารูปทำดี

เอานามทำดี คิดดี ทำดี พุทดี ก็มีความมั่นใจ แต่ก่อนเียง
เพราะเกิดอุปาทาน เกิดความยึดติด ยึดเอาทุกเรื่อง บัดนี้
เห็น เห็นทุกเรื่อง ทะลุทุกเรื่อง เห็นแล้วก็หลุด หลุดพ้นทุก
เรื่องไป

แต่ก่อนเราไม่รู้ สมมติบัญญัติ ตาเห็นรูปก็บัญญัติเอา
ลงไป สมมติลงไป หูได้ยินเสียงก็สมมติลงไป บัญญัติลงไป
พอบัญญัติก็เกิดอุปาทานขึ้นมา พอเกิดอุปาทานขึ้นมา
ก็เป็นไปตามวิบากของอุปาทานที่มันชัดไป บัดนี้ก็เห็นวัตถุ
อาการ เห็นปรมาตม์ เห็นขันธห้าตามความเป็นจริง เห็น
ไปเรื่อยๆ ที่ตั้งที่เกิดแห่งทุกข์ หรืออุปาทานก็เกือบจะไม่มี
ที่ตั้ง เพราะเรารื้อถอน

ในชีวิตของเรา ถ้าเกิดการพบเห็นแล้วความหลุดพ้น
ก็มีอยู่ตรงนั้นแหละ เห็นรูป เห็นนาม เห็นรูปทุกข์ นามทุกข์
เห็นรูปโลกนามโลก เห็นรูปสมมตินามสมมติ สมมติที่เป็น
รูป สมมติที่เป็นนาม จริงแบบสมมติ ไม่จริงแบบปรมาตม์
ก็ทำให้เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆถูกต้อง ไม่เกินนั้นไป ไม่เกิน
สมมติ ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ตัวเอง และไม่เป็นพิษเป็นภัย
แก่คนอื่น สิ่งอื่น วัตถุอื่นต่อไป

แต่ก่อนมีตัวมีตนเต็มไปทั้งหมด เสียงก็มีตนอยู่ในนั้น กลิ่นก็มีตนอยู่ในนั้น รสก็มีตนอยู่ในนั้น อะไรต่างๆ แม้ความคิดไม่มีรูปก็ยังมีตนอยู่ในนั้น เป็นเวทนา เป็นตัณหา เป็นอุปาทาน เป็นภพ เป็นชาติ อยู่ในนั้น บัดนี้อาการแบบนั้น มันลด มันก็หลุด เกิดวิมุตติ เกิดบริสุทธิ์ เกิดพรหมจรรย์ ชีวิตบริสุทธิ์เรื่อยๆไป ถ้าจะว่าแล้วมันไล่ไป มันรื้อไป รื้อถอนไป รื้อถอนไป จนไปเห็นอุปาทานในขันธ ที่มันเป็นทุกข์ มีรูป มีเวทนา มีสัญญา มีสังขาร มีวิญญาณ ที่มันคลุม ที่มันเป็นใหญ่ ที่มันสั่งการ ที่มันเป็นภพเป็นชาติ ที่มันเกิด ที่มันดับ เป็นภพเป็นชาติในภพภูมิต่างๆ เพราะมีขันธห้า ที่เป็นอุปาทานเข้าไปยึด ในภพภูมิต่างๆ ตามแต่สมมติที่จะเป็นไป ตามภพภูมินั้นๆ บางทีก็ต่ำที่สุดสูงที่สุด เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์นรก เป็นเดรัจฉาน เป็นภูมิที่ไม่เจริญหรืออบายภูมิ เป็นภูมิที่เจริญก็ได้ เป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นพระก็ได้ ถ้าเห็นขันธห้าตามความเป็นจริง ขันธห้าก็เป็นเพียงสิ่งที่จะต้องอาศัยเหมือนพวงแพ ที่ใช้ข้ามฟาก ไม่ใช่เอาพวงแพนี้ไปอวดไปอ้าง เอาไปเป็นตัวเป็นตน ไม่ใช่

บุญในเรือน

การทำบุญนี้ก็ขอให้เราขยายขอบเขต ไม่ใช่ทำบุญกับพระสงฆ์อย่างเดียว ภรรยาสามีกันก็มีโอกาสทำบุญให้กันได้ การทำบุญให้สามีภรรยาก็คือ เป็นคนดี สามีเป็นคนดีของภรรยา สิ่งใดที่ทำให้เกิดทุกข์เกิดโทษ เกิดความไม่สบายใจต่อกันและกัน พยายามงดเว้น เพราะทุกคนรักความสุขเกลียดความทุกข์ รักกันก็คือทำตัวให้ดี ถ้าเราเป็นภรรยาก็ทำตัวให้ดี การรักครอบครัว ก็คือทำให้ตัวเราเป็นคนดี จิตใจก็อย่าเป็นคนที่วิตกกังวล อย่าเป็นคนที่เขาแต่คิดขอให้อาศัยการกระทำเป็นหลัก รักครอบครัว รักพ่อ รักแม่ ก็เช่นกัน การรักพ่อรักแม่ ไม่ใช่รักด้วยความคิดหรือคิดถึง รักภรรยา รักสามี รักบุตร ไม่ใช่รักด้วยความคิด หรือห่วงใย

ด้วยความคิดอย่างเดียว ต้องมีการกระทำอีกหลายอย่าง
รวมทั้งรู้จักรักษาดน รักษาจิตใจให้ดี จิตใจอย่าให้เป็นทุกข์
อันความสุขไม่ใช่จะแสวงหาที่อื่นนอกตัวไปอย่างเดียว
การทำบุญที่เป็นการอุปถัมภ์บำรุง บำรุงศาสนานี้ทำเป็น
ช่วงๆ เป็นบางโอกาส แต่ทำบุญในครอบครัวนี้ต้องเป็น
กิจประจำวัน ทำให้เกิดความผาสุกเรียกว่าอุทิศบุญให้กัน
เราทำบุญได้ด้วยการกระทำ การพูด การคิด คิดสิ่งใด
ไม่คิดด้วยความโกรธ ความโลภ ความหลง ความทุกข์
ความอิจฉา เราคิดสิ่งใดต้องประกอบไปด้วยเมตตา กรุณา
ปรารถนาดีต่อกัน ถ้าเราคิดดีๆอย่างนี้ ครอบครัวก็เป็นบุญ
บุญนี้ก็จะเป็สิ่งล้ำจุนครอบครัวเราอยู่ ไม่มีทางที่จะทำให้เกิด
ทุกข์เกิดโทษ ให้มีความเมตตากรุณานำหน้า อย่าให้
อารมณ์คือ ความโกรธ ความทุกข์ เป็นสิ่งที่นำหน้าเราไปได้

ธรรมรวบยอด

มีคนบอกว่าอาตมาพูดแต่เรื่องสติ สติ ไม่ได้พูดเรื่อง
ศีล ไม่ได้พูดเรื่องสมาธิ ไม่ได้พูดเรื่องปัญญาเลย ไม่ได้พูด
เรื่องวิมุตติ ไม่ได้พูดเรื่องญาณ เรื่องฌาน คนที่พูดอย่างนั้น
เขาไม่รู้ ภาวะที่ดูนี้มันมีอะไรหลายอย่างอยู่ในนั้น เป็นศีล
ก็ใช่ สมาธิก็ใช่ เป็นปัญญาก็ใช่ เป็นญาณก็ใช่ เป็นวิมุตติ
ก็ใช่ เป็นสุญญตาก็ใช่ เป็นมรรคก็ใช่ พวกเราคิดดูเป็น
พรหมจรรย์ก็ใช่ ฉะนั้นไม่ต้องพูดมาก ความเป็นหนึ่งเดียว
มันมีอยู่ในนั้นทั้งหมด ที่สุดแห่งทุกข์มันก็มีอยู่ในนั้นทั้งหมด
อาตมาพูดจากประสบการณ์ ไม่ได้พูดแบบท่องจำ อย่างเห็น
ความโกรธความโลภความหลงนี้ มันไม่ใช่เรียงแบบนี้นะ
ความโกรธความโลภความหลงไม่ใช่อย่างนี้ ตัวหลงเป็นต้น
พอหลงก็จึงโกรธ พอหลงก็จึงโลภ พอหลงก็ทุกข์ พอหลง
ก็สุข พอหลงก็รัก ก็ชัง วิตกกังวล ถ้ารู้ตัวเดียวตัวหลงไม่มี
เมื่อตัวหลงไม่มี ความโกรธ ความโลภ ความหลง ความทุกข์
ก็ไม่มี มีแต่ตัวรู้

ภาคสอง

บันทึกการเดินทาง

โดย พระไพศาล วิสาโล

เซ็นทรัลหลุยส์

งานชิ้นแรก

เริ่ม “ทำงาน” เป็นวันแรก ประเดิมด้วยการสอน
กรรมฐานที่วัดพระศรีรัตนาราม เมืองเซนต์หลุยส์ ใช้ห้อง
ประชุมซึ่งเคยเป็นสถานประกอบพิธีของศาสนาคริสต์มาก่อน
อันที่จริงวัดนี้ทั้งวัดก็คือโบสถ์ฝรั่งนั่นเอง หากแต่ถูกขายต่อ
ให้คนไทยในเมืองนี้ใช้เป็นวัดในพระพุทธศาสนา นี่ก็เช่นเดียวกับ
วัดพุทธธรรมในชิคาโก ทั้งนี้เป็นเพราะฝรั่งเข้าโบสถ์
กันน้อยลง โบสถ์หลายแห่งจึงต้องปิดตัวเอง หากไม่ก็แปร
สภาพเป็นวัดในศาสนาอื่นไป

ตามปกติวัดนี้จัดสอนกรรมฐานทุกเสาร์อยู่แล้ว โดยจัดเฉพาะตอนค่ำเพียงสองชั่วโมง แต่วันนี้พิเศษ คือจัดทั้งวัน และคงรายการภาคค่ำเอาไว้ด้วย คนที่มาร่วมปฏิบัติ นั้นเป็นฝรั่งส่วนใหญ่ ในจำนวนผู้ปฏิบัติ ๑๕ คนนั้นเป็น คนไทยเพียงสองคน (ไม่นับพระ) เกือบทั้งหมดเป็น ขาประจำของวัดนี้อยู่แล้ว ผู้หญิงกับผู้ชายมีจำนวนพอๆกัน และมีทั้งหนุ่มสาวและผู้สูงอายุ

เริ่มต้นรายการโดยหลวงพ่อดำเขียนบรรยายนำ รวม เวลาแปดด้วยก็ตกประมาณหนึ่งชั่วโมง จากนั้นก็ให้ปฏิบัติ ดูเหมือนคนจะสนใจการปฏิบัติมาก ยืนหยัดอยู่ในห้อง ประชุมตลอดเวลา แม้ช่วงบ่ายหลวงพ่อก็จะเปิดโอกาสให้มีการสนทนาซักถามกับหลวงพ่เป็นส่วนตัว โดยท่านแยกมา อยู่อีกห้องหนึ่ง แต่ก็ไม่มีใครผละจากห้องโถงมาถามปัญหา หลวงพ่อก็เลย คงปฏิบัติต่อไปกระทั่งเย็น จนหลวงพ่อก็และ เราต้องย้ายกลับไปยังห้องประชุมเพื่อปฏิบัติเป็นเพื่อนเขา และคอยชี้แนะการปฏิบัติเป็นช่วงๆจนหมดเวลาภาคบ่าย

ภาคค่ำมีคนน้อยลง คนใหม่ก็มี ส่วนคนเก่าหลายคน ก็ยังยืนหยัดต่อไป บางคนขับรถมาจากที่ไกลใช้เวลาถึง สองชั่วโมง เรียกว่ามีความตั้งใจมาก ช่วงนี้หลวงพ่อมอบให้

เราเป็นคนบรรยายแทนอย่างไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัว ใช้เวลาตั้งตัว สักครูจึงค่อยๆเข้าสู่ประเด็น เทียบไม่ได้เน้นเรื่องวิธีการปฏิบัติโดยตรงอย่างที่หลวงพ่อดำแนะไว้ทั้งเช้าและบ่าย หากแต่ชี้แจงเพิ่มเติมในเรื่องอานิสงส์แห่งการเจริญสติ โดยเฉพาะในด้านที่เกื้อหนุนการนึกคิดอย่างมีเป้าหมาย และประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เราพูดปิดหัวปิดท้าย โดยตอนกลางให้ปฏิบัติเช่นเคย แม้จะไม่มีใครซักถามเลย แต่ก็ดูตั้งใจฟังและปฏิบัติกันดี

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๐

เมืองสองแบบ

วัดพระศรีรัตนารามเป็นวัดที่ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนคน แต่อย่าเพิ่งเข้าใจไปว่ารอบวัดจะอีกทึกหรือพลุกพล่านไปด้วยผู้คน “ชุมชน” หรือ “ชุมชน” ตามที่คนไทยทั่วไปเข้าใจนั้นเอามาใช้กับที่นี่ (หรืออีกหลายเมืองในอเมริกา) คงไม่ได้ เพราะบ้านเรือนของผู้คนรอบๆวัด แม้จะตั้งเรียงรายกัน แต่ก็เงียบสงบเอามากๆ นานๆถึงจะเห็นคนเดินตามถนนหรือออกมานอกบ้าน มีก็แต่รถที่แล่นผ่านไปมาเป็นช่วงๆ และดูจะไม่รีบร้อนเอาเสียเลย

อันที่จริง ไม่ใช่เฉพาะบริเวณรอบๆวัดเท่านั้น ที่ไหนๆในเมืองนี้ก็เป็นอย่างนี้ รวมทั้งเมืองอื่นๆตามทางที่ผ่านมาก็มีลักษณะเดียวกัน ความเงียบจนเกือบหงัดเป็นสิ่งที่

สะดุดใจมาตั้งแต่วินาทีแรกที่เข้ามาสัมผัส อย่างว่าแต่เมืองเล็กๆอย่างแก๊งคร้อเลย แม้แต่หมู่บ้านในชนบทอันไกลโพ้นก็ยังเงียบสู้ที่นี่ไม่ได้ ที่นี่ไม่มีเสียงเพลงเล็ดลอดให้ได้ยิน เสียงแผดลั่นของมอเตอร์ไซด์ก็หาปรากฏไม่ มองออกไปนอกวัด ทุกอย่างดูนิ่งสนิทไม่ไหวติง ยกเว้นรถยนต์และใบไม้ไหว ครึ่งถึงวันหยุด ถ้าหวังจะเห็นคนออกมาเดินเล่นหรือสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน ก็เห็นจะต้องผิดหวัง ดูราวกับว่าผู้คนที่นี้ไม่ได้ไปสนุกสนานเที่ยวเตร่ที่ไหนกันเลย หากอยู่กันแต่ในบ้าน หาไม่ก็ออกมาทำความสะอาดบริเวณบ้านหรือซ่อมแซมบ้านเรือนกัน

สภาพเช่นนี้จะเอามาเทียบกับกรุงเทพฯ ไม่ได้เลย ลำพังเสียงแผดลั่นจากรถยนต์และมอเตอร์ไซด์ก็ดังพอแรงแล้ว ยังมีเสียงเพลงเสียงวิทยุและผู้คนเอ็ดตะโรกัน ส่วนสายตาก็ถูกกระตุ้นด้วยภาพผู้คนเดินไปมาขวักไขว่ ตามโรงหนังและศูนย์การค้า ก็แน่นขนัดด้วยผู้คน ที่ไหนๆก็มีแต่ผู้คน กระทั่งกลางคืนก็ยังหาความสงบไม่ได้ง่ายๆนัก

สำหรับคนที่เจตาใจกับความวุ่นวายในกรุงเทพฯ อย่างเรา ความสงบของที่นี่จึงชวนให้สะดุดใจ ดูเหมือนภาพที่ปรากฏแก่สายตาของเรา กำลังจะบอกว่าความเงียบสงบ

กับความเจริญมั่งคั่งในทางวัตถุไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกัน เมื่อเราเอาตัวเข้ามาอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ อดคิดไม่ได้ว่า ชีวิตของคนที่นี่ก็น่าจะสงบสุขตามไปด้วย คนเราถ้าไม่ต้องเบียดเสียดแย่งที่นั่งบนรถเมล์ หรือพื้นที่บนผิวดินวันแล้ววันเล่า ไม่ต้องดิ้นรนหาเรื่องออกไปเที่ยวเตร่หรือครุ่นคิดวางแผนว่าเสาร์อาทิตย์นี้จะไปช้อปปิ้งหรือดูหนังที่ไหนดี เสร็จงานเสร็จการก็กลับมาอยู่บ้านกับครอบครัว ชีวิตก็น่าจะสงบสุขได้

แต่เอาเข้าจริงๆเราก็ไม่แน่ใจว่าเขาเหล่านี้จะมีชีวิตที่สงบสุขหรือไม่ การเก็บตัวอยู่ในบ้าน ไม่ไปวุ่นวายกับใคร แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบเงียบ ก็ไม่ใช่หลักประกันเสมอไปว่า จะมีชีวิตที่สงบสุขได้ หากว่าเขาตาเอาใจไปเปิดรับพันพัวกับสิ่งกระตุ้นเร้าอย่างอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ในบ้าน

สังคมสมัยใหม่อุดมไปด้วยสิ่งต่างๆมากมาย ที่ทำให้เราให้ยุ่งเหยิงกระเจิดกระเจิงไปได้แม้จะอยู่คนเดียว โดยไม่ต้องไปยุ่งชิงชังหรือแย่งชิงกับใคร โลกไร้พรมแดนไร้ขอบเขต ที่โทรทัศน์ (รวมถึงคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ) นำมาให้เราจนถึงห้องนอนนั้น บางครั้งก็ปลุกจิตกระตุ้นใจจนเหนื่อยอ่อนยิ่งกว่าการพุดคุยกับ

เพื่อนบ้านหรือเที่ยวเตร่สนุกสนานด้วยซ้ำ ยังไม่ต้องพูดถึงความสับสนวุ่นวายจากการอยู่คนเดียวเปล่าเปลี่ยวไร้เพื่อน หรือความเร่าร้อนกระสับกระส่ายจากการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกับผู้อื่นเพื่อถိบตนให้เหนือกว่าใครๆ ทั้งในทางทรัพย์สิน เกียรติยศและอำนาจ

ในโลกที่เจริญด้วยโภคทรัพย์ ความทุกข์ดังกล่าวเกาะกินผู้คนเป็นอันมากจนกลายเป็นปัญหาสากล ด้วยเหตุนี้ความเจียบสงบที่เราเห็นและได้สัมผัสที่นี่ อาจไม่ต่างจากผิวเขียวใสของฟักต้มที่เคลือบคลุมไส้ในอันร้อนฉาวเอาไว้ก็ได้

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ฝรั่งในวัดไทย

วันนี้มีฝรั่งสองคนมาทำวัตรเย็นและนั่งสมาธิร่วมกัน แม้เขาจะสวดไม่ได้และไม่เข้าใจความหมาย แต่ก็นั่งสงบ และก้มกราบตามพระเป็นช่วงๆ เสร็จจากสมาธิ ได้คุยกับทั้งสองคนนิดหน่อย เลยได้ความว่าคนหนึ่งมาประจำทุกวัน อังคารติดต่อกันได้สามปีแล้ว และปีนี้เพิ่มวันพฤหัสบดีอีกหนึ่งวัน ส่วนอีกคนมาได้ปีหนึ่งแล้ว

เราจำทั้งสองคนได้เพราะมาร่วมฝึกกรรมฐานเมื่อสองวันก่อน และยังเห็นเขามาช่วยงานวัดอีกเมื่อวาน เรียกว่าเป็น “โยมวัด” ไปแล้วก็ได้ นอกจากสองคนนี้แล้ว ยังเห็นฝรั่งอีกหลายคนทีผลัดกันมาร่วมทำวัตรสวดมนต์และนั่งสมาธิตอนเย็น คิดดูก็น่าแปลกใจที่ตลอดหนึ่งอาทิตย์เต็มๆ ที่นี้เราแทบไม่เห็นคนไทยมาร่วมกิจกรรมนี้เลย คนไทยที่ไหนๆ ก็เหมือนกัน คือชอบทำบุญเลี้ยงพระมากกว่า วัดนี้ดูจะแตกต่างจากวัดไทยหลายวัดในอเมริกา

ตรงที่มีฝรั่งไปมาหาสู่อยู่เป็นประจำ สาเหตุสำคัญก็เพราะวัดนี้มีการทำสมาธิภาวนาเป็นกิจวัตรนั่นเอง กล่าวคือทำทุกเย็น และจัดปฏิบัติธรรมร่วมกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ทุกค่ำวันเสาร์ครั้งละสองชั่วโมง อันที่จริงท่านเจ้าอาวาสพูดภาษาฝรั่งไม่ได้เลย แต่ท่านมีใจใฝ่ในสมาธิภาวนา เมื่อปีที่แล้วก็มาจำพรรษาที่หลวงพ่อดำเขียนที่วัดป่าสุคะโตเพื่อปฏิบัติธรรมอย่างเข้มข้น จนเข้าใจรูปนาม อันเป็นวิปัสสนาญาณขั้นหนึ่ง แต่ถึงจะพูดฝรั่งไม่ได้ ก็ไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะมีพระลูกวัดที่พูดได้สองท่าน แถมมีหมอมืออีกคนหนึ่งที่มาช่วยงานวัดอย่างแข็งขัน รวมทั้งสนใจสมาธิภาวนาอีกด้วย เมื่อปีที่แล้วก็เดินทางไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าสุคะโตเช่นกัน

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ปากกลางเมือง

ปากกับเมืองไม่จำเป็นต้องแยกขาดจากกันอย่างเด็ดขาด ในกรุงลอนดอนยังมีที่ว่างให้หมาป่าอาศัยอยู่อย่างอิสระ ร่วมกับสัตว์ป่าอีกนับร้อยชีวิต ที่เมืองเซนต์หลุยส์ก็เช่นกัน คนไทยที่อาศัยอยู่ชานเมืองเล่าว่า มีกวางมาแอบเล็มหญ้า อยู่หน้าบ้านเมื่อฤดูหนาวที่เพิ่งผ่านมานี้เอง ส่วนพระจีน ที่อยู่อีกเมืองหนึ่งไม่ไกลกันเท่าไรก็บอกว่า เมื่อคืนที่แล้ว หมาป่าทั้งฝูงออกมาหากินอยู่รอบๆโบสถ์ ถ้าหากคอกหมา ไม่มีรั้วเหล็กกันไว้อย่างแน่นหนาแล้ว เจ้าอัลซีเซียนทั้งสองตัวมีหวังว่าถูกรุมทั้งเป็นแน่ หลวงจีนยังบอกอีกว่า บางวันก็มีหมาเยียมทั้งครอบครัว ตัวพ่อร่างสูงใหญ่กว่า คนเสียอีก

อันที่จริงในตัวเมืองเซนต์หลุยส์ก็มีป่าอยู่อยู่อยู่แปลงหนึ่ง ที่เรียกว่าแปลงก็เพราะมีเนื้อที่ไม่ถึงหนึ่งไร่ แม้จะเล็ก แต่ก็หลากหลายไปด้วยพันธุ์ไม้ นับพันชนิด ที่แปลกกว่านั้นก็ถือเป็นป่าเขตร้อนเสียด้วย ต้นไทรสูงใหญ่แทรกตัวปะปนกับต้นกล้วย หวาย ไม้ เรือนยอดเต็มไปด้วยกล้วยไม้และเถาวัลย์ ส่วนที่พื้นก็รกเรื้อด้วยไม้ป่าและสมุนไพร เวลาเดินตามทางแคบๆรู้สึกเหมือนอยู่ในป่าดงดิบ ผิดกันแต่่าไม่มีเสียงจักจั่นเรไรให้ได้ยิน และไม่ต้องกลัวว่าจะเจอหมีหรือแมลงมารบกวน เพราะที่นี่เป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่มีแต่ต้นไม้

ป่าเขตร้อนนี้เขาเอามาจำลองไว้ในเรือนกระจก ที่ควบคุมอุณหภูมิและความชื้นไว้อย่างพอเหมาะ เป็นอีกจุดหนึ่ง ที่ดึงดูดเด็กๆให้เข้ามาพบกับความแปลกหูแปลกตา และได้รับความรู้ในเวลาเดียวกัน เด็กแต่ละคนจะมีดินสอในมือ คอยกรอกคำตอบลงไปบนแผ่นกระดาษ ซึ่งมีคำถามอยู่ประมาณสี่ห้าข้อ เช่นว่า “มีพืชชนิดใดบ้างที่สามารถรักษาโรคได้” เด็กๆก็ต้องไปอ่านคำบรรยายที่ติดอยู่หน้าต้นไม้เป็นจุดๆ แต่ละกลุ่มจะมีครูเป็นคนนำ

ติดกับเรือนกระจกนี้เป็นห้องจัดนิทรรศการย่อยๆ เกี่ยวกับสภาพของป่าเขตร้อนในปัจจุบัน มีภาพถ่ายและวิดีโอที่ชี้ให้เห็นสภาพป่าอันเสื่อมโทรมเนื่องจากการทำลายป่า อีกทั้งยังมีคำบรรยายที่ช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุของการทำลายป่าจากมุมมองของชาวบ้าน นักธุรกิจ และนักนิเวศวิทยา และที่สุดก็โยงมาถึงผู้อ่านแต่ละคนด้วยว่า ตนมีส่วนในการทำลายป่าเขตร้อนหรือไม่

นอกจากป่าเขตร้อนแล้ว ยังมีป่าเขตอบอุ่นแบบเมดิเตอร์เรเนียน มีสวนญี่ปุ่น สวนอังกฤษ ให้ชมกันได้อย่างหลากหลาย ที่นี่แม้จะไม่มีสวนสนุกและความบันเทิงเหมือนอย่างโรงหนัง ศูนย์การค้า แต่ก็เป็นที่ๆคนทุกรุ่นทุกวัยมาพักผ่อนหย่อนใจและประเทืองสติปัญญาในเวลาเดียวกัน เห็นแล้วก็ชวนให้นึกถึงกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ๆในเมืองไทย ที่ไม่ค่อยมีทางเลือกให้คนพักผ่อนหย่อนใจอย่างสร้างสรรค์เท่าใดนัก

สวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้จัดว่าเป็นความภาคภูมิใจของคนเซนต์หลุยส์ แม้จะมีชื่อเป็นทางการว่าสวนพฤกษศาสตร์มิสซูรี แต่คนที่นี่เรียกสั้นๆอย่างเป็นกันเองว่า “สวนซอร์ว” ตามชื่อของเจ้าของเดิม นายซอร์วเป็นเศรษฐีใหญ่

เมื่อ ๑๕๐ ปีก่อน ที่น่าสนใจกว่านั้นก็คือ เขาเป็นคนที่รู้จักพอ แม้จะทำมาค้าขายจนมั่งคั่งในช่วงเวลาไม่กี่ปี แต่พออายุได้ ๔๐ ปีเขาก็เกษียณ และใช้ชีวิตที่เหลือทุ่มเทให้แก่สวนแห่งนี้ ก่อนที่จะบริจาคให้แก่สาธารณะ แม้นายซอร์วจะเป็นคริสตชน แต่ชีวิตของเขาก็สอดคล้องกับพุทธพจน์ที่ว่า “ทรัพย์มีแก่คนดี เหมือนสรวงน้ำในที่ปลอดภัย ทุกคนได้กินใช้สุขสดชื่น”

ในเมืองไทยเศรษฐกิจที่บริจาคเงินสร้างโบสถ์วิหาร โรงพยาบาล โรงเรียน ก็มีมากมายแล้ว แต่ที่ยังมีน้อยอยู่ก็คือ เศรษฐีที่สละทรัพย์สินเพื่อสิ่งแวดล้อมของอนุชน ถ้าวันนี้เรามีคนอย่างนายซอร์ว อีก ๑๕๐ ปีข้างหน้าคุณูปการของเขาจะส่งผลมากมายมหาศาลสักเพียงใด

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ชิคาโก

วัดธัมมาราม

อีกสองวันจะถึงวันวิสาขบูชา แต่ทางวัดธัมมาราม เลื่อนมาจัดพิธีในวันนี้เพราะเป็นวันอาทิตย์ ปกติแม่ไม่มี พิธีสำคัญทางศาสนา วันอาทิตย์ก็มีคนเยอะอยู่แล้ว จำเพาะเด็กที่มาเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ก็มีเกือบร้อยคน โรงเรียนที่นี่เปิดตั้งแต่ชั้นอนุบาล เด็กเล็กๆขนาดสี่ห้าขวบ จึ่งวิ่งกันพล่าน พูดภาษาอังกฤษกันขรม

นอกจากโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์แล้ว ยังมี การสอนนาฏศิลป์เช่นดนตรีไทย โดยได้ครูจากจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัยมาช่วย อีกหลายคนกำลังจะตามมาสมทบ เพราะทางวัดจะเปิดโรงเรียนภาคฤดูร้อนในอีกไม่กี่อาทิตย์ สำหรับครูสอนพุทธศาสนานั้น นอกจากพระแล้วยังมี ขมารวาสมาเป็นครูช่วยสอนอีกหลายคน

วัดนี้จึงกลายเป็นศูนย์วัฒนธรรมไทยสำหรับคนที่ไปโดยปริยาย ที่จริงก็เป็นความตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้น เพราะถ้าวัดไม่ทำ จะหาใครทำได้ ที่สำคัญนี้เป็นบทบาทดั้งเดิมของวัดไทยมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว คนไทยพามาเป็นคนส่วนน้อยในต่างประเทศ ความโหยหาวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าดั้งเดิมของตนทำให้นึกถึงวัดขึ้นมาอีก ขณะเดียวกันก็อยากให้อะไรๆของตนได้มีส่วนสืบทอด และซึมซับเอกลักษณ์อย่างที่ท่านมีด้วย ก็เลยสนับสนุนให้อะไรๆมาเรียนภาษาไทย รู้จักวัฒนธรรมไทย เป็นความอยากที่อาจจะมากกว่าตอนอยู่เมืองไทยด้วยซ้ำ หลายคนถ้าหากอยู่เมืองไทยคงไม่คิดอยากให้อะไรเรียนดนตรีไทยหรือมวยไทย แต่พามาอยู่เมืองนอก ความสำนึกว่าตนเป็นคนไทย ผุดขึ้นมาชัดเจน ก็เลยกระตือรือร้นพาลูกเข้าวัดเข้าวา เพื่อให้ซึมซับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

หลายวัดในอเมริกา (และประเทศอื่นๆ) ก็มีบทบาทในแง่นี้ทั้งนั้น แต่วัดธัมมมารามยังอยากทำอีกบทบาทหนึ่ง คือเป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านกรรมฐานด้วย บทบาทนี้จะไม่ไปก็สนองความต้องการของฝรั่งยิ่งกว่าอะไรอื่น เพราะคนไทยมักเห็นวัดหรือศาสนาแต่ในแง่วัฒนธรรมหรือประเพณีเท่านั้น ขณะที่ฝรั่งหันมาสนใจพุทธศาสนาในแง่ที่

เป็นระบบฝึกจิตกันมากขึ้นทุกที

เมื่อวานมีการสอนสมาธิภาวนาสำหรับคนไทย แต่มีมาแค่สามคน ครั้นวันนี้มีรายการสอนสำหรับฝรั่งโดยเฉพาะ คนที่มาพร้อมเพิ่มเกือบ ๑๐ คน เป็นฝรั่งเสียส่วนใหญ่

เราได้รับมอบหมายให้แนะนำสมาธิภาวนาเป็นภาษาฝรั่ง อารัมภกถาไปได้สัก ๑๕ นาทีก็เริ่มสาธิตวิธีเจริญสติ ปรากฏว่าได้ยินเสียงหาวดังติดต่อกัน ขณะเดียวกันบนหลังคาก็มีเสียงดังเหมือนกับโดนอะไรกระหน่ำ แล้วไฟก็ดับวูบเป็นระยะๆ เราก็ไม่สนใจ ยังสอนต่อไป แต่มีฝรั่งคนหนึ่งบอกว่า ให้ออกจากห้องประชุมโดยด่วน เพราะเสียงหาวเป็นสัญญาณเตือนภัยว่าพายุทอร์นาโดอาจจะมา ไม่ปลอดภัยหากอยู่ในห้องโถงเพราะหลังคาอาจพังลงมา เจอแบบนี้ก็เห็นจะอยู่ต่อไม่ได้ เราเลยค่อยๆเดินออกจากห้องพร้อมกับบอกให้ทุกคนประคองสติเอาไว้ ถือว่าเป็นการฝึกสติกับเหตุการณ์อันไม่คาดฝัน

เหตุการณ์แบบนี้ คงเกิดขึ้นนานๆครั้งในชิคาโก พระมหาบุญชู ซึ่งเป็นผู้สอนกรรมฐานอีกรูปหนึ่งบอกว่า มาอยู่ที่นี่สามปีแล้วเพิ่งได้ยินเสียงหาวแบบนี้ คนไทยอีก

คนก็พูดเหมือนกันว่าไม่เคยเจอเหตุการณ์แบบนี้เลย แต่ก็เคยได้ยินว่าเมืองอื่นๆ ไกลออกไปเคยเจอทอร์นาโดจนราบไปเหมือนกัน เราเองออกจะแปลกใจที่มีพายุสลาตันตอนกลางประเทศ หากเกิดที่ฟลอริดาหรือใกล้ทะเลทรายก็คงไม่แปลก ฟังว่าพายุนี้เกิดเพราะอากาศผันผวนเปลี่ยนแปลงกะทันหัน

เป็นอันว่าคืนนี้ต้องยุติการนอนกรรมนานเพียงแค่นี้

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ทอร์นาโด

รายงานข่าวเมื่อเช้าว่า พายุทอร์นาโดเล่นงานหลายท้องที่ รอบๆเมืองชิคาโก บ้านหลายแห่งถูกกระหน่ำจนพังพาบ อีกไม่น้อยโดนฟาดจนหลังคากระเจิง ฝ่าบ้านฉีกขาด อาคารนับหมื่นๆหลังไฟดับกะทันหัน ต้นไม้ล้มระเนระนาดฟาดหลังคาบ้านหลายหลัง แต่บริเวณที่เรายู่ไม่ถูกระทบมากนัก

จุติธ ซึ่งมาปฏิบัติธรรมด้วยเมื่อก่อนแล้วว่า ชิคาโกไม่ถูกทอร์นาโดอาละวาดมานานแล้ว แม้จะมีสัญญาณเตือนภัยหลายครั้งก็จริง ครั้งสุดท้ายที่รุนแรงเอามากๆเกิดเมื่อปี ๒๕๑๐ หรือ ๓๐ ปีก่อนโน้น

คุยกับจุติธก็เลยรู้ว่า ทอร์นาโดเป็นพายุที่เกิดขึ้นปุบปับมาก ไม่สามารถบอกล่วงหน้าได้เลย จะรู้ก็ต่อเมื่อมัน

เกิดขึ้นแล้ว จึงนับว่าอันตรายเอามากๆ ผิดกับเฮอริเคน ซึ่งดาวเทียมสามารถรู้ร่องรอยได้ตั้งแต่ก่อตัวอยู่ในมหาสมุทร หรือจับทิศทางได้ขณะที่กำลังเคลื่อนเข้าฝั่ง ทำให้พอมีเวลา เตรียมตัวหรือหนีได้ ส่วนทอร์นาโดนั้น สถานีอุตุนิยมวิทยา ทำได้อย่างมากแค่คาดการณ์หรือเตือนให้คนรู้ว่า สภาพอากาศแบบนี้สามารถเกิดทอร์นาโด วิธีที่แม่นยำและวางใจ ได้มากที่สุดตอนนี้ก็คือ การสังเกตด้วยตา ถ้าเห็นพายุหมุน จากแสงเมฆดำทะมึนเมื่อไร ก็ต้องรีบรายงานให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องรู้โดยด่วน เพื่อจะได้ส่งสัญญาณเตือนให้คนรีบ เข้าอาคารและอยู่ห่างหน้าต่าง แสดงว่านอกจากแผ่นดินไหว แล้ว ทอร์นาโดเป็นอีกอย่างหนึ่งที่สามารถสยบวิทยาศาสตร์ สมัยใหม่ไม่ให้หวั่นเกรงจนสำคัญตนว่าพายุการณ์ล่องหน้า ได้ทุกอย่าง

อย่างไรก็ตามโทรทัศน์รายงานว่า พายุที่เกิดเมื่อวาน ไม่ใช่ทอร์นาโด แต่เรียกว่ากัตสนาโด คือเป็นพายุหมุนที่ เคลื่อนจากพื้นดินสู่ฟ้า ความเร็วไม่ถึง ๑๐๐ ไมล์ต่อชั่วโมง ส่วนทอร์นาโดที่แท่นั้น ลมจะหมุนวนจากฟ้าสู่พื้น ความเร็ว มากกว่า ๒๐๐ ไมล์ต่อชั่วโมง

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๐

อานิสงส์ของกรรมฐาน

หลวงพ่อบรรพากับท่านบุญชูต่อหน้าโยมที่มาปฏิบัติ ธรรมว่า “ผมนี่เป็นคนทุกข์ที่สุดในโลก ไม่มีใครในโลกนี้ทุกข์ เท่าผมตอนเป็นฆราวาส” แล้วท่านก็อธิบายว่า สมัยที่ยัง เป็นโยม ท่านเอาจริงเอาจังมาก กลัวบาป หมกมุ่นครุ่นคิด แต่จะทำงานให้สำเร็จ เก็บเอาไปคิดไปกังวลจนนอนไม่หลับ แต่กรรมฐานทำให้ชีวิตของท่านเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง

ท่านยังว่าที่มาอเมริกาได้ก็เพราะหลวงพ่อเตือน โดยแท้ ถ้าไม่ได้ท่านเป็นครูบาอาจารย์ ก็คงจะไม่มาสอน ธรรมในอเมริกาได้

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๐

กะเหรี่ยงกลางมหานคร

คุณอาจรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างท่ามกลางผู้คนนับพันๆ
กลางมหานครอันกว้างใหญ่ เพียงเพราะว่าไม่มีเชื้อส่วนตัว!

เราไม่เคยนึกมาก่อนว่าเชื้อส่วนตัวจะมีความสำคัญ
ขนาดนี้ มารู้จักต่อเมื่อเจอเข้าเอง

ตอนปลายคุณภิรมย์ โยมประจำวัดธัมมารามขับรด
พาเราเข้าใจกลางเมืองเพื่อทำวิชาที่สถานกงสุลญี่ปุ่น
กลางเมืองชิคาโก ก็เช่นเดียวกับมหานครทั่วโลก คือหา
ที่จอดรถยาก เลยต้องปล่อยเราลงที่หน้าตึกซึ่งเป็นที่ตั้ง
กงสุล แล้วแกก็ขับรถวนรอเรา นัดแนะกันว่าเมื่อเราเสร็จธุระ
แล้ว จึงค่อยมาพบกันตรงจุดเดิม

สถานกงสุลทำเรื่องให้เราภายในเวลาไม่กี่นาที แต่
ขอให้เรารับพาสปอร์ตในวันรุ่งขึ้น ปัญหาก็คือเราจะต้อง
บินไปนิวยอร์กพรุ่งนี้เช้าตรู่ ไม่สามารถมารับได้ ทางออก
ก็คือทางกงสุลจะส่งพาสปอร์ตไปทางไปรษณีย์ด่วน ฟังดูก็
ไม่น่าจะมีปัญหา แค่จ่ายเงินให้ทางเจ้าหน้าที่กงสุลเท่านั้น
แต่ปรากฏว่าเขาไม่สามารถรับเงินสดได้ เราต้องจ่ายเช็ค
หาไม่ก็ต้องใช้เครดิตการ์ด ไม่เข้าใจว่าทำไมจึงรับเงินสด
ค่าไปรษณีย์ไม่ได้ ในเมื่อยังรับเงินสดค่าวิชาได้เลย แต่ชี้แจง
ต่อล้อต่อเถียงกับเขา

เขาแนะนำให้เราไปทำการไปรษณีย์แบบด่วนพิเศษ
จ่ายเงินให้เขาแล้วรับเอาซองที่พร้อมส่งได้เลย มาให้ทาง
กงสุลเป็นผู้จัดส่งให้ แต่ทางไปรษณีย์บอกว่าไม่เคยมีระเบียบ
แบบนี้ เขาจะต้องเป็นคนส่งเอง จะให้คนอื่นส่งแทนไม่ได้

งั้นก็เหลืออีกทางออกหนึ่งคือซื้อตั๋วแลกเงินส่งจ่าย
ที่ทำการไปรษณีย์ แล้วเอาตัวนั้นให้สถานกงสุล แต่ธนาคาร
ทั้งสองแห่งที่เราติดต่อบอกว่า เราต้องมีบัญชีที่ธนาคาร
ไม่จั้นไม่ออกให้ ธนาคารแห่งหนึ่งบอกว่า ทำให้ก็ได้แต่จะ
ต้องเสียค่าธรรมเนียม ๑๕ เหรียญ อะไรจะปานนั้น เพราะ
เราต้องการซื้อตั๋วแลกเงินแค่ ๑๕.๕๐ เหรียญเท่านั้น

เป็นอันว่าหาทางออกไม่เจอ จะทำอย่างไรในเมื่อ
พรุ่งนี้เช้าจะต้องเดินทาง จะกลับมารับวันรุ่งขึ้นไม่ได้แน่
หากเลื่อนการเดินทาง ก็ต้องมีปัญหาตามมาหลายอย่าง
ครั้งนี้จะขอรับพาสปอร์ตกลับ ไปทำวิชาที่นิวยอร์กก็คง
วุ่นวายอีก เพราะที่พักของเราที่สถานกงสุลนั้นอยู่ห่างกัน
ไกลมาก ต้องนั่งรถถึงสองชั่วโมง

เราเดินขึ้นลง เดินเข้าเดินออกระหว่างไปรษณีย์
ธนาคารกลับไปกลับมาหลายเที่ยว ในยามนี้แม้ผู้คนที่จะ
เดินสวนกับเราจะมีมากมายเพียงใด แต่ดูจะช่วยเหลือเรา
ไม่ได้เลย เพราะต่างคนต่างก็เดินหน้าท่าเดียว ไม่มีใครสนใจ
ใคร คิดอยากจะทำอะไรสักคนที่ผ่านมามีว่า พอจะรับ
เงินสดจากเราเพื่อจ่ายเช็คให้เราแทนจะได้ไหม แต่คนที่
ไม่ระแวงสงสัยเรา จะมีหรือ เพียงแค่คิดว่าจะอธิบาย
อย่างไรให้เขาเข้าใจว่าทำไมเราต้องการเช็คทั้งที่มีเงินอยู่
ในมือ ก็รู้สึกไม่ง่ายแล้ว

เจอกับตัวเองเช่นนี้ ก็ให้นึกเห็นใจผู้หญิงไทยที่มามีตาย
เอาดาบหน้าในต่างประเทศโดยเฉพาะที่ญี่ปุ่นขึ้นมาทันที
คนที่อยู่หมู่บ้านมาก่อนชีวิต จู่ๆก็มาโผล่ในป่าคอนกรีต
กลางกรุงโตเกียวจะไม่ยิ่งกว่าเราหรือ ขนาดเราสื่อสารกับ

ผู้คนรอบข้างได้ ยังรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างขนาดนี้ นับประสา
อะไรกับเขาซึ่งไม่รู้ทั้งภาษาต่างดาว และไม่คุ้นกับผู้คน
แถบเรื่องของเขายังเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย ผิดกับปัญหา
ของเราที่เป็นแค่ความซุกซน ซึ่งอย่างมากก็ทำให้แผนการ
ต่างๆที่วางไว้ต้องปั่นป่วนเท่านั้นเอง

ตอนนั้นรู้สึกเลยว่านอกจากเราจะอยู่คนเดียวอย่าง
เปล่าเปลี่ยวแล้ว ดีที่กระฟ้าสูงใหญ่ที่อยู่รอบตัวยังทำให้รู้สึก
ว่าตัวเองสับสนเล็กน้อยกว่าเดิม ไม่มีปัญญาจะทำอะไรได้
กะเหยิงรู้สึกอย่างไรเวลาเข้าเมือง เราเข้าใจได้ไม่ยากเลย

สุดท้ายทันทีที่เราเจอโยมภิรมย์ ก็ลากแท็กซี่ไปสถาน
กงสุล เพราะแกมีเครดิตการ์ดอยู่แม้จะไม่มีเช็ค แต่เจ้าหน้าที่
กงสุลก็ยังไม่ยอมอีกนั่นแหละ แกให้เหตุผลว่าคนขอวีซ่ากับ
เจ้าของเครดิตการ์ดเป็นคนละคนจะมีปัญหาได้

ไม่รู้จะทำอย่างไร ในที่สุดเจ้าหน้าที่กงสุลก็บอกว่า
มีอีกวิธีหนึ่ง คือส่งไปรษณีย์แบบด่วนธรรมดา บริการ
ไปรษณีย์แบบนี้เราใช้เงินสดได้ แล้วแกก็ส่งแบบฟอร์มให้เรา
เจ้าหน้าที่จนถึงตัวเอง เป็นอันจบพิธี

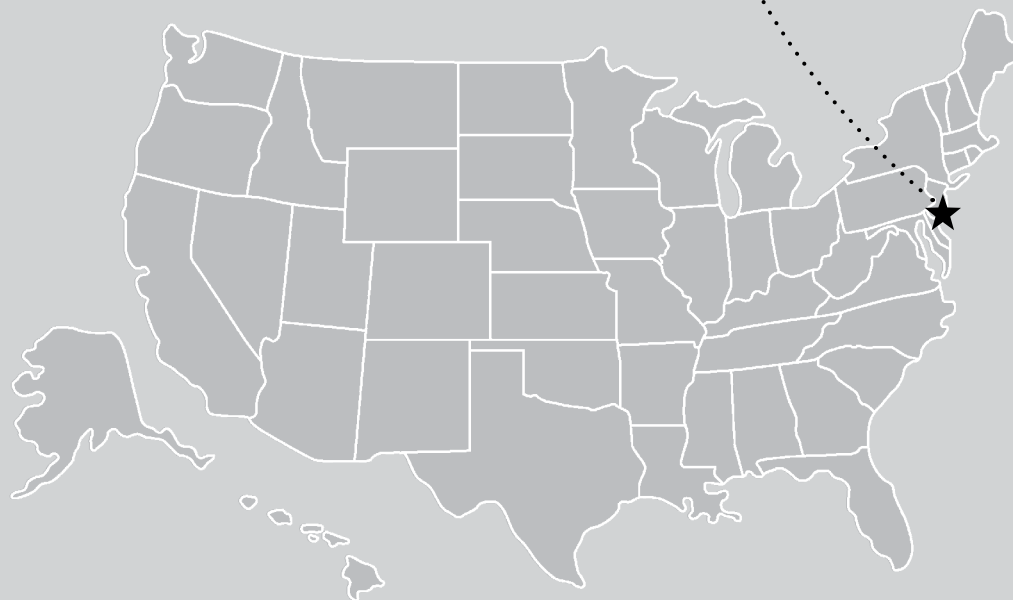

ก็แค่นั้นเอง เสร็จธุระแล้วเราออกจะงงเป็นอย่างยิ่ง
ว่าเหตุใดถึงให้เราไปวิ่งวนหาเช็คก็ไม่รู้

ความยุ่งยากวุ่นวายทั้งหลาย บางทีก็จับกันง่ายๆ
อย่างนี้เอง

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

คาร์เมล

ถึงที่หมาย

ออกจากชิคาโกแต่เช้าตรู่ ถึงนัวกหรือนิวอาร์คก่อน ๑๐ โมง มีโยมได้หวั่นมารับไปส่งที่วัดจวงเหียน ซึ่งอยู่เกือบ ๑๒๐ กิโลเมตรจากสนามบิน มองเห็นตึกเอ็มไพร์สเตทและตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์อยู่ลิบๆ แสดงว่าเกาะแมนฮัตตันอยู่ไม่ไกล แต่จุดหมายของเราอยู่ไกลกว่านั้น เราต้องเดินทางต่ออีกสองชั่วโมงเพื่อไปเมืองคาร์เมล อันเป็นที่ตั้งของวัดจวงเหียน หลวงพ่อกับเรามีกำหนดจะต้องอยู่วัดนี้เกือบสองเดือน

ออกจากสนามบินไม่นาน สองข้างทางก็แปรสภาพจากท้องทุ่งโล่งและตึกรามบ้านช่อง มาเป็นป่าเขียวสองข้างทาง เลียบไปตามแม่น้ำฮัดสัน ถนนแบบนี้เรียกว่าพาร์คเวย์ ไม่อนุญาตให้รถบรรทุกวิ่ง และความเร็วก็จำกัดเหลือแค่ ๕๕ ไมล์ต่อชั่วโมง

เรามาถึงวัดจวงเหินก่อนเที่ยงนิดหน่อยพอดีกับอาหารเพล ช่วงนี้ทางวัดกำลังเร่งมือเพื่อให้ทันงานเปิดมหาพุทธวิหารในอีกสามวันข้างหน้า งานนี้ทำท่าว่าจะใหญ่เอามากๆ คาดว่าจะมีคนมาร่วมงานถึง ๕,๐๐๐ คน คนเปิดงานก็คือทะเลลามาะ ท่านมีกำหนดจะทำพิธีและบรรยายที่นี้ถึงสี่วันติดต่อกัน นับเป็นแม่เหล็กที่ดึงดูดคนมาได้อย่างแน่นอน

รอบๆ อาคารแบบจีนประยุกต์สีฟ้าหลังเป็นป่าโปร่ง จำเพาะเขตวัดก็มีเนื้อที่ถึง ๕๐๐ ไร่ หลวงพ่อว่า ตอนมาจำพรรษาที่นี้สามปีก่อน เห็นกว้างมากินหญ้าอยู่เป็นประจำ เรายังก็ชอบสภาพวัด มีบรรยากาศเหมือนวัดป่า แม้ว่าอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกจะเหมือนกับวัดในเมืองก็ตาม

เจ้าภาพจัดให้เราอยู่ห้องหนึ่งต่างหาก คล้ายกับหอพัก นี่เป็นครั้งแรกก็ได้ที่อยู่ห้องเดี่ยวเป็นสัดส่วนหลังจากที่อยู่ห้องรวมร่วมกับหลวงพ่อมานตลอดครึ่งเดือนที่ผ่านมา บรรยากาศแบบหอพัก ทำให้เรานึกถึงครั้งไป “ศึกษาต่อ” ที่ปารีส คงจะได้มีโอกาสทำงาน และอ่านหนังสือตามสมควร แม้ว่าโปรแกรมทำงานที่นี้ค่อนข้างจะแน่นก็ตาม

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐

วัดจวงเหยิน

หลังฉันเข้า เดินเที่ยวชมบริเวณวัดกับหลวงพ่อรหว่างเดินท่านก็เล่าความหลังครั้งมาวัดจวงเหยินเป็นครั้งแรกเมื่อสามปีก่อน ท่านว่าตอนนั้นป่าหนากว่าเดี๋ยวนี่มาก เพราะยังไม่มีการก่อสร้างมหาพุทธวิหาร ถนนเส้นใหม่ก็ยังไม่ได้ตัด บ้านพักคนงานก่อสร้างก็ยังไม่มี ต้นไม้จึงดูแน่นไปหมด เวลาเดินตามทางสายเก่าบรรยากาศจะครึ้ม บางวันนั่งอยู่ริมสระ ก็มีกวางมาเมียงมอง

ช่วงที่ท่านมาจำพรรษาที่นี่ ท่านเล่าว่ามีพระเพียงสองสามรูป กับคนครัวและคนงานอีกคนสองคน นอกนั้นก็เป็้นท่าน พระยูกิ และล่ามคือคุณไพบูลย์ ทีปกร บรรยากาศจึงสงบมาก ผิดกับตอนนี้ที่มีคนหลายสิบทำงานกัน

พลุกพล่าน เสียงรถเกรดดินดังกระหึ่ม ผสมกับเสียงตะโกนของคนงานก่อสร้าง แต่เชื่อว่าอีกไม่นานความสงบก็คงจะกลับคืนมา แต่ก็ไม่ว่าเมื่อไรกวางชี้ดินทั้งหลายจะมาปรากฏให้เห็นอีก

แม้วัดจวงเหยินยามนี้จะพลุกพล่านวุ่นวาย แต่ก็ยังมีความงามให้สัมผัสอีกมาก สระน้ำใหญ่ที่คั่นกลางระหว่างหอสมุดกับพุทธาวาสและสังฆาวาส เป็นภูมิทัศน์ที่โดดเด่น เชื้อเชิญให้นั่งพักผ่อนหย่อนใจตามม้านั่งริมสระถ้าอากาศไม่โหดร้ายเกินไป หลวงพ่อเล่าว่าบางวันท่านก็นำนักปฏิบัติมาเดินจงกรมรอบสระ อากาศเย็นสบายเพราะเป็นช่วงหน้าร้อน ที่นี่มีหลายจุดที่เหมาะสมแก่การทำสมาธิ นอกจากตามป่าและริมสระแล้วยังมีวิหารกวนอิม ซึ่งเป็นที่ทำวัตรสวดมนต์ของพระที่นี่ มีทั้งความเงียบสงบและขริบขลุ่ยอยู่ในที นอกจากนั้นก็มียาเฝ้าไข้ได้ชื่อ ซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อนสมาธิภาวนาสำหรับฝรั่งโดยเฉพาะ เข้าใจว่าเขาคงจะจัดให้เราใช้ทั้งสองอาคารนี้ในช่วงเกือบสองเดือนที่อยู่ที่นี่

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐

หลวงพ่โตแห่งนิวอรัค

พิธีเปิดมหาพุทธวิหารเริ่มวันนี้ ผู้คนนับพันๆคน เริ่มทยอยกันเข้ามาตั้งแต่เช้า ที่จอดรถถูกจัดเอาไว้ห่างจากวัดเกือบ ๒๐ ไมล์ เพราะวัดไม่มีที่พอจะรองรับรถเป็นพันๆคัน (คาดว่าคนจะมากันประมาณ ๕,๐๐๐ คน) นั่นหมายความว่าต้องมีที่จอดรถไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ คัน) เลยต้องกระจายที่จอดรถไปตามจุดต่างๆ แล้วจัดรถโดยสารขนคนมาที่วัดอีกที

งานนี้นิมนต์พระมาจากหลายประเทศ นอกจากไต้หวันแล้ว ยังมีลังกา เนปาล อินเดีย มาเลเซีย เกาหลี และแน่นอน ประเทศไทยด้วย ที่ออกค่าเครื่องบินให้คงมีไม่น้อย และที่ควักเงินมากันเองก็คงมาก ยังไม่นับพระที่มาประจำในสหรัฐอเมริกาอยู่แล้ว แต่แปลกที่ไม่ยกมีพระหรือนักบวชอเมริกันลัทธิเซน ทั้งๆที่ประเทศนี้มีสำนัก

เซนมากมาย และส่วนใหญ่เจ้าอาวาสก็เป็นฝรั่ง ที่เห็นก็มีแต่ฝรั่งที่เป็นพระวัชรยาน

พระผู้ใหญ่จากไต้หวันขนกันมาหลายรูป อันที่จริงเขายังนิมนต์สมเด็จพระสังฆราชของไทยด้วย แต่ท่านไม่ได้เสด็จมา คงมีแต่พระราชกิตติเวที ประธานสมัชชาสงฆ์ไทยมาเป็นผู้นำฝ่ายคณะสงฆ์ไทยในงานนี้

จำเพาะแขกรับเชิญก็มีถึง ๑,๐๐๐ คน ทั้งพระ ภิกษุณี และฆราวาส แต่ไวโอเฟินี่ก็มีอภิสิทธิ์เพียงแค่นั่งในมหาพุทธวิหาร ขณะที่คนอื่นๆต้องนั่งหรือยืนข้างนอกตามอัธยาศัย โดยอาศัยจอโทรทัศน์ขนาดใหญ่เป็นหูเป็นตาแทน

พิธีเปิดมหาพุทธวิหารจัดแบบง่ายๆตามสากลสมัย คือมอบกุญแจยักษ์ให้นายกเทศมนตรีในฐานะผู้เปิดงาน ความขลังความศักดิ์สิทธิ์จะอยู่ที่พิธีพุทธาภิเษกพระไวยโรจนพุทธะซึ่งตามคำกล่าวเปิดงาน นับเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลก แสดงว่าใหญ่กว่าวิหารโทไดจิ เมืองนารา ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่โต อันเป็นพระพุทธรูปนั่งที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ทะเลลामะเป็นประธานในพิธีอภิเษกดังกล่าว โดยมีคณะสงฆ์ได้หวั่นทั้งพระและภิกษุณีร่วมประกอบพิธี เข้าใจว่ามีการเบิกพระเนตรพระพุทธรูปด้วย ในพิธีนี้ยังมีการจารึกพระนามพระพุทธรูปเจ้าพระองค์ต่างๆ แต่เป็นการจารึกในอากาศ คือให้พระได้หวั่นกว่า ๑๐ รูปถือพุทกัน (ไม่มีหมึก) วาดตัวอักษรกลางอากาศแล้วหันกระเจกเงาไปทางพระพุทธรูป ตอนท้ายดูเหมือนจะเป็นทะเลลามะที่ใช้กระเจกเงาส่องแสงไปยังพระพักตร์พระพุทธรูป ตบท้ายด้วยการพรมน้ำมนต์เป็นสิริมงคลรอบวิหารและภายในใช้เวลาประมาณ ๔๐ นาทีก็จบพิธี จากนั้นจึงเป็นการกล่าวปราศรัยโดยแขกคนสำคัญ แต่ละคนใช้เวลาแค่สองสามนาทีเท่านั้น รายการหลังจากนั้นจะเป็นอะไร ก็ไม่รู้แล้ว เพราะลงมานั้นเพลเสียก่อน

ตอนบ่ายสองจึงมีพิธีทางศาสนาเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่พระวิหาร โดยนิมนต์พระจากสามลัทธินิกายมาสวดมนต์ เริ่มจากวัชรยานนำโดยท่านทะเลลามะตามด้วยเถรวาท และมหายาน เสร็จแล้วจึงเป็นรายการทางวัฒนธรรม ประเดิมด้วยการเชิดสิงโต การรำของชาติต่างๆ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ไทย และการร้องเพลงโดยฝรั่ง นำแปลกที่คนเชิดสิงโตและตีกลองตีฉาบ ก็เป็นฝรั่งเสีย

ส่วนใหญ่ เข้าใจว่าคงเป็นศิษย์สำนักกังฟู เพราะเสียยิดมีข้อความว่า “Kung Fu Academy”

งานนี้จัดว่าเป็นงานมหากุศลโดยแท้ เพราะแจกฟรีทั้งหนังสือ อาหารและเครื่องดื่มตลอดงาน นับเป็นธรรมเนียมแบบพุทธหรือเอเชียก็ว่าได้ คิดถึงเงินที่ทุ่มลงไปในงานนี้คงมหาศาล ยังไม่นับกำลังแรงงานของอาสาสมัครที่มากันเป็นร้อย ทั้งจีน ฝรั่ง ไทย (และอาจมีชาติต่างๆอีกด้วย)

ได้มาเห็นงานนี้แล้วรู้เลยว่าทะเลลามะนั้นเป็นที่เคารพนับถือของคนมีมาก ไม่เฉพาะคนจีนเท่านั้น แม้ฝรั่งก็ยกย่องเวลาท่านปรากฏตัวต่อหน้าผู้คน จะได้รับเสียงปรบมืออย่างพร้อมเพรียง ท่านไปไหนก็มีคนขอสัมผัสมือท่าน ส่วนท่านก็พนมมือรับไหว้คนตลอดทาง หาไม่ก็ยกมือทักทาย พร้อมทั้งรอยยิ้ม ที่สะดุดใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ เวลาเดินท่านจะลดศีรษะตลอดโดยหันไปมองผู้คนที่ไหว้หรือทักทายท่าน เป็นลักษณะการเดินที่เฉพาะตัว ไม่มีทีกาของการเดินแบบยัดดอกเพื่อสร้างภาพอันสง่าผ่าเผยหรือน่าเกรงขาม ให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจในพลังอำนาจเลย พูดอย่างชาวบ้านก็คือท่านไม่มีฟอร์มหรือคิดจะวางฟอร์มเลย ดูไปแล้วท่านเป็นคนถ่อมตัวมาก

การสร้างมหาพุทธวิหารขนาดใหญ่แบบนี้ และพิธีเปิดที่ยิ่งใหญ่ไม่ด้อยกว่ากัน คงมีความหมายในทางสัญลักษณ์ไม่ต่างจากการ “ปักธง” พุทธศาสนาในดินแดนอเมริกา หรืออย่างน้อยก็ในรัฐนิวยอร์ก เพื่อแสดงให้เห็นถึงการประดิษฐานตั้งมั่นของพุทธศาสนาในประเทศนี้ ขณะเดียวกัน ก็เป็นการลงหลักปักฐาน ให้มั่นคงแน่นหนายิ่งขึ้นสำหรับพุทธศาสนาในอนาคต สำหรับชาวพุทธที่นี่โดยเฉพาะ คนจีนได้หัวน หลวงพ่อขาวองค์ใหม่นี้คงจะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจที่สำคัญ ที่ทำให้เกิดความสมานสามัคคีและความมั่นคงมั่นใจในฐานะที่เป็นชาวพุทธด้วย

ขณะที่ร่วมพิธีในพระวิหารต่อหน้าองค์หลวงพ่อดอดคิดไม่ได้ว่า คนญี่ปุ่นเมื่อพันกว่าปีก่อนคิดอย่างไรในวันที่มีการเบิกพระเนตรหลวงพ่อโตไคจิที่เมืองนารา ซึ่งตอนนั้นต้องถือว่าเป็นเรื่องยิ่งใหญ่เอามากๆ (อย่าลืมว่าสมัยนั้นผู้คนไม่ได้มีและมีเทคโนโลยีทรงพลังอย่างขนาดนี้) เขาคงภาคภูมิใจและอิมเอิบไปด้วยปีติอย่างเหลือล้น และคงอศรรยใจด้วยเพราะคงไม่นึกว่าจะมีพระพุทธรูปที่ยิ่งใหญ่ขนาดนี้ได้ ยามจ้องไปที่พระพักตร์อันสงบ ศรัทธาและกำลังขวัญคงจะเปี่ยมล้นในหัวใจ ความยิ่งใหญ่มักบังตาลใจคนเราได้เสมอ

ย้อนไปในอดีตแล้ว ก็อดไม่ได้ที่จะมองไปยังอนาคตว่าอีกร้อยปี หรือห้าร้อยปีข้างหน้า หากหลวงพ่อดอดจวงเหยินยังคงสถิตอยู่ และโลกยังไม่ว่างจากพุทธศาสนา ผู้คนตอนนั้นจะคิดอย่างไร หลวงพ่อดอดอาจกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง และเป็นที่เคารพสักการะเหมือนหลวงพ่อดอดโตไคจิก็ได้ แต่เราเชื่อว่าถึงอย่างไรตำนานของหลวงพ่อดอดจวงเหยินคงจะไม่มีวันเทียบเท่ากับหลวงพ่อดอดโตไคจิได้ เพราะการสร้างหลวงพ่อดอดจวงเหยินนั้นไม่ลำบากลำบากเท่าไร นอกจากจะสร้างด้วยปูน (ติดกับหลวงพ่อดอดโตไคจิซึ่งสร้างด้วยสัมฤทธิ์) แล้ว ยังใช้เครื่องจักรเครื่องยนต์นานาชนิดในการสร้าง ขณะที่หลวงพ่อดอดโตไคจินั้นต้องใช้แรงคนล้วนๆ ภาพปั้นจันทน์ยกพระวรกาย และพระเศียรเข้ามาต่อกับพระซงค์ที่เราเห็นทางวิดีโอ นั้นเทียบไม่ได้เลยกับภาพคนนับร้อยนับพันสาละวนกับการเทสัมฤทธิ์หล่อองค์พระทีละชั้นๆ กว่าที่จะถึงพระเศียร ซึ่งกลายเป็นตำนานของหลวงพ่อดอดโตไคจิไปแล้ว กองทุนที่ได้จากการเปิดรับบริจาคเพื่อสร้างหลวงพ่อดอดจวงเหยิน แม้จะมากถึง ๑๕๐ ล้านบาท แต่ก็คงเทียบไม่ได้อีกเช่นกันกับเงินทองและกำไรเครื่องประดับต่างๆ ที่ชาวบ้านและขุนนางพร้อมใจกันควักให้แก่พระที่จาริกไปทั่วญี่ปุ่นเพื่อเรียกรับเงินสร้างหลวงพ่อดอดโตไคจิ

จะอย่างไรก็ตามถึงตอนนี้หลวงพ่อดวงเหยินได้กลายมาเป็นกำลังขวัญแก่ชาวพุทธจีนที่นี่แล้ว หากคณะสงฆ์วัดจวงเหยินมีการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ทรงอยู่ในข้อวัตร มั่นคงในสมาธิภาวนา และสามารถสืบทอดธรรมให้พ้นจากแควดวงของคนจีนที่นี่ไปสู่ฝั่งที่นี่ได้ (ซึ่งตอนนี้ยังทำได้ไม่ดีนักเพราะข้อจำกัดทางด้านภาษา) หลวงพ่อโตจะยังมีความหมายขจรไกล และลึกซึ้งเป็นทวีตริคูณ

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ข้อคิดจากทะเลลามาะ

งานวัดจวงเหยินยังไม่จบง่ายๆ วันนั้นเป็นวันเปิดการประชุมคณะกรรมการบริหารสมัชชาสงฆ์จีนแห่งโลก และการสัมมนาของสภายุวสงฆ์โลก องค์กรแรกประกอบด้วยพระและภิกษุณีจีนในประเทศต่างๆ ทั้งไต้หวัน จีน สหรัฐอเมริกา และอาจารย์ถึงสิงคโปร์ มาเลเซีย ส่วนองค์กรหลัง แม้ชื่อจะดูใหญ่ แต่ก็มีคนมาร่วมไม่กี่ประเทศที่แน่ๆคือไม่มีตัวแทนจากประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นพระและภิกษุณีจีนมากกว่าและยุวสงฆ์ที่มาก็จำกัดความว่าอายุไม่เกิน ๔๐ ปี เพราะฉะนั้นผู้ร่วมประชุมส่วนใหญ่จึงอายุเลย ๓๐ จุดเด่นของงานนี้ย่อมได้แก่ประธานเปิดงานคือทะเลลามาะนั้นเอง ท่านพูดมีสาระและน่าสนใจกว่าคนอื่นทั้งหมด ท่านชี้ว่าโลกทุกวันนี้เป็นโลกแห่งความหลากหลาย และความหลากหลายก็เป็นเรื่องที่ดีด้วย

ในทางการเมือง การมีพรรค องค์กร และอุดมการณ์ทางการเมืองที่หลากหลายเป็นเรื่องดีฉันใด ศาสนาที่หลากหลายก็ช่วยสร้างความมั่งคั่งทางปัญญาในทางจิตวิญญาณแก่มนุษยชาติฉันนั้น

ท่านได้ชี้ว่าศาสนิกชนทุกวันนี้มีภาระสองประการที่ดูเหมือนจะขัดแย้งกันเอง แต่ก็เป็นเรื่องท้าทายที่จะต้องประสานกันให้ได้ นั่นคือ การเคารพและเห็นคุณค่าของศาสนาอื่น ขณะเดียวกันก็ซาบซึ้งและเข้าถึงสัจธรรมในศาสนาของตนด้วย จะทำเช่นนั้นได้ เราต้องพยายามศึกษาให้เข้าใจในหลักศาสนาของตนและปฏิบัติจนเข้าถึงแก่นบังเกิดญาณปัญญาขึ้นมา พร้อมกันนั้นก็พึงเสวนาวิสาสะกับศาสนิกชนในศาสนาอื่นๆด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ท่านพูดลงมาถึงได้ว่า การสร้างความเข้าใจในศาสนาอื่น เป็นเรื่องสำคัญก็จริง แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือ ความเข้าใจภายในศาสนาเดียวกันระหว่างลัทธิินิกายที่ต่างกัน เพราะจะช่วยให้ตนเข้าถึงแก่นแท้ของลัทธิินิกายของตนยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น คำสอนเรื่องอริยสัจสี่ โดยเฉพาะมรรคมีองค์แปด ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของ

“หินยาน” หรือเถรวาท ทางฝ่ายมหายานจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องเข้าใจ เพราะเป็นหนทางไปสู่การตรัสรู้ ในทำนองเดียวกัน หลักธรรมเรื่องมหายาน อันเป็นหัวใจของมหายาน ก็เป็นหลักการสำคัญของพุทธศาสนาที่ฝ่ายเถรวาทจะมองข้ามไปไม่ได้

การพยายามพาตนให้เข้าใจถึงแก่นแท้แห่งพุทธธรรมโดยวิธีทางดังกล่าวเป็นภารกิจสำคัญของชาวพุทธทุกคน แต่เมื่อบังเกิดประโยชน์ตนแล้ว ก็พึงสร้างประโยชน์ท่านด้วยการเผยแผ่หลักธรรมดังกล่าวให้ผู้อื่นได้รับรู้เพื่อเป็นเครื่องนำทางชีวิต แต่ท่านก็เตือนว่า ไม่พึงใช้วิธีการดึงคนให้เข้ารีต หรือเผยแผ่โดยการเหยียบย่ำดูถูกศาสนาอื่นๆ วิธีหนึ่งที่น่ายกย่องคือการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลผู้อื่น ให้นำเมตตากรุณาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นี่เป็นการบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับปัจจุบัน

หลังจากการกล่าวเปิด ก็เป็นการกล่าวปราศรัยของบุคคลสำคัญในสมัชชาสงฆ์จีนแห่งโลกและสภามหาเถรวาทโลก แต่ไม่ค่อยมีอะไรน่าสนใจ ดูจะเป็นพิธีการมากกว่า ส่วนใหญ่ก็กล่าวขอบคุณใครต่อใครและอวยชัยให้พรให้การ

ประชุมประสบความสำเร็จ และขอให้ร่วมมือกันนำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดสันติภาพในโลกทุกคนก็พูดว่าโลกนี้มีปัญหามากมาย ซึ่งพุทธธรรมสามารถแก้ได้ แต่ก็มักจะพูดลอยๆคลุมๆอย่างเป็นนามธรรมไม่ค่อยมีใครพูดเจาะจงว่าปัญหาอะไรที่เป็นเรื่องสำคัญที่พูดเจาะจงหน่อยก็กล่าวถึงเฉพาะปัญหาความไร้ฉันทาในครอบครัว คนหย่าร้างกันมากขึ้น ดูเหมือนจะมองปัญหาไม่พ้นแวดวงของชนชั้นกลาง ส่วนปัญหาที่ฉกรรจ์กว่านั้นที่กระทบผู้คนไปทั่ว เช่น วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม หรือปัญหารากเหง้า เช่น ลัทธิบริโภคนิยมที่ครอบงำไปทั่วโลก หรือความคิดแบบวัตถุนิยมที่รุกราล้าครอบงำมาถึงแวดวงศาสนาจนทำให้ศาสนาอ่อนเปลี้ย และทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านจิตวิญญาณไปทั่วโลก ส่งผลถึงปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองกลับไม่มีใครกล่าวถึงเลย ถ้ายังไม่สามารถมองเห็นปัญหาของโลกได้ อย่างน้อยก็ควรมองจากมุมของศาสนา หากละเลยจุดนี้เสียแล้ว การจะนำศาสนาไปสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลกก็ดูจะเป็นแค่โวหารหรือฝันหวานเท่านั้น

ตอนปลายเป็นรายการบรรยายธรรมโดยทะเลลามาะงานนี้เก็บเงินแพงเสียด้วย อย่างต่ำคนละ ๑๐๐ เหรียญถ้าอยู่แถวหน้าๆใกล้องค์ทะเลลามาะ ต้องเสียเงิน ๓๐๐

เหรียญทีเดียว ทั้งเงินฝรั่งไปฟังท่านอย่างคับคั่งจนเต็มห้องประชุมทั้งสองแห่งต้องถ่ายโทรทัศน์วงจรปิด หัวข้อที่ท่านบรรยายบายนี้นี้ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายๆคือเรื่องหลักการ ๓๗ ประการ แต่ที่จริงก็คือเรื่องปัจจุสมุปบาทนั่นเอง เนื้อหาที่ท่านบรรยายเป็นเรื่องวิชาการทีเดียว นึกถึงเด็กแค่ ๑๒ หรือ ๑๓ ขวบที่ไปนั่งฟังกับพ่อแม่แล้ว ก็อดเป็นห่วงไม่ได้ว่าจะเข้าใจหรือไม่ ขนาดฝรั่งวัยกลางคนที่ใส่ใจนั่งจด ก็คงไม่ย่ำที่จะเข้าใจ แต่ก็เห็นความสนใจของฝรั่งที่มีต่อท่านทะเลลามาะ ฝรั่งเหล่านี้เคารพท่านมาก แม้จะอยู่หน้าจอโทรทัศน์วงจรปิด แต่พอแพร่ภาพท่านเข้ามาในห้องประชุมฝรั่งซึ่งอยู่ในอีกห้องหนึ่ง ก็ยืนแสดงความเคารพและให้เกียรติท่านหน้าจอ ชวนให้เรานึกถึงคุณยายบ้านเราที่นั่งพนมมือฟังเทศน์หน้าวิทยุหรือจอโทรทัศน์ ยังไงยังงั้นเลย

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ทำความฟุ้งซ่าน ให้เป็นอดีต

เมื่อวานเป็นวันแรกที่เริ่มรายการอบรมกรรมฐานที่
วัดจวงเหยินอย่างเป็นทางการ โดยจัดทั้งวัน ตอนที่หลวงพ่
เริ่มแนะนำการปฏิบัติ มีคนมาแค่สามคนไม่นับลาม
ดไวท์ซึ่งเป็นผู้ประสานงานโครงการนี้ดูจะวิตกด้วยเกรงว่า
หลวงพ่จะไม่สบายใจที่คนมาน้อย แต่ท่านไม่ได้คิดอะไร
คนมาเท่าไรก็เอาแค่นั้น เราเองกลับสบายใจด้วยหากคน
มาน้อย จะได้ไม่ต้องรู้สึกเกร็งเวลาแปล

พอบรรยายได้ไม่นาน คนก็เริ่มทยอยกันมา จนเพิ่ม
เป็น ๒๐ กว่าคนเมื่อถึงสี่โมงเช้า เกือบทั้งหมดเป็นฝรั่ง
มีสี่ห้าคนที่เป็นคนจีน หลายคนเคยมาปฏิบัติกับหลวงพ่
เมื่อสามปีก่อน แต่ส่วนใหญ่เพิ่งมาปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม
หลวงพ่ใช้เวลาไม่นาน เพียงแค่แนะนำการปฏิบัติแล้วก็ให้
เขาลองทำดูสักหนึ่งชั่วโมง จากนั้นจึงเปิดโอกาสให้ซักถาม

ภาคบ่ายเน้นการปฏิบัติจนถึงบ่ายสาม จากนั้นจึงเป็นการบรรยายเพิ่มเติมเกี่ยวกับอานิสงส์ของการเจริญสติ โดยทั่วไปและแบบหลวงพ่отเทียน ฝรั่งจะไม่ค่อยถามอะไรมาก เหมือนกับที่เซ็นต์หลุยส์และซิดาโกอาจเพราะมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว หากไม่ก็เพราะยังใหม่อยู่ เลยไม่รู้จะถามอะไร คนที่ถามมากกลับเป็นหลวงจีน ซึ่งสนใจใคร่รู้ในแง่ทฤษฎี เช่น ถามว่าความรู้สึกตัวที่หลวงพ่อพูดและแนะนำให้เรารู้สึคนั้น เป็นอันเดียวกับความรู้สึกตัวของพระพุทธเจ้าหรือไม่? ความคิด ความรู้สึกตัว และจิต มีจุดกำเนิดเดียวกันหรือไม่? ความคิดที่ฟุ้งซ่านเป็นอดีตหรืออนาคต? แต่คำตอบของหลวงพ่อจะเน้นในแง่ปฏิบัติมากกว่าปรัชญา ท่านว่าการลงมือปฏิบัตินั้นแหละเป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึกตัว เพราะต่อเมื่อปฏิบัติ ความรู้สึกตัวทั่วพร้อมจึงจะบังเกิดขึ้น ส่วนความคิดฟุ้งซ่านนั้น หากผุดขึ้นมาในจิต ก็จัดว่าเป็นปัจจุบันอยู่ แต่เมื่อรู้ทันความคิด มันก็กลายเป็นอดีตไปแล้วท่านก็อธิบายต่อไปว่าความรู้สึกตัวนี้แหละที่เป็นตัวพุทธะ มีมากเท่าไรก็นำไปสู่ปัญญาที่ยิ่งๆขึ้นไปมากเท่านั้น

๒ มิถุนายน ๒๕๔๐

ความยิ่งใหญ่

แต่ก่อนเคยคิดว่าคนที่ยิ่งใหญ่ ไม่ธรรมดา จิตใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งและเปี่ยมด้วยความสามารถนั้น มักอยู่แถวหน้าของประวัติศาสตร์โลก อย่างคานธี นโปเลียน ฮิตเลอร์ เหมาเจ๋อตุง ไอน์สไตน์ โสกราตีส ปีกัสโซ ยังไม่ต้องพูดถึงพระพุทธเจ้า พระเยซู ศาสดาผู้ยิ่งใหญ่ อย่างน้อยๆคนที่มีความพิเศษเหนือปุถุชนนั้นคงต้องมีชื่อเสียงโดดเด่นระดับชาติ

แต่ตอนหลังๆหูตากว้างขึ้น ก็เลยพบว่า คนที่ “ไม่ธรรมดา” นั้นมีจำนวนไม่น้อยที่แฝงตัวอยู่ตามมุมเล็ก มุมน้อยของประวัติศาสตร์ คนยิ่งใหญ่บางคนก็เป็นเพียงแค่หัวหน้าเผ่าอินเดียนแดง อย่างหัวหน้าซีแอตเติลที่ทำทลายโลกทัศน์ของคนขาวอย่างถึงรากถึงโคน บางคนก็เป็นผู้นำ

ชาวบ้านซึ่งมีสติปัญญาเฉียบแหลมและหัวใจกว้างใหญ่ แต่เกิดผิดยุคผิดสมัยหรืออาจผิดที่ด้วยจึงกลายเป็นผู้แพ้ที่ไม่ค่อยมีคนนึกถึง อย่างโอมาร์ มุคตาร์ ผู้นำชาวอาหรับที่ลุกขึ้นสู้กับจักรวรรดินิยมอิตาลีด้วยกำลังเพียงน้อยนิด คนเหล่านี้อาจมีสมรรถนะและอัจฉริยะไม่แพ้ไปเสียเลย อเล็กซานเดอร์ หากแต่ยุคสมัยและสภาพแวดล้อมไม่อำนวยให้เขาแสดงความสามารถอย่างโดดเด่น ให้คนทั้งโลกเห็นได้

หลายคนไม่ได้เป็นแม้แต่ผู้นำ หากแต่อยู่เบื้องหลัง ผลงานที่ยังคุณประโยชน์แก่มหาชน โดยที่แทบไม่มีใครรู้ว่าผู้ใดเป็นต้นกำเนิด ผลงานเหล่านี้เราอาจรู้สึกว่าจะต้องใช้ความสามารถหรือความอดุสาหะเท่าใด เป็นเรื่องพื้นๆ ชนิดที่ใครๆ ก็ทำได้ ไม่ต่างจากตึกแถวที่เป็นของธรรมดา สำหรับช่างรับเหมาที่ไหนก็ได้ แต่อันที่จริง ผลงานสร้างสรรค์จำนวนไม่น้อย เกิดขึ้นได้ก็เพราะจิตใจอันเด็ดเดี่ยวและปัญญาอันเหนือยุคสมัย

สะพานบรูคลิน สำหรับคนเดี่ยวนี้อาจเป็นสะพานธรรมดา อย่างมากก็แค่ได้รับเกียรติว่าเป็นสะพานแขวนที่เก่าแก่ที่สุดของนิวยอร์ก แต่เบื้องหลังของสะพานนี้คือเรื่องราวของชีวิตและน้ำพักน้ำแรงของคนที่จิตใจมั่นคงและ

ดื้อรั้นผิดมนุษย์มนา วิศวกรที่เป็นปุถุชนคนธรรมดาไม่มีทางที่จะผลักดันสะพานนี้จนสำเร็จได้ เพราะเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่จนดูเหมือนจะเหลือวิสัยคนรุ่นนั้นทั้งในแง่การเงินและเทคโนโลยี แต่วิสัยทัศน์และความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแรงกล้า ทำให้สะพานนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่คนนิวยอร์กภูมิใจ

เมื่อเรารู้นี้ได้อ่านหนังสือเรื่อง *Longitude* ของ Dava Sobel หนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องของชีวิตและงานของช่างคนหนึ่ง ซึ่งประสบความสำเร็จในการสร้างนาฬิกาสำหรับนักเดินเรือ ซึ่งมีความเที่ยงตรงและอดทนต่อดินฟ้าอากาศ จนสามารถใช้คำนวณหาเส้นทางสำหรับการเดินเรือได้ คนเดี่ยวนี้อันนี้ไม่รู้ว่ามีเมื่อ ๒๐๐ ปีก่อน การหาเส้นทางเป็นเรื่องยากลำบากอย่างยิ่ง และกลายเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนและความวิตกกังวลแก่นักเดินเรือติดต่อกันหลายศตวรรษ ทั้งๆ ที่รู้วิธีหาเส้นทางแล้วก็ตาม เรือเดินทะเลล่าแล้วล่าเล่าต้องหลงทาง ชนหินโสโครก ผู้คนล้มตายมากมายเพราะแก้ปัญหานี้ไม่ตก มหาอำนาจอย่างอังกฤษใช้เวลานับร้อยปี และทุ่มทุนมหาศาลเพื่อเป็นรางวัลแก่คนไขปัญหานี้ แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้

แต่เดี๋ยวนีเส้นแวงกลายเป็นเรื่องธรรมดาจนคนลืมไปแล้วว่า คนที่สามารถแก้ปัญหาวทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญที่สุด เมื่อสองศตวรรษก่อนนั้นเป็นใคร คนๆนั้นไม่ธรรมดาเลย ลำพังการเป็นคน “บ้านนอก” ที่ไม่ได้ร่ำเรียนสูงๆ แต่ฉลาดหลักแหลมจนสามารถสร้างนาฬิกาที่แม่นยำด้วยไม้ทั้งเรือน (โดยที่ช่างระดับชาติในเวลานั้นทำไม่ได้ แม้จะใช้โลหะก็ตาม) ก็ไม่ใช่เรื่องธรรมดาแล้ว ที่หาได้ยากกว่านั้นก็คือ คนที่ยอมเสียเวลาถึง ๒๐ ปีในการปรับปรุงนาฬิกาเพียงเรือนเดียวเท่านั้น ให้ดีจนตนเองดีไม่ได้ (ไม่นับเวลาอีก ๑๐ กว่าปีก่อนและหลังจากนั้น ที่เขาทุ่มเทให้กับผลงานจนแก้ปัญหาเส้นแวงได้ตกในที่สุด) แถมยังจะต้องต่อสู้กับปัญหานานัปการ ไหนจะถูกต่อต้านและค่อนแคะจากราชบัณฑิตและนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำที่เชื่อว่าแผนที่ดาราศาสตร์เท่านั้นที่จะแก้ “ปัญหาเส้นแวง” ได้ ไหนจะต้องอยู่อย่างกระเปียดกระเสียรเพราะแทบไม่ได้ทำงานอย่างอื่นเลย กว่านาฬิกาจะกลายเป็นของดาษดื่น ที่เราใช้จนเป็นเรื่องธรรมดาสามัญได้นั้น เบื้องหลังของมันคือความอัจฉริยะ ความเด็ดเดี่ยวและความอดสาหะวิริยะอย่างผิดมนุษย์มนาของคนอย่างจอห์น แฮริสัน คนเช่นนี้แหละที่เป็นคน “ยิ่งใหญ่” ซึ่งมีอยู่มากมาย และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังสิ่งประดิษฐ์และผลงานมากมายที่ทำให้โลกและเราเป็นอย่าง

ทุกวันนี้ได้

ตะปู และ ชิปที่เราใช้กันอย่างทิ้งๆ ขว้างๆ นั้น ใครจะไปรู้ได้ว่า กว่าจะเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก คนที่ประดิษฐ์มันขึ้นมาอาจต้องต่อสู้จนเลือดตากระเด็น สิ่งต่างๆ ที่เราพานพบและใช้สอยรอบตัวนั้น ล้วนแล้วแต่มีตำนาน ซึ่งถักทอด้วยคนเล็กคนน้อยที่ยิ่งใหญ่ไม่ธรรมดาทั้งสิ้น

แต่คนยิ่งใหญ่ไม่ได้จำกัดอยู่ในแวดวงนักประดิษฐ์เท่านั้น คนเหล่านี้ยังแฝงตัวอยู่ในสลัมที่ยากแค้นแสนเข็ญอย่างสลัมกัลกัตตา (ซึ่งไม่ได้มีแค่แม่ชีเทเรซาและคณะเท่านั้น) ตลอดจนในโรงเรียนที่เต็มไปด้วยเด็กเหลือขอแห่งกรุงนิวยอร์ก

นิทานเรื่องนี้ยังสอนอีกด้วยว่า ถ้าอยากเป็นคนยิ่งใหญ่ไม่ธรรมดา ก็อย่าคิดไปไกลถึงขั้นเป็นผู้นำระดับชาติหรือสร้างผลงานให้เกริกไกรระดับโลกเลย แค่นินยัดมันคงอุทิศตนให้แก่งานที่ตนทำด้วยใจรักและเห็นคุณค่า หากทำได้อย่างถึงที่สุดแห่งจิตและปัญญา เราก็สามารถบรรลุถึงความยิ่งใหญ่ได้เหมือนกัน

แต่ถ้าให้ดี อย่าคิดถึงความเป็นคนยิ่งใหญ่เลย จะ
ไม่ดีกว่าหรือ หากเป็นคนเล็กๆที่เข้าถึงความเป็นตัวเอง
อย่างดีที่สุดและลึกซึ้งที่สุด จนกล้าที่จะหัวเราะเยาะ
ความยิ่งใหญ่ทั้งหลายได้

๙ มิถุนายน ๒๕๔๐

หวังให้ไกล ไปให้ถึง

นักปฏิบัติชาวอเมริกันคนหนึ่งถามหลวงพ่หลังจาก
หลวงพ่อบรรยายธรรมจบว่า ระหว่างที่เดินจงกรม เขาเกิด
ความสงบ จิตเป็นสมาธิ จนสามารถขบคิดปัญหาที่คาใจได้
จะเป็นไรไหมหากว่าในภาวะเช่นนี้ เขาจะใช้สมาธิพิจารณา
และวางแผนเกี่ยวกับอนาคต

หลวงพ่ตอบว่า ถ้าความคิดดีๆผุดขึ้นมา หากจะ
คิดต่อ ก็ขอให้รู้จักจบ แล้วกลับมาอยู่กับความรู้สึกตัวใน
อิริยาบถเช่นเดิม อย่าให้คิดยืดยาวจนจบไม่ลงกลายเป็น
ความฟุ้งซ่าน อย่างไรก็ตามหลวงพ่เตือนว่า ธรรมเนียมนั้น
ไม่ได้มีประโยชน์เพียงแค่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและ
การทำงานเท่านั้น หากมีคุณค่ายิ่งกว่านั้นคือการดับทุกข์
อย่าให้ติดเพียงแค่เอากรรมฐานมาใช้แก้ปัญหางานการใน

ชีวิตประจำวันเท่านั้น ให้คิดไปไกลกว่านั้น เพราะฉะนั้นให้
เอาความรู้สึกตัวเป็นหลักเอาไว้ อย่าไปเพ่งกับความคิด
ดีๆที่เกิดขึ้น

๙ มิถุนายน ๒๕๔๐

ที่ อยู่ ของ จิต

การเจริญสติคือการหาที่อยู่ให้แก่จิต พร้อมกับฝึกจิต
ให้มีนิสัยรักบ้านรักที่อยู่ไปในตัว เมื่อใดที่จิตเผลอไหล
เกิดพลัดหลงไปตามแรงเข้ายวนของความคิดที่ไม่ได้เชื่อเชิญ
หรือสิ่งยั่วยุภายนอก จิตที่ฝึกดีแล้วจะรู้ตัวทันทีที่ออกจาก
บ้าน แล้วสลัดตัวออกจากสิ่งเข้ายวนนั้น เพื่อกลับมาอยู่
บ้านอันตนคุ้นเคย จิตคนเราโดยทั่วไปก็ไม่ต่างจากคนที่มี
นิสัยช่างละเมอ มักเดินออกนอกบ้านอยู่บ่อยๆ ทั้งกลางวัน
และกลางคืน แต่ถ้าหากฝึกปรือดีแล้ว พอเดินออกจากบ้าน
ไปไม่กี่ก้าว ก็รู้ตัว ตื่นขึ้นมาแล้วเดินกลับเข้าบ้านทันที

อิริยาบถต่างๆนั้นแหละคือถิ่นที่อยู่ซึ่งจิตถือเอาเป็นบ้าน ไม่ว่าจะทำอะไร ยืน เดิน นั่ง นอน ภูผิน ล้างจาน กินข้าว จิตก็อยู่ตรงนั้น กายจะเคลื่อนไหวอย่างไร ใจก็เล่นตามไปด้วย ไม่พลัดพรากจากกัน

มองอีกแง่หนึ่ง การเจริญสติก็คือการฝึกจิตให้ประณีตละเอียดอ่อนนับว่าต่ออารมณ์ความรู้สึกต่างๆที่ผุดขึ้นมาในใจ ไม่ว่าจะป็นอารมณ์ยินดี ยินร้าย รัก โกรธ หรือความรู้สึกสุขทุกข์ สติรู้ดีว่ามันทำให้จิตหวั่นไหว จิตที่ฝึกดีแล้วแม้จะมีอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดเพียงเล็กน้อยบังเกิดขึ้นก็รู้ทันทีถึงอาการกระเพื่อมนั้น และตรงเข้าไปเชื่อเชิญให้มันออกไปจากจิต หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ยกจิตให้เป็นอิสระจากอาคันตุกะที่ไม่ได้เชื่อเชิญเหล่านั้น

เปรียบไปก็ไม่ต่างจากสัญญาณป้องกันไฟ ไม่ต้องรอให้มีเปลวเพลิงดอก เพียงแค่มีควันกรุ่นขึ้นมา มันก็ส่งสัญญาณเตือนภัยทันที เพื่อเรียกให้เจ้าของบ้านลุกขึ้นมาจัดการ แต่สติยิ่งกว่านั้น เพราะเป็นทั้งตัวตรวจจับสิ่งผิดปกติ และเป็นผู้เข้าไปจัดการกับสิ่งนั้น ในเวลาเดียวกัน

๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

เปลี่ยนร้ายให้กลายเป็นคุณ

“เป็นผู้เห็น แต่อย่าเป็นผู้เป็น” “อย่าไปเอาถูกเอาผิดกับความคิด” “เห็นรูปโรค นามโรค” นี่เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนหลวงพ่อบุญมาซึ่งเราไม่แน่ใจว่าจะแปลให้ดีได้อย่างไร มีอีกหลายคำหลายวลีที่ทำให้เราสะดุดและบางทีก็ถึงกับอับจนในการแปล บางคราวก็ต้องข้ามไปเลย โดยเฉพาะในยามที่ไม่มีคนไทยคนอื่นร่วมฟังด้วย ที่แย่กว่านั้นก็คือขณะที่เรามัวปลุกปล้ำกับบางคำเพื่อแปลลงสัญชาติเป็นอังกฤษให้พอไปวัดไปวาได้ ก็กลับลืมใส่ใจกับประโยคถัดๆไป ซึ่งติดตามมาเป็นขบวน เจอแบบนี้เข้าก็เห็นจะต้อง “ดำนน้ำ” เอาตัวรอดไปก่อน แล้วค่อยตั้งหลักใหม่

สำหรับล่ามสมัครเล่นอย่างเรา การมากับหลวงพ่อบุญนี้ต้องถือว่าเป็นเรื่องน่าหนักใจ จะออกงานแต่ละครั้ง

ต้องพยายามทบทวนความรู้เดิมและประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อไม่ให้พลาดซ้ำสอง แต่ก็มักมี “ของแข็ง” ใหม่ๆตามมา อยู่เรื่อยๆ บรรยายแต่ละครั้ง หลวงพ่อจะมีสำนวน “ยากๆ” ออกมาอยู่เสมอ ที่จริงก็เป็นคำที่เราคุ้นเคยเพราะฟังเทศน์ หลวงพ่อจนนับครั้งไม่ถ้วน แต่พอจะแปล ก็ต้องคิดหนัก ทุกที

แม้จะลำบากยากเข็ญอย่างไร เราก็ถือว่ามาเที่ยวนี้ เป็นการฝึกภาษาไปด้วย ฝึกแปลและฝึกพูดเป็นภาษา มะกัน ถึงจะไม่แคล่วคล่องแต่ก็ให้พอใช้การได้ คิดแบบนี้ ได้ก็สบายใจ แต่คนที่น่าเป็นห่วงก็คือคนฟังนั่นเอง บางครั้งคนฟังก็ต้องย้อนกลับมาถามว่าเราพูดว่าอะไร เพราะ accent ของเรานั้นมันเป็นแบบ Thai English เจอแบบนี้ก็อาจทำให้ชักรวนเร ไม่มั่นใจตัวเองขึ้นมาบ้าง แต่เมื่อถือเอาปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้มาเป็นครู ก็ไม่มีอะไรให้ต้องเสียใจหรือใจเสีย ข้อสำคัญก็คืออย่าลืมความ ผิดพลาดเหล่านี้ แล้วพยายามแก้ไขให้ถูกต้องเสีย

ปัญหาของเราไม่ได้อยู่ที่การแปลเท่านั้น บางคราว หลวงพ่อก็ให้เราบรรยายแทนท่าน ที่ป้ายเบียงอย่างได้ผล ก็มี แต่ที่ไม่สำเร็จก็หลายครั้ง ในยามนี้เองที่เรามักนึกถึง

อาจารย์สุเมโธ สมัยที่ท่านยังอยู่วัดหนองป่าพง ท่านจะรู้สึก “หนาว” (สำนวนของเรา) เสมอเวลาหลวงพ่อบัญชาให้ ท่านแสดงธรรม เพราะท่านยังพูดภาษาไทยไม่คล่อง แกรม มักจะถูกมอบหมายงานอย่างกะทันหัน ไม่ทันได้เตรียมตัว ปกติแล้วอาจารย์สุเมโธ เป็นคนที่ไม่ชอบแสดงธรรมเลย ท่านชอบนั่งสมาธิอยู่คนเดียวเงียบๆ แต่ก็เจองานแบบนี้ อยู่หลายครั้ง

คราวหนึ่งมีงานกลืนที่วัด หลังจากทีพระหลายรูป ผลัดกันแสดงธรรมให้ญาติโยมฟังจนตึกตื่นแล้วหลวงพ่อบัญชา เรียกให้อาจารย์สุเมโธแสดงธรรม กำหนดนานสามชั่วโมง! อาจารย์สุเมโธถึงกับอึ้งพูดไม่ออก แต่ก็ยอมขึ้นธรรมาสน์ ท่านเล่าว่า ระหว่างที่พูด ก็มีคนลุกขึ้นไปโน่นมานี่ บางคน ก็หลับ ที่นั่งคุยกันก็มี แกรมยังมีเสียงแทรกจากข้างนอกอีก สำหรับนักพูดแล้ว ไม่มีนรกขุมใดที่น่ากลัวเท่านี้อีกแล้ว แต่ท่านก็มีหน้าที่ต้องเคี้ยวเข็ญตนเองให้พูดให้จบ

อย่างไรก็ตามการพูดคราวนั้นมีใช้ฝนร้ายสำหรับท่าน เลย เพราะท่านได้มีโอกาสเห็นความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ ต่างๆที่ปรากฏขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นการฝึกขันติ และ ต่อสู้กับอึดตาของตัวเอง เพราะทุกคนก็อยากจะพูดให้

คนอื่นประทับใจและชื่นชม แต่ถ้าคนฟังไม่ชื่นชม แกรม
วงแหวนหวานและรำคาญใจให้เห็นต่อหน้าต่อตาเราจะ
ทำอะไร มันเป็นการทรมานอดตาที่ดีแท้ ทั้งยังเป็นการ
ฝึกคนให้ไม่หวั่นไหวไปกับปฏิกิริยาของผู้คนที่ถึงลูกถึงคน
พอสมควร

การนึกถึงประสบการณ์และข้อคิดดังกล่าวของ
อาจารย์สุเมธ ทำให้เราเกิดกำลังใจ และช่วยไม่ให้ตื่นเต้น
หรือกระวนกระวายกับการ “ขึ้นเชียง” มากนัก ถือว่ามา
ฝึกคนทั้งในด้านทักษะภาษาและจิตใจ ผลต่อผู้ฟังจะเป็น
อย่างไรเป็นเรื่องที่สุดจะควบคุมบัญชาได้ แต่ผลที่เกิดกับ
ตัวเราเองสิ ไม่ว่าจะออกมาดีหรือลบ ก็ถือเป็นเรื่องการ
เรียนรู้และการพัฒนาตนทั้งสิ้น

ทั้งหมดนี้สรุปได้สั้นๆว่า โชคร้ายสำหรับคนฟัง แต่
โชคดีสำหรับคนพูด

๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

ตั้งใจทำด้วยใจสบาย

ป้าแนนซึ่งเดินมาถามเราว่า เกิดความขัดแย้งขึ้น
ในใจระหว่างการปฏิบัติ หลังจากที่ได้ยินหลวงพ่อบุญว่า
เป้าหมายของการปฏิบัติธรรมก็คือการดับทุกข์ ทั้งนี้เพราะ
แกมาปฏิบัติโดยหวังเพียงแค่ให้มีความสามารถที่จะทำอะไร
ต่ออะไรให้ดีที่สุด เท่าที่จะทำได้ ซึ่งรวมไปถึงการรับผิดชอบ
ครอบครัวและเกื้อกูลผู้อื่นด้วย คำถามของแกดูเหมือนมีนัย
ต่อท้ายว่า “ไม่ต้องปฏิบัติธรรมอย่างเอาจริงเอาจังได้ไหม
เอาแค่วันละนิดวันละหน่อยก็พอ” แกคงรู้สึกย่อท้อกับ
การปฏิบัติแบบเข้มข้น ชนิดที่ต้องทำทั้งวัน และห้ามพูด
ห้ามอ่าน ห้ามเขียนตลอดเจ็ดวัน

เราเองตอบว่าไม่เห็นจะขัดแย้งอะไรเลยระหว่างสิ่งที่
หลวงพ่อกำลังพูดกับสิ่งที่เธอต้องการจากการปฏิบัติธรรม จริงอยู่
ถ้าต้องการดับทุกข์ถึงขั้นนิพพาน ก็อาจต้องปฏิบัติจริงจังไป
จนตลอดชีวิต ส่วนคนที่ต้องการพัฒนาตนให้ดำเนินชีวิต
ในโลกนี้ด้วยดีตามวิสัยปุถุชน ก็ไม่จำเป็นต้องถึงกับทุ่มเท
ทั้งชีวิตกับการทำสมาธิภาวนา แต่ไม่ว่าจะมีจุดมุ่งหมาย
ใกล้หรือไกลแค่ไหน เมื่อลงมือเจริญสติทำสมาธิภาวนา
ก็ต้องตั้งใจทำอย่างเต็มที่โดยอยู่กับปัจจุบันและรู้เท่าทัน
ความรู้สึกนึกคิดของตนให้ได้ต่อเนื่อง ถ้าไม่ทำอย่างนี้
ไม่ว่าจะหวังน้อยหรือหวังมาก ก็ไม่ได้ทั้งคู่ ส่วนจะทำอย่าง
ยึดเยื้อยาวนานแค่ไหน เป็นอีกประเด็นหนึ่ง

เราถามทำต่อไปด้วยว่า การปฏิบัติธรรมแบบพุทธ
ศาสนาไม่ได้มุ่งความอยู่รอดเฉพาะตัว หากยังเป็นไปเพื่อ
เกื้อกูลผู้อื่นด้วย ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ก็ไม่
ขัดแย้งกับความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่นแต่อย่างใด

อันที่จริงหลวงพ่อนั้นให้ปฏิบัติแบบ “สบายๆ” ไม่ต้อง
คิดจะเอา ไม่ต้องกลัวว่าจะทำผิดทำพลาด คิดดีก็ช่าง
คิดชั่วก็ช่าง ขอให้รู้สึกตัวเท่านั้นเป็นพอ ท่านบอกว่าให้
“รู้สึกซื่อๆ” คือรู้สึกเฉยๆ ไม่ต้องไปตัดสินว่าดีชั่ว ถ้าทำได้

แบบนี้ก็จะผ่อนคลายไปเอง แต่คนส่วนใหญ่มักทำไม่ได้
บทจะทำ ก็ทำอย่างหักโหม ทำแบบนี้ไม่นานก็จะเหนื่อย
และพาลอยากจะทำเลิก หลวงพ่อเปรียบว่าเหมือนกับการ
ขึ้นเขา ต้องค่อยๆเดิน ค่อยๆขึ้น ถ้าหักโหม ทางลาดก็จะ
กลายเป็นเรื่องยาก การเจริญสตินั้นให้ผลแบบค่อยๆเป็น
ค่อยๆไป เหมือนทางลาด ที่ค่อยๆเอียงขึ้นไปสู่ยอดเขา
หรือเหมือนกับการลอยคอในแม่น้ำ ที่ค่อยๆลาลงสู่ทะเล

หนุ่มฝรั่งอีกคนมาถามว่า แกกำลังสงสัยว่า จะเจริญสติ
ต่อไป หรือหยุดทำแล้วมานั่งขบคิดถึงปัญหาที่ค้างคาใจให้
แล้วๆเสียที ความคิดตอนนี้กำลังเกิดขึ้นมากมายจนทำให้
สับสน หลวงพ่อตอบว่า นั่นแหละดีแล้วความคิดมันออกมา
ให้เราเห็น ให้เราดู ถ้าเห็นมันอยู่บ่อยๆ ก็จะรู้ในที่สุดว่า
ความคิดไม่ใช่สิ่งที่เราจะต้องตามมันเสมอไป มันเป็นเพียงแค่
สังขารการปรุงแต่ง ที่คอยแต่จะชวนให้เราหลงตามมัน
ถ้าดูและรู้ความคิดบ่อยๆ เราจะเห็นว่า ความคิดก็อย่างหนึ่ง
ความรู้ตัวก็อย่างหนึ่ง เราสามารถเห็นและแยกแยะมันได้
ก็เลยรู่ว่านั่นไม่ใช่สิ่งที่เราจะต้องตามมันไป แล้วท่านก็ย้ำ
อีกว่า ให้ถือว่าสภาวะตอนนี้เป็นเรื่องดี มันกำลังสอนเรา
ถ้าผ่านตรงนี้ไปได้ก็จะสบาย

ก่อนหน้านี้ ฝรั่งคนนี้ก็มาถามหลวงพ่อกว่า ทำอย่างไร
ดีถึงจะทำให้พ่อแม่เข้าใจว่า การมาทำกรรมฐานไม่ใช่เรื่อง
เสียหาย เพราะพ่อแม่ก็เหมือนฝรั่งทั่วไปที่คิดว่า สมาธิ
ภาวนาเป็นเรื่องแปลกประหลาด ใครที่ทำสมาธิ ก็จะถูก
มองว่าเป็นพวกแปลกพวกพิกล

หลวงพ่อบอกว่าการประพฤติปฏิบัติตนของเรา
นั้นแหละจะเป็นคำอธิบายที่ดีที่สุด ซึ่งจะช่วยให้พ่อแม่รู้ว่
การทำสมาธิภาวนาไม่ใช่เรื่องเสียหาย เป็นเรื่องดี เป็น
ประหนึ่งมงกุฏของชีวิต เป็นวิชาเอกที่ไม่มีอะไรยิ่งกว่า

๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๐

เขียน

สี่ห้าวันมานี้ เรายึดเอาระเบียบวิหารเจ้าแม่กวนอิม
เป็นทางเดินจงกรมตั้งแต่เช้าจรดเย็น หลังจากเดินจงกรม
ได้ไม่นานก็สังเกตว่าเรามีเพื่อนอยู่ใกล้ๆ ข้างวิหารนั่นเอง
มีต้นไผ่คอยู่ต้นหนึ่งเป็นที่สิงสถิตของนกสีเขียวเทาตัวขนาด
เท่านกพิราบ ทั้งวันมันจะบินลงมาจิกหนอนตามพื้นหญ้า
แล้วก็กลับขึ้นไปเกาะบนคาบคบ สายตามันช่างคมแท้ เพราะ
กิ้งม้อยู่อสูงไม่ต่ำกว่าสี่เมตรจากพื้นดิน แต่มันก็บินลงมา
คาบหนอนได้เรื่อยๆ

ทั้งเราและนกตัวนี้ แม้จะอยู่คนละสปีชีส์ น้ำหนัก
และส่วนสูงต่างกัน แต่ก็เหมือนกันอย่างหนึ่ง ตรงที่ต่างก็
กำลัง “เฝ้าดู” เราเฝ้าดูความคิด แต่นกเฝ้าดูหนอน กระนั้น

ถ้าพูดถึงความว่องไวแล้ว สติของเราไวไม่เท่าสายตาของนกตัวนี้เลย แม้ดูเหมือนว่ามันจะไม่ค่อยใส่ใจกับพื้นดิน ทำโน่นทำนี่ไปตามวิสัยของมัน บางทีก็ชะเง้อมองเพื่อน บางทีก็ไต่ขึ้นลงตามคาคบ แต่หนอนไผ่ล่อออกมาจากใต้ใบหญ้าเมื่อไร ก็เสร็จมันเมื่อนั้น บางครั้งหนอนอยู่ในหลืบเงาของพุ่มหญ้าด้วยซ้ำ แต่มันก็คาบออกมาจนได้

การเจริญสติอาจเปรียบได้กับอาการของนกตัวนี้ ouseว่าเราจะต้องเอาจิตเฝ้าดูจดจ้องความคิดตลอดเวลา ก็หาไม่ จิตเรามากำหนดรู้อยู่ที่กาย แต่เมื่อใดความคิดโผล่มา สติก็แล่นไปจะเอากับความคิดทันที จนมันหายไป แล้วสติก็แล่นกลับมาอยู่ที่กายใหม่

นกตัวนี้บินกลับไปกลับมาระหว่างพื้นดินกับกิ่งไม้ได้ทั้งวัน มันไม่ได้เฝ้าดูหนอนตลอดเวลาเหมือนนกกระเต็นที่คอยเฝ้าดูปลาไหลใกล้ผิวน้ำ กระนั้นสายตาของมันไวพอที่จะสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงบนพื้นหญ้าแม้เพียงเล็กน้อย ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวหรือสีของตัวหนอนที่ติดกับใบหญ้า มันไม่ลงมาบ่อย แต่ลงมาเมื่อไร ก็ได้ของไปฝากลูกๆเมื่อนั้น

เราสับสนงุ่มงำมกว่ามาก หลายครั้งที่เดิยกว่าจะรู้ทันความคิด มันก็คิดไปไกลแล้ว ที่หลุดรอดจากสายตาแห่งจิตก็มีไม่น้อย

เราเป็นผู้ที่ยังต้องฝึกอยู่ แต่นกน้อยเจนจัดถึงขั้นเขียนแล้ว

๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๐

สมดุลของจิต

การประคองจิตให้อยู่ในสมดุลเป็นเคล็ดลับของการเจริญสติ หลวงพ่อเน้นเสมอว่าให้อยู่ในทางสายกลาง กลางระหว่างอะไร? ระหว่างการปล่อยจิตออกนอก กับการเพ่งจิตเข้าใน ถ้าปล่อยจิตมากเกินไปก็ฟุ้งซ่านเท่านั้นเอง แต่ถ้าเพ่งดูความคิด ก็หนีไม่พ้นความเครียด แน่นหน้าอก หนักหัว หายใจไม่คล่อง

กึ่งกลางระหว่างการปล่อยจิตออกนอก กับการเพ่งจิตเข้าในนี้แหละ คือจุดที่เราจะได้สัมผัสกับความรู้สึกตัว ตรงจุดนี้แหละ ที่สติจะเล่นเข้าไปปรับร่างกายที่เคลื่อนไหวและใจที่นึกคิด เป็นจุดที่สติจะเติบโตได้อย่างรวดเร็วและเป็นอิสระได้มากที่สุด ถ้าพ้นไปจากนี้สติก็หย่อนยาน หาไม่ก็ถูกบีบคั้น จนโตได้ไม่เต็มที่

มีชั่วตรงข้ามอีกหลายคู่ที่ต้องเลี้ยง โดยวางจิตให้พอดีๆ เช่น ความขี้เกียจ กับความตั้งใจมากเกินไปเพราะอยากจะได้โน้นอยากจะเป็นนี้ ตั้งใจอยากจะเป็นผู้มีสติเต็มรอบ ก็เป็นอุปสรรคให้เนิ่นช้าได้ อีกคู่หนึ่งที่สำคัญก็คือการไม่เพลินไปกับความสุขหรือความรู้สึกที่น่ายินดี กับการไม่จมปลักอยู่กับความทุกข์หรือความยินร้าย คนส่วนใหญ่เวลาระลึกถึงเรื่องที่น่าพอใจ หรือบังเกิดความปีติความสงบ หรือรสชาติเอร็ดอร่อย เสียงที่ไพเราะ ก็เข้าไปเพลิดเพลิน ต้มด่ำกับมัน แต่พอนึกถึงเรื่องที่ชวนเศร้าหมอง ได้ยินเสียงระคายโสตประสาท หรือเครียดจากความล้มเหลวในการทำสมาธิ ก็ไปจมอยู่กับความทุกข์นั้น เรียกว่าจิตขึ้นลงไปตามความคิด หลวงพ่อชาเรียกว่าเล่นไปสุดความสุดโต่งสองทาง ทางหนึ่งคือกามสุขัลลิกานุโยค อีกทางหนึ่งคืออัตตกิลมณานุโยค ถ้าเราไม่ประคองจิตให้ดี ก็เข้าไปพัวพันกับทางสุดโต่งทั้งสองนั้นแล้ว อย่าไปเข้าใจว่าต้องไปสามะเลเทเมา เทียวผู้หญิง หรือทรมานตนด้วยตะปูเสียก่อน ถึงจะเรียกว่าเล่นเข้าหาทางสุดโต่งแล้ว สำหรับผู้ฝึกสติ สิ่งที่ต้องทำคือวางจิตเป็นกลางๆ ไม่ขึ้นไม่ลงไปตามสิ่งน่ายินดีน่ายินร้ายนั้น หลวงพ่อเน้นว่า ให้มันเห็นไป ไม่ไปเป็นมัน จะคิดดีคิดร้ายก็ช่างมัน อย่าไปเอาถูกเอาผิดกับมัน

นักปฏิบัติธรรมหลายคนบ่นว่า ไม่รู้จะประคองจิตให้สมดุลเป็นกลางๆได้อย่างไร ไม่แน่ใจแม้กระทั่งว่า ตนเอง เข้าถึงความรู้สึกตัวแล้วหรือยัง เพราะบางทีก็รู้สึกว่าตัวเอง เพลิงมากเกินไป จนกลายเป็นการบังคับจิต และหลายครั้งก็ รู้สึกว่าฟุ้งซ่านจนจิตไม่ได้รับรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย หลายคนพาลจะท้อเอา

การประคองจิตให้สมดุลนั้น เป็นเรื่องที่รู้ได้เฉพาะตัว ไม่สามารถบอกให้เห็นชัดเจนอย่างบอกน้ำหนักหรือส่วนสูง ว่าไปก็ไม่ต่างกับการสอนเด็กขี่จักรยาน จะขี่ให้เป็นได้ก็ต้อง รู้จักประคองตัวให้ได้สมดุล ถ้าเกร็งมือเกร็งเท้าหรือเกร็ง ทั้งตัวก็ขี่ไม่ได้ แต่ถ้ามืออ่อนหลังอ่อน โกงงอไปมาราวกับ ไม่มีกระดูกสันหลังเลยก็มีแต่ล้มท่าเดียว จะบอกเด็กให้ วางตัวอยู่ในสมดุลเท่าไร ก็ไม่ช่วยเท่าไร เด็กต้องลองขับ ลองผิดลองถูก ล้มแล้วล้มเล่า ถ้าไม่เลิกกลางคันเสียก่อน ในที่สุดก็รู้เองว่าจะประคองตัวให้สมดุลได้อย่างไร พอประคอง เป็นแล้ว อะไรๆก็ง่าย จนกลายเป็นธรรมชาติ กระโดด คร่อมอานเมื่อไร มือไม้และลำตัวก็เข้าสู่ความสมดุลไปเอง จะอธิบายเท่าไร ก็ไม่ชัดเจนเท่ากับความรู้สึก

สนทนาธรรมวันนี้ เราได้ให้กำลังใจแก่นักปฏิบัติธรรม ว่า ภายในช่วงห้าวันที่ผ่านมา มั่นใจว่าทุกคนคงได้สัมผัสกับ จุดสมดุลของจิตแล้ว และทำเช่นนั้นหลายครั้งแล้วด้วย แต่ไม่รู้ตัว และก็มีมักจะผ่านเลยไป บางคนรู้สึกว่าตัวเอง ปล่อยจิตมากไปจนฟุ้งซ่าน ก็พยายามตั้งใจให้มากขึ้น จนจิตเริ่มจะเข้าสู่สมดุล แต่พอถึงจุดนั้นแล้ว ก็ยังไม่วางนั้น เป็นจุดสมดุล เพราะยังพบว่าตนเองยังมีความคิดฟุ้งซ่าน อยู่ ยังไม่เห็นมันสงบเสียที เลยเข้าใจไปว่าต้องตั้งใจกว่านี้ อีก พอปรับจิตให้ตั้งเข้า ก็เลยข้ามจุดสมดุลนั้น เข้าไป หาความตึงเครียด ครั้นเครียดมากเข้า พยายามทำตามที หลวงพ่อบอก คือทำใจให้สบาย ก็เลยหย่อนจิต จนจิต เข้าสู่จุดสมดุล แต่พอเห็นว่า ชักจะคิดโน้นคิดนี้มากไปแล้ว ก็เลยดึงจิตกลับเข้ามาให้ตั้งอีก หรือไม่บางทีก็ปล่อยจิต จนหย่อนไปเลย เรียกได้ว่าแต่ละคนผ่านจุดสมดุลครั้งแล้ว ครั้งเล่า โดยหารู้ไม่ว่าตนได้ผ่านจุดนั้นมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน

ทุกๆที่เราได้พบจุดที่พึงปรารถนาแล้ว แต่เราก็ก้าวไป โดยไม่รู้ตัว ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะเรามักมีความคาดหวังว่า จิตที่วางอยู่ในความสมดุล ไม่ออกนอกจนฟุ้งซ่าน และไม่เพ่งเข้าไปในจนเครียดนั้น คือจิตที่มีแต่ความสงบ ไม่มี ความคิดแทรกเข้ามาเลย ความคาดหวังเช่นนี้แหละที่ทำให้

เราพลาดจากจุดสมดุลครั้งแล้วครั้งเล่า แท้ที่จริง การมีสติ
รู้ตัว รู้กายรู้ใจนั้น ไม่ได้หมายถึงการไม่มีความคิดปรุงแต่ง
เลย ความคิดนั้นห้ามไม่ให้นมันเกิดไม่ได้ แต่เราสามารถรู้ทัน
มันได้ จิตที่อยู่ในความสมดุล คือจิตที่ไม่กดไม่ห้ามความคิด
แต่ถ้ามันคิดเมื่อไร สติก็ตามไปรู้ทันเมื่อนั้น

ความคาดหวังคืออุปสรรคหรือกับดักของนักปฏิบัติ-
ธรรมทั้งหลาย เรามักคาดหวังว่าเวลาที่มีสติรู้ตัวแล้วจะต้อง
เป็นอย่างโน้นอย่างนี้ ถ้าถามว่าอย่างโน้นอย่างนี้นั้นเป็น
อย่างไร ก็ตอบไม่ได้หรอก รู้แต่ว่ามันต้องพิเศษอย่าง
ที่ตัวเองไม่เคยเจอ แต่ความรู้ตัวนั้นออกจะเป็นสภาวะที่
“ธรรมดา” ไม่หวือหวา พอมาเจอเข้าก็เลยมองข้ามมันไป
เพราะไม่ตรงกับความคาดหวัง ความคาดหวังคือตัวที่ทำให้
เราหลงทางและพลาดจาก “ของดี” เสมอ

มีเรื่องเล่าว่า ขณะที่เรือเดินสมุทรกำลังจะล่ม
ชายผู้หนึ่งแทนที่จะหาทางเอาตัวรอดกลับเอาแต่สวดมนต์
อ้อนวอนพระเจ้าขอให้ช่วย ไม่ยอมทำอะไรอย่างอื่น ไม่นาน
ก็มีเรือประมงลำหนึ่งแล่นผ่านมา เรียกให้ชายผู้นั้นลงเรือ
แต่เขาไม่ยอมลงเพราะเชื่อว่าพระเจ้าจะต้องไม่ทิ้งคนเคร่ง
ศาสนาอย่างเขา ขณะที่น้ำทะเลเริ่มท่วมถึงหัวเข่าแล้ว ก็มี

เรือกู้ภัยลำหนึ่งโยนห่วงยางมาให้ แต่เขาปฏิเสธด้วยเหตุผล
เดียวกัน หนึ่งชั่วโมงต่อมา น้ำก็ท่วมถึงเอว โชคดีมีเรือ
ตำรวจแล่นมาหา ขอให้เขาย้ายมา แต่ชายผู้นั้นก็ยังเชื่อว่า
จะต้องมีปาฏิหาริย์จากพระเจ้า เพราะเขาไม่เคยกลางแคลง
สงสัยในฤทธานุภาพของพระองค์ ไม่นานชายคนนั้นก็จมไป
พร้อมกับเรือ

แน่นอนว่าชายคนนั้นขึ้นสวรรค์ ทันทีที่เห็นพระพักตร์
พระผู้เป็นเจ้า ชายผู้นั้นก็ต่อว่าพระเจ้าว่าทำไมถึงละทิ้งเขา
ทั้งๆที่เขาสวดมนต์ถึงพระองค์อย่างสุดจิตสุดใจ พระเจ้า
ก็ตอบว่า “ไอ้โง่ เราส่งเรือไปให้เจ้าถึงสามลำ ทำไมเจ้าถึง
ไม่ขึ้นเรือ”

คนเราอยากได้โชค แต่ก็คาดหวังว่าโชคจะต้องเป็น
อย่างโน้นอย่างนี้ ครั้นประสบโชค เห็นว่าโชคไม่ตรงกับความ
คาดหวังของตัวเอง ก็ปฏิเสธโชคนั้นเสีย จนแล้วจนรอดจึงไม่มี
ทางพบโชคเสียที

นักปฏิบัติธรรมก็เช่นกัน มักตั้งความคาดหวังให้มา
หลอกตนเองให้หลงเสมอ ถ้าเราโยนความคาดหวังทิ้งเสีย
และเปิดใจให้กว้าง พร้อมทั้งจะรับรู้สิ่งต่างๆที่ประสบ

โดยไม่ตัดสินล่วงหน้า ก็ย่อมพบความรู้สึกตัวในที่สุด และ
รู้ว่าจิตที่สมดุล ไม่เล่นนอกนอกหรือเพ่งเข้าในนั้น หน้าตา
ที่แท้จริงเป็นอย่างไร

๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๐

ศิลปะของการปฏิบัติธรรม

ศิลปะของนักปฏิบัติธรรม คืออยู่ตรงกลางระหว่าง
ชั่วตรงข้ามที่ไม่ดีทั้งคู่ แต่ถ้าเกิดเป็นชั่วตรงข้ามที่ดีทั้งคู่ละ
จะทำอย่างไร? ศิลปะของนักปฏิบัติธรรมอีกประการหนึ่ง
อยู่ตรงนี้เอง คือประสานทั้งคู่ให้ได้ดุล

วินัยกับเสรีภาพ เป็นสิ่งที่ดูเหมือนตรงข้ามกัน แต่ก็
ดีทั้งคู่ ถ้าเน้นแต่วินัย ความคิดสร้างสรรค์ก็ไม่เกิด แต่ถ้า
เอาแต่เสรีภาพ ก็หาความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ได้ วิริยะ
กับสมาธิก็เป็นคู่ที่ตรงข้าม แต่ก็ขาดไม่ได้ทั้งคู่ วิริยะมากไป
จิตก็ฟุ้งซ่าน แต่ถ้าเอาแต่สมาธิ ก็อาจเฉื่อยเนือย ในทำนอง
เดียวกันหน้าที่กับสิทธิก็เป็นเรื่องที่ต้องประสานให้ได้ดุล
มีแต่หน้าที่แต่ไร้สิทธิ ก็ขาดแรงจูงใจ มีแต่สิทธิแต่ขาดหน้าที่
และความรับผิดชอบก็กลายเป็นการกินแรงผู้อื่น

ความเป็นตัวของตัวเองกับการคำนึงถึงส่วนรวม
เป็นอีกคู่หนึ่งซึ่งดีทั้งคู่และจำเป็นต้องประสานให้เหมาะสม
สังคมที่เน้นความเป็นตัวของตัวเองมากเกินไป ก็อาจลงเอย
เหมือนสังคมอเมริกันที่กำลังเดือดร้อนด้วยปัญหาอาชญา-
กรรมและเสรีภาพที่เกินขอบเขต แต่ถ้าคำนึงแต่ส่วนรวม
จนไม่กล้าทำอะไรที่แปลกไปจากคนอื่นก็อาจทำให้เครียด
อย่างคนญี่ปุ่น ซึ่งเครียดจนกระทั่งเด็กฆ่าตัวตายติดอันดับ
โลก

สำหรับนักปฏิบัติธรรม ชั่วตรงข้ามที่ต้องน้อมเข้ามา
ใส่ตัวและประสานให้ได้ดุลก็คือ การทำอย่างผ่อนคลาย กับ
การตั้งใจทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน อย่างที่หลวงพ่อบุญ
ชอบเน้นว่า ให้ทำเล่นๆ แต่ทำไม่หยุด ปกติถ้าเราทำอะไร
เล่นๆ ก็มักจะทำได้ไม่นาน ถ้าจะทำให้ได้นาน ก็ต้องกัดฟัน
หรือเคี้ยวเชียวตัวเองจนบางทีก็หน้าดำคร่ำเครียด จิตเลย
เสียสมดุลไป

ในการเจริญสติ ถ้าตั้งใจมาก ก็จะคอยกดคอยห้าม
ความคิด ไม่ให้ฟุ้งซ่าน ผลก็คือเครียดได้ง่ายๆ หลวงพ่อจึง
แนะนำให้ทำใจสบาย ผ่อนคลาย แต่พอทำใจสบาย ก็มัก
หย่อนยาน ไม่สนใจปฏิบัติ เลยไม่เกิดมรรคผล ตรงนี้แหละ

ที่เป็นเรื่องที่ทำทายนักปฏิบัติ

การเล่นๆแต่ทำไม่หยุดจึงต้องเริ่มต้นจากการไม่คาดหวังผล น้อมจิตอยู่กับสิ่งที่กำลังทำอยู่ จะเป็นการเดินจงกรมตามลมหายใจ หรือสร้างจังหวะก็ตาม นี่เรียกว่าอยู่กับปัจจุบัน ถ้าอยากให้เกิดผลไวๆ ก็เท่ากับไปอยู่กับอนาคตแล้ว แถมยังจะทำให้ท้อแท้ได้ง่าย เพราะผลไม่ยอมเกิดขึ้นสักที (ที่จริงผลเกิดขึ้นทุกขณะ แต่อาจจะค่อยๆเกิด และอาจไม่ตรงกับความคาดหวังของเรา)

เมื่อจิตอยู่กับปัจจุบัน ไม่ฟุ้งซ่านไปกับเรื่องราวในอดีต หรือความคาดหวังในอนาคต สมาธิก็จะเริ่มบังเกิดขึ้น ตรงนี้แหละที่จะผลักดันให้เราสามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง และไม่เป็นทุกข์ ประสบการณ์เช่นนี้ไม่ได้สำคัญเฉพาะกับการปฏิบัติธรรมเท่านั้น หากยังมีคุณค่าสำหรับงานอื่นๆ ในชีวิตประจำวันด้วย

คนเรามักหาความสุขจากการทำงานไม่ค่อยได้ เพราะจิตคอยกังวลถึงอนาคตว่า งานจะออกมาไม่ดีบ้าง จะต้องเจอกับอุปสรรคอย่างโน้นอย่างนี้บ้าง อีกทั้งนานกว่าจะเสร็จบ้าง คิดแบบนี้เมื่อไร งานก็กลายเป็นความทุกข์เมื่อนั้น

เมื่อหาความสุขจากงานไม่ได้ แต่ในเมื่อจะต้องทำ วิธีที่จะทำงานให้เสร็จก็คือ เคี้ยวเชืงบั้งคับตนเอง ก็เลยทุกข์มากขึ้น อาจมีความสุขอยู่บ้างก็ตอนผ่นถึงรางวัลที่จะได้รับ หรือผลตอบแทนที่ใช้ล่อตัวเอง แต่ความสุขแบบนี้มักอยู่ไม่นาน

ถ้าเราเอาศิลปะจากการเจริญสติมาใช้ คือการเล่นๆแต่ทำไม่หยุด โดยกำหนดจิตอยู่กับงานที่กำลังทำเบื้องหน้าใจไม่วอกแวก งานจะกลายเป็นเรื่องเบา ไม่นักอึ้งยากลำบาก

อลัน ซาโนเก้ เพื่อนชาวอเมริกันเล่าให้ฟังถึงซุนเรียว ชูซูกิ อาจารย์ของเขาว่า ช่วงที่เริ่มตั้งสำนักเซนในอเมริกา ต้องขนหินเพื่อจัดสวน วันๆแกก็ง่วนกับการแบกหินก้อนเล็กบ้างใหญ่บ้าง แกไม่ใช้คนรูปร่างใหญ่ แต่ก็สามารถทำงานได้ทั้งวัน ขณะที่ลูกศิษย์ชาวอเมริกัน แม้ร่างจะใหญ่กว่ามาก แต่ทำได้ไม่กี่ชั่วโมงก็ต้องยอมแพ้ เลยสงสัยถามอาจารย์ว่า เอาเรียวแรงมาจากไหนถึงทำได้ทั้งวัน ซุนเรียวตอบว่า “ก็ผมพักผ่อนตลอดเวลา” ฟังแล้วชวนให้นึกถึงท่านอาจารย์พุทธทาส เวลามีคนมาถามท่านว่า อาคารต่างๆในสวนโมกข์ เมื่อไรจะสร้างเสร็จเสียที เพราะทำมา

หลายปีแล้ว ท่านตอบว่า “อาตมาทำเสร็จทุกวัน”

การไม่หักโหมกับการงาน ค่อยๆทำไปทีละนิด
ละหน่อย เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ร่างกายไม่เหนื่อยไว
สามารถทำงานได้นาน แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น คือใจที่ไม่เร่ง
รีบเร่งเร้าให้เสร็จไวๆ หรือกระพือขึ้นลงไปตามอำนาจ
ของสิ่งที่มากระทบ คนเราส่วนใหญ่ไม่ได้เหนื่อยเพราะกาย
หกรอก หากเหนื่อยใจมากกว่า ถ้าทำใจสบายๆ ร่างกาย
ก็พลอยผ่อนคลาย เมื่อทั้งใจและกายกลายเป็นหนึ่งเดียวกัน
งานก็ไม่ใช่ว่าจะยากเรื่องหนักใจอีกต่อไป

๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๐

คิด กับ พิจารณา

เมื่อเจริญสมาธิภาวนาได้ระดับหนึ่ง ครูบาอาจารย์จะ
แนะนำให้ “พิจารณา” ให้เห็นรูปเห็นนามบ้าง เห็นไตรลักษณ์
บ้าง แต่นักปฏิบัติธรรมไม่น้อย โดยเฉพาะฝรั่งมักเข้าใจว่า
ให้ “คิด” ครั้นพอ “คิด” เข้าก็อาจหลงเข้าไปในความคิด
ทำให้การเจริญสติเนิ่นช้า

สำหรับนักปฏิบัติธรรม การคิด กับ การพิจารณา
นั้นต่างกัน แม้การพิจารณาจะเป็นกิริยาอย่างหนึ่งของจิต
แต่ก็ไม่ใช่ว่าการคิด การพิจารณาเกิดขึ้นเมื่อเราเอาสิ่งที่รับรู้
หรือปรากฏอยู่เฉพาะหน้านั้น ไม่ว่าทางตาที่ดี ทางหูที่ดี

ไปจนถึงทางใจก็ดี มามองให้เห็นธรรมชาติที่อยู่เบื้องหลังมันอีกที สิ่งนั้นอาจเป็นดอกบัวที่กำลังตูม หรือศพที่กำลังเน่าเปื่อย ธรรมชาติที่ปรากฏแก่เราเมื่อพิจารณาด้วยจิตที่เป็นสมาธิ ก็คือความไม่เที่ยง หรือไม่ใช่ตัวตน

เมื่อมือเคลื่อนไหวไปมา เราพิจารณาจนเห็นว่าเป็นรูปที่ถูกนามสั่งให้เคลื่อนไหว สิ่งที่เคลื่อนไหวนั้นไม่ใช่ “ฉัน” ไม่ใช่ “เรา” แต่เป็นรูป ความคิดที่เกิดขึ้นก็เช่นกัน เมื่อพิจารณาได้ที่ เราย่อมเห็นว่า นั่นคือนาม หาใช่ “ฉัน” หรือ “เรา” ไม่

ส่วนการคิดนั้น เรามักกระทำโดยนึกสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในใจ สิ่งนั้นมีได้มีอยู่เฉพาะหน้าเราหรือเกิดขึ้นเองในใจเรา หากแต่ต้องปรุงมันขึ้นมา เราจึงคิดเรื่องใดลักษณะหรือความน่าเบื่อหน่ายของสังขารได้แม้ขณะนั่งอยู่บนเก้าอี้นวมในห้องแอร์ และโดยมากเรามักคิดในลักษณะที่เป็นนามธรรม ยิ่งคิดซับซ้อนมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นนามธรรมมากเท่านั้น และในที่สุดก็ห่างไกลจากจิตหรือชีวิตของเรามากขึ้นทุกที กลายเป็นเพียงเรื่องของเหตุผลที่จำกัดบริเวณอยู่แค่สมอง แต่ไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในจิตใจได้

“พิจารณา” คือการมองให้เห็นหรือมองเห็น จິงเป็นเรื่องของปัญญาซึ่งต้องอาศัยจิตที่เป็นสมาธิและกายที่สงบโดยมีศีลเป็นพื้นฐาน ครอบคลุมไตรสิกขา และสัมพันธ์อย่างยิ่งยกับองค์รวมแห่งกาย วาจา ใจ แต่ “คิด” นั้นเป็นเรื่องที่ใช้สมองล้วนๆ โดยแยกจากส่วนอื่นๆของชีวิตและไม่เกี่ยวข้องกับด้านอื่นๆของตัวเรา

๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

ทะเลสาบคาร์เมล

อากาศที่หนาว เย็น อุณหภูมิลงไปมาตลอดเดือนที่มานูนี่ เปลี่ยนมาเป็นร้อนทันทีในวันนี้ รวากับจะบอกว่าฤดูกาลเปลี่ยนแปลงแล้ว ถ้าธรรมชาติตั้งใจจะบอกเช่นนี้กับผู้คน ก็นับว่าตรงต่อเวลามาก เพราะวันนี้เป็นวันที่ฝรั่งเรียกว่า summer solstice พอดี ถือเป็นกำหนดหมายการเปลี่ยนฤดู เพราะเป็นวันที่โลกอยู่ไกลจากดวงอาทิตย์มากที่สุด

ดไวท์พานั่งรถข้ามรัฐไปเมืองแดนเบอร์รี รัฐคอนเน็กติกัต ซึ่งไม่ไกลจากวัดจวงเหยินเท่าไรนัก เส้นทางจากวัดไปยังเมืองคาร์เมลผ่านป่าผืนใหญ่ ป่าประเทศนี้คนข้างนอกอย่างเราแยกไม่ออกดอกว่าเป็นป่าของรัฐหรือของเอกชน

ถ้าเป็นบ้านเรา เจอป่ารกครึ้มแบบนี้ก็บอกได้เลยว่าเป็นของหลวง เพราะถ้าเป็นของเอกชนจะถูกถางจนเห็นต้นไม้ หาความเป็นป่าไม่ได้เลย ถ้าไม่เป็นไรนาก็เป็นสนามกอล์ฟ

สองข้างทาง มีบ้านหลังงามๆแทรกตัวอยู่ตามป่า หรือแอบอยู่หลังแนวไม้สูงใหญ่ แต่อย่าหวังว่าจะเจอบ้านทรงสเปนหรือกรีกโรมันอย่างเมืองไทยเป็นอันขาด รสนิยมของคนที่นี่ละเมียดละไมกว่าเยอะ ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ จัดแต่งอย่างง่ายแต่ดูสวยงาม รวากับบรีสอร์ตของคนรวยที่ถวิลหาความเป็นชนบท แต่ที่นี่เขาอยู่กันเป็นบ้านจริงๆ บ้านแต่ละหลังอยู่ห่างกัน อยู่อย่างนี้ต้องมีรถ เพราะตลาดหรือซูเปอร์มาร์เก็ตนั้นอยู่ไกล ออกจากเมืองนิวยอร์กที่แน่นขนัดและโครมคราม มาเจอบ้านเรือนที่สงบอย่างนี้ เหมือนกับว่าอยู่กันคนละโลก

นอกจากป่าแล้ว ทะเลสาบก็มีให้เห็นตลอดทาง พื้นน้ำกระเพื่อมน้อยๆ ให้ความรู้สึกแผ่วผ่าน ทะเลสาบขนาดไม่ใหญ่นัก เห็นฝั่งเขียวๆอยู่ไม่ไกล เป็นป่าทั้งนั้น ไม่มีสิ่งก่อสร้างของมนุษย์ปรากฏให้เห็นเลย อดคิดไม่ได้ว่าเมื่อสองร้อยปีก่อน คงมีสภาพไม่ต่างจากนี้แหละ คิดถึงตรงนี้ ก็จินตนาการเห็นอินเดียแดง พายเรือเอื่อยๆอยู่บน

ทะเลสาบ เขาอาจกำลังเอาหนังสือตัวไปแลกกับคนในเมือง
หรือไม่ก็อาจหาปลาอยู่ก็ได้

เมืองคาร์เมลเป็นเมืองเล็กๆ หาดีกสูงๆไม่ค่อยได้
บ้านเรือนส่วนใหญ่ก็เป็นบ้านไม้ ชักสงสัยแล้วว่าเขาเรียก
สไตล์แบบนี้ว่าอะไร ไม่น่าเชื่อว่าเมืองนี้มีอายุ ๒๐๒ ปีแล้ว
เวลานาตอนนี้จะทำให้เมืองเล็กๆสวยงามอย่างนี้ ขยาย
ใหญ่โตจนน่าเกลียด แต่ก็ไม่ใช่เป็นเช่นนั้น

๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

ทุกขลาภ

ชายวัยกลางคนขับรถมาหยุดที่หน้าวิหารขณะที่เรากำลังมีการฝึกกรรมฐานภาคค่ำประจำวัน ที่แรกนึกว่าเขา
จะมาร่วมฝึกด้วยกันเหมือนคนอื่นๆ แต่พอเราเดินเข้าไปหา
เขาก็ระล่ำระลักพูดพลางก็ร้องไห้พลาง สักครู่เราก็จับใจความ
ได้ว่า เขาเจอเงิน ๑,๓๐๐ เหรียญ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรกับ
เงินก้อนนี้ ที่แรกเราก็ไม่ค่อยแน่ใจว่าตัวเองพึงถูกหรือไม่
เพราะจะทุกข์ทำไมถ้าเจอเงิน แต่พอเขาทำท่าทางให้เราดู
โดยควักเงินโยนลงพื้นแล้วเก็บใส่กระเป๋า ก็เลยแน่ใจว่า
ตัวเองเข้าใจถูกต้องแล้ว

ชายคนนี้เล่าว่าเขากำลังขาดเงิน เพราะไม่ได้ทำงาน มาสองเดือนแล้ว พอเจอเงินก้อนใหญ่ ก็เกิดอยากได้ขึ้นมา แต่มนัธรรมบอกเขาว่า ทำอย่างนั้นไม่ได้ ก็เลยเกิดความ ขัดแย้งขึ้นมาในใจอย่างแรง ท่าทางเขากลุ้มใจมาก เพราะ เราได้กลิ่นเหล้า คงรู้สึกผิดที่อยากจะสูบบุหรี่ก่อนนี้ไว้ใช้เอง

เราแนะนำว่า ควรหาทางคืนเงินแก่เจ้าของ เขาบอกว่า ไม่รู้จะคืนเงินอย่างไร เพราะเป็นเงินสดไม่ระบุชื่อเจ้าของ เขาเองทั้งสับสนและทุกข์ใจมาก จนต้องขับรถมาที่วัดเพื่อ หาคนปรึกษาว่าจะทำอย่างไรดี น่าแปลกที่เขานึกถึงวัดนี้ ในยามนี้ เพราะดูท่าทางแล้วก็เป็นชาวบ้านธรรมดา ที่น่า จะคุ้นกับโบสถ์คริสต์มากกว่า

คุยกับเขาสักพัก เขาก็เริ่มสบายใจขึ้น ใจก็เริ่มโล่งเอียง ไปทางด้านมนัธรรม เขาบอกว่าถ้าเอาเงินก้อนนี้มาใช้ มันก็ไม่คุ้มกับการที่ทำให้เขาทุกข์เลย ไม่ใช่แค่ทุกข์เท่านั้น กระทั่งท้องไส้ก็ปั่นป่วนด้วย จนต้องไปหาเหล้าเพื่อระงับ ทุกข์ แต่ก็ไม่หาย

ในที่สุดเขาก็ตกลงใจว่าจะไปที่ธนาคารเพื่อตามหา เจ้าของ เพราะเขาเจอเงินที่นั่น เราถามว่าถ้าไม่เจอเจ้าของ

จะทำอย่างไร เขาก็ตอบว่าจะเอาไปบริจาคเพื่อสาธารณ ประโยชน์ พอตัดสินใจได้แล้วก็ขับรถกลับ

เจอคนที่ทุกข์ใจมาก แต่ก็ยังไม่เคยเจอเรื่องแบบนี้ คิดดูก็น่าเห็นใจ คนที่ตักงานมาสองเดือน และกำลังเดือดร้อน เรื่องเงินแบบนี้ เสียงร่ำร้องอยากครอบครองเงินก้อนนี้ คงจะดังลั่นในจิตใจ เหตุผลต่างๆคงจะผุดออกมามากมาย เพื่อยืนยันว่าตัวเองมีความชอบธรรมที่จะใช้เงินก้อนนี้ แต่มนัธรรมของเขาก็แรงกล้า สำนึกในศักดิ์ศรียังมีอยู่ เขาบอกว่ารู้สึกละอายใจมากที่เก็บเงินก้อนนี้ใส่กระเป๋าหนัง ที่เจอ ถ้าเขาไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน ความขัดแย้งภายในจิตใจ คงไม่รุนแรงถึงเพียงนี้ แต่สำหรับคนเป็นอันมาก เรื่องนี้ ไม่เห็นจะเป็นปัญหา เพราะความคิดที่จะคืนเงินไม่เคยมีอยู่ ในจิตใจ ถ้าถามว่าเขารู้สึกผิดหรือไม่ที่ำเช่นนี้ เขาคงตอบ ว่าตัวเองมีสิทธิใช้เงินก้อนนี้เพราะเจอได้ ไม่ใช่เป็นเงินที่ ขโมยมา จะผิดศีลที่ตรงไหน

แต่เราลืมไปแล้วหรือว่า ศีลข้อที่สองนั้นไม่ได้หมายถึง การเว้นจากการลักทรัพย์เท่านั้น หากหมายถึงการเว้นจาก การเอาทรัพย์สินของผู้อื่น ที่เขาไม่ได้ให้เรา ชายอเมริกันคนนี้ แม้ไม่มีเค้าวางจะถือพุทธ และคงไม่เคยรู้จักหรือแม้แต่ได้ยิน

ศีล ๕ แต่เขาก็รู้สึกผิดที่อยากครอบครองเงินก้อนนี้ในเมื่อ
เป็นเงินที่เจ้าของไม่ได้คิดจะให้เขา แสดงว่าเขาเข้าใจสาระ
ของศีลข้อที่สองเป็นอย่างดี ในขณะที่คนถือพุทธเป็นอันมาก
โดยเฉพาะที่บ้านเรากลับเข้าใจคลาดเคลื่อน

๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐

รากเหง้าของความทุกข์

คนเราถ้าถืออะไรเป็น ตัวฉัน เป็น ของฉัน เมื่อไร
ก็เตรียมตัวทุกข์ได้เลย ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์ของฉัน เงินทอง
ของฉัน พ่อแม่ของฉัน ลูกหลานของฉัน ความคิดของฉัน
หรือแม้แต่ประเทศของฉัน ก็ทำให้ปั่นป่วนได้เสมอ

คนไทยคนหนึ่งถามฝรั่งที่เพิ่งรู้จักกันว่า เคยไปเมืองไทย
ไหม พอเขาตอบว่า ไม่เคยไป ก็รู้สึกสะดุดใจขึ้นมาทันที
นึกขึ้นในใจว่า “อะไรกัน ไม่เคยไปประเทศ ของฉันหรือ
ผู้คนทั่วโลกแห่ไปประเทศของฉันปีละตั้งหลายล้านคน
แต่กลับไม่เคยไป ประเทศ ของฉัน ไม่ดีหรืออย่างไร
ถึงไม่สนใจจะไป ประเทศ ของแก ดีตายละสิ”

ใครจะไปไหน ที่จริงก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่ แต่พอเอาตัวตน
เข้าไปเกี่ยวข้อง ก็ปรงเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ไปได้
ง่ายๆ อย่างน้อยก็ในใจของตนเอง

คนๆนี้ผิดธรรมดาหรือ หรือว่าบางที่เราก็คือเป็นอย่างนี้
ด้วยเหมือนกัน

๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

สะดวกแต่สร้างปัญหา

คุ้งส่งถ้วยไม้มาให้จากเมืองไทย คงจะทนไม่ได้ที่รู้ว่า
เราต้องโยนขามและถ้วยกระดาษลงถึงขยะทุกวันๆ ละ
สองครั้ง

ตั้งแต่วันแรกที่มาถึงวัดจวงเหยิน เขาก็จัดถ้วยและ
ขามกระดาษให้เรากับหลวงพ่อ พร้อมกับตะเกียบไม้และ
ช้อนพลาสติก ที่แรกเข้าใจว่าเป็นเพราะมีคนมากันเป็นร้อย
เพื่อช่วยเตรียมงานเปิดวิหารหลังใหม่ คงต้องการประหยัด
แรงงานและเวลาล้างจาน แต่หลังจากเสร็จงาน เขาก็ยังจัด
อุปกรณ์ประเภทใช้แล้วทิ้งเลยมาให้จนถึงทุกวันนี้ เราเอง
ออกจะเสียดายข้าวของ นี่ถึงภาระตกหนักกับสิ่งแวดล้อม
อันเนื่องจากการผลิตและทิ้งของกันง่ายๆแบบนี้แล้วรู้สึก
ทำใจไม่ได้ง่ายๆเวลาโยนของเหล่านี้ลงถึงขยะ อย่างหนึ่ง

ที่ทำได้ก็คือเก็บตะเกียบและช้อนพลาสติกเอาไว้ประจำตัว
สำหรับใช้ในมือต่อไป ส่วนถ้วยใส่ข้าวและจานกระต่ายนั้น
หาอย่างอื่นมาแทนได้ไม่สะดวก

ที่จริงก็เคยคิดจะขอจานและถ้วยกระเบื้องมาใช้
ประจำตัว แต่ก็เกรงว่าจะไปเพิ่มงานให้เขาอีกเพราะเขาคง
ไม่ยอมให้แขกอย่างเราล้างชามเอง ปกติในครัวก็อุ่นว้าย
พลุกพล่านอยู่แล้วแทบทั้งวัน

นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาว่าจะทำอย่างไรกับถ้วย
และชามประจำตัวนี้ หากถือไปถือมาระหว่างห้องพักกับ
ห้องอาหาร ก็ไม่สะดวกเพราะอยู่กันคนละตึก ครั้นจะฝาก
เขาให้ช่วยเก็บ ก็เป็นภาระของเขาอีก เพราะครัวก็รกอยู่
แล้ว ในที่สุดก็เลยอนุวัตรไปตามเขาในบางด้าน

เรื่องก็เป็นอย่างนี้ละครับ ท่านसारวัตร

แต่ถ้ารู้ว่าการทิ้งถ้วยและชามกระต่ายของเราทำให้
เพื่อนต้องเดือดร้อนส่งถ้วยไม้มาให้จากอีกซีกโลกหนึ่ง
เราก็เห็นจะไม่ปากหนักอย่างนี้ เอ่ยปากขอถ้วยและ
ชามกระเบื้องจากเขาง่ายกว่าเป็นไหนๆ

ความจริงแล้ว ไม่ใช่ที่นี้ที่เดียว ที่ใช้ภาชนะชั่วคราว
ช่วยยามแบบนี้ แม้แต่วัดไทยบางวัดก็ใช้จานกระต่าย
ช้อนพลาสติกกันอย่างฟุ่มเฟือย เพียงแค่รองผลไม้
ประเดี๋ยวเดียวก็ทิ้งแล้ว แน่ละวิธีนี้ประหยัดเวลาล้างจาน
ประหยัดน้ำและน้ำยาล้างจาน แต่เราไม่แน่ใจว่าหากลบ
กลบหนีแล้วจะเป็นการคั่งคั่งและประหยัดทรัพยากรจริงๆ
หรือไม่ และถึงแม้ว่าจะประหยัดในส่วนของเรา แต่ก็เป็นการ
โยนภาระให้แก่สังคมและสิ่งแวดล้อม เพราะปัญหา
ที่ทิ้งขยะกำลังเป็นปัญหาสำคัญของทุกเมือง จนกลายเป็น
ปัญหาระดับประเทศและระดับโลกไปแล้ว (เพียงแค่คนเป็น
อันมากยังไม่รู้สึกเท่านั้น) ยังไม่ต้องพูดถึงมลพิษจากการ
ผลิตอุปกรณ์เหล่านี้

วัฒนธรรมใช้แล้วทิ้งแบบนี้ สรุปลงแล้วตัวอย่างเดียวคือ
สะดวกเรา แต่ถ้าเราเอาความสะดวกสบายเป็นใหญ่แล้ว
ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ไม่มีวันแก้ไขได้ เพราะที่อุ่นว้ายกัน
จนเป็นวิกฤตการณ์ทุกวันนี้ก็เพราะเราเอาความสะดวกสบาย
เป็นพระเจ้ามิใช่หรือ

แต่ความสะดวกสบายที่ว่า เป็นของชั่วคราวช่วยยาม
เท่านั้น เมื่อปัญหาหมักหมมเพิ่มพูน ก็กลายเป็นความ

รุ่นวายุขึ้น ดูการจราจรบ้านเราเป็นตัวอย่าง ใครๆก็อยาก
มีรถของตัวเอง เพราะสะดวกกว่านั่งรถเมล์แต่ในที่สุด
ก็กลับลำบากลำบากกันไปหมด ทั้งคนมีรถและคนนั่งรถเมล์
เพราะรถติดกันเป็นดั่งเม ไปๆมาๆดูเหมือนจะมีทางเดียว
เท่านั้นที่จะทำให้คนลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว (และเลิกใช้
ของอย่างฟุ่มเฟือย) ก็คือทำให้การใช้รถยนต์ส่วนตัวกลายเป็น
เรื่องลำบากลำบากมากขึ้น อย่างที่หลายเมืองในสหรัฐ
ยุโรป (รวมทั้งสิงคโปร์) ทำอย่างจริงจัง จนคนหันไปนั่งรถ
ใต้ดินหรือขนส่งมวลชนกันเป็นโขยง

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ปัจจุบันและความหวัง ของวัดจวงเหยิน

บรรยากาศวัดจวงเหยินทุกวันนี้ต่างจากภาพที่หลวงพ่
เล่าเมื่อท่านมาสามปีก่อนมาก ตอนนั้นทั้งวัดมีแค่ไม่กี่คน
นานๆ จะมีคนมาหา ยกเว้นเวลาปฏิบัติงานปฏิบัติธรรมกัน วันๆ
มีแต่ความเงียบสงบเท่านั้นที่เป็นใหญ่ กว้างก็เลยมาเผลอ
ให้เห็นอยู่บ่อยๆ

ส่วนภาพที่เราเห็นนั้น ตั้งแต่มาอยู่ที่นี้ วัดจวงเหยิน
มีอาคันตุกะมาเยี่ยมเยียนไม่ขาด เรียกว่าหวักระไดไม้แห้ง
เอาเลย ยิ่งวันเสาร์อาทิตย์ด้วยแล้ว รวากับทีมงานเทศกาล
รถทัวร์ชนคนจีนจากไชน่าทาวน์ในนิวยอร์กมากันเป็นร้อย
ส่วนวันธรรมดาก็เป็นฝรั่งเสียส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวชมวัด
เจ้าอาวาส (ซึ่งดูแลอีกวัดที่ได้หวั่น) บอกว่า นับแต่สร้าง
พระพุทธรูปไวยโรจนพุทธะ ก็มีคนมาวัดเพิ่มขึ้นมาก

อาจเป็นเพราะต้องการดึงดูดคนให้เข้าวัดก็ได้ เจ้าอาวาสองค์ก่อนจึงตัดสินใจเพิ่มขนาดพระพุทธรูปให้ใหญ่เป็นสองเท่าจากแบบเดิม จนกลายเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกาและยุโรป คนอเมริกันนั้น ชอบอะไรที่ใหญ่ๆอยู่แล้ว ยิ่งติดอันดับโลกก็ยิ่งสนใจมากขึ้น ทั้งๆที่ว่าไปแล้วจะเล็กหรือใหญ่ก็ไม่ค่อยสำคัญเท่าไร

แม้วัดนี้ดูเหมือนจะสร้างพระพุทธรูปให้ใหญ่โตเพื่อดึงความสนใจจากผู้คน แต่ก็ทำอนุโมทนาที่เขาไม่ได้ทำเพื่อหาเงิน อย่างน้อยเขาก็ไม่ได้ตั้งโต๊ะเซียมซีเพื่อเรียกทรัพย์จากผู้คน เพียงแต่ตั้งกล่องบริจาคให้คนทำบุญ จุดมุ่งหมายของเขาเป็นไปเพื่อการเผยแผ่พุทธศาสนาเป็นหลัก ดังเห็นได้จากการตั้งโต๊ะแจกหนังสือฟรีทั้งจีนและอังกฤษมากมายหลายหัวเรื่อง บางเรื่องก็เล่มใหญ่ปึกแข็งขนาดเท่าพระไตรปิฎกหนึ่งเล่ม เรียกว่าลงทุนมาก หนังสืออังกฤษหลายเรื่องก็มีคุณภาพทีเดียว และหลากหลายพอสมควร นอกจากพุทธศาสนาแบบมหายานแล้ว ก็ยังมีคำสอนแนวเถรวาท เช่นงานแปลธรรมเทศนาของหลวงพ่ocha หรืองานของอาจารย์สุเมโธ และพระลังกาอีกหลายรูป

ที่นี่มีกิจกรรมทางศาสนาตลอดอาทิตย์ วันธรรมดาก็มีบรรยายเกี่ยวกับพระสูตรฝ่ายมหายาน น่าเสียดายที่เป็นภาษาจีน เราเลยฟังไม่รู้เรื่อง คนฟังเป็นภิกษุณีจีนเสียส่วนใหญ่ มีพระจีนแค่สองรูป เกือบทั้งหมดมาจากไต้หวันเพื่อเรียนเรื่องนี้โดยเฉพาะ มีกำหนดหกเดือน เดือนหน้าก็จบหลักสูตรแล้ว ครูสอนเป็นอดีตเจ้าอาวาสซึ่งปลดเกษียณเมื่อไม่นานมานี้ นอกจากนั้นท่านยังบรรยายธรรมเช้าวันเสาร์ด้วย

ส่วนวันอาทิตย์ก็มีการแสดงธรรมและสอนกรรมฐานเป็นภาษาจีนโดยหลวงจีนจากแผ่นดินใหญ่ ช่วงที่หลวงพ่oมาอยู่ที่นี่เขาก็ให้แสดงธรรมด้วยเช่นกัน แต่งานหลักของหลวงพ่oเป็นการสอนกรรมฐานเจ็ดวันบ้าง หนึ่งวันเต็มบ้าง หรือตอนค่ำยาวติดต่อกันสองอาทิตย์บ้าง

ที่นี่เปิดกว้าง ไม่ได้จำกัดแค่มหายาน หากแต่รับเถรวาทและวัชรยานด้วย กรรมฐานก็ได้ติดขัดที่แนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ นี่เป็นเหตุให้อาจารย์กรรมฐานการเจริญสติแนวหลวงพ่oเทียนได้รับนิมนต์มาที่นี่เกือบตลอดห้าปีที่ผ่านมา

ฟังว่าวัดจวงเหยินยังมีโครงการใหญ่รออยู่เบื้องหน้า นั่นคือมหาวิทยาลัยพุทธศาสนา และการสร้างศาลากรรมฐาน คงต้องการให้เป็นศูนย์กลางทางด้านพุทธศาสนา ในเขตฝั่งตะวันออกของสหรัฐเลยทีเดียว ปัญหาคงไม่ใช่ เงินทุนหรือที่ดิน เพราะมีที่หลายร้อยไร่ (ซึ่งเป็นป่าแทบทั้งนั้น น่าเสียดายหากจะต้องถูกโค่นเพื่อสร้างตึกมากมาย) หากอยู่ที่บุคลากรนั่นเอง โดยเฉพาะครูบาอาจารย์ที่พูดภาษาฝรั่งได้ แม้มหาวิทยาลัยที่จะสร้างขึ้นนี้อาจจะเพื่อคนจีนเป็นหลัก แต่ถ้าขาดคนที่สามารถสื่อกับฝรั่งเจ้าบ้านได้แล้ว ก็ยากจะมีบทบาทขยายเกินบริเวณวัดไปได้

อย่างไรก็ตามก็ต้องนับถือศรัทธาและวิริยะของชาวพุทธจีนที่นี่ อาสาสมัครของเขาดูจะไม่ขาดเลย ไม่ว่าอาสาสมัครชั่วคราวหรือประจำ หลายคนมาวัดทุกเสาร์ อาทิตย์จนเราจำหน้าได้ ทั้งๆที่วัดก็อยู่ไกลจากเมืองนิวยอร์กมาก พอๆกับระยะทางระหว่างกรุงเทพฯ กับสระบุรี ถ้ามีงานใหญ่ อย่างเปิดมหาพุทธวิหาร เมื่อสองเดือนก่อน หรืองานค่ายฤดูร้อนที่ผ่านมามีอาสาสมัครที่แล้ว เขาสามารถระดมอาสาสมัครมาได้เป็นร้อยๆ ที่น่าสังเกตคืออาสาสมัครเหล่านี้เป็นหนุ่มสาวเสียส่วนใหญ่ ไม่ใช่คนมีอายุอย่างที่มักเห็นตามวัดไทยในประเทศไทยนี้ แสดงว่าเขาสามารถดึงดูดคนหนุ่ม

สาวให้เข้าวัดอย่างได้ผล

ที่จริงวัดจวงเหยินเป็นภาพสะท้อนพุทธศาสนาในได้ห้วนได้ดีทีเดียว นอกจากความสนใจในพุทธศาสนา จะขยายตัวในหมู่คนหนุ่มสาวแล้ว ยังมีพัฒนาการอีกหลายอย่างที่น่าสนใจ จนเราชักเกิดอยากรู้เรื่องราวและสถานการณ์ทางด้านพุทธศาสนาในประเทศนี้มากขึ้น ฟังดูแล้วได้ห้วนกำลังเป็นจุดที่กำลังมีชีวิตชีวาทางด้านพุทธศาสนาอย่างมาก แต่น่าเสียดายที่คนไทยไม่ค่อยรู้เรื่องราวของประเทศนี้เท่าไร ทั้งๆที่มันมีความสำเร็จและบทเรียนหลายอย่างที่ไม่สมควรมองข้ามได้เลย

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐

สติทุกอิริยาบถ

การเข้ากรรมฐานเสร็จสิ้นตอนบ่ายนี้ แม้เวลาเจ็ดวันจะดูเหมือนนาน แต่ก็น้อยมากเมื่อเทียบกับเวลาที่เราใช้กับเรื่องอื่นๆ และยังเทียบไม่ได้เลยกับชีวิตของเราที่หมดไปกับความฟุ้งซ่านไม่รู้เท่าทันตนเองนับสิบๆ ปี

การปฏิบัติธรรมเจ็ดวันเป็นเพียงแค่การเริ่มต้นสำหรับผู้ใหม่ และเป็นการเร่งเครื่องสำหรับผู้เคยผ่านการปฏิบัติมาแล้วเพื่อไม่ให้เฉื่อยเนือย สนามแห่งการปฏิบัติธรรมที่แท้คือชีวิตประจำวันของเรานี้เอง ถ้าเราฝึกให้มีสติในกิจกรรมสามัญ บางทีจะได้ผลกว่าการเข้ากรรมฐานอย่างเข้มข้นเจ็ดวันหรือหนึ่งเดือนเสียอีก เพียงแค่การเข้าห้องน้ำอย่าง

มีสติก็ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยเลย ดูแคลนไม่ได้เป็นอันขาด มีคนทำวิจัยแล้วพบว่าเวลาที่แต่ละคนใช้ในห้องน้ำตลอดทั้งชีวิตรวมกันแล้วนานถึงเจ็ดปีทีเดียว (เกือบ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของเวลาในแต่ละวัน) นี่เป็นตัวเลขของคนอเมริกัน คนไทยอาจใช้เวลาน้อยกว่านั้น แต่ก็คงไม่ต่างกันมากนัก ลองคิดดูว่าเพียงแค่เราใช้ห้องน้ำอย่างมีสติเท่านั้น ก็จะส่งผลต่อจิตใจมากมายกว่าการเข้ากรรมฐานเจ็ดวันหรือหนึ่งเดือนเสียอีก

แน่ละถ้าคิดเห็นอานิสงส์ของการเจริญสติ เราคงไม่คิดจะมีสติเฉพาะเวลาอาบน้ำ ภูผิน หรือทำกิจส่วนตัวในห้องน้ำเท่านั้นกระมัง เวลาอื่นๆ นอกนั้น เช่น เวลาทำงาน เดินทาง ก็ควรค่าแก่การฝึกสติเช่นกัน ถ้าใช้โอกาสต่างๆ ในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุดเพื่อการเจริญสติ ชีวิตเราจะเจริญงอกงามมากขึ้นสักเพียงใด ใช้แต่เท่านั้นคนใกล้ชิดและที่อยู่รอบตัวยังจะพลอยได้รับอานิสงส์แห่งสติจากเราอย่างไม่อาจคาดคะเนได้เลย

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

นิวยอร์ก

สมาธิภาวนา ไม่ใช่แค่การนั่งสมาธิ

อบรมกรรมฐานที่วัดจวงเหยินได้เพียงวันเดียว หลวงพ่อกับเราก็ตัดสินใจเดินทางไปนครนิวยอร์ก เพราะมีกำหนดการอบรมต่อที่วัดจินในบรองซ์ซึ่งอยู่ติดๆกับแมนฮัตตัน ดไวท์ ย้ำให้เราบอกกับหลวงพ่อกับว่า คนอาจจะมาไม่มากเพราะเพิ่งแจ้งข่าว อีกทั้งเป็นวันธรรมดาด้วย แต่ท่านไม่ได้ถือเป็นเรื่องวิตกแต่อย่างใด

วัดจินที่บรองซ์มีภิกษุณีรูปหนึ่งรักษาการอยู่ โดยมีอุบาสิกาสองสามคนอยู่เป็นเพื่อน วัดนี้ต้องลือคปรตุตลอดเวลา เพราะบรองซ์เป็นย่านที่ขึ้นชื่อในด้านอาชญากรรม ขึ้นเปิดประตูทิ้งเอาไว้ก็เสี่ยงต่อปัญหาเพราะคนเฝ้าวัดมีกันแค่สองสามคน ต่อเมื่อมีแขกมาจึงเปิดประตูให้

วันนี้เป็นวันแรกของงานอบรมกรรมฐาน ฝนตกทั้งวัน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่มีใครมาร่วมงานเลย มีเพียง ลูกศิษย์ชาวใต้หวันสองคนมาเยี่ยมหลวงพ่อกับและถวาย อาหารเพล ตอนสายๆมีคนดำคนหนึ่งมาขอคำปรึกษาเพื่อ ะงับดับทุกข์ร้อนในใจ แกเล่าว่าตัวเองเคยมีอำนาจจิตและ พลังที่ฝ่ามือทั้งสองข้าง ใครก็สามารถรู้สึกถึงพลังนี้ได้ หากแกเอามือมาวางเหนือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย แกว่าเคยใช้พลังดังกล่าวในการรักษาโรคของใครต่อใครได้ มีเสียงภายในใจที่บอกแกว่าจะรักษาอย่างไร จะเอามือวาง ไว้ที่ไหนบ้าง ใช้แต่เท่านั้นเสียงภายในนี้ยังบอกให้แกทำอะไร ต่ออะไรได้โดยไม่ต้องคิดเลย เช่น เวลาจะหางานทำ เสียง ภายในจะบอกแกเองว่าทำงานอะไรดี และทำอะไรถึงจะ ได้งาน

แต่เดี๋ยวนี้อำนาจจิตและพลังที่ฝ่ามือหายไปสิ้นแล้ว แกว่าเกิดขึ้นหลังจากที่หมอใช้แม่เหล็กไฟฟ้าในการรักษา ระบบหมุนเวียนโลหิตในร่างกายของแก ผลกระทบค่อนข้าง รุนแรง คงไปทำอะไรสักอย่างกับสมองของแก ความจำจึง เสื่อมไปนานทีเดียว จนกระทั่งแกฝึกโยคะและใช้เทคนิค ผ่อนคลายจิตใจ ความจำจึงกลับคืนมา แต่อำนาจยังรู้และ พลังจิตจนบัดนี้ก็ยังไม่ปรากฏอีกเลย แกเสียอกเสียใจและ

รู้สึกว่าจะโอบบางอย่างไรในชีวิตขาดหายไป เลยมาปรึกษาว่า สมาธิภาวนาจะช่วยแก้ไขได้หรือไม่ และจะทำอย่างไร

เราแนะนำให้ทดลองฝึกจิตให้สงบโดยใช้สมาธิภาวนา แบบอานาปานสติ บางทีความสงบอาจช่วยฟื้นอะไรบางอย่าง ในใจขึ้นมาได้ แต่ถึงแม้มันไม่สามารถฟื้นพลังจิตของแกได้ ก็คงช่วยระงับความวิตกกังวลของแกได้ พร้อมกันนั้น ก็แนะนำให้แกอย่าไปปรอให้พลังจิตกลับมาเสียก่อนถึงจะมี ความสุขกับเขาได้ ให้แสวงหาความสุขจากปัจจุบันนี้แหละ เพราะมันมีอยู่แล้วในใจของแกถ้ารู้จักวางจิตวางใจให้ดี ความสุขก็เป็นคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งของตัวแกด้วย อย่าไปเข้าใจว่าอำนาจจิตจะเป็นความพิเศษอย่างเดียวของ แกเท่านั้น แต่ก็ไม่ว่าแกจะเห็นด้วยหรือไม่

สำหรับร่าง สมาธิภาวนาดูเหมือนจะเป็นอะไรบางอย่าง ที่ลึกลับ มีคุณวิเศษสารพัด และสามารถเป็นความหวัง สุดท้ายของเขาได้ เมื่อวานมีฝรั่งพิกัดคนหนึ่งมาเข้าอบรม กับหลวงพ่อกับ แกเป็นเบาหวานจนต้องเปลี่ยนไต เวลา เดินเหินลำบากมากจนต้องใช้ไม้เท้าค้ำยันทั้งสองข้าง ภรรยาแกเคยพบหลวงพ่อกับเมื่อสองอาทิตย์ก่อนในวันเปิด งานมหาพุทธวิหาร เกิดสนใจการเจริญสติขึ้นมา เลยพา

สามีมาปฏิบัติด้วย ตัวสามีเองมาปรึกษาหลวงพ่อก่อนหลังจากเสร็จสิ้นการอบรมว่า สมาธิภาวนาจะสามารถทำให้เซลล์ในร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง จนร่างกายหายจากโรคได้หรือไม่ แรกๆทุกข์ทรมานกับโรคภัยไข้เจ็บและผ่านการรักษามาหลายขนาน กระทั่งมองไม่เห็นวิธีใดที่จะบำบัดโรคนี้ให้หายขาดได้นอกจากการทำให้เซลล์ในร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงจนกลับคืนเป็นปกติ

หลวงพ่อบอกว่า ถึงร่างกายจะป่วย แต่อย่าปล่อยหัวใจป่วยก็แล้วกัน ตอนนี้ใจของเขายังดีอยู่ ก็ควรจะประคองจิตไว้ไม่ให้ทุกข์ไปตามร่างกาย ส่วนเราก็เสริมว่า อานิสงส์ประการหนึ่งจากสมาธิภาวนาก็คือเพิ่มพูนความสามารถของร่างกายในการบำบัดรักษาตัวเอง คนเราเวลาเจ็บป่วยสิ่งสำคัญที่สุดที่ช่วยให้หายจากโรค ก็คือตัวเอง อย่างอื่นไม่ว่า ยา หรือ หมอ เป็นตัวเสริมเท่านั้น

๒ มิถุนายน ๒๕๔๐

ความสูญเสียอันยิ่งใหญ่

หนังสือพิมพ์ทาวน์นอร์คพาดหัวข่าวครูโรงเรียนมัธยมคนหนึ่งถูกฆ่าตาย ฆาตกรรมเป็นเรื่องธรรมดาของนิวยอร์กตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว โรงเรียนมัธยมที่ว่าก็เป็นแค่โรงเรียนเล็กๆย่านคนดำ ซึ่งไม่ค่อยมีใครอยากจะต่อแยะเท่าไร แต่เรื่องนี้กลับเป็นข่าวใหญ่ เพราะครูคนนี้เป็นลูกชายของประธานบริษัทไทม์วอร์เนอร์ ซึ่งใหญ่ติดอันดับโลก ซีเอ็นเอ็นและหนังสือพิมพ์ไทม์ ไลฟ์ ก็เป็นของบริษัทนี้

ลูกของคนดังระดับโลกนี้มาขลุกอยู่ในโรงเรียนจนๆ อย่างนี้ได้อย่างไร เป็นเรื่องหนึ่งที่ยังความฉงนไม่เฉพาะแก่คนทั่วไปเท่านั้น แม้แต่ลูกศิษย์หลายคนก็เพิ่งรู้ไม่นานมานี้เองว่าครูของตนมีเทือกเถาเหล่ากอมาจากไหน เพราะจอห์น ลูวินไม่บอกว่าตนเป็นลูกของใคร หากแต่ใช้ชีวิต

สมณะและอุทิศตนให้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งล้วนเป็นพวก “เหลื่อขอ” ในสายตาของคนทั่วไป

อ่านประวัติของเขาแล้วอดนึกถึงจอห์น คีตติ้งในหนังสือ Dead Poets Society ไม่ได้ เพราะครูคนนี้เป็นครูสอนภาษาและวรรณคดีอังกฤษ เหมือนกับคีตติ้งซึ่งเป็นตัวเอกในหนังสือ อีกทั้งยังมีวิธีการสอนที่ทำให้กวีนิพนธ์กลายกลายเป็นเรื่องที่มีเสน่ห์ ตัวละครในวรรณกรรมหลายเรื่องกลับมีชีวิตชีวาน่าติดตาม

เด็กๆเล่าว่า ครูของตัวบางทีก็พาลูกศิษย์ทั้งชั้นไปดูหนังที่สร้างจากวรรณกรรมคลาสสิก วันดีคืนดีก็ให้รางวัลแก่นักเรียนที่ขยันโดยพาไปเที่ยวชมกีฬา หรือไม่ก็พาไปเลี้ยงอาหาร คนไหนที่พ่อแม่ยากจน เขาก็ซื้อเสื้อผ้าให้ แม้ว่าตนเองจะเป็นคนขาว ขณะที่ลูกศิษย์เป็นคนดำ หากไม่ก็เป็นพวกลาตินอเมริกัน จอห์นกลับเข้ากับลูกศิษย์ทั้งชั้นได้ดี บางครั้งก็เอาเนื้อร้องของเพลงแร็ป ซึ่งเป็นเพลงของคนดำโดยเฉพาะ มาติดกระดานเพื่อเป็นบทเรียนสอนใจ จอห์นเป็นครูที่เคารพลูกศิษย์ และสอนให้เด็กๆเกิดความเชื่อมั่นและเคารพตนเอง เขาไม่สนใจว่าเด็กเรียนเก่งหรือไม่ แต่ถ้าเด็กตั้งใจเรียน ทำงานหนัก และกระตือรือร้นในการ

แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน เขาก็พร้อมจะให้คะแนนแก่เด็กอย่างเต็มที่ จอห์นจึงเป็นครูที่นักเรียนรักมาก

เมื่อรู้ข่าวการตาย ลูกศิษย์ของเขาว่า ๑๐ คนถึงกับเป็นลมหรือเกิดอาการปัจจุบันทันด่วนจนต้องพาส่งโรงพยาบาล จอห์นถูกยิงที่หัว ตายคาที่ในห้องพักของเขา และถูกแทงที่อกอีกหนึ่งแผล

หนังสือพิมพ์วันนี้รายงานความคืบหน้าว่า เขาอาจตายเพราะคนร้ายต้องการบัตรเอทีเอ็ม เนื่องจากตำรวจพบว่าบัตรเอทีเอ็มของเขาหายไป และมีการเบิกเงินจากบัญชีของเขา ๘๐๐ เหรียญหลังจากที่เขาตาย สันนิษฐานว่าคนร้ายคงทรงมานจนจอห์นยอมบอกเบอร์เอทีเอ็มก่อนที่คนร้ายจะปลิดชีวิตเขาด้วยลูกกระสุน

คนที่สามารถจะมีชีวิตรุ่งโรจน์ได้ไม่ยาก หากแต่เอาอนาคตมาฝากไว้ในโรงเรียนจนๆ ย่อมไม่ใช่คนธรรมดาเลย ตรงนี้เองที่เป็นจุดแตกต่างอย่างสำคัญระหว่างจอห์น ลูวิน กับจอห์น คีตติ้งในหนังสือเรื่องที่ว่า เพราะโรงเรียนที่ลูวินสอนไม่ใช่โรงเรียนผู้ดีมีกิตติศัพท์ดีเด่น ตรงกันข้ามโรงเรียนทัฟท์ไฮสคูลมีกิตติศัพท์แย่มากๆ เมื่อปีที่แล้วมีนักเรียน

เพียงหนึ่งในสามเท่านั้นที่อ่านออกเขียนได้ดีพอที่จะจบ
ชั้นได้ ยังไม่ต้องพูดถึงปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรง
ในโรงเรียน การที่คนหนุ่มอนาคตไกลอย่างเขายอมมาเป็น
ครูสอนในโรงเรียนระดับล่างกลางกรุงนิวยอร์กแบบนี้
จึงเป็นการเสียสละที่อาจจะยิ่งกว่าการออกไปสอนหนังสือ
ในอาฟริกาด้วยซ้ำ แต่ใครเลยจะคาดคิดว่าเขาจะเสียสละ
กระทั่งชีวิต ในนิวยอร์กสวัสดิภาพของคนนั้นเลวร้ายกว่า
ในอาฟริกาก็ว่าได้

ได้รับรู้เรื่องราวของคนเช่นนี้แล้ว นึกเสียตายและ
เสียใจที่คนดีเช่นนี้มักอยู่ได้ไม่นาน จอห์น ลูวินคงเป็นเพียง
หนึ่งในจำนวนน้อยนิดที่เป็นชาว “คนยิ่งใหญ่” ที่ตายอย่าง
โหดร้ายนั้นยังมีอีกมากมาย แต่แทบไม่มีใครรับรู้เลย
เพียงเพราะว่าเขาไม่ได้เป็นลูกคนรวยและบังเอิญไม่ได้เป็น
คนอเมริกันเท่านั้น

๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

อาชญากรรม กับแฮมเบอร์เกอร์

ฝรั่งเศสอเมริกันสองผัวเมียมาแต่เช้าเพื่อฝึกกรรมฐานกับ
หลวงพ่อ ระหว่างที่รอคนอื่นๆก็นั่งคุยกับเราถึงเรื่องต่างๆ
ตั้งแต่วัดวาอารามที่เราอยู่ไปจนถึงสภาพสังคมอเมริกัน

ทอมเป็นคนนิวยอร์กโดยกำเนิด บ้านเดิมอยู่ที่บรองซ์
นี่เอง ไม่ไกลจากวัดจีนเท่าไร เขาเล่าว่าแต่ก่อนบรองซ์เป็น
ย่านที่เจียบสงบ สมัยที่แม่ของเขายังสาว แม้จะกลับบ้าน
ดึกเพียงใดก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่เดี๋ยวนี้ถ้าทำอย่างนั้นถือว่า
เสี่ยงเต็มที ย่านที่น่ากลัวที่สุดคือบรองซ์ตอนใต้ ซึ่งติดกับ

ตอนเหนือของแมนฮัตตัน สภาพเช่นนี้เป็นมากกว่า ๒๐ ปีแล้ว เราจำได้ว่าสมัยที่วัดวชิรธรรมปทีปยังอยู่ที่บรองซ์ เราเคยไปกราบทานเจ้าคุณธรรมปิฎก (ตอนนั้นยังเป็นที่พระราชวรมนี) ซึ่งได้รับนิมนต์ให้ไปจำพรรษาที่นั่น เวลาเดินไปกลับระหว่างสถานีรถไฟใต้ดินกับวัดต้องระวังตัวพอสมควร เพราะอาจเจอของดีได้ แม้จะเป็นตอนกลางวัน แต่บางครั้งก็ดูเปลี่ยว ใครจะมาจี้ก็คงได้

สิบสี่ปีต่อมาเราก็ได้มีโอกาสพาตัวเองมาเดินอย่างเดียวดายตอนเหนือของแมนฮัตตัน เพื่อหาอพาร์ทเมนต์ของเพื่อนคนไทย ออกจะเสียวๆ เพราะขนาดกลางวันแสดๆ ยังเปลี่ยว ไม่ค่อยมีรถแล่นเท่าไร มาตามทางทำมีคนไม่สู้มากนัก บางครั้งก็มีคนเมามาพูดโฉบเฉี่ยวไปมา มีวัยรุ่นนทาทางซึ่งยืนเกาะเกาะอยู่ แต่ก็ไม่ได้ทำอะไรให้น่ากลัว คงเป็นย่านนี้กระมังที่ทอมพูดถึง

ทอมบอกว่าปัญหาอาชญากรรมส่วนใหญ่ที่นี้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อีกทั้งหลายคนที่นี้ก็ไม่คิดอยากจะทำงาน ถ้าไม่ค่อยพึ่งเงินสวัสดิการจากรัฐ ก็อาจจะขโมยของ สัญชาติญาณการเอาตัวรอดของคนเหล่านี้มีสูงมากและพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ตัวเองอยู่ได้ โดยไม่เห็นคุณค่า

ของชีวิตผู้อื่นเลย เพราะถือคติว่า มาเขาก่อนที่เขาจะมาเรา ฟังแล้วเหมือนกับว่าเขากำลังพูดถึงชีวิตในป่าดงดิบยังงี้ยังงั้น

ไม่น่าแปลกหรอกหากคนเหล่านี้อยู่ในสังคมปิดที่ไม่รับรู้โลกภายนอกเลย ชลุกอยู่กับพวกเดียวกันเอง รับรู้อยู่แต่เรื่องความรุนแรงและวิธีเอาตัวรอด แต่เขาหาได้อยู่ในป่าไม่ หากอยู่กลางมหานครที่หลากหลายด้วยผู้คนต่างวัฒนธรรม เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารทั้งจากวิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ หนังสือพิมพ์ การรับรู้ที่กว้างขวางเช่นนี้น่าจะช่วยให้จิตใจเปิดกว้างและสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้อย่างสันติ แต่เราอาจหวังมากเกินไปก็ได้ เพราะแม้โทรทัศน์จะมี ๕๐๐ ช่อง แต่คนเราก็เปิดดูเพียงไม่กี่ช่องเท่านั้น และดูเรื่องราวไม่กี่ประเภท สำหรับคนบางกลุ่มรายการโทรทัศน์ที่เต็มไปด้วยความรุนแรงคือสิ่งเดียวที่กรอกหูและสาตใส่สายตาของเขาทุกวี่ทุกวัน

แต่ทอมก็เตือนว่า แม้คนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยจะเป็นคนดำ แต่คนดำที่ดีก็มีอยู่มาก เราเองก็อยากจะเสริมว่า มาตรการที่สังหารคนแบบต่อเนื่องที่เรียกว่า serial killer แทบทั้งหมดเป็นคนขาว และที่ใช้อาวุธสงครามสังหาร

คนตายนับร้อยๆคน จนศาลเพ่งตัดสินประหารชีวิตเมื่อสองสามวันมานี้ก็เป็นคนขาวอีกเช่นกัน

พูดไปพูดมา ก็ไกลไปพูดคุยเรื่องอาหาร ทั้งสองคนเป็นมังสวิรัต แต่แอดลัมไปด้วยคนที่หลงใหลอาหารสำเร็จรูปที่เรียกว่า “อาหารขยะ” เป็นอย่างยิ่ง และคนกลุ่มที่เอาจริงเอาจังกับอาหารเหล่านี้มากก็หนีไม่พ้นเด็กๆ เด็กอเมริกันเป็นอันมากเติบโตด้วยแมคโดนัลด์ และไม่เคยเบื่อเลยกับแฮมเบอร์เกอร์ยี่ห้อนี้ พ่อแม่หลายคนปวดหัวมากเพราะเด็กไม่คิดจะกินอย่างอื่นเลย รับประทานอาหารแต่จะพาไปร้านแมคโดนัลด์

คงจะไม่ใช่อารมณ์หรือ “ความอร่อย” เท่านั้นที่ชักชวนให้เด็กคิดถึงแต่แมคโดนัลด์ หากยังเป็นเพราะความสนุกสนานและค่านิยมด้วย ร้านแมคโดนัลด์ส่วนใหญ่ที่นี่จะมีสนามเด็กเล่นให้ด้วย บางทีดีกว่าที่โรงเรียนเสียอีก ดังนั้นเวลานึกถึงแมคโดนัลด์ เด็กๆก็คิดถึงความสนุกสนานและเพื่อนๆไปพร้อมกันด้วย แต่ที่สำคัญกว่านั้นเห็นจะเป็นค่านิยม ใครๆในโรงเรียนก็กินแมคโดนัลด์ทั้งนั้น ถ้าฉันไม่กินก็แยสิ เจอร์เลาะห์เพื่อนของเธอพยายามเกลี้ยกล่อมให้ลูกเลิกกินแมคโดนัลด์ ชี้แจงเหตุผลก็แล้ว ลูกไม่ยอมฟัง

ที่สุดลูกก็พูดว่า “แม่จะไม่ให้ผมเป็นเด็กปกติเหมือนคนอื่นเขาหรือ” เห็นได้ชัดว่า แมคโดนัลด์ไม่ได้เป็นแค่ของกิน (จะเรียกว่า “อาหาร” ก็ดูอะไรอยู่) หากเป็นอะไรบางอย่างที่มีความสำคัญต่อชีวิต ต่อสถานะและอัตลักษณ์ของเด็ก เด็กจะรู้สึกด้อยและผิดปกติหากกินข้าวที่แม่หุงให้ แทนที่จะกินแมคโดนัลด์ อันนี้ต้องยกให้เป็นความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ของแมคโดนัลด์ ซึ่งอาจจะแยบยลและลึกซึ้งกว่าโคคาโคล่าหรือเป๊ปซี่ด้วยซ้ำ แต่จะให้คะแนนแมคโดนัลด์อย่างเดียวก็คงไม่ได้ สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ แม่ (และพ่อ) สมัยนี้ไม่มีเวลาทำกับข้าวให้ลูก ก็เลยให้ลูกกินแต่อาหาร “ขยะ” ซึ่งเต็มไปด้วยไขมัน โปรตีนและน้ำตาล อาหารแบบนี้กล่อมเกลาลิ้นของเด็กให้หันไปนิยมแมคโดนัลด์ได้ง่าย (ซึ่งแยกไม่ออกจากมันฝรั่งทอด และน้ำอัดลม รวมทั้งพิซซ่า)

เมืองไทยต่อไปก็คงเต็มไปด้วยแมคโดนัลด์กันไปหมด ผลเสียของมันต่อร่างกายเด็กๆเป็นอย่างไร มีคนพูดถึงมากแล้วในแง่ที่เกี่ยวพันกับโรคหัวใจ โรคอ้วน แต่ผลร้ายต่อจิตใจหรือความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมของเด็กๆดูจะไม่มีใครตระหนักกันเท่าไร

คุยไปคุยมาปรากฏว่าถึงเวลาเพลแล้ว ตอนบ่ายทั้ง
เราและเขาก็ไม่ว่างทั้งสองฝ่าย เป็นอันว่าวันนี้ไม่มีการฝึก
กรรมฐานอีกเช่นเคย

๓ มิถุนายน ๒๕๔๐

ความเถื่อน ในป่าคอนกรีต

โลกเจริญก้าวหน้าขึ้นทุกวันหรือ ถ้าถามคุณป้าผู้เฒ่า
เธอต้องตอบว่า ไม่ อย่างแน่นอน

คุณป้าผู้เฒ่ามานั่งฟังหลวงพ่อบุณณะที่ท่านบรรยายธรรม
ให้นักปฏิบัติธรรมฟัง ที่จริงแถมไม่ได้สนใจอะไรมากไปกว่า
อยากรู้ว่า วัดจวงเหียนนั้นทำอะไรกัน มีวัฒนธรรมและ
วัตรปฏิบัติอย่างไรบ้าง แก่ขบถผ่านไปผ่านมาหลายวันแล้ว
วันนี้ได้โอกาสจึงแวะเข้ามาพอดีกับที่พวกเรากำลังเข้า
กรรมฐานกันอยู่

หลังจากฟังหลวงพ่อบุญบป แกก็เข้ามาคุยกับเรา ที่จริงแกอยากให้เราช่วยอธิบายประเพณี พิธีกรรมและ สัญลักษณ์ต่างๆในโบสถ์วัดนี้ แต่เราเป็นเพียงแค่อาคันตุกะ ซึ่งก็อยากรู้เหมือนกับแก แต่ยังหาคนช่วยอธิบายไม่ได้

เมื่อรู้ว่าเราช่วยแกไม่ได้ ก็เลยมาคุยกันถึงเรื่องความดี ความชั่ว บุญบาป ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่หลวงพ่อบุญบปบรรยายจบ แกบอกว่าอนุโมทนาด้วยที่ที่นี้ยังมีคนดีอยู่มาก เวลานี้ข้างนอกเต็มไปด้วยคนชั่วมากมาย แกจะเดินไปไหน ก็ต้องระวังหน้าระวังหลัง ทั้งข้างบนและข้างล่าง เพราะหากเผลอเมื่อไรก็อาจมีคนโผล่จากพุ่มไม้ หรือหลังรถ มาทำ มิดีมีร้ายได้ ตัวแกเองโดนปล้นโดนจี้มา ๑๑ ครั้งแล้ว คราวหนึ่งถึงกับโดนปืนจ่อหลังเลย

แกว่าเตี้ยวันนี้วยอร์คและเมืองต่างๆ หาความปลอดภัยไม่ได้เลย สมัยที่แกยังสาวๆ จะไปไหนดึกๆดื่นๆ ก็ได้ แต่ระยะหลัง ขึ้นทำอย่างนั้นก็เท่ากับหาภัยใส่ตัว อย่างว่าแต่กลางคืนเลย เตี้ยนี้ เช้า กลางวัน เย็น ทุกคนก็มีสิทธิเป็นเหยื่อมิชชันนารีได้ทั้งนั้น เวลามันปล้น ไม่ได้เอาเงินไปเท่านั้น หากยังทำร้ายเราอีก นอกจากเรื่องปล้นจี้แล้ว ยังมีเรื่องข่มขืนและฆ่าอีก

แกว่า เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ครูสาวคนหนึ่งกำลังวิ่ง จ็อกกิ้งก่อนไปทำงาน ก็ถูกจับข่มขืน แล้วไม่ได้กลับบ้านอีกเลย เรื่องแบบนี้มีทุกวัน และวันหนึ่งๆมีหลายครั้ง และไม่ใช่ว่าสาวๆ เท่านั้นที่ตกเป็นเหยื่อนักข่มขืน คนที่ถูกข่มขืน มีตั้งแต่เด็กเล็กไปจนถึงคนแก่อายุ ๖๐, ๗๐ เมื่อไม่กี่วันมานี้ คนแก่อายุ ๗๘ ก็ตกเป็นข่าวถูกข่มขืน

ศีลธรรมกำลังเสื่อมโทรมลงทุกวัน แกว่า คนชั่วกำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวัน จนกำลังจะทับถมคนชั่วด้วยกัน บ้านเมืองกำลังไปสู่ความวิบัติ เราถามแกว่าสภาพแบบนี้ เป็นมา ๒๐ ปีได้แล้วยัง คุณป้าตอบว่า ๓๐ ปีได้แล้ว พร้อมกับยกศักราชว่าเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ แต่เราไม่ทันได้ถามต่อว่าทำไมจึงระบุปีกำเนิดได้ชัดเจนอย่างนั้น คุณป้าก็เดินจากไปก่อน

๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

ข่าวประจำวัน

นิวยอร์กไทม์ ฉบับวันนี้ลงข่าวเล็กๆคดีข่มขืนเหยื่ออายุแค่เก้าขวบ ส่วนผู้ข่มขืนก็อายุมากกว่ากันแค่สองปี แค่นี้ก็นับว่าไม่ธรรมดาแล้ว แม้ว่าคนที่เมืองไทยอาจเคยได้ฟังมาบ้าง แต่ที่พิสดารกว่านั้นก็คือเหยื่อเป็นเด็กผู้ชาย ส่วนคนข่มขืนเป็นเด็กผู้หญิง ข่าวบอกว่าเรื่องนี้เกิดมาแล้วสี่ครั้งตลอดสองเดือนในห้องนอนของเด็กชายผู้นำสงสารงานนี้ไม่มีการใช้กำลังบังคับแต่อย่างใด แต่ก็ไม่ได้บอกว่าเด็กผู้ชายยินยอมหรือไม่ กระนั้นเด็กหญิงก็โดนข้อหาข่มขืนแบบ first degree เนื่องจากผู้ถูกกระทำยังเป็นผู้เยาว์อยู่

ใกล้ๆกับข่าวนี้ เป็นข่าวศาลตัดสินคดีสะเทือนขวัญที่ตั้งไปทั่วประเทศ คือคดีสังหารนักธุรกิจที่ดินในสวนเซ็นทรัลพาร์ค กลางกรุงนิวยอร์ก ฆาตกรเป็นเด็กหนุ่มและเด็กสาวอายุ ๑๕ ทั้งสองคน มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี คดีนี้โหดเหี้ยมมากเพราะผู้ตายถูกปาดคอจนเกือบถึงหูทั้งสองข้าง แล้วยังถูกควั่นไส้เพื่อถ่วงลงสระ ศาลตัดสินจำคุกทั้งสองคนๆละเก้าปี

จบรายงานข่าวเพียงเท่านี้

๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

เมืองมีชีวิต

ถ้ากำลังลิ้มความกระฉ่อนในทางอาชญากรรมไปชั่วคราว บรองซ์จัดว่าเป็นย่านที่มีชีวิตชีวาทีเดียว โดยเฉพาะย่านที่อยู่ใกล้วัดจีน ซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้คนมาจับจ่ายซื้อหาของกันค่อนข้างมาก ความมีชีวิตชีวานั้นไม่ได้หมายถึงความซุกซนไป กินซ่าของโตเกียว หรือถนนออกซาร์ดของสิงคโปร์ก็เนื่องแน่นด้วยผู้คนแต่กลับหาความมีชีวิตชีวาไม่ค่อยได้

ความมีชีวิตชีวาของบรองซ์อยู่ตรงที่ผู้คนรู้สึกสบายๆ ไม่ได้ตั้งหน้าตั้งตาเดินอย่างเดียว แต่บางทีก็ทักทายผู้คน ขนาดคนแปลกหน้าอย่างเรา ก็ยังมีคนมาทัก ทำมือทำไม้ หรือเอ่ยปากถามว่าเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่ก็เป็นคนดำที่

มีชีวิตไม่ค่อยเร่งร้อนเท่าไร บางคนก็เดินไปก็ร้องเพลงไป เพลงๆ ก็มีจักรยานแล่นสวนมาบนทางเท้า กดกริ่งหรือส่งเสียงให้คนรู้ว่าฉันกำลังมาแล้ว ช่วยหลีกเลี่ยงด้วย เรียกว่ามีอิสระเสรีกันเต็มที่ ไม่ใช่บนทางเท้าเท่านั้น บนถนนก็เช่นกัน อาจจะข้ามถนนตรงไหนก็ข้ามถ้าไม่มีรถแล่น ไม่ต้องสนใจว่าจะเป็นทางม้าลายหรือไม่ ถึงจะมีสัญญาณไฟตรงมุมถนน บอกว่ายังไม่ถึงเวลาข้ามถนน แต่ถ้าถนนว่าง ฉันก็จะข้ามละ ใครที่ทำแบบนี้ที่ลอสแอนเจลิส มีหวังโดนปรับ เพื่อนคนไทยบอกว่าคนแอลเอเวลามานิวยอร์กแล้วรู้สึกว่าจะไม่ค่อยมีระเบียบเท่าไร

ความไม่มีระเบียบ อิสระเสรีนี้แหละเป็นส่วนหนึ่งของความมีชีวิตชีวา และทำให้ฮ่องกงหรือนิวเดลีต่างกับสิงคโปร์และโตเกียว เช่นเดียวกันกับที่ทำให้เมืองสงบๆ อย่างคาร์เมลต่างจากบรองซ์

ความหลากหลายก็เป็นผงชูรสให้เกิดชีวิตชีวาขึ้นบนทางเท้าและตามถนน จะเห็นสีสนและเสื้อผ้าหลากชนิดแตกต่างกันไป บ้างก็ใส่กระโปรง บ้างก็ใส่ขาสั้น รถยนต์ก็มีหลายแบบ ทั้งสปอร์ตและบุโรทั่ง โตเกียวไม่ค่อยมีภาพแบบนี้ให้เห็นเท่าไรโดยเฉพาะในเวลาทำงาน เพราะผู้ชาย

แทบทุกคนจะใส่สูท ซึ่งก็มักเป็นสีกรมท่า ส่วนเสื้อผ้าของผู้หญิงแม้จะมีความหลากหลายกว่า แต่ที่ใส่เครื่องแบบก็มีไม่น้อย และถ้ามองให้ดีก็อยู่ในแบบแผนเดียวกัน

บนท้องถนนของบรองซ์และเมืองนิวยอร์ก ผู้คนสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้มาก โดยไม่ต้องระวังสายตาของคนอื่น หรือระแวงแรงกดดันจากผู้คนรอบข้าง ตรงนี้เองที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โตเกียวหรือสิงคโปร์ต่างจากฮ่องกงหรือนิวยอร์ก และอาจเป็นประการสำคัญที่ทำให้มาเลเซียต่างกับไทย

เพิ่งอ่านบทความของอาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ใน *มติชนสุดสัปดาห์* เมื่อเร็วๆ นี้ แก่ตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุที่คนมาเลเซียและสิงคโปร์ มาเที่ยวหาดใหญ่กันเยอะ ชนิดที่เมืองท่องเที่ยวอย่างเชียงใหม่เทียบไม่ติด ก็เพราะหาดใหญ่ (หรือเมืองไทย) เป็นที่ๆ เขามีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจอยาก เรื่องเที่ยวผู้หญิงก็อย่างหนึ่ง แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด การเอาทุเรียนมากินโดยไม่ต้องเกรงว่ากลิ่นจะไปรบกวนคนในโรงแรม ก็เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของหาดใหญ่ ซึ่งไม่มีในมาเลเซียหรือสิงคโปร์ เราเดาว่าคนจากสองประเทศนั้นคงรู้สึกว่ารหาดใหญ่และเมืองไทยนั้นมีชีวิตชีวามากกว่า

แน่ละว่า ถ้าจะพูดถึงความมีระเบียบ ความสวยงาม เรียบร้อย มาเลเซีย สิงคโปร์เหนือกว่าไทยมาก แต่สิ่งที่ขาดหายไปก็คือความมีชีวิตชีวา อย่างไรก็ตาม ยังไม่อยากจะเชื่อว่าถ้าจะให้มีชีวิตชีวาแล้ว ก็ต้องปล่อยให้บ้านเมืองเลอะเทอะสกปรก ผู้คนแย่งกันขึ้นรถเมล์ หรือแข่งคิวกันในนิวยอร์ก มารยาทอย่างคนเมืองหรือ civility ก็ยังมีอยู่มากและเหนือกว่าไทยอยู่หลายขุม แม้จะเสื่อมลงไปกว่าเดิมสักหน่อย กระนั้นก็ยังมียี่แวงแห่งชีวิตชีวาอยู่ แต่ก็ยอมรับว่าชีวิตชีวาส่วนหนึ่งนั้นมาจากความหลากหลายที่เติมแต่งเข้ามาจากคนผิวสีต่างๆ ทั้งดำและเหลืองด้วยไม่น้อย

๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๐

ความสุขของหนอน

ในเมืองนิวยอร์กมีคนจำพวกหนึ่ง ซึ่งนับวันจะหาที่นอนยากขึ้นทุกที คนพวกนี้ไม่ใช่คนจนเลย บ้านก็มี แต่กำลังถูก “กินที” มากขึ้นเรื่อยๆ ฟังดูก็น่าอนาถ แต่ที่จริงคนเหล่านี้นิยม “ถูกกระทำ” โดยสมัครใจ เพราะสิ่งที่กำลังมากลืนกินที่ว่างในบ้านของพวกเขา ก็คือหนังสือที่แสนโปรดปรานนั่นเอง

นิวยอร์กเป็นสวรรค์สำหรับหนอนหนังสือ นอกจากจะมีหนังสือร้อยแปดพันเก้าสุดจะจินตนาการแล้ว ยังมีราคาถูกแสนถูกหากหาซื้อเป็น บางร้านขายแต่หนังสือลดราคา ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่เคยผ่านมือใครมาก่อนและ

จำนวนไม่น้อยเพิ่งออกจากโรงพิมพ์มาไม่นาน ร้านประเภทนี้ไม่ใช่ร้านเล็กๆเลย ใหญ่มหึมา บางร้านเช่นสแตนด์ค्यूว่ามีหนังสือราคาถูกนับล้านเล่ม เอามาเรียงต่อกันได้ยาวถึงแปดไมล์ทีเดียว บางทีก็หาหนังสือราคาถูกได้ตามแผงลอยหรือร้านแบกะดิน ซึ่งมีให้เห็นเป็นครั้งคราว

ใครที่พอมีเงินอยู่บ้าง หาหนังสือใหม่มาเป็นรางวัลให้แก่ตัวเองได้ทุกวัน วันละหลายเล่ม โดยไม่ถึงกับกระเป๋านึง แต่ปัญหาก็คือบ้านพักในนิวยอร์กแพงเหลือเกิน นี่ขนาดมีกฎหมายควบคุมค่าเช่าในเมืองนี้ (เพื่งหมดอายุ ๕๐ ปีเมื่อไม่กี่อาทิตย์นี้ แต่ก็ถูกชาวบ้านกดดันให้ต่ออายุอีกระยะหนึ่ง) คนๆหนึ่งมีห้องไม่กว้างเท่าไรนัก ที่จริงก็อาจจะกว้างอยู่หรือถ้าเทียบกับแฟลตหรือคอนโดมิเนียมหลายแห่งในกรุงเทพฯ แต่ท่านเล่นขนหนังสือมาใส่ห้องวันแล้ววันเล่าจนเป็นเรื่องธรรมดาหากจะพบว่า แม้แต่ในห้องน้ำและห้องครัวก็มีหนังสือเรียงราย แล้วในที่สุดก็ลุลกลามมาถึงห้องนอน จนบางคู่บางครอบครัวต้องใช้เตียงพับกันเลย

พวกนี้หลายคนเป็นนักสะสมหนังสือแบบเอาเป็นเอาตาย ขำเลยว่าบางคนมีเฉพาะหนังสือปรุงอาหารถึง ๔,๕๐๐ เล่ม ส่วนสถาปนิกบางคนก็มีหนังสือสถาปัตยกรรม

อย่างเดียวนะ ๑๐,๐๐๐ เล่ม ส่วนคนที่ติดใจไปเลยน ก็มิหนังสือทุกชนิดที่เกี่ยวกับคนๆนี้ ไม่ว่าจะเป็นเหรียญโปเลียน เซรามิคโปเลียน ทหารตุ๊กตานโปเลียน หรือนักกานโปเลียน

คนกลุ่มนี้ที่จริงก็ไม่ได้อยู่ที่นิวยอร์กเท่านั้น หากอยู่ทุกที่ (แม้แต่กลางป่าภูโค้งก็มีอยู่อย่างน้อยหนึ่งคน) น่าแปลกก็ตรงที่ว่าคนเหล่านี้ไม่ได้เป็นญาติโกโหติกาอะไรกันเลย ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้รู้จักกันด้วยซ้ำ แต่กลับมีนิสัยคล้ายคลึงกันราวกับเป็นสปีชีส์เดียวกัน

ความสุขของคนพวกนี้อยู่ที่การได้หนังสือเล่มใหม่มาไว้ในครอบครอง ถามว่าหนังสือมากมายเหล่านี้ เขามีเวลาอ่านบ้างหรือเปล่า ส่วนใหญ่คงตอบว่าได้บ้างนิดหน่อยเท่านั้นแหละ คิดดูก็น่าแปลกที่ซื้อมาทั้งๆที่รู้ว่าคงไม่ได้อ่าน แต่ถ้าถามเขา ก็คงได้รับคำตอบว่า “ก็จะอ่านมันทำไม ในเมื่อเป็นของเราแล้ว” แอนโทนี เบอร์เจส นักเขียนชื่อดังชาวอังกฤษ เคยพูดถึงสาเหตุที่ไม่ค่อยได้อ่านหนังสือที่ซื้อ มาว่า ไม่มีเหตุผลอะไรดีไปกว่าเหตุผลที่ว่ามันเป็นของเรา แล้ว พูดอีกนัยหนึ่งก็คือ เราจะอ่านมันก็ต่อเมื่อเป็นหนังสือของคนอื่นเท่านั้น เพราะมันจะอยู่กับเราได้เพียงชั่วคราว

คนจำพวกนี้จะว่าไปก็ไม่ใช่คนแปลก เพราะลึๆคนเราก็คือเป็นเช่นนี้ไม่ใช่หรือ ความสุขของคนเราอยู่ที่การได้ ไม่ใช่อยู่ที่การมี ถึงเรามีเงินพันล้านอยู่ในธนาคาร แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้เรามีความสุขเท่ากับการได้เพิ่มมาอีกหนึ่งล้าน หรือหนึ่งแสนบาท ของใหม่ที่ยังไม่ได้อยู่ในมือเรานั้น ล้วนมีเสน่ห์มากกว่าของเก่าที่เราเป็นเจ้าของแล้ว เพราะเหตุนี้เองหนังสือเล่มใหม่จึงดึงดูดใจนอนหนังสือเสมอ และเมื่อได้มาแล้วเสน่ห์ของมันก็จะเสื่อมคลายไปเรื่อยๆ (เว้นเสียแต่จะลงทุนลงแรงอ่านมัน จนเห็นคุณค่าที่แท้จริงของมัน) ขณะเดียวกันความสุขความพึงพอใจที่เคยพุ่งขึ้นก็กลับลดลงสู่ระดับเดิม และแล้วเขาก็ทอดส่ายสายตาทหาหนังสือเล่มใหม่ต่อไป

จะเป็นหนังสือ เงินทอง คู่ครอง รถยนต์ หรืออะไรก็ได้แล้วแต่ สิ่งใหม่ที่ได้มานั้นย่อมทำให้เราสุขใจได้มากกว่าสิ่งที่มียอยู่แล้วในกำมือเสมอ ความทุกข์ของผู้คนจะว่าไปก็อยู่ที่ตรงนี้แหละเป็นเหตุใหญ่ ต่อเมื่อรู้จักสันโดษ พพอใจในสิ่งที่มีชีวิตก็ง่ายขึ้นเยอะ

๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ทานที่ทรงคุณค่า

นัดพบเด็กเพื่อนรุ่นน้องครั้งเรียนธรรมศาสตร์ที่สวน
โบราณท์ ไกลๆ ไทมส์สแควร์ เห็นสวนแห่งนี้ที่แรกก็แปลกใจ
ที่มีคนเต็มสนามหญ้า บ้างก็นอนฟังพาด บ้างก็นั่งพักผ่อน
กินอาหารเหมือนกับปิกนิก ที่อาบแดดก็มีไม่น้อย ทั้งๆที่
วันนี้ก็นับว่าร้อนมากอยู่แล้ว เด็กบอกว่าคนนิวยอร์กคุดู้
อยู่ในห้องมาทั้งปีทั้งชาติ วันไหนอากาศดี ฟ้าโปร่งแดดใส
เป็นต้องออกมารับแดดสูดอากาศในที่โล่งๆ ถ้าไม่สะดวกไป
สวนสาธารณะ ออกมานั่งริมทางเท้าหน้าแฟลตก็ยังดี เห็น
ภาพคนนั่งกันสลอน แล้วชวนให้นึกถึงนกในหนังสือการ์ตูนฝรั่ง
ที่ชอบมาจับกลุ่มตากแดดเพื่อคลายหนาว

เหลือบเห็นเวทีและฉากในสวน เลยถามเด็กเพิ่ม
ได้ความว่าสวนแห่งนี้จัดรายการดนตรีอยู่บ่อยๆ ฟรีเสีย
ด้วย ทางเทศบาลเป็นเจ้าของเพราะถือว่าเป็นการบริการ
ประชาชน ตอนหลังยังได้ความจากคนนิวยอร์กว่า นอกจาก
ดนตรีแล้ว ยังมีการฉายหนังด้วย ส่วนใหญ่เป็นหนังเก่าที่
หาดูได้ยาก ดีไม่ดีที่คนมาเต็มสวนตั้งแต่ห้าโมงเย็นอาจ
เป็นเพราะต้องการจองที่นั่งสำหรับชมรายการบันเทิงก็ได้

นิวยอร์กไม่ใช่เมืองที่หน้าเลือดหน้าเงินไปเสียหมด
ถึงไม่มีเงินก็ยังมีโอกาสเสพศิลปะและวิทยาการระดับโลก
ได้ไม่ยาก ห้องสมุดสาธารณะที่นี่มีอยู่หลายแห่งเปิดให้ใช้
ได้ฟรี ส่วนพิพิธภัณฑ์ระดับโลกหลายแห่งก็ไม่ได้กีดกัน
คนเปี้ยน้อยหย่อน้อย อย่างพิพิธภัณฑ์กุกเกนไฮม์ ซึ่ง
ตัวอาคารถือเป็นงานศิลปะชั้นยอด ฝีมือแฟรงค์ ลอยด์ ไรท์
แม้จะเก็บค่าผ่านประตูถึง ๑๐ เหรียญ แต่ถ้าอยากเข้าฟรี
ก็คอยตอนหกโมงเย็นของวันศุกร์ ส่วนพิพิธภัณฑ์ศิลปะ
เมโทรโพลิตัน ซึ่งใหญ่ที่สุดในโลก ก็ไม่ได้เก็บค่าผ่านประตู
แบบตายตัว เขารับบริจาคตามศรัทธา จะให้เท่าไรก็ได้ แต่
ราคาตัวเขาตั้งไว้แปดเหรียญ นี่ก็เช่นเดียวกับพิพิธภัณฑ์
ประวัติศาสตร์ธรรมชาติซึ่งอยู่อีกด้านของเซ็นทรัลพาร์ค
ถ้าไม่มีเงินมาก ให้แค่หนึ่งเหรียญเขาก็ยินดี พิพิธภัณฑ์

แห่งนี้ติดอันดับโลกเช่นกัน จุดเด่นของเขาเห็นจะอยู่ที่ห้อง
ไดโนเสาร์ ที่จริงต้องเรียกว่า “ชั้น” มากกว่า เพราะมีหลาย
ห้อง ดูทั้งวันก็ไม่หมดถ้าจะดูเอาความรู้จริงๆ

มานิวยอร์กเที่ยวนี้ไม่มีเวลาสำรวจว่ามีพิพิธภัณฑ์
หรือกิจกรรมอะไรบ้างที่เข้าชมฟรี แต่เชื่อว่ายังมีอีกมาก
เพราะวัฒนธรรมที่นี่ให้ความสำคัญแก่ศิลปะวิทยาการมาก
ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต สังคม และอารยธรรม
เพราะฉะนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้คนเข้าถึงได้ง่าย โดยไม่มี
เงินทองมาเป็นเครื่องกีดกันมากนัก สถานีวิทยุและโทรทัศน์
ที่ไม่มีโฆษณาเลยก็มีอยู่มาก แคมยังมีคุณภาพ และเป็นอิสระ
จริงๆ อย่างว่าแต่การวิพากษ์วิจารณ์ประธานาธิบดีเลย
กระทั่งบรรษัทข้ามชาติ ซึ่งสื่อเป็นอันมากไม่กล้าแตะต้อง
เพราะกลัวไม่ได้ค่าโฆษณา ก็มีสถานีวิทยุและโทรทัศน์อิสระ
เหล่านี้แหละที่ทำหายอย่างตรงไปตรงมา

มองจากสายตาคณไทย อาจจะไม่แปลก เพราะในเมืองนี้
หรือประเทศนี้ด้วยซ้ำ รายการทางศิลปวัฒนธรรมเขาจัด
บริการให้ฟรี แต่ถ้าจะไปเข้ากรรมฐานหรือฟังการบรรยาย
ธรรม (ที่ไม่ใช่คำสอนทางคริสต์ศาสนา) ต้องเสียเงินเป็น
ส่วนใหญ่ ขณะที่เมืองไทยกลับตรงกันข้าม ไปปฏิบัติธรรม

ที่ไหน ก็ไม่ต้องควักเงินสักบาท แต่ถ้าเป็นคนใส่ใจทางด้าน
ศิลปวัฒนธรรม กระเป๋าก็อาจแฟบได้ง่ายๆ

บ้านเราถือว่าการบริจาคเงินเพื่อกิจการทางด้าน
ศาสนาถือเป็นบุญ ส่วนฝรั่ง เศรษฐีไม่ได้คิดแต่จะบริจาคเงิน
ให้วัดเท่านั้น หากยังนิยมตั้งมูลนิธิหรือสถาบันเพื่อศิลปะ
และวิทยาการกันมากมาย มูลนิธิหรือสถาบันเหล่านี้แหละ
ที่ทำให้คนเปี้ยนน้อยหย่อน้อยสามารถชื่นชมศิลปวิทยาการ
ได้อย่างค่อนข้างเสมออ่ำเสมอไหล่กับคนมีเงินมีทอง
อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมการทำบุญทางศาสนาที่ติดมากับ
คนเอเชีย ก็เริ่มทำให้การปฏิบัติธรรมหรือเข้ากรรมฐานใน
ประเทศนี้กลายเป็นของฟรีเมวนขึ้น อย่างที่ทำในวัดพระศรี-
รัตนาราม (เซ็นต์หลุยส์) และวัดธัมมาราม (ชิคาโก) แต่ที่
วัดจวงเหียนยังเก็บเงินอยู่ กระนั้นส่วนใหญ่ก็สำหรับเป็น
ค่าเครื่องบินของเรากับหลวงพ่อบอกว่า

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐

อ้อ ล่า

จากตีทรอยท์กลับมานิวยอร์กอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้มาเพื่อจะลาก่อนจะบินไปลอสแอนเจลิสเย็นนี้

นิวยอร์กผูกมิตรกับเราได้สำเร็จ จำได้ว่าตอนมาถึงนิวยอร์กเมื่อสองเดือนก่อน รู้สึกไม่สู้ดีเท่าไรกับเมืองนี้อาชญากรรมและความเสื่อมของนิวยอร์กทำให้เราไม่สามารถมองเมืองนี้ด้วยความรู้สึกสดใสได้ ไปไหนมาไหนก็ต้องระมัดระวังตัวโดยเฉพาะเราบังเอิญต้องมาพักอยู่ในย่านที่ไม่ค่อยปลอดภัยเท่าไร พุดถึงบรองซ์ ใครๆก็รู้ว่าเป็นถิ่นไม่ค่อยดี รองลงมาก็แต่ฮาร์เล็มเท่านั้น

อันที่จริงเราเคยมีความรู้สึกดีกับเมืองนี้ ตอนมาอเมริกาครั้งแรกเมื่อ ๒๐ ปีก่อน นิวยอร์กเป็นเมืองที่เราประทับใจมากที่สุด เก็บเอาไปฝันบ่อยๆ หลังจากกลับไปเมืองไทย

ใหม่ๆ สาเหตุสำคัญก็เพราะเราได้พบเพื่อนคนไทยที่คุยถูกคอกัน คนเหล่านี้เป็นแอดติวิสต์ที่ต่อต้านรัฐบาลเผด็จการในยุคนั้นอย่างถึงพริกถึงขิง ะหว่างอยู่ที่นิวยอร์กกว่า ๑๐ วัน คราวนั้นเราได้เตร็ดเตร่กลางเมืองกับเขาอย่างกระตือรือร้น ไปคุยกับองค์กรนิรโทษกรรมสากลสาขานิวยอร์กบ้าง พบกับเจ้าหน้าที่องค์การมิตรสัมพันธ์เพื่อสมานฉันท์ (FOR) บ้าง แล้วยังไปพบกับดอน ลูซ ซึ่งเป็นคนสำคัญที่รณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชนในเมืองไทย ยังไม่ต้องพูดถึงการกวาดหนังสือถูกกลับไปเมืองไทยหลายกล่อง

มาอเมริกาครั้งที่สอง ความรู้สึกก็เริ่มจืดลง ตอนนั้นนิวยอร์กกำลังเสื่อมหนัก รัฐแทบไม่มีเงินจ้างคนกวาดถนนด้วยซ้ำ อย่าพูดถึงตำรวจ นอกจากสนามบิน JFK ก็เห็นขยะเกลื่อนตามถนนจนอดไม่ได้ที่จะนึกถึงบอมเบย์ซึ่งเราได้เห็นมาสามสี่เดือนก่อนหน้านี้แล้ว อย่างไรก็ตามนิวยอร์กก็ยังมีเสน่ห์อยู่สำหรับเรา คราวนี้เราพบว่าเสน่ห์สำคัญประการหนึ่งของนิวยอร์กคือฟิฟิธกันท์ ซึ่งคลาสสิกและสมัยใหม่ในเวลาเดียวกัน

มานิวยอร์กเที่ยวที่สาม เรามีเวลาสัมผัสกับชีวิตผู้คนมากกว่าคราวที่แล้ว แต่ก็ไม่ได้มากกว่าครั้งแรก กระนั้นหลัง

จากที่โอบเข้ามาแมนฮัตตันสักสองครั้ง ก็เริ่มรู้สึกคุ้นเคย ความคุ้นเคยนี้กระมังที่ทำให้ความหมางเมินหรือความระแวดระวังที่เคยมีค่อยๆลดลงไป ยังมีเวลาเดินไปตามท้องถนน โดยมีไกด์อย่างเลิกพาไป ก็เห็นความมีชีวิตชีวาและกลิ่นไอลของเมืองนี้มากขึ้น เมืองนี้เต็มไปด้วยความหลากหลาย และให้เสรีภาพแก่ผู้คนอย่างเต็มที่ ในหลายมุมของนิวยอร์ก ผู้คนรู้สึกสบายๆ จะนอนจะนั่งในสวน หรือริมฟุตบาทก็ว่ากันได้เต็มที่ ไม่ต้องคิดอะไรมาก ในสถานียรถไฟฟ้าใต้ดิน มีวงฝึกและนักดนตรีฝีมือดีมาบรรเลงเพลงให้ฟัง สุดแท้แต่ใครจะบริจาค ส่วนบนดินก็มีพิพิธภัณฑ์ที่เปิดโอกาสให้คนเบี่ยน้อยหย่อน้อยเข้าชมฟรีหรือเสียเงินเพียงเล็กน้อยได้ เมืองนี้ไม่ใช่เมืองหน้าเลียดหรือเมือง “งก” อย่างที่นึกกัน ถ้ารักศิลปะ เสียงเพลงหรือความรู้ ก็มีผู้ต้อนรับเสมอ

ตอนหลังๆเราจึงรู้สึกสบายๆเวลาเดินบนถนนกลางกรุงนิวยอร์ก สังเกตและชำเลื่องมองผู้คนและสองข้างทางอย่างไม่ต้องระแวงอะไร ความรู้สึกว่าคุณคนไม่เป็นมิตรอย่างที่เคยเป็นตอนมาถึงอเมริกาใหม่ๆจางหายไป แน่แน่นอนว่าความประทับใจเหล่านี้เกิดเพราะได้มาเห็นแง่ที่ดีของนิวยอร์ก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนๆ ผู้คน และสิ่งดึงดูดที่สนองความคาดหวังของเรา หากเราได้มาเจอความเลวร้ายของ

นิวยอร์กสักครั้ง ก็คงจะเกร็งและหมางเมิน อย่างที่เรารู้สึกกับชิคาโกเมื่อต้องเผชิญกับความเว้งว่างและการเมินเฉยของผู้คนวันที่ไปทำวิชาเข้าญี่ปุ่น แม้กระนั้นเรายังรู้สึกอยู่ดีว่านิวยอร์กมีชีวิตชีวาและเป็นกันเอง ยิ่งกว่าชิคาโก

เมืองนี้มีมุมสำหรับคนทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นผู้เฒ่าธรรมดาและคนคลั่งเทคโนโลยี นักบวชและอาชญากร ไม่ว่าจะเป็นพวกหัวสูงฟังเพลงคลาสสิกหรือพวกหัวแข็งนิยมเฮฟวีเมทัล ในร้านใต้ดินกลางกรีนวิชวิลเลจนี้เองที่เราเจอวีดีโอหนังหายากของรัสเซียที่มีแต่คอหนังระดับซีเรียสเท่านั้นที่สนใจ และเจอหนังสือโน้ตไวโอลินของ บราห์มส์ทั้งสองอย่างนี้เพื่อนที่เมืองไทยเคยฝากคนในยุโรปช่วยหาให้ แต่ไม่สำเร็จ มาสมหวังเพราะร้านเล็กๆในนิวยอร์กนี้เอง

ไม่ว่าใครจะมีรสนิยมพิสดารอย่างไร เป็นคนกลุ่มเล็กแค่ไหน นิวยอร์กมีที่ว่างให้แก่คนเหล่านี้เสมอ และไม่ยากที่จะพบคนคอเดียวกันหรือเจอของที่เฉพาะแหวดวงเล็กๆเท่านั้นที่จะรู้จัก

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐

บอสตัน

ตักศิลาที่ฮาร์วาร์ด

เมื่อเข้ามาในฮาร์วาร์ดมีความรู้สึกเหมือนกับหลุดมาอยู่ในเมืองย่อมๆเมืองหนึ่ง นอกจากอาณาบริเวณจะกว้าง มีตึกเรียงรายไปทั่วแล้ว ยังมีกิจการต่างๆเข้ามาปะปนกัน อย่างหลากหลาย บางส่วนก็เป็นอาคารเรียน สำนักงาน แต่ก็ยังมีไม่น้อยที่เป็นร้านค้า ร้านอาหารหรือธุรกิจต่างๆ หากแต่เขาแยกเป็นสัดส่วน ย่านที่เป็นตัวมหาวิทยาลัยแท้ๆ ก็มีแต่อาคารเรียน ห้องสมุด สำนักงานฝ่ายบริหารและห้องพักอาจารย์ รวมทั้งโบสถ์วิหาร ส่วนใหญ่เป็นอาคารเก่าๆอายุนับร้อยปี ก่ออิฐไม่ฉาบปูน สีแดงจึงเป็นสีที่โดดเด่นในย่านนี้ ตัดกับสีเขียวของลานหญ้าและต้นไม้ที่อยู่รอบอาคารทั้งหลาย ทำให้เกิดบรรยากาศรื่นรมย์ หลายคนลงไปนอนเล่นหรือแผ่หลาไถ่ร่มไม้เลย แม้ผู้คนจะเดินกันขวกไขว่ แต่ก็ไม่ได้ถึงกับวุ่นวายหรือส่งเสียงดัง ความเงียบสงบพอสมควรและบรรยากาศที่ไม่ฉูดฉาด (ยกเว้นเสื้อผ้าที่หลากหลายนะ) ย่อมเอื้อต่อการศึกษาหาความรู้และใช้ความคิดอย่างมีสมาธิ

เข้านี้เรามีนัดกับอาจารย์ชาลส์ ฮาลลิเชย์ โดยการติดต่อของหมอโกมาตรนักศึกษาปริญญาเอกซึ่งหันมาเอาดีทางด้านมานุษยวิทยา นอกจากจะเพื่อพบปะพูดคุยกันแล้ว จุดหมายอีกประการหนึ่งคือเพื่อรับบัตรเข้าห้องสมุดสำหรับงานค้นคว้าที่เราติดเอามาทำด้วย

อาจารย์ชาลส์หนุ่มกว่าที่คิด ที่แรกวาดภาพว่าอาจารย์สอนภาษาบาลีคงจะเป็นคนแก่ หาไม่ก็ต้องมีอายุพอสมควร แต่แกดูจะมีอายุแค่ ๔๐ ต้นๆ ครูสอนภาษาบาลีในสหรัฐอเมริกามีไม่มาก ที่ฮาร์วาร์ดมีแกเพียงคนเดียวในประเทศนั้นนอกจากที่นี่แล้ว ก็มีมหาวิทยาลัยชิคาโกอีกแห่งที่เปิดสอนวิชานี้ ถ้าจำไม่ผิด แกเรียนภาษาที่มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ซึ่งเดี๋ยวนี้น่าจะเลิกสอนไปแล้ว จากนั้นก็ไปเรียนต่อที่ลังกาอีกสองปี พังดูแกใช้เวลาเรียนไม่มากถ้าเทียบกับพระเถรที่บ้านเรา แต่ก็มีควมรู้มากพอที่จะแปลคัมภีร์โบราณได้ ตอนที่เราไปเยี่ยมมนั้แกกำลังปริวรรต *สังคีตยวงศ์* ซึ่งแต่งในสมัยรัชกาลที่หนึ่ง โดยอาศัยสำเนาที่ถ่ายมาจากห้องสมุดในปารีส แต่ต้นฉบับที่ถ่ายสำเนามานั้นก็ไม่ใช่ต้นฉบับแท้ๆ แกว่าต้นฉบับแท้ๆไม่รู้ว่อยู่ไหนแล้ว ถ้ามหอดจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย ก็ไม่ได้คำตอบ ถ้าไม่ขลุกซ่่อนอยู่ในหอดจดหมายเหตุฯ ก็แสดงว่าหายแล้ว

โชคดีที่ยอร์จ เซเดส์ ได้ต้นฉบับรองลงมาจึงเอาไปเก็บไว้ที่หอสมุดในกรุงปารีสเมื่อ ๔๐ ปีก่อน

สังคีตยวงศ์ ที่แกกำลังปริวรรตนั้น เป็นภาษาบาลีก็จริง แต่เขียนด้วยตัวอักษรขอม แกอ่านได้พอสมควร เช่นเดียวกับอักษรสิงหล ขณะเดียวกันก็พอจะเทียบเคียงได้กับ *สังคีตยวงศ์* ที่ใช้ตัวอักษรไทย เสร็จจากงานนี้แล้วแกว่าจะจับ *มังคลัตถทีปนี* ซึ่งก็เป็นคัมภีร์ของคนไทยอีกเช่นกัน คือพระสิริมังคลาจารย์ แห่งเชียงใหม่ ซึ่งจนถึงทุกวันนี้ก็ยังไม่มีปราชญ์ไทยคนไหนที่สามารถรจนาคัมภีร์บาลีได้อย่างเทียบเท่าได้เลย แม้กาลเวลาจะผ่านมา ๕๐๐-๖๐๐ ปีแล้ว

งานนี้แกทำให้สมาคมบาลีปกรณ์ซึ่งตั้งอยู่ที่ลอนดอนแสดงว่าตอนนี้ฝรั่ง “ตะลุย” คัมภีร์หลักๆทางด้านพุทธศาสนาหมดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นพระไตรปิฎก อรรถกถา ถึงมาจับคัมภีร์รองๆ ที่เป็นฎีกา และอนุฎีกา *ไตรภูมิกถา* ก็แปลเสร็จมาหลายปีแล้วโดยอาจารย์ของแกเองที่ชื่อแฟรงค์ เรย์โนลส์ เชื่อว่าอีกไม่กี่ปีก็คงมีการแปล *ไตรภูมิโลกวินิจยกถา* (ของพระยาธรรมปรีชา สมัยรัชกาลที่หนึ่ง) และ *จักรวาลทีปนี* (ของพระสิริมังคลาจารย์) นับเป็นความก้าวหน้าทางด้านปริยัติศึกษาของฝรั่งที่กำลังทิ้งห่างไทยไปเรื่อยๆ ที่

ฮาร์วาร์ดตอนนี้ จะว่าสอนถึงประโยคเก๋าก็ได้ เพราะถ้าเรียนจบหลักสูตรที่อาจารย์ชาลส์สอน ก็สามารถอ่านได้ทั้งพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และอนุฎีกาได้ (แต่ไม่สามารถแต่งฉันทเป็นบาลีได้อย่างเปรียวที่ผ่านประโยคแปดในบ้านเรา)

เราถามว่าการศึกษาด้านพุทธศาสนาในลังกาเป็นอย่างไร เพราะแกมีโอกาสไปประเทศนั้นแทบทุกปี แกว่าตอนนี้อาการน่าเป็นห่วง เพราะพระไม่ค่อยสนใจกันแล้วโดยเฉพาะเรื่องบาลี พระหนุ่มๆที่มีสติปัญญาก็แห่เข้ามหาวิทยาลัยทางโลก เพื่อเรียนวิชาคอมพิวเตอร์บ้าง การบริหารธุรกิจบ้าง แนนอนว่าเมื่อเรียนจบแล้วก็สึกกัน แม้ว่าการสึกในลังกาจะเป็นเรื่องเสียหายกว่าที่เมืองไทยมากก็ตาม

ลังกาเคยมีพระที่เชี่ยวชาญด้านปริยัติ สามารถแต่งตำราภาษาอังกฤษให้ฝรั่งศึกษา จนเป็นผู้นำทางด้านเถรวาทในระดับสากล แต่พระเหล่านั้นหากไม่มรณภาพไปแล้ว ก็แก่มาก อาจารย์ชาลส์ว่าตอนนี้หาพระรุ่นใหม่ที่มิแหววเป็นนักวิชาการระดับนั้นได้ยากมากแล้ว แต่ก่อนพระที่มาศึกษาด้านบาลีและพุทธศาสนา จำนวนไม่น้อยเป็น

พระที่มีสติปัญญา แต่เดี๋ยวนี้คนที่ไปไหนไม่รอดแล้ว ถึงมาเรียนทางด้านนี้ ยิ่งกว่านั้นพระเป็นอันมากก็หันไปสนใจการเมืองกัน จนทำงานด้านคันถธุระ ยังไม่ต้องพูดถึงวิปัสสนาธุระ ซึ่งเดี๋ยวนี้ครูบาอาจารย์เป็นฆราวาสเสียส่วนใหญ่ ฟังดูแล้วก็คล้ายๆกับเมืองไทย และในบางด้านเมืองไทยก็กำลังไปสู่จุดนั้น

ตอนลงมาจากสำนักงาน อาจารย์ชาลส์ชี้ให้ดูเรือนไม้ขนาดชั้นเดียว ซึ่งปัจจุบันเป็นสำนักงานของคณะมนุษยศาสตร์ แกว่าเมื่อร้อยปีก่อนสอนภาษาบาลีกันที่นั่น และเป็นห้องพักของปรมาจารย์ด้านบาลีศึกษาของอเมริกา คือ แฮร์รี่ วอร์เรน ประวัติของอาจารย์คนนี้น่าสนใจมากเพราะเมื่อร้อยกว่าปีก่อน จะมีคนอเมริกันสักกี่คนที่รู้ว่ามีภาษาบาลีในโลกนี้ ยังไม่ต้องพูดถึงคนที่มีความรู้ทางด้านนี้ การที่มีคนอย่างแฮร์รี่ วอร์เรน มาสนใจภาษานี้จึงนับว่าแปลกในเมื่อแกไม่เคยเดินทางออกนอกอเมริกาเลย

แต่ถ้าแกสามารถเดินทางไปนอกประเทศได้ ก็นับว่าเป็นเรื่องแปลกอีกเช่นกัน เพราะแกเป็นคนพิการ อย่างว่าแต่จะเดินเลย แคว้นหลังตรงก็ทำไม่ได้ แกต้องนั่งหลังงอตลอดเวลา และต้องอาบน้ำร้อนเสมอเพื่อยืดกล้ามเนื้อ

หาไม่จะเจ็บปวดมาก เคราะห์กรรมอย่างนี้เป็นมาตั้งแต่
เล็กแล้ว

ไม่รู้ว่ามีอะไรจิตใจให้แสบใจภาษาลึกลับ (ในสายตา
ของคนอเมริกัน) อย่างภาษาบาลี ไซ้แต่เท่านั้นแถมยังเอา
จริงเอาจังกับภาษานี้ ทั้งๆที่ไม่มีครูบาอาจารย์เลย แต่ก็
สามารถศึกษาจนเชี่ยวชาญ กลายเป็นอเมริกันคนแรกที่
รู้ภาษานี้ อาจารย์ชาลส์ว่า แกศึกษา วิสุทธิมรรค ของ
พระพุทธโฆษาจารย์อย่างทะลุปรุโปร่งและกลายเป็นคนแรก
ที่บุกเบิกบาลีศึกษาในอเมริกา

ชีวิตของแกกลายเป็นตำนานในวงการบาลีศึกษาของ
โลกตะวันตก อาจารย์ชาลส์เล่าว่า เวลาลูกศิษย์ของแก
บ่นว่าทุกข์ทรมานเหลือเกินที่เรียนภาษาบาลี แกจะตอบว่า
ต้องทุกข์ทรมานสิ ถึงจะเรียนบาลีได้เก่ง ดูอย่างปรมาจารย์
วอร์เรนนั่นปะไร

๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

วอลเดน

วันนี้เมื่อ ๑๕๒ ปีที่แล้ว หนุ่มฉกรรจ์วัย ๒๘ ชื่อเฮนรี
เดวิด ทอโร ผันตัวเองเข้ามาอยู่ในป่าใกล้ๆ เมืองคองคอร์ด
จากวันนั้นเองตำนานอันอมตะของสรวอลเดนก็เริ่มขึ้น
ตลอดเวลาสองปีเศษที่เขาใช้ชีวิตอย่างสมถะสันโดษบนเนิน
ใกล้สรวอลเดน เขาได้บันทึกประสบการณ์และความรู้สึก
นึกคิดต่างๆมากมายเกี่ยวกับชีวิต ธรรมชาติ ความงาม
ความสุข พร้อมกันนั้นก็วิพากษ์วิจารณ์สังคมสมัยนั้น
อย่างถึงรากถึงโคน บันทึกและข้อเขียนเหล่านั้นแม้เมื่อ
ตีพิมพ์แล้วจะขายได้ไม่กี่ร้อยเล่ม แต่ปัจจุบันได้กลายเป็น
วรรณกรรมล้ำค่าไม่เฉพาะของอเมริกัน แต่เป็นสมบัติของ
โลกเลยทีเดียว ในบรรดาวรรณกรรมเอกของโลกที่เตือนใจ
ให้มนุษย์ตระหนักถึงความสัมพันธ์อันล้ำลึกระหว่างมนุษย์
กับธรรมชาติ วอลเดน ถือว่าอยู่ในอันดับต้นๆ

ตอนบ่าย เล็กเพื่อนพยาบาลที่รู้จักกันแต่เมืองไทย พาเรากับหลวงพ่อกับวสันต์ มาเยือนสระวอลเดน ความสงบที่ทอโรเคยดื่มด่ำอย่างซาบซึ้งตอนนี้ไม่ปรากฏ ให้เราได้สัมผัส วันนี้เป็นวันชาติอเมริกัน ผู้คนจึงมาพักผ่อน และว่ายน้ำกันอย่างสนุกสนาน แต่ความงามของวอลเดน ก็ยังมีให้เราได้ชื่นชมอยู่

วอลเดนเป็นสระขนาดใหญ่ เราลองเดินรอบสระ ใช้เวลา ๔๕ นาที แต่ถ้าเดินทอดน่องสบายๆก็อาจนาน ชั่วโมงเศษ จุดเด่นของสระนี้เห็นจะได้แก่ความใสสะอาด จนเห็นพื้นสระได้ตรงจุดที่ไม่ลึกนัก จากเอกสารแนะนำ วอลเดนเป็นสระเดียวในป่าผืนนี้ที่มีน้ำใสสะอาดและระดับน้ำคงที่ตลอดปี คงเพราะเหตุนี้ทอโรจึงเลือกมาปลูกกระท่อมใกล้สระนี้

กระท่อมของทอโรเล็กขนาดเท่ากุฏิพระ ของเดิม ไม่เหลือซากแล้ว แต่ก็มีกระท่อมจำลองให้คนรุ่นหลังได้รู้ว่า ทอโรอยู่อย่างสมถะอย่างไรกลางป่า ในกระท่อมมีโต๊ะ เก้าอี้ และเตียงอย่างละหนึ่ง ไม่มีห้องครัวและห้องน้ำ เพราะป่า ก็คือห้องครัวและห้องน้ำอยู่แล้ว ข้างนอกกระท่อมมีที่เก็บ ฟืน การอยู่คนเดียวในป่าไม่ใช่เรื่องง่าย ถ้าเป็นพระไทยก็ยัง

ออกไปจับปลาได้ในหมู่บ้านซึ่งอยู่ห่างออกไปสักสองสาม กิโลเมตร แต่ทอโรต้องการพึ่งตนเองมากกว่า จึงอาศัยพืชผักและ สัตว์ในป่าเป็นอาหารหลัก กระนั้นเชื่อว่าเขาจะบำเพ็ญตนเป็น ฤาษี ไม่พบปะผู้คน ก็หาไม่ บางวันเขาก็เข้าไปในหมู่บ้าน วันดีคืนดีก็มีแขกมาเยี่ยม

ทอโรเป็นคนที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อธรรมชาติ และ สายตาละเอียดลออต่อความเป็นไปในป่า เขาบันทึกชีวิต ของพืชพันธุ์สัตว์ป่าไว้อย่างละเอียด จนกลายเป็นงาน ธรรมชาติศึกษาชั้นดีสำหรับคนรุ่นหลัง และมีส่วนไม่น้อย ในการปลุกสำนึกผู้คนในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ และ สงวนป่าไว้ให้เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติและพักผ่อน หย่อนใจ

ทอโรเป็นนักเดินชั้นครู แม้ออกจากป่ามาอยู่ในเมือง การเดินสัมผัสธรรมชาติก็ยังเป็นกิจวัตรประจำวันของเขา บางวันเดิน ๒๐-๓๐ กิโลเมตร เขาเล่าว่ารอบเมือง มีที่ ให้เดินชมป่าได้ไม่ซ้ำกัน เรียกว่าการเดินป่าเป็นของใหม่ สำหรับเขาทุกวัน

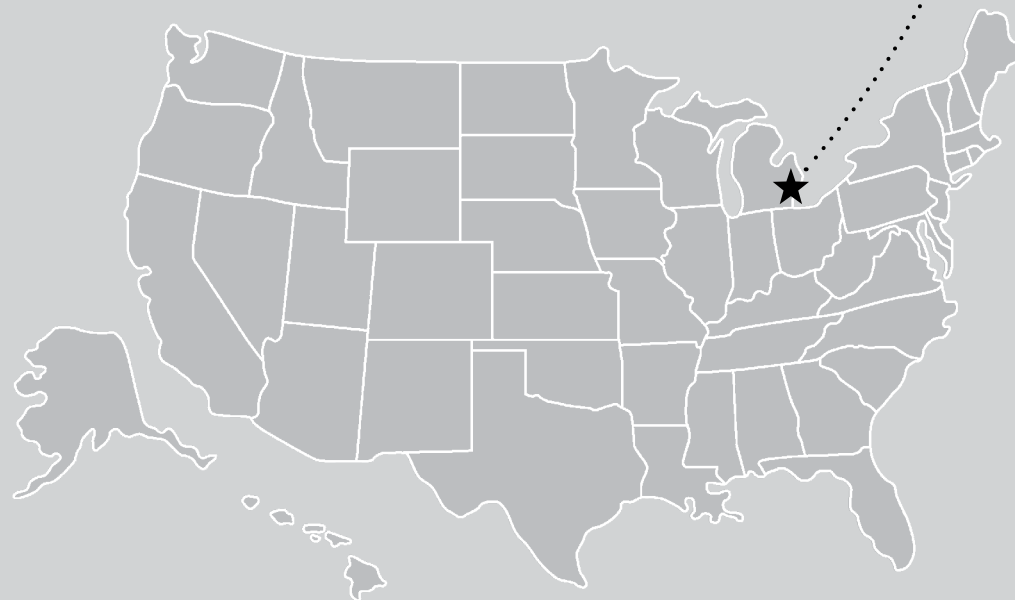

น่าเสียดายที่เขาอายุสั้น แค่ ๔๕ ก็ตายด้วยวัณโรค ต่อเมื่อละโลกไปแล้ว เขาก็เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั่วอเมริกา และทั่วโลกในเวลาต่อมา งานเขียนของเขาทุกชิ้นยังไม่ล้าสมัยแม้ทุกวันนี้ รวมทั้งบทความเรื่อง “การดื้อแพ่ง” (civil disobedience) ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อหนุ่มชาวอินเดียที่ชื่อ คานธี ยิ่งทุกวันนี้ทั่วโลกหันมาตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อม งานเขียนของเขาเกี่ยวกับจิตวิญญาณของธรรมชาติก็ยิ่งเป็นที่เสาะแสวงหามากขึ้น แม้ว่าภาษาของเขาจะไม่ตื่นเต้นเร้าใจหรือไพเราะหวานซึ้งก็ตาม

งานเขียนที่กลั่นออกมาจากใจและใช้สติปัญญาครุ่นคิดอย่างลึกซึ้งด้วยจิตเป็นสมาธิ ยากที่จะล้าสมัยได้ เพราะถึงที่สุดแล้วงานแบบนี้สัมผัสกับสิ่งที่ เป็นสากลของมนุษยชาติ และกระทบใจของคนทุกยุคทุกสมัย งานแบบนี้แหละที่ก่อผลกระทบต่อโลกทั้งโลกได้ สาเหตุก็เพราะมันสามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจของผู้คนนั่นเอง

๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ดีทรอยท์

บวชพระลาว

พักวัดธัมมาราม ชิคาโกได้คืนเดียว ก็ต้องเดินทางไป
ดีทรอยท์อย่างค่อนข้างกะทันหัน เพราะพระลาวมานิมนต์
หลวงพ่อกับภรรยาพร้อมกับเอารถมารับเสร็จสรรพ ทางนั้น
มีงานบวชพระ แต่ยังขาดอุปัชฌาย์ ท่านเจ้าคุณศรีธีรวงศ์
รักษาการเจ้าอาวาสวัดธัมมารามไม่สะดวกที่จะไป เพราะ
ท่านยังไม่ได้ตราตั้งอุปัชฌาย์ เป็นโชคของพระลาวที่
หลวงพ่อกับภรรยาที่นี้พอดี พอกลับจากไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์
ธรรมชาติวิทยาในเมือง ก็ต่อไปดีทรอยท์ซึ่งอยู่ห่างจาก
ชิคาโกประมาณห้าหกชั่วโมงรถ

พอขึ้นรถก็แปลกใจที่พบว่าโซเฟอร์ก็คือหลวงตา
ที่มานิมนต์หลวงพ่อนั่นเอง แม้ท่านอายุจะเกือบ ๓๐ แล้ว
แต่ก็ยังขับรถทางไกลได้สบาย ตลอดทางท่านเหยียบ
ไม่ต่ำกว่า ๓๐ ไมล์ หรือมากกว่า ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง
แต่ทางด่วนของอเมริกันนั้นสร้างไว้ดี จนไม่รู้สึกว่าขับเร็ว
เท่าไร

มาถึงวัดลาวพุทธารามประมาณห้าทุ่ม วัดนี้ไม่แปลกตา
เราเท่าไร เพราะเราเคยมาแล้วเมื่อหกปีก่อน ตอนนั้น
เจ้าอาวาสยังเป็นพระไทย ไม่นึกไม่ฝันว่าจะได้มาเยือน
วัดนี้อีก

อาคารที่เราเคยพักโทรมลงไปมาก แต่ก็มีอาคาร
ใหม่ที่ซ่อมแซมขึ้นจากของเดิมถึงสองอาคาร ทำให้วัดนี้
ดูดีกว่าเมื่อหกปีที่แล้ว แสดงว่ากำลังศรัทธาของญาติโยม
ไม่ได้ตกลงไปเลย สภาพบ้านเรือนละแวกนั้นก็ดูดีกว่าที่เรา
เคยเห็นหรือรู้สึก จำได้ว่าตอนแรกมา วัดนี้มีสภาพเหมือน
ป้อมทหารกลางดงเถื่อน หน้าต่างต้องติดตาข่ายเหล็กเอาไว้
เพื่อป้องกันก้อนหินที่คนดำปาเข้ามา ย่านนั้นจัดเป็นย่าน
ที่ไม่ค่อยปลอดภัย มีอาชญากรรมเกิดขึ้นบ่อยๆ ว่าที่จริง
ตัวเมืองดีทรอยท์ทั้งเมืองก็มีสภาพไม่ต่างกันเท่าไร จนขึ้นชื่อ

ไปทั่ว ดิตอันดับต้นๆของอเมริกาในแง่ความเสื่อมโทรม
ของเมือง

แต่มาวันนี้สถานการณ์ดูดีขึ้น ความสะอาดสะอ้านใน
ย่านนี้มีมากกว่าแต่ก่อน เรื่องอันธพาลก่อวินาศกรรมด้น้อย
ลงไป หลวงพ่อสินวล เจ้าอาวาสท่านว่า พวกนั้นโดนยิงตาย
ไปหมดแล้ว ฟังดูยังกับเมืองไทยเลย แต่ก็ไม่ว่าใครเป็น
คนยิง ตำรวจหรืออันธพาลด้วยกัน

ตามกำหนดงานบวชจะเริ่มตอนเช้า แต่แล้วก็เลื่อน
ไปหลังเพล แล้วในที่สุดก็ไปทำพิธีเอาตอนค่ำ เราเลยต้อง
เลื่อนกลับชิคาโก ออกจะเป็นห่วงอยู่ว่าจะทันงานบวช
พรหมจารีที่วัดธัมมารามหรือไม่ ท่านเจ้าคุณศรีฯ นิมนต์
หลวงพ่อดำเขียนมาชิคาโกเพื่องานนี้โดยเฉพาะ ท่านย้า
นักหนาให้ทางพระลาวส่งหลวงพ่อดำเขียนกลับมาให้
ทันงานด้วย แต่พอถึงดีทรอยท์ ดูท่านจะไม่ค่อยอนุเคราะห์
ร้อนใจเท่าไร แม้งานบวชจะเลื่อนไปเรื่อยๆ ท่านก็ดูเฉยๆ
เราเองสงสัยว่าจะบวชทั้งที่ไม่ได้นัดเวลาให้เป็นมันเป็น
เหมาะเลยหรือไร ท่านให้เหตุผลในตอนหลังว่า ญาติพี่น้อง
ของนาคสองคนที่จะบวช ต้องทำงานตอนกลางวัน เลย
เลื่อนพิธีบวชมาเป็นตอนค่ำ ก็พอดีกับที่พระไทยอีกสองรูป

ตามมาสมทบ

พอถึงเวลาบวช ความวุ่นวายเล็กๆน้อยๆก็ปรากฏ เพราะมีการเปลี่ยนคู่สวดใหม่ เนื่องจากคู่สวดที่วางไว้เดิมไม่รู้เรื่องพิธีเอาเลย ส่วนคู่สวดใหม่นั้นเชื่อว่าจะมีประสบการณ์ ก็หาไม่ ต้องกางตำราว่ากันเลย แถมว่ากันไม่พร้อมเพรียง กันเสียอีก คนหนึ่งใช้ตำราไทย อีกคนใช้ตำราลาว พระไทย ดูจะคล่องเพราะเคยนั่งเป็นพระอันดับงานบวชมาหลายครั้ง หลายหน จึงว่าไปได้เรื่อยๆ ส่วนหลวงพ่อสินวล “หลุด” หลายครั้ง บางทีก็ตามไม่ทัน หาข้อความไม่เจอ ส่วนนาค ทั้งสองก็ไม่กระดิกกับคำขานนาคเลยแม้แต่น้อย กระทั่งการ รับศีล อุปัชฌาย์ก็ต้องว่าเป็นช่วงๆ สั้นๆ ให้นาคว่าตาม นับเป็นพิธีบวชที่ “สมัครเล่น” และทุลักทุเลเอาமாகๆ หาความขลังความสง่าไม่ได้เอาเลย

งานบวชนี้ดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของงานบุญ พระเวส เพราะหลังจากพิธีบวช แสดงธรรมเทศนา และ สวดพุทธมนต์แล้ว ก็ต่อด้วยการเทศน์มหาชาติเลย โดยเริ่ม ประมาณตีหนึ่ง ตามความเชื่อที่ว่า หากเทศน์มหาชาติให้ จบภายในหนึ่งวันจะได้านิสงส์มหาศาล เทศน์มหาชาตินี้ ใช้เวลามาก เลยต้องเริ่มต้นที่ขึ้นวันใหม่

แม้จะเป็นงานสำคัญ แต่คนเทศน์ก็มานัดแนะและ แจกบทเทศน์กันคืนนั้นเลย บทเทศน์ก็มีพิมพ์สำเร็จรูปแล้ว เพียงแต่หาคนมานั่งอ่าน แต่จะเคยอ่านหรือไม่ ดูหลวงพ่อก่อนจะไม่ค่อยสนใจ ทั้งๆที่การอ่านให้ถูกทำนองและ สำเนียงเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของ เทศน์มหาชาติ พระไทยสองรูปถูกคะยั้นคะยอให้ทำหน้าที่นี้ ด้วย พระบังคลาเทศที่ตามมาด้วยหากอ่านภาษาไทย คล่อง ก็คงโดนด้วยเหมือนกัน ส่วนหลวงพ่อกับเราขอพัก ก่อน พระรูปอื่นนั้นต้องถูกปลุกขึ้นเมื่อถึงรอบของตัว ใคร รับบทของตัวเสร็จแล้ว ก็กลับไปจำวัดต่อ ส่วนญาติโยม ไม่ต้องพูดถึง ส่วนใหญ่กลับบ้านไปก่อนที่งานเทศน์จะเริ่ม รอบปฐมทัศน์เสียอีก เหลือแต่แม่ใหญ่แค่สามคน แต่จะฟัง หรือไม่ไม่ได้ถาม อย่างน้อยก็คงจะกลับไปเป็นบางช่วง ก็หมายความว่างานนี้คนเทศน์กางใบลานอ่านไปตามเรื่อง จะมีคนฟังหรือไม่ก็ไม่ใช้เรื่องสำคัญ

งานนี้สักแต่ว่าทำพอเป็นพิธีจริงๆ คือทำไปตาม ธรรมเนียมปฏิบัติที่เคยทำกันมา แต่จะเอาสาระจริงจังไม่ได้ เจอพิธีแบบนี้แล้วชวนให้นึกถึงคำของฟรอยด์ที่เราได้อ่าน เมื่อวานนี้พอดี แกว่าพิธีกรรมนั้นไม่ได้เป็นการกระทำที่มี เป้าหมาย แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ จุดหมายนั้นไม่มี

แต่ทำไปเพราะแรงกระตุ้นหรือความต้องการจากภายใน
พูดง่าย ๆ คือไม่ทำไม่ได้ ทำแล้วก็สบายใจ ส่วนจะมีประโยชน์
แก่ใครแค่ไหน ไม่ค่อยสนใจเท่าไร

ตอนเช้า หลังจากฉันเช้าเสร็จ เราก็เริ่มจะแน่ใจว่า
คงได้กลับชิคาโกเข้านี้แน่ หลังจากที่เราหาความแน่นอนไม่ได้
ตลอดวันวาน เจ้าภาพตกลงจะออกค่าเครื่องบินให้เรา กับ
หลวงพ่อกลับเข้านั้น พระใหม่ซึ่งยังห่มจีวรไม่เป็นเลย
เป็นคนขับรถพาเราไปส่งที่สนามบินและจ่ายเงินค่าตัวให้
พร้อมสรรพ เป็นอันว่าได้หลุดกลับมาสู่อีกโลกหนึ่งซึ่งมีงาน
อย่างเป็นกิจจะลักษณะรอเราอยู่

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ศูนย์เทคนิคจีเอ็ม

กลับมาดีทรอยท์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยถูก
“ชิงตัว” มาช่วยงานบวชที่วัดลาวเมื่อสองเดือนที่แล้ว
พอดีบพอดี แต่เที่ยวนี้มาพักที่วัดไทยในเมืองวอร์เรน
จุดหมายคือมาเยี่ยมน้องและพบหน้อยซึ่งจะเดินทางมา
สมทบวันนี้

ศูนย์เทคนิคของจีเอ็มซึ่งน้องทำงานอยู่นั้น อยู่ห่าง
จากวัดไทยไม่กี่กิโลเมตร แต่น้องไม่เคยรู้ว่าวัดไทยอยู่เลย
แม้จะทำงานที่เมืองนี้มากกว่า ๑๒ ปีแล้ว คงเป็นเพราะวัดนี้
ซึ่งมีชื่อทางการว่าวัดพุทธวิทยานานาชาติเพิ่งตั้งมาได้
ไม่ถึงปี พระมหาชื่น เจ้าอาวาสวัดเดิมอยู่วัดธัมมาราม
มาก่อน หลังจากเป็นหลักทางด้านงานสอนกรรมฐาน
มากกว่า ๑๐ ปี ท่านก็ย้ายมาอยู่ที่เมืองวอร์เรน

คนไทยที่นี้คงมีไม่มากเมื่อเทียบกับคนลาวซึ่งอพยพ มาที่ดิทรอยท์เกือบ ๒๐ ปีแล้วในฐานะผู้ลี้ภัย กระนั้นก็มี ร้านอาหารไทยในละแวกนี้ยังมีใช่น้อย จากการประมาณ ของฝรั่งคนหนึ่งซึ่งทำงานที่เดียวกับน้อง มีร้านอาหารไทย รวม ๕๐ ร้านที่เดียวในบริเวณดิทรอยท์และเมืองใกล้เคียง

บ๊อบซึ่งเคยพบกันเมื่อหกปีก่อนแล้วว่า เมืองนี้รุ่ง สดซิดเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้วด้วยอุตสาหกรรมรถยนต์ ก่อนที่ จะเริ่มคล้อยต่ำลงเพราะการรุกรานของรถยนต์ญี่ปุ่น คนที่พอ มีฐานะก็ย้ายออกไปอยู่เมืองใกล้ๆ ซึ่งสงบและน่าอยู่กว่า อย่างไรก็ตามศูนย์เทคนิคของจีเอ็มก็ยังปักหลักอยู่ที่นี่ และ เป็นจุดเด่นของเมืองนี้

น้องพาเราไปเยี่ยมชมศูนย์เทคนิคจีเอ็มและพบกับ เพื่อนๆและหัวหน้าแผนก ศูนย์นี้ถือได้ว่าเป็นมันสมองของ จีเอ็มก็ว่าได้ เพราะมีหน้าที่ค้นคว้าวิจัยเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่จีเอ็ม ทัวทั้งศูนย์ซึ่งกินเนื้อที่หนึ่งตารางไมล์ จาก การประมาณของแกรี่ หัวหน้าแผนกของน้อง มีคนทำงาน มากกว่าหนึ่งหมื่นคน เฉพาะกลุ่มอาคารที่น้องทำงานอยู่ก็ มีคนถึง ๓๐๐ คน จำเพาะแผนกของน้องนั้นรับผิดชอบด้าน วิจัยกระบวนการผลิตและประกอบรถยนต์ ทัวทั้งศูนย์มี

คนไทยเพียงคนเดียวคือน้อง และผลงานก็คงเป็นที่พอใจ ของศูนย์นี้ไม่น้อย ถึงให้รางวัลแก่งานวิจัยของน้องเมื่อ สองปีก่อน พร้อมกับฉีกชื่อไว้บนผนังเป็นเกียรติประวัติ ร่วมกับคนอื่นๆที่ได้รางวัลในอดีต

แกรี่ยังได้พาไปดูรถไฟฟ้าที่จีเอ็มเพิ่งผลิตออกสู่ตลาด ตอนนี้เปิดให้เช่ายืมมากกว่าที่จะขาย เพราะราคายังสูงและ คุณภาพยังสู้รถธรรมดาไม่ได้ในแง่การใช้งาน แต่จุดเด่นก็ คือเอื้อเพื่อต่อสิ่งแวดลอมเพราะไม่ปล่อยควันพิษออกมา ปัญหาของรถคือต้องชาร์จไฟทุกวัน หรือพูดให้ถูกคือ ชาร์จไฟทุก ๘๐-๑๒๐ ไมล์ พุดง่ายๆคือเหมาะแก่การ ขับไปกลับระหว่างบ้านกับที่ทำงาน เพื่อจะได้ชาร์จไฟ ในเวลากลางคืน แบตเตอรี่ยังเป็นปัญหาที่ต้องพัฒนา กันต่อไป เพราะการเก็บไฟยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แล้วยังหนักอีก เพราะมีขนาดเท่ากับแบตเตอรี่รถยนต์ ๒๔ ลูก ตลอดความยาวของใต้ท้องรถ แต่เชื่อว่ารถแบบนี้ มีอนาคตยาวไกล หลายบริษัทก็พยายามเข็นรถแบบนี้ออกมา ทั้งอเมริกัน ญี่ปุ่นและยุโรป เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อ ให้มนุษย์เราพึ่งพารถที่ใช้น้ำมันไปได้นานสักเท่าไร

ก่อนเที่ยงน้องพาเราไปฉัณเพลในห้องอาหารของศูนย์ โดยมีหัวหน้าและเพื่อนๆไปร่วมด้วย สังเกตว่าเพื่อนน้องบางคนเอาข้าวกล่องไปกินในนั้นด้วย ชักถามจึงได้รู้ว่าปกติคนส่วนใหญ่ที่นั่นรวมทั้งน้องด้วยนิยมเอาข้าวจากบ้านไปกินในที่ทำงานตอนพักเที่ยง น้องคนและในบางโอกาสเท่านั้นที่จะเข้าไปกินในร้านอาหาร ไม่ว่าข้างในหรือข้างนอกศูนย์ หากวันนี้เราไม่ได้มาเป็นแขกของเขา ก็คงจะนั่งกินอาหารอยู่ในที่ทำงานกันแล้ว นับว่าผิดกับที่เมืองไทยมาก คนทำงานกินเงินเดือนนิยมไปกินอาหารในร้าน ยิ่งตำแหน่งสูงเงินเดือนแพง ก็ยิ่งกินร้านแพงๆ เพราะถือว่าเป็นเครื่องแสดงอำนาจอย่างหนึ่ง

น้องให้เหตุผลที่นิยมเอาข้าวมากินในที่ทำงานว่า นอกจากประหยัดเงินแล้วยังประหยัดเวลาด้วย แทนที่จะลงมาหาอาหารกินให้เสียเวลา ก็เพียงแค่เอาข้าวในกล่องมาอุ่นกิน ใช้เวลาประเดี๋ยวดี๋ยวนั้น เสร็จแล้วก็ทำงานต่อได้เลย กับข้าวบางทีทำเพียงครั้งเดียวก็กินได้เป็นอาทิตย์ ไม่ยุ่งยาก การเอาข้าวจากบ้านมากินในที่ทำงานกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนที่นั่นไปแล้ว ทั้งๆที่รายได้ของเขาจัดว่าสูงกว่าชนชั้นกลางทั่วไปในอเมริกามาก แต่เขาไม่ถือว่าเป็นเรื่องน่าอับอายแต่อย่างใด ถ้าเป็นบ้านเรา ใคร

ขึ้นเอาข้าวกล่องมากินในบริษัท คงจะถูกหยอกล้อหรือดูแคลน เว้นเสียแต่จะเป็นนักการภารโรงเท่านั้น

การประหยัดนั้นไม่ใช่เรื่องน่ารังเกียจ การบริโภคเพื่อแสดงความโก้เก๋ต่างหากที่น่ารังเกียจ ที่เศรษฐกิจเมืองไทยตกต่ำสุดขีด สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือการแข่งกันถลุงเงินเพื่ออวดมั่งอวดมีกันมิใช่หรือ

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ที่ ฟุ้ง ของ ชีวิต

ดีทรอยท์ดูเหมือนจะยังไม่ฟื้นตัวเท่าไร เท่าที่สังเกตจากการนั่งรถผ่าน อาคารหลายหลังร้างผู้คน โรงงานเป็นอันมากตามสองข้างทางติดประกาศให้เช่า หาไม่ก็ถูกปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ เพื่อนฝรั่งคนหนึ่งบอกว่าร่องรอยของการจลาจลและความรุนแรงเมื่อ ๓๐ ปีก่อนยังเห็นได้จากรอยไหม้ของอาคารที่ถูกเผา แต่นั่นคงไม่ใช่สาเหตุเดียวที่ทำให้ดีทรอยท์เสื่อมโทรมลงหลังจากพุ่งสุดขีดเมื่อ ๓๐ ปีก่อน ปัญหาอาชญากรรมอันเกิดจากช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนทำให้ตัวเมืองชั้นในกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่ไม่มีใคร

อยากเข้าใกล้หรือเกี่ยวข้องกับ ธุรกิจและบ้านพักของคนที่มีเงินมีฐานะต่างย้ายไปอยู่นอกเมืองกันหมด ทำให้เมืองฟื้นตัวได้ยาก

แต่คนดีทรอยท์ก็ยังไม่ย่อท้อ พยายามฟื้นฟูเมืองนี้ให้น่าอยู่และกลับมามีชีวิตชีวาใหม่ เช่นจัดรายการทางศิลปวัฒนธรรมที่เด่นๆ ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อดึงคนเข้ามา นี่เองเป็นเหตุให้เราเข้ามาดีทรอยท์อีก จุดหมายคือนิทรรศการ “ความสง่างามแห่งอียิปต์” ซึ่งจัดที่สถาบันศิลปะแห่งดีทรอยท์

หน้อยพี่ชายของน้อง ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องเรียนกับเรามาตั้งแต่เล็ก เพิ่งมาถึงเมื่อวาน วันนี้้องต้องไปทำงาน หน้อยเลยเป็นคนพาเราไปเที่ยวที่สถาบันศิลปะแทน สถาบันแห่งนี้จัดว่าติดอันดับหนึ่งในสิบของสหรัฐ มีงานศิลปะเก๋ๆงามๆอยู่ไม่น้อย แม้จะเล็กกว่าที่ชิคาโก นิวยอร์ก ลอสแอนเจลิส แต่ก็มียานระดับโลกอยู่หลายชิ้น ตัวซูโงะในด้านงานเขียนได้แก่แวนก็อก มาเนต์ เดกาส์ โกแกง และปิกัสโซ กระนั้นหลายคนอาจรู้ว่าไม่จุใจ เพราะภาพของแต่ละคนมีไม่มาก

เราใช้เวลาส่วนใหญ่กับนิทรรศการอียิปต์มากกว่าของที่นำมาแสดงส่วนใหญ่ขุดได้จากปิรามิด จึงเกี่ยวข้องกับคนตายอยู่ค่อนข้างมาก แต่ก็ช่วยให้เข้าใจประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ของสมัยนั้นได้ดี เพราะคนอียิปต์โบราณเห็นโลกหน้าจากมุมมองของโลกนี้ กล่าวคืออะไรที่ถือว่าดีสำหรับโลกนี้ ก็คิดว่าดีสำหรับโลกหน้าด้วย เพราะฉะนั้นเขาจึงขนเอาแก้วแหวนเงินทองและข้าทาสบริวารไปไว้ในปิรามิด ด้วยความเชื่อว่าของเหล่านี้คนตายจะเอาไปใช้ในโลกหน้าได้ ที่แรกก็เพียงแต่สลักภาพและข้อความเกี่ยวกับสมบัติพัสถานเหล่านี้ไว้ตามกำแพง ตอนหลังก็เพิ่มตัวตุ๊กตาเข้าไปด้วย เช่นตุ๊กตาชาวนา หรือคนทำขนมปัง หมักเบียร์

คนเราอยู่อย่างไอก็ตายอย่างนั้น ถ้าเราอยู่อย่างถือตัวถือตน ก็ตายอย่างถือตัวถือตน แม้ใกล้จะตายเต็มแก่ก็ยังอยากยึดตัวตนเอาไว้ไม่ให้พรากจากไป ด้วยเหตุนี้จึงเอาจริงเอาจังอย่างยิ่งกับการรักษาร่างไว้ไม่ให้เน่าเปื่อย เพราะหวังและเชื่อว่าจะได้กลับมาอีก ในทำนองเดียวกันอะไรที่ถือเป็นของกุ เช่นแก้วแหวนเงินทอง ก็ไม่ยอมปล่อย ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ส่งต่อไปยังสวรรค์ เป็นเพราะคิดแบบนี้เอง ความตายจึงไม่ได้เป็นแค่ผลสะท้อนจากการอยู่เท่านั้น หากยังเข้าไปมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของผู้คนอีกด้วย วัฒนธรรม

เรื่องความตายทำให้ผู้คนเดือดร้อนกันมาก เพราะต้องขนคนนับแสนๆ ไปสร้างปิรามิดเพื่อเป็นหลักประกันว่ากษัตริย์ที่ตายจะได้มั่งคั่งต่อไปในชาติหน้า แต่ถึงชาติหน้าจะมีจริง สมบัติพัสถานเหล่านั้นก็ช่วยอะไรไม่ได้บุญกุศลหรือคุณงามความดีที่ได้บำเพ็ญต่างหากจะเป็นที่พึงของเราได้ในยามนั้น

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๐

สิ่งเฝ้าหวน

ใกล้บ้านพักของน้องมีร้านหนังสือขนาดใหญ่ใหญ่จนเรารู้สึกแปลกใจเพราะสเตอร์ลิงไฮท์เป็นเมืองเล็กๆ เช่นเดียวกับเมืองใกล้เคียง ถ้าอยู่กลางเมืองใหญ่อย่าง ชิคาโก หรือแม้แต่เมืองที่ย่อมลงมาอย่างเซนต์หลุยส์หรือ ดีทรอยท์ ก็คงจะธรรมดา ไม่ใช่แค่ร้านเดียวเท่านั้นที่อยู่ใกล้ บ้านพักของน้อง หากยังมีอย่างน้อยสองร้านเท่าที่มองเห็น จากถนนใหญ่

หน่วยเป็นสารทิให้เราเช่นเคย แต่ตอนนี้หนอนหนังสือ อย่างเราไม่รู้สึกเจริญอาหารเสียแล้ว เพราะบริโภคมามาก แล้วตั้งแต่ออกจากนิวยอร์กมาดีทรอยท์ ไม่คิดว่าจะซื้อ หนังสืออีก เพราะเท่าที่ซื้อมาตลอดสองเดือนก็มากแล้ว จนไม่แน่ใจว่าจะลำเลียงขึ้นเครื่องบินกลับเมืองไทยได้ ครบถ้วนหรือไม่

หนังสือลดราคาตั้งเรียงรายอยู่หน้าร้าน แต่เรา เดินผ่านอย่างไม่ค่อยสนใจ พอเปิดประตูเข้าไป ก็มีหนังสือ ลดราคาอีกหลายโต๊ะ คราวนี้เป็นหนังสือเล่มใหญ่ๆ ปกแข็ง มีภาพประกอบสีสี่ กระดาษอย่างดีแต่ราคาถูกอย่าง ไม่น่าเชื่อ *A Day in the Life of Thailand* หนังสือภาพ ราคาเป็นพันๆ เหลือแค่ ๖.๙๘ เหรียญเท่านั้น หนังสือ วิวทิวทัศน์ภาพงดงามราคาไม่ถึง ๑๐ เหรียญมีมากมาย ถ้าหากว่านี่เป็นร้านแรกที่เราเห็นในอเมริกาคงจะขนก้น ไม่หวาดไหว แต่ตอนนี้ อย่างที่ว่าไว้ อาหารเกือบจะล้นคอ หนอนตัวนี้แล้ว ไม่มีความอยากที่จะเขมือบอีก แม้กอง หนังสือจะพยายามยั่วยวนเราด้วยป้ายที่เขียนว่า ซื้อ หนังสือลดสี่เล่ม แถมเล่มที่ห้าฟรีๆ แต่ก็ยังทำอะไรเราไม่ได้

เราเลี้ยวไปดูหนังสือตู้อื่นๆในร้านด้วยความรู้สึกแบบปล่อยวางอย่างที่ไม่ค่อยปรากฏเท่าไร ต้องยอมรับว่าร้านหนังสือ “ต่างจังหวัด” ร้านนี้จัดว่ามีคุณภาพทีเดียว มีหลายแผนกที่ร้านบานส์โนเบิลในเมืองนิวยอร์กเทียบไม่ได้เลย โดยเฉพาะแผนกศาสนาตะวันออก และปรัชญา หนังสือพุทธศาสนาที่นี่มีหลากหลายและมีระดับ ส่วนหนังสือปรัชญาหลายเล่มที่เราหาไม่เจอในนิวยอร์กหรือแม้แต่บอสตันก็ล้มเหลววิทยาลัยฮาร์เวิร์ด เราก็หาพบที่นี่ หนังสือของฟูคอร์ตีเรียงยาวเป็นชั้น

ตอนนี้เราตกลงใจที่จะซื้อ *The Foucault Reader* ในฐานที่เป็นหนังสือที่หาซื้อยาก แคมเล่มไม่ใหญ่พกติดกระเป๋าง่าย มีหนังสืออีกหลายเล่มในแผนกประวัติศาสตร์และชีวประวัติที่น่าจะเตะตาเราเป็นพิเศษ แต่เที่ยวนี้คลายมนต์ขลังเสียแล้ว

เกือบชั่วโมงได้หนังสือมาเล่มเดียว เท่านั้นก็พอแล้ว อย่างไรก็ตามเราหวนกลับมาโอบดูกองหนังสือถูกเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากร้าน หยิบ *Hiroshima in America* ของ Robert Jay Lifton เรามีหนังสือเกี่ยวกับความเป็นมาของระเบิดปรมาณูหลายเล่มแล้ว

เล่มนี้เราเลยรู้สึกเฉยๆ แม้จะสนใจงานของ Lifton อยู่ แต่เอาราคาแค่ ๔.๙๘ เท่านั้น แคมปกแข็งเสียด้วย ลองหยิบออกมาก่อนไว้เผื่อตัดสินใจอีกที

โต๊ะที่สอง เราเหลือบเห็น *Recovering the Self* คนเขียนไม่รู้จัก แต่สะดุดใจชื่อสำนักพิมพ์คือ Routledge Keagan ชื่อรองก็น่าสนใจ *Morality and Social Theory* ดูแล้วคุณภาพคับแก้ว และก็เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราจะเขียนในอีกสองสามเดือนข้างหน้าพอดี ราคาก็ไม่ถึงหกเหรียญ นานๆจะได้หนังสือราคาลดของ Routledge ซึ่งชอบตั้งราคาสูง เอาละ เราเลือกเล่มนี้

สองเล่มอยู่ในสายตาของเราแล้ว พลันนึกได้ว่า ถ้าซื้ออีกสองเล่ม ก็ได้ฟรีหนึ่งเล่ม ที่นี่เราเลยลองหาอีกสองเล่มที่พอจะเข้าข่ายดูบ้าง ไม่รู้ว่าคุณสนใจและความกระตือรือร้นที่เคยสงบมาตั้งแต่วินาทีแรกที่เข้าร้าน ผุดมาตอนไหน รู้แต่ว่าตอนนี้เราสำรวจและสอดส่ายหนังสืออย่างตั้งใจ หาอีกสองเล่มที่น่าสนใจ แต่ต้องไม่หนักนะ เราเตือนตัวเอง

อีกสองเล่มได้มาไม่ยาก เล่มหนึ่งเป็นหนังสือภาพใน
รัฐมิชิแกน กะว่าจะซื้อให้เพื่อนที่เมืองไทย ส่วนอีกเล่มเป็น
หนังสือเลือกสรรภาพวาดสมัยใหม่ในสถาบันศิลปะชิคาโก
แถมมีงานวิจารณ์ของนักเขียนชื่อดังภาพต่อภาพด้วยนะ
น่าสนใจว่าภาพเหล่านี้มีอิทธิพลต่อนักเขียนอย่างไร เรื่องนี้
ไม่ค่อยมีคนพูดถึงเท่าไร ตกลงมาว่าเอาสองเล่มนี้ละ

ที่นี้ก็ตัดสินใจไม่ยากล่ะว่าจะเอา *Hiroshima in
America* หรือไม่ เพราะถ้าเอาเล่มนี้ อีกเล่มก็จะได้มา
ฟรีๆ เพราะครบสี่เล่มแล้ว

จากเดิมที่ไม่คิดว่าจะซื้อสักเล่มเลย เวลาผ่านไป
ไม่นาน ตอนนี้เรากำลังหาเล่มที่หก ความเจริญอาหาร
กลับมาแล้ว ไม่ลืมหรอกคำเตือนที่ว่าให้หาเล่มเบาๆ แต่
แล้วในที่สุดเราก็ได้ *Divine Magic* กลับมาถึงบ้านน้องเรา
ถึงพบว่านี่เป็นเล่มที่หนักที่สุดในบรรดาหนังสือถูกที่ซื้อมา
อดถามตัวเองไม่ได้ว่าเล่มนี้ “หลุด” เข้ามาได้อย่างไร?

ของฟรีนั่น ไม่ว่าจะเป็นอย่างไก็ตาม เรามักเลือกชิ้น
ที่ดีที่สุด แพงที่สุด หรือให้ความรู้สึกว่าคุณค่าหรือ “กำไร”
มากที่สุด เป็นเพราะความคิดอย่างนี้เอง *Divine Magic*

จึงกระโดดมาอยู่ในอ้อมแขนของเราได้ เป็นแต่ว่านี่ไม่ใช่
หนังสือที่แพงเท่าไร ไม่ถึง ๔ เหรียญด้วยซ้ำ หากแต่มี
คุณภาพสูง ปกแข็งภาพประกอบตลอดเล่มสี่สี กระดาษ
อาร์ตเสียด้วย

ก่อนจะกลับขึ้นรถ ก็ทิ้งทวนด้วยการซื้อหนังสือลด
อีกหนึ่งเล่มที่ตั้งอยู่นอกร้าน *The John Mcphee Reader*
ราคา ๒.๙๘ เหรียญ เล่มไม่ใหญ่ แคมคุณภาพคับแก้ว ตอนนี
เครื่องเริ่มร้อนแล้ว กวาดดูหนังสือทุกโต๊ะนอกร้าน แต่ไม่เห็น
เล่มไหนน่าสนใจอีก

เป็นอันว่าในที่สุดเราก็มีหนังสือเพิ่มมาอีกหลายกิโล
ที่แรกตั้งใจว่าจะออกจากดีทรอยท์เบาาก่อนมา (ขามา
ขนหนังสือทางพุทธศาสนามาให้คนที่นั่นหลายเล่ม) ตอนนี
ของที่ขนไปอาจจะหนักกว่าด้วยซ้ำ

หนังสือยังมีมันต์สะกดต่อเราอยู่เช่นเคย หรือพูดให้ถูก
คือกิเลสของเรายังแน่นหนาอยู่มาก แม้ว่าที่แรกมันดูเหมือน
จะสงบ แต่พอเกิดผัสสะกับหนังสือนานเข้าๆ มันก็ค่อยไพล่
ขึ้นมา กำเริบทีละนิด แล้วมันก็ค่อยๆ อ่างเหตุผลทีละหย่อม
จนเราคล้อยตามไปเรื่อยๆ จากหนึ่งเป็นสอง แล้วก็ สามสี่

กว่าจะรู้สีกพอ ก็มีเจ็ดเล่มอยู่ในมือแล้ว

หวังว่าจะไม่ต้องโยนหนังสือกองนี้ไว้ข้างหลังหากมี
ปัญหาที่สนามบิน

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ลาสเวกัส

กิลบายของกิเลสमार

กิเลสमारไม่เคยกลางแคลงใจในความสามารถของ
ตัวมัน ขอเพียงแต่เปิดช่องให้มันเพียงนิดหน่อยเท่านั้น

คาสโนใหญ่ๆในลาสเวกัสเชื่อมั่นในฝีมือการโน้มน้าว
ลูกค้าอย่างมาก สิ่งเดียวที่เขาขอจากเราก็คือเพียงแต่อย่างเท้า
เข้ามาเท่านั้น หลังจากนั้นก็เป็นหน้าที่ของเขาเองที่จะเรียกเงิน
จากเราให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ด้วยเหตุนี้คาสโนใหญ่ๆ
จึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อดึงคนเข้าร้าน แม้ว่าเขาจะ
ไม่ตั้งใจจะเข้ามาเพื่อเล่นการพนันก็ตาม

วิธีหนึ่งที่นิยมดึงดูดคนเข้าร้านก็คือบริการอาหารชั้นดี ด้วยราคาที่ถูกลงอย่างไม่น่าเชื่อ เพียงสี่เหรียญเท่านั้นคุณก็สามารถ تذوقอะไรก็ได้ จะเป็นเครื่องดื่ม อาหาร ของหวาน ผลไม้ กินได้ไม่อั้น (และอาจกินได้ทั้งวันด้วยหากคุณไม่อายุใคร) อาหารเหล่านี้ไม่ใช่อาหารแบกะดิน หากเป็นอาหารโรงแรมชั้นหนึ่ง เท่านั้นยังไม่พอ ถ้าซื้อตัวอาหารห้าใบ จะได้ตัวฟรีหนึ่งใบ และตัวเหล่านี้ยังสามารถชิงโชคได้ คาสิโนหลายแห่งแย่งลูกค้ากันด้วยการแข่งขันกันลดราคาอาหารกับให้สิทธิพิเศษมากมาย

นอกจากอาหารแล้ว ค่าห้องโรงแรมก็ถูกมากเพียงคืนละไม่ถึง ๔๐ เหรียญ ไม่ต้องบอกก็คงเคยได้ว่าเป็นโรงแรมชั้นดี คาสิโนใหญ่ๆจะมีโรงแรมและภัตตาคารอยู่ด้วย เรียกว่าเล่นการพนันได้ทั้งวันทั้งคืนโดยไม่ต้องออกไปไหนก็ได้ แต่ถึงแม้ไม่คิดจะเข้ามาเพื่อเล่นการพนัน เพียงแค่หวังเสพอาหารชั้นดีราคาถูก แต่ก็พอจะเคยได้ว่า คนส่วนใหญ่ในที่สุดก็ทนแรงยั่ววนของการพนันไม่ไหว เพราะกว่าจะไปถึงภัตตาคารก็ต้องผ่านเครื่องเล่นการพนันนับร้อยๆเรียงสลอน แต่ละเครื่องส่งแสงสีแวววับเชิญชวนอย่างกระตือรือร้น เพียงแค่ห้าเซ็นต์หรือหนึ่งบาทก็มีสิทธิได้เงินนับหมื่นนับแสน เจออย่างนี้แล้วไม่ลองเล่นสักหน่อย

จะทอนไหวหรือ แ่นละ ที่แรกอาจหยอดแค่ห้าเซ็นต์ แต่แค่นั้นก็พอแล้วที่จะปลุกความโลภและกิเลสให้กำเริบเสิบสานขึ้น ขอเพียงแต่มีจุดเริ่มหรือ “เชื้อ” เท่านั้น ที่นี้แหละก็เตรียมเขยิบไปหาเครื่องที่เขมือบเงินเหรียญที่ใหญ่ขึ้นๆ จนในที่สุดก็ถึงคราวเบ็งคืโบละ ๑๐, ๒๐ และ ๑๐๐ เหรียญ บางเครื่องคนเล่นต้องจ่ายคราวละ ๕๐๐ เหรียญ แต่ถึงตอนนี้ลูกค้ายกเลิกล่าช้าก็หาไม่ยากแล้ว

ถึงแม้คุณจะเป็นเครื่องเล่นเหล่านี้ ก็อย่าเพิ่งย่อใจ เพราะแม้ขณะกินอาหารบนโต๊ะ ก็ยังมีเกม “คิโน” คอยยั่ววนขณะที่ตักอาหารใส่ปาก เกมนี้ไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่กาตัวเลขไม่เกิน ๑๐ ตัวเลขจากทั้งหมด ๒๐ ตัวเลข ถ้าทายถูกหมด (ไม่ว่าจะกาที่หมายเลข) ก็ได้เงินหลายสิบเท่า ถ้าถูกน้อยหนอยก็ได้เงินน้อยลงตามส่วน แต่ละเกมใช้เวลาไม่ถึง ๑๐ นาที ถ้ากินข้าวสักครึ่งชั่วโมงก็ผ่านไปแล้วสามเกม มีสิทธิได้เงินโดยไม่เสียเวลาอะไรเลย อย่างนี้ก็น่าลองไม่ใช่หรือ

พูดง่ายๆว่าแทบทุกมุมและทุกขณะ คุณมีสิทธิเล่นการพนันได้อย่างไม่ยากอะไรเลย แต่แปลกที่ไม่ยังมีเครื่องพนันในห้องน้ำหรือห้องส้วม วิถีฆ่าเวลาและหาเงินใช้ไปในตัว

แบบนี้ ทำไมไม่ยังมีใครลองก็ไม่รู้

อย่างไรก็ตาม คนเล่นการพนันคงไม่ใช่เพราะความ
โลภอย่างเดียวล้วนๆ หากยังเพราะอยากตื่นเต้นหรือ
ทนไม่ได้กับความเหงาเปล่าเปลี่ยว สังเกตดูคนที่อยู่หน้า
เครื่องพนันทั้งหลายเป็นคนแก่เสียส่วนใหญ่ คนเหล่านี้
เกษียณอายุไปนานแล้ว ที่บ้านก็คงไม่มีใครนอกจากตา
ยาย วันๆไม่รู้จะทำอะไร ก็เลยมาขลุกอยู่ในคาสิโน เหมือน
กับที่สมัยหนึ่งอาซิมามาเคยไปขลุกอยู่ในตลาดหุ่นสมัย
ที่ยังบูมอยู่ และที่ย้ายไปอยู่ตามช้อปปิ้งมอลล์ก็มีไม่น้อย

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

มหาวิทยาลัยแกรนด์แคนยอน

เว้งว่างแต่หนักแน่นและยิ่งใหญ่คือความรู้สึกเมื่อแรก
เห็นแกรนด์แคนยอน ไกลออกไปสุดขอบฟ้าคือแผ่นดินใหญ่
ที่ทอดขนานระดับเดียวกับผืนดินที่เรายืนอยู่ แต่ระหว่าง
เรากับผืนดินราบเรียบเบื้องหน้าคือหุบเหวกว้างใหญ่ที่อย่า
พึงหวังว่าจะมีสะพานใดทอดข้ามไปได้ เพราะเหตุนี้กระมัง
อินเดียยแดนบางเผ่าจึงเข้าใจว่าแกรนด์แคนยอนคือสิ่งขวางกั้น
ระหว่างโลกแห่งชีวิตกับความตาย

หุบเหวนั้นเชื่อว่า จะเว้งว่างว่างเปล่าไปเสียทีเดียว
ก็หาไม่ เพราะมีขุนเขาเว้าแหว่งมากมายผุดโผล่ขึ้นมาจาก
เบื้องล่าง สูงต่ำแตกต่างกัน รูปลักษณ์บ่งบอกถึงวันเวลาที่
ผ่านร้อนผ่านหนาวมานานนับอสงไขย มองไกลๆชั้นหินที่

อัดแน่นเรียงขนานเป็นเส้นตรงดูคล้ายกับแนวอิฐของซาก
วิหารหิมาในเมืองโบราณ จึงนับว่าเหมาะแล้วที่ขุนเขา
ดึกดำบรรพ์เหล่านี้จะมีชื่อว่าวิหารพระวิษณุบ้าง วิหาร
พระพรหมบ้าง หรือแม้แต่วิหารพระพุทธ

เมื่อพาตัวเองมาอยู่เบื้องหน้าแกรนด์แคนยอน
ความสงบวิเวกจะทำให้สำนึกของตัวเองเปลี่ยนไป ความ
มหิมามหัศจรรย์ทำให้เราตระหนักว่าแท้ที่จริงตัวเรานั้น
เล็กกะจิดริด ถึงจะร่ำรวยมีอำนาจแค่ไหนก็ไม่ได้ยิ่งใหญ่อะไร
เลย ยิ่งไปกว่านั้นชีวิตของเราก็ดูสั้นไปถนัดใจเมื่อประจันหน้า
กับความดึกดำบรรพ์ที่อัดแน่นอยู่ในทุกอณูของขุนเขา
ชั่วอายุ ๑๐๐ ปีกลายเป็นแค่วันเวลาของหยดน้ำค้างกลาง
แดดเมื่อเทียบกับสี่ล้านปีที่ตกแต่งสลักเสลาขุนเขาเหล่านี้
ยังไม่ต้องพูดถึงเวลาอีกเกือบ ๒,๐๐๐ ล้านปีที่ใช้ในการ
ก่อตัวจากเบื้องล่างขึ้นมา

แม้เจียบสัดและสงบนิ่ง แต่แกรนด์แคนยอนคือเสียง
ประกาศก้องของธรรมชาติที่เตือนเราให้เจียมเนื้อเจียมตัว
และตระหนักถึงตำแหน่งแห่งหนของตัวเองในธรรมชาติและ
ในวัฏจักรแห่งกาลเวลา

กาลเวลานั้นกลืนกินสรรพสิ่งเสมอ กลืนกินทั้งชีวิต
เราและตัวขุนเขาแกรนด์แคนยอนเองด้วย

ส่วนธรรมชาตินั้นก็ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่สิ่งกะจิดริดอย่าง
เราจะทำตัวเป็นนายเหนือธรรมชาติได้

มาแกรนด์แคนยอนจึงเสมือนมาคารวะอยู่หน้ามหา
วิหาร เพื่อน้อมรับธรรมะและสัมผัสถึงรหัสลับอันเป็น
ความลึกลับและงดงามที่สุดเท่าที่มนุษย์สามารถจะสัมผัสได้

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ลัทธิธรรมและธรรมชาติ

หลวงพ่อดำเนินมณฑลให้แสดงธรรมแก่ญาติโยมที่มาถวายเพล ณ วัดพุทธยานันทาราม ซึ่งเป็นวัดใหม่ล่าสุดที่คนไทยในลาสเวกัสร่วมกันสร้างขึ้น หลังจากที่หลวงพ่อบรรยายธรรมไปได้ครึ่งชั่วโมง ก็มีโยมคนไทย ซึ่งเป็นอดีตนักร้องมีชื่อเสียง ๓๐ ปีก่อน พนมมือกล่าวขอขมาหลวงพ่อด้วยท่าทางคับข้องใจ ในมือถือหนังสือเล่มหนึ่งของหลวงพ่อบรรยายเรื่อง ไม่มี ไม่เป็น แล้วก็อ่านบางตอน มีข้อความว่า “ธรรมชาติดีสอนดีกว่าพระพุทธเจ้าสอน”

เขาไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง เขาเห็นว่านั่นเป็นการปรามาสพระพุทธเจ้า อีกทั้งยังเปิดช่องให้ “อีกฝ่ายหนึ่ง” กล่าวโจมตีพุทธศาสนาได้ เขากล่าวว่า

ธรรมชาตินี้มาแปดหมื่นสงขลایก ก็ยังไม่มีผู้ใดบรรลุธรรมจนกระทั่งได้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้า

หลวงพ่อดำเนินมณฑลว่า ธรรมชาตินี้หมายถึงสภาวะแห่งความรู้สึกตัว ความรู้สึกตัวนี้ถ้าทำให้เจริญมากขึ้นก็จะก่อให้เกิดญาณปัญญา ความรู้แจ้งก็จะปรากฏ ความรู้สึกตัวนี้จึงเป็นตัวเปิดเผยสัจธรรมให้แก่เรา อันที่จริงแม้กระทั่งความทุกข์ก็สามารถสอนให้เราเข้าใจธรรมะได้ ท่านย้าว่าในธรรมชาติดำเนินมณฑลในเราทุกคนนี้แหละที่จะเปิดเผยธรรมะให้เราประจักษ์

แต่โยมผู้นั้น รวมทั้งอีกคนหนึ่ง ซึ่งคับข้องใจยิ่งกว่า ยังยืนยันว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าประเสริฐเหนืออื่นใด เพราะว่าแม้ธรรมชาตินี้จะสอนเรา แต่เราจะเข้าใจธรรมชาติด้อย่างถูกต้องก็ต้องเมื่อได้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้า

หลังจากที่ฟังไปได้สักระยะ ทั้งสองคนก็ยอมรับว่าเข้าใจที่หลวงพ่อบรรยาย แต่ก็เกรงว่าคนอื่นที่ได้อ่านข้อความนี้จะเข้าใจเป็นอื่น และเป็นการเปิดช่องให้มีการโจมตีพุทธศาสนาได้ ดังนั้นจึงย้าหนักแน่นว่าหลวงพ่อดำเนินมณฑลไม่ควรให้คำพูดแบบนี้ออกมา หลวงพ่อดำเนินมณฑลเลยถามเขาว่าจะให้แก้

อย่างไรดี โยมผู้นั้นเลยหยิบปากกามาแก้ข้อความในหนังสือ
เป็นว่า “ธรรมชาติแห่งความเป็นจริงที่พระพุทธเจ้าสอน
ดีกว่าพระพุทธเจ้าสอน”

ปฏิกิริยาดังกล่าวของโยมทั้งสองคนทำให้เรานึก
ไปถึงคราวที่ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุแสดงปาฐกถาธรรม
เรื่อง “ภูเขาแห่งวิถิพุทธธรรม” ปรากฏว่าท่านถูกโจมตี
อย่างรุนแรงเพราะเหตุที่ท่านพูดเตือนใจชาวพุทธว่า
พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ (ตามที่เขาเข้าใจ) อาจ
เป็นอุปสรรคกีดขวางไม่ให้เข้าถึงแก่นสารของพุทธธรรมได้

หลวงพ่อบอกไม่ได้พูดกระตุกความรู้สึกถึงขั้นนั้น
หากแต่ชี้ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เราได้สดับตรับฟังนั้น
ไม่สามารถเปลี่ยนจิตใจคนได้เท่ากับการได้ประสบกับสภาวะ
ธรรมหรือเผชิญกับธรรมชาติภายในตนด้วยตนเอง คน
เป็นอันมากได้ยินได้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าในเรื่อง
ศีลห้า แต่ก็ละเมิดศีลห้าเป็นประจำ จนกระทั่งวันดีคืนดี
ได้ประสบกับเหตุการณ์หรือสภาวะบางอย่าง ทำให้ถูกคิด
ขึ้นมาและหันมารักษาศีล แม้กระทั่งโยมผู้นั้น หลังจาก
สบายใจที่หลวงพ่อบอกอ่อนอ่อนผ่อนตามเขา ก็ยอมรับว่าที่
เขาเลิกเมาหิวรำน้า ไม่ใช่เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้า

หรือหากแต่เพราะเกิดได้คิดขึ้นมาว่าเหล่านั้เป็นโทษ
ต่อร่างกายและเป็นการสิ้นเปลืองเวลาและเงินทองอย่างยิ่ง
“พอมผมสร้างเมา ถามเพื่อนว่าเมื่อคืนนี้พูดอะไรกัน ไม่มีใคร
จำได้สักคน คืนก่อนๆก็ไม่มีใครจำได้ เป็นอันว่าเสียเวลา
พูดคุยโดยไม่ได้อะไรเลย”

พระพุทธเจ้านั้นแม้จะทรงเป็นโลกวิทูและเป็นครู
ผู้ประเสริฐเพียงใดก็ตาม พระองค์ก็ยอมรับว่าทรงเป็นเพียง
แค่ผู้บอกทาง แต่คนเดินนั้นคือเรา ถ้าเราไม่เดิน ถึงแม้จะ
ทรงสอนหรือบอกทางอย่างไร ก็ไม่เกิดประโยชน์ และใน
ระหว่างที่เดินนั่นเอง เราจำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองว่าจะ
พ้นฝ่าอุปสรรคกลางทางได้อย่างไร จริงอยู่พระพุทธองค์ทรง
บอกแนวทางเอาไว้แล้ว แต่ถ้าเราติดยึดกับคำสอนโดยมอง
ข้ามสภาวะธรรมหรือความเป็นจริงที่กำลังบังเกิดแก่ตน
เราก็ไม่อาจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้

เป็นความจริงว่า สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรทางจิต
คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางสำหรับการทำกรรมฐาน
ได้ก้าวหน้าขึ้น แต่สำหรับคนทั่วไป คำสอนของพระพุทธเจ้า
นั้น ถึงจะดีเพียงใดก็ยังเป็นแค่ “สัญญา” หรือ “สูตร”
ไม่สามารถช่วยให้พ้นทุกข์ได้จนกว่าจะเห็น ธรรมะหรือ

ธรรมชาติตามที่เป็นอย่างจริง แต่จะเห็นธรรมได้ แน่ละก็ต้องอาศัยคำสอนของพระองค์ กระนั้นก็ตามถึงจะจดจำพุทธวจนะได้มากมาย อ่านพระไตรปิฎกครบ ๔๕ เล่ม มาแล้วหลายเที่ยว เราก็หาได้ชื่อว่าเข้าถึงธรรมหรือความเป็นจริงไม่ แผนที่ไม่ว่าจะดีเพียงใด ก็ยังไม่ใช่ของจริง ของจริงนั้นเราจะรู้ได้ก็ด้วยการสัมผัสด้วยตนเองเท่านั้น และยังสัมผัสประจักษ์แจ้งจนเห็นแก่นแท้ของความเป็นจริงมากเท่าไร ความวิมุตติหลุดพ้นก็ใกล้เข้ามามากเท่านั้น

ไม่ใช่เฉพาะธรรมชาติภายในเท่านั้น แม้กระทั่งธรรมชาติภายนอกที่เห็นเป็นรูปธรรมก็ช่วยให้คนเข้าถึงธรรมได้ ในสมัยพุทธกาลพระอรหันต์บางรูปบรรลุธรรมขณะเห็นพยับแดด ทั้งนี้ก็เพราะธรรมชาตินั้นเปิดเผยสัจธรรมตลอดเวลา ท่านอาจารย์พุทธทาสจึงแนะนำให้เราหัดฟังเสียงต้นไม้พูด หรือฟังเสียงตะโกนจากธรรมชาติบ้าง เสียงจากธรรมชาตินี้เองเปิดเผยสัจธรรมได้แจ่มแจ้งและลัดตรงยิ่งกว่าถ้อยคำของพระพุทธเจ้าในพระไตรปิฎกเสียอีก เคยมีคนถามท่านอาจารย์มั่นว่า ท่านเข้าใจธรรมะได้อย่างไร ในเมื่อในป่าไม่มีตำราหรือคัมภีร์ให้ท่านศึกษา ท่านอาจารย์มั่นตอบว่า “อาตมาไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา บวชแล้วอาจารย์พาเที่ยวและอยู่ตามป่าเขา เรียนธรรม

ก็เรียนไปกับต้นไม้ใบหญ้า แม่น้ำลำธาร หินผาหน้าถ้ำ เรียนไปกับเสียงนกเสียงกา เสียงสัตว์ป่าชนิดต่างๆตามทัศนียภาพที่มีอยู่ตามธรรมชาติของมันอย่างนั่นเอง”

ธรรมชาติอันหมายถึงสภาวะธรรมภายในและความ เป็นจริงภายนอกจึงเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาหรืออริยทรัพย์ ที่เราเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง

การเชื่อฟังคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยไม่ได้พิจารณา ด้วยตนเองหรือเอาประสบการณ์ของตนมาเทียบเคียง ไม่ใช่ เป็นสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ ด้วยเหตุนี้พระองค์ จึงทรงเตือนว่า อย่าเชื่อเพียงเพราะว่าเป็นสิ่งที่พระองค์ ทรงสอน (กาลามสูตร) ตรงกันข้ามทรงสรรเสริญคนที่ ไม่ยอมเชื่อคำสอนของพระพุทธองค์จนกว่าจะประจักษ์แจ้ง ด้วยตนเอง (พูดอีกนัยหนึ่งคือจนกว่าธรรมชาติภายในตน จะยืนยัน) ดังทรงสรรเสริญพระสารีบุตรเพราะเหตุนี้มาแล้ว

ท่านอาจารย์พุทธทาสพูดเสมอว่าอาจารย์ของท่าน คืออาจารย์ “คลำ” คือการเรียนรู้จากประสบการณ์โดย อาศัยการลองผิดลองถูก การพูดเช่นนี้จะเรียกว่าลบล้าง ดูหมิ่นพระพุทธเจ้าได้หรือไม่ ในเมื่อพระพุทธองค์เองก็ตรัส

ย่ำว่า เราทุกคนต้องมีตนเป็นที่พึ่ง สัจจธรรมนั้นเราจะต้อง
เข้าถึงด้วยตนเอง ไม่มีใครที่จะช่วยให้เราเข้าถึงได้จริง
แม้พระพุทธองค์จะทรงพระกรุณาเพียงใด ก็ไม่สามารถ
ทำให้แก่เราได้ แต่เราจะเข้าถึง

สัจจธรรมด้วยตัวเราเองได้อย่างไรหากไม่รู้จักเรียน
รู้จากสภาวะธรรมหรือธรรมชาติทั้งภายนอกและภายในตน

ธรรมชาติหรือพระธรรมนั้นเป็นครูผู้ยิ่งใหญ่ เพราะ
พระธรรมนั่นเองจึงเกิดมีพระพุทธเจ้าขึ้นมา พระองค์เอง
ก็ทรงยอมรับว่า ถ้าโลกนี้ไม่มีทุกข์ ไม่มีเกิดแก่เจ็บตาย
ก็ไม่มีพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้เองจึงทรงเคารพธรรมชาติ
หรือพระธรรมเป็นอย่างยิ่ง และไม่ใช่องค์นี้เท่านั้น แม้
องค์อื่นๆในอดีตและอนาคตก็เคารพพระธรรมเช่นกัน
พระพุทธองค์ทรงหมดสิ้นมานะทั้งปวงแล้ว จึงยอมไม่กล่าว
อวดพระองค์เองว่าทรงเป็นครูที่ประเสริฐกว่าธรรมชาติ
ทั้งปวงเป็นแน่

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ฝรั่งรุ่นใหม่

ใกล้บ้านของนพและโส ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อก
มีสวนสาธารณะสร้างใหม่ ตกค่ำก็ชวนกันไปเดินเล่นและ
รับลม ทั้งสองพาโดมลูกชายวัยใกล้ขวบไปเล่นชิงช้าเป็น
ที่ชอบออกชอบใจทารกน้อย สักพักพวกเราก็ไปหย่อนกาย
ที่สนามหญ้า ลมพัดเย็นสบายดี นานแล้วที่ไม่ได้นั่งสนามหญ้า
แบบนี้ ไกลออกไปเบื้องหน้าพรารพรางระยิบระยับไปด้วย
แสงไฟ ลาสเวกัสเป็นเมืองในแอ่ง เราอยู่ตรงขอบกระทะ
พอดีจึงเห็นอาณาบริเวณของเมืองนี้ได้ถนัดถนี่ กลางเมืองนี้
ไม่มีอะไรโดดเด่นเท่ากับคาสิโน-โรงแรม ในคราบของ
ตึกระฟ้าสอดส่องด้วยแสงไฟสีเขียวม่วงแดง ให้เตะตาคน
เท่าที่จะทำได้

ระหว่างที่คุยกับนพและโส ก็มีหนุ่มฝรั่งคนหนึ่งเข้ามา ทัก ถามว่าเรามาจากไหน พอรู้ว่าเราเป็นพระจากเมืองไทย ก็สนใจมาคุยด้วย แก่กว่านี้เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เห็นพระไทย ในเมืองนี้ ตัวแกเองสนใจในเรื่องจิตวิญญาณอยู่มาก โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับรหัสยนิยมแบบตะวันออก ดูเหมือนจะสนใจเรื่องวิทยายุทธ กังฟูหรือเต๋าด้วย เพราะถามว่าเราฝึกเรื่องทำนองนี้หรือไม่ พอรู้ว่าเรารู้แต่เรื่องสมาธิภาวนา ก็เลยคุยกันเรื่องการเจริญสติ หนุ่มคนนี้ คงอ่านงานของท่านนันทสันต์มา ก็เลยพูดถึงการกินลูกพีช โดยรู้ว่ากิน ไม่ปล่อยใจไปทางอื่น แต่แกว่าวิธีการฝึกสมาธิของแกคือการฟังเทปจากเซาต์อเบาท์และเดินไปตามสวนสาธารณะ แกคงปรารถนาความสงบในจิตใจมากกว่า

หนุ่มคนนี้เกิดที่ลาสเวกัสเลยทีเดียวนะ แต่มาอายุของเมืองนี้ดูจะสะกดแกไม่ได้ แก่กว่าชอบออกไปที่ทะเลทราย เพื่อสัมผัสกับ “พลังงาน” แห่งจักรวาล บางทีก็ป็นเขาแสวงหาความวิเวก เรียกว่าเป็นคนประเภททวนกระแส หรือที่เดี๋ยวนี้เรียกว่า new age แต่แกก็ไม่ได้เห็นด้วยกับพวก new age เสียทีเดียว เช่นเรื่องการรักษาโรคด้วยผลึกหิน หรือ crystal healing

ฝรั่งที่เชื่อเรื่องพลังงานจักรวาลหรือพลังงานลึกลับ ในธรรมชาติ คงมีจำนวนมาก ตอนที่ไปแกรนด์แคนยอน ก็มีสาวอเมริกันเข้ามาถามว่าเรามาจากไหน พอรู้ว่าเราสนใจสมาธิภาวนา เขาก็เลยแนะนำให้เราไปเมืองเซโดนา ซึ่งอยู่ไม่ไกล เธอว่าเมืองนี้มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อยู่หลายจุด เรียกว่า vortex เวลาไปนั่งสมาธิตรงนั้นจะได้รับพลังงานจากธรรมชาติอย่างชัดเจน ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เกิดความปีติซาบซ่าน ท่าทางเธอกระตือรือร้นมาก อยากให้เราได้ไปสัมผัสด้วยตนเอง แล้วยังถามว่าเมืองไทยมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นบ้างไหม นพบอกว่า มี “ในจิตใจงั้นละ”

เมืองนี้คงมีคนที่น่าสนใจเรื่องทำนองนี้เยอะ เมื่อตอนกลางวันหลังจากที่ซื้ออาหารธรรมชาติไปฝากคนที่เมืองไทย แคชเชียร์ก็ถามว่าเรามาจากไหน นับถือศาสนาอะไร ศาสนาพุทธต่างกับฮินดูอย่างไร คนนี้ท่าทางโน้มเอียงไปทางปรัชญาตะวันออกมาก ฟังว่าสนใจมาตั้งแต่เป็นนักศึกษาแล้ว แก่เชื่อเรื่องชาติหน้า ตายแล้วเกิด เพราะเห็นว่ามันมนุษย์เราแต่ละคนอยู่บนเส้นทางแห่งวิวัฒนาการทางจิตวิญญาณ เนื่องจากเราไม่สามารถบรรลุจุดสูงสุดในทางจิตวิญญาณภายในชาตินี้ชาติเดียวได้ เราจึงต้องเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อยกระดับจิตใจของตนจนถึงจุดสูงสุด

การพบคนที่คิดแบบนี้หลายคนในเวลาไม่กี่วัน จะเป็นการบังเอิญหรือไม่ หรือว่าเป็นลักษณะพิเศษของ ดินแดนแถบฝั่งตะวันตก ตอนอยู่นิวยอร์ก มีหลายคน พนมมือไหว้และพยักหน้าทักทาย (ส่วนใหญ่เป็นคนดำ) แต่ ก็ไม่ได้สนใจที่จะมาพูดคุยอะไร คงเป็นการทักทายในฐานะ ที่เราเป็นคนแปลกหน้าที่ชวนให้เขานึกถึงหลวงจีนในหนัง กำลังภายในหรือพระธิดา อะไรทำนองนั้น เคยได้ยินมา ว่าคนฝั่งตะวันตก โดยเฉพาะในรัฐแคลิฟอร์เนีย มีลักษณะ พิเศษที่ต่างจากคนในฝั่งตะวันออกและมิดเวสต์ นี่กระมังที่ เป็นความแตกต่างอย่างหนึ่งของคนที่นี่

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐

เสน่ห์แห่งทะเลทราย

ทะเลทรายกับทะเลน้ำเค็มนั้นต่างกันราวฟ้ากับดิน ความแห้งแล้ง ขรุขระ หยาดกระด้างไม่ชวนให้คนเข้าหา ทะเลทรายเหมือนอย่างที่เราคุ้นเคยกันไปเที่ยวทะเล แต่อันที่จริงทะเลทั้งสองชนิดเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เรียกได้ ว่าเป็นอันเดียวกันก็ได้ หากแต่อยู่กันคนละช่วงสมัยเท่านั้น ทะเลทรายเป็นอันมากก็เคยเป็นทะเลน้ำเค็มมาเมื่อหลาย ล้านปีก่อน หินปูนที่ประกอบกันเป็นภูเขาอย่างเร็ดร็อค ก็คือซากสัตว์น้ำ สัตว์ทะเลที่สะสมอัดแน่นกันมาหลาย สิบล้านปีนั่นเอง เช่นเดียวกันหินทรายในทะเลทรายก็คือ

ทรายในท้องทะเลสมัยดึกดำบรรพ์นั่นเอง ธรรมชาตินั้น
อนิจจังเสมอ ดินแดนที่เคยชุ่มฉ่ำด้วยน้ำ อุดมด้วยชีวิต
หลากรูปลักษณ์ แต่แล้วก็กลับกลายเป็นฝุ่นทรายที่ไร้
ร่องรอยแห่งชีวิต มีขึ้นก็มีลง ธรรมชาติ เป็นเช่นนั้นเอง

ทะเลทรายนั้นซีเหิรยิ่งกว่าอะไรดี แต่แปลกที่คนเป็น
อันมากอยากเข้ามาเที่ยวชม ที่เร็ดร็อคมีนักท่องเที่ยวอย่าง
เราเข้าไปลยจำนวนไม่น้อยเลย บางคนก็อุตสาห์ขี้จักรยาน
จากเมืองลาสเวกัสมาออกกำลังกายบริเวณนี้ทุกเช้า ถ้า
ถามว่าอะไรทำให้ผู้คนอุตสาห์เสียเวลาเป็นชั่วโมงเพื่อก
ดูหิน ทราย และต้นไม้หงิกๆอๆ แถมยังร้อนอีกต่างหาก
คำตอบก็คือ ที่นี่เป็นธรรมชาติแท้ๆที่ไม่มีฝีมือของมนุษย์
เข้ามายุ่งเกี่ยว

ธรรมชาติไม่ว่าจะซีเหิรอย่างไรก็มีแรงดึงดูดให้มนุษย์
เข้าหาเสมอ คงเป็นเพราะโดยส่วนลึกแล้วมนุษย์มีใจใฝ่หา
ธรรมชาติ ไม่ว่าจะอยู่อย่างสะดวกสบายอย่างไรในเมือง
จิตใจส่วนลึกก็ยังปรารถนาเข้าหาธรรมชาติเสมอ อาจเป็น
เพราะว่าธรรมชาติคือบ้านเดิมที่มนุษย์ห่างเหินไปนาน หรือ
เพราะว่าธรรมชาติสามารถน้อมเราให้เข้าถึงส่วนลึกในจิตใจ
ก่อให้เกิดความรู้สึกลึกลับในทางรหัสยนัย ทะเลทรายแม้

จะไม่มีเสน่ห์เลยเมื่อเทียบกับทะเลน้ำเค็ม แต่ความเว้งว่าง
ว่างเปล่าสุดสยตาก่อให้เกิดความรู้สึกที่พิเศษเหมือนกับ
ต้องมนต์สะกด อาจเป็นความพิศวงงงวย หรือความสยบ
ยอม เพราะเหตุนี้กระมังผู้คนไม่น้อยถึงเชื่อว่าทะเลทรายมี
พลังพิเศษบางอย่างที่สามารถซึมซาบเข้าไปในร่างกายและ
จิตใจได้

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐

น้ำใจแห่งมิตร

การเดินทางไกลคือการฝากชีวิตอย่างน้อยส่วนหนึ่งไว้กับผู้อื่น บ้านที่เคยเป็นทุกสิ่งทุกอย่างกลายเป็นสิ่งสุดเอื้อม ในถิ่นใหม่เราคือคนแปลกหน้า ไม่มีอะไรที่ได้มาอย่างง่ายอีกต่อไป แม้แต่จะไปไหนมาไหนบางทีก็ไม่ต่างจากคนตาบอดที่ต้องมีคนนำทาง คล้ายคนพิการที่ต้องอาศัยคนโอบอุ้ม

ในความเป็นคนต่างถิ่น ชีวิตของเราอ่อนไหวต่อการกระทำของผู้อื่นมากขึ้น แท้ก็ซี้โกงสามารถทำให้เราตกนรกได้อย่างง่ายๆ ในทางตรงข้ามความเอื้อเฟื้อของเจ้าถิ่นทำให้ชีวิตของเราง่ายขึ้นโดยฉับพลัน ในสถานการณ์เช่นนี้ รอยยิ้มและไมตรีจิตของผู้คนตามรายทางพลันมีคุณค่าและความหมายเกินกว่าที่เราจะตระหนักยามอยู่ในถิ่นของตน

ผู้คนมักปรารถนาความพิเศษแปลกใหม่จากการเดินทาง ได้พบเห็นน้ำตกที่สูงที่สุดในโลก สิ่งมหัศจรรย์ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน อะไรก็ได้ที่ตื่นตาตื่นใจและพิสดารพันลึก แต่แท้ที่จริงประสบการณ์ที่ดีที่สุดในการเดินทาง

ทุกครั้ง กลับเป็นสิ่งธรรมดาสามัญนั่นคือผู้คนตามรายทางที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ และเป็นมิตร

ในฐานะอาคันตุกะผู้มาเยือน ครึ่งแล้วครึ่งเล่าที่เราได้ยินเสียงเจ้าบ้านตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อหุงหาอาหารให้เรา หรือสาละวนในครัวจนดึกดื่นเพื่อเตรียมอาหารในวันรุ่งขึ้น มิตรสหายคนแล้วคนเล่าหยุดงานเพื่อต้อนรับขับสู้และพาเราเที่ยว บ่อยครั้งสนามบินคือที่ที่เราได้พบเพื่อนใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นกันมาก่อน หรือกลายเป็นที่ล้าลาหลังจากเพิ่งรู้จักกันได้ไม่นาน ผู้คนนับไม่ถ้วนนำความเอื้อเฟื้อมาให้เพียงเพื่อจะจากไป นับครั้งไม่ถ้วนที่เราได้รับไมตรีจิตจากคนแปลกหน้าซึ่งผ่านเข้ามาในชีวิตเพียงเพื่อจะจากกันไปตลอดกาล

มิตรภาพคือของขวัญล้ำค่าสำหรับนักเดินทาง ซึ่งเงินไม่สามารถซื้อได้ แต่เงินก็อาจทำให้เรามองข้ามของขวัญล้ำค่านี้ได้หากเราใช้เงินซื้อทุกอย่าง ตั้งแต่ที่พัก อาหาร และการเดินทาง การเดินทางแบบนี้แม้จะหอบหิ้วข้าวของและสินค้ากลับบ้านมากมาย แต่กลับแห้งแล้งและเบากลอง เพราะสิ่งที่ขาดไปคือน้ำใจจากมิตรร่วมทาง

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ประวัติ

หลวงพ่อกำเขียน สุวณฺโณ

หลวงพ่อกำเขียน สุวณฺโณ ท่านเกิดที่บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนางรอง จังหวัดขอนแก่น ในวันพุธที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๙ แรม ๙ ค่ำ เดือน ๙ ปีชวด

โยมพ่อชื่อ นายสมาน เหล่าขำนิ โยมแม่ชื่อ นางเขียน แอมปัชฌาย์ (เหล่าขำนิ) ท่านเป็นบุตรคนที่สามในพี่น้องทั้งหมด ๗ คน

เมื่อท่านอายุย่างเข้า ๑๐ ขวบ ครอบครัวย้ายไปบุกเบิกทำไร่ทำนาอยู่ที่บ้านหนองแก อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ แล้วบิดามารดาเสียชีวิต ประกอบกับพี่ ๒ คน ไปอาศัยอยู่กับป้า ท่านจึงรับภาระงานหนักทางเกษตรกรรมแทนบิดา

จนอายุได้ ๑๕ ปี ท่านจึงได้บวชเป็นสามเณรอยู่ ๒ ปี แล้วต้องลาสิกขาออกมาช่วยงานครอบครัว เป็นคนขยันหมั่นเพียรจริงจัง จนเป็นที่ยกย่องของหมู่บ้าน ท่านได้เรียนศาสดาอาคมไสยศาสตร์จนชำนาญ สามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ เช่น เจ็บป่วยไล่ผี ปัดรังควาน คลอดบุตร เป็นต้น ซึ่งท่านก็ต้องสวดมนต์ภาวนาบริกรรมคาถาก่อนนอนแทบทุกคืน จนได้ฉายาว่า “หมอธรรม” ท่านได้ฝึกสมาธิ แบบพุทธโธ มาเป็นเวลานาน ช่วยให้พอทำจิตสงบได้บ้างแต่ยังไม่เป็นที่พอใจ

จนกระทั่งปลายปี ๒๕๐๙ ท่านอายุย่าง ๓๐ ปี มีครอบครัวแล้ว จึงได้มาศึกษาปฏิบัติธรรมแบบสร้างจังหวะและเดินจงกรมกับหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก ที่วัดป่าพุทธญาณ จังหวัดเลย หลวงพ่อเทียนสอนไม่ให้เข้าไปอยู่กับความสงบเพียงอย่างเดียว แต่ให้รู้สึกตัวอยู่เสมอ กำหนดรู้ไปกับการสร้างจังหวะ ท่านรู้สึกคัดค้านอยู่ในใจเพราะสวนทางกับที่เคยปฏิบัติมา เพราะท่านเคยนั่งนิ่งๆ ก็สามารถเข้าถึงความสงบได้ แต่เมื่อตั้งใจมาปฏิบัติแล้วจึงตกลงใจจะลองทำตามทีหลวงพ่อเทียนดู

การปฏิบัติในครั้งนั้น ทำให้เกิดปัญญาญาณรู้เรื่องราว เรื่องนาม เรื่องกาย เรื่องจิต ตามความเป็นจริงเป็นลำดับไป ทั้งได้รู้เรื่องสมณะและวิปัสสนา ความลึกลับสงสัยหมดไป ความทุกข์หมดไปเกินครึ่ง ทำให้ท่านเกิดความศรัทธาที่จะปฏิบัติมากขึ้น จนในที่สุดท่านมีความมั่นใจในวิธีของหลวงพ่อเทียนว่าถูกต้องสมบูรณ์แบบที่สุด ไม่คิดแสวงหาครูบาอาจารย์และวิธีปฏิบัติอื่นใดอีก ส่วนเรื่องคาถาอาคาที่เคยเรียนมาท่านเห็นว่าเป็นเพียงสิ่งสมมุติ พิธีกรรมต่างๆ ที่เคยยึดมั่น ถือมั่น ก็เริ่มวางได้ตั้งแต่นั้นมา

ปัจจุบันหลวงพ่อกำเขียน ท่านจำพรรษาอยู่วัดป่าสุคะโต อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ และยังไปดูแลวัดป่าในสาขาอีก ๒ วัด คือ วัดบ้านท่ามะไฟ และวัดป่ามหาวิน (ภูหลง)

นับว่าหลวงพ่อกำเขียน สุวณฺโณ เป็นพระสงฆ์สาวกผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นแบบอย่างเป็นแนวทางแก่ศรัทธามหาชน เป็นทั้งพระนักกอนุรักษและครูบาอาจารย์กัมมัฏฐานที่เดินตามรอยพระพุทธองค์ ในยุคสมัยนี้อย่างแท้จริง

ประวัติ

พระไพศาล วิสาโล

เดิมชื่อ ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๐ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลป์จากโรงเรียนอัสสัมชัญ และสำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างเรียนที่ธรรมศาสตร์ เคยเป็นสาราณียกรปาจารยสาร (๒๕๑๘-๒๕๑๙) และเป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคมตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๙ (จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๒๖) โดยมีบทบาทร่วมในแนวทางอหิงสาต่อเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ จนเป็นเหตุให้ถูกล้อมปราบภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และถูกคุมขังในเรือนจำเป็นเวลา ๓ วัน

ต่อมา ในปี ๒๕๒๖ อุปสมบท ณ วัดทองนพคุณ กรุงเทพมหานคร เรียนกรรมฐานจากหลวงปู่เทียมน จิตตสุโข วัดสนามใน ก่อนไปจำพรรษาแรก ณ วัดป่าสุคะโต อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาธรรมกับหลวงปู่คำเขียน สุวณฺโณจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต แต่ส่วนใหญ่พำนักอยู่ที่วัดป่ามหารวัน อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โดยจำพรรษาสลับระหว่างวัดป่าสุคะโต กับวัดป่ามหารวัน

นอกจากการจัดอบรมปฏิบัติธรรมและการพัฒนาจริยธรรมแล้ว พระไพศาลยังเป็นประธานเครือข่ายพุทธิกา กรรมการมูลนิธิโกมลคีมทอง กรรมการมูลนิธิสุภาพไทย กรรมการมูลนิธิสันติวิถี กรรมการสถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรรมการสภาสถาบันอาศรมศิลป์

ทุกวันนี้ พระไพศาลยังเขียนหนังสือและบทความอยู่เป็นประจำ ผลงานที่ผ่านมา ได้แก่ งานเขียนและงานบรรยายจำนวน ๑๐๐ เล่ม งานเขียนร่วม ๒๐ เล่ม งานแปลและงานแปลร่วม ๙ เล่ม งานบรรณาธิกรณและบรรณาธิกรณร่วม ๗ เล่ม

ผลงานล่าสุดคือ ลงหลักปักธรรม (สำนักพิมพ์มติชน) ซึ่งรวบรวมบทความที่เขียนในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา

วิธีเจริญสติแบบเคลื่อนไหวมือเป็นจังหวะ ตามแนวหลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ

เมื่อเรามีเวลาวางใจเดินจงกรมสลับกับการนั่งสร้างจังหวะก็ได้ การฝึกสติแบบนี้ ที่แรกต้องนั่งอย่างนี้ นั่งพับเพียบก็ได้ นั่งเหยียดขาก็ได้ นั่งขัดสมาธิก็ได้ นั่งเก้าอี้ห้อยขาก็ได้

เอามือเรามาวางไว้บนขาทั้งสองข้าง
นั่นเอง คว่ามือไว้

พลิกมือขวาตะแคงขึ้น ทำซ้ำๆ
ให้มีความรู้สึกตัว อันความรู้สึกตัวนั้น
ท่านเรียกว่าสติ

ยกมือขวาขึ้นครึ่งตัว แล้วก็รู้สึกว่ามี
มันไหวขึ้นมา แล้วก็มันหยุดนิ่ง
ก็รู้สึกตัว

บัดนี้ เลื่อนมือขวามาที่สะดือเรา
เมื่อมือมาถึงสะดือ ก็มีความรู้สึกว่ามี
มันหยุดแล้ว เรารู้

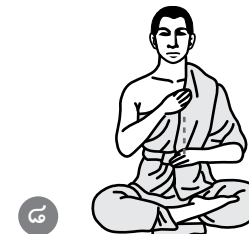
พลิกมือซ้ายตะแคงขึ้นที่ขาซ้าย
ชั้นไว้ แล้วก็มีความรู้สึก

ยกมือซ้ายขึ้นครึ่งตัว
ให้มีความรู้สึกหยุดไว้

บัดนี้ เลื่อนมือซ้ายเข้ามาทับมือขวา
ที่สะดือ แล้วก็รู้สึก อันนี้เรียกว่า
การเจริญสติ อันความรู้สึกนั้น
ท่านเรียกว่าความตื่นตัว
หรือว่าความรู้สึกตัว เรียกว่าสติ

เลื่อนมือขวาขึ้นหน้าอก ทำซ้ำๆ
มาถึงหน้าอกแล้ว เอาหยุดไว้

เลื่อนมือขวาวอกมาตรงข้าง
โหวมาซ้ำๆ อย่างนี้
เมื่อมาถึงที่ตรงข้าง หยุด

แล้วก็ลดมือขวาลงที่ขาขวา
ตะแคงเอาไว้ ให้รู้สึกตัว

คว่ำมือขวาลงที่ขาขวา
ให้มีความรู้สึกตัว

เลื่อนมือซ้ายขึ้นหน้าอก
ให้มีความรู้สึก

เอามือซ้ายออกมาตรงข้าง
ให้มีความรู้สึกตัว

ลดมือซ้ายออกที่ขาซ้าย
ตะแคงเอวให้มีความรู้สึกตัว

คว่ำมือซ้ายลงที่ขาซ้าย ให้มีความรู้สึกตัว
ทำต่อไปเรื่อยๆ...ให้รู้สึก

เหนืออื่นใดการจาริกต่างแดนเป็นโอกาสอันดีสำหรับการเดินทางเข้าสู่โลกด้านในของตัวเอง ประสบการณ์แปลกใหม่จะมีคุณค่าอย่างยิ่งนักเมื่อพาเราเข้าสู่สัมผัสกับ “ตัวตน” ที่แท้จริง (หรือพูดให้ถูกคือ ความเป็นจริงในตัวเรา) หรือไม่ก็กระตุ้นให้เราสำรวจตรวจสอบอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองยามประสบพบเห็นสิ่งไม่คาดคิด และอาจจะตึกว่านั่นถ้าหากว่ามันกระตุ้นให้เราต้องตั้งคำถามกับความคิดความเชื่อเดิมๆ ซึ่งรับสืบทอดโดยชาดมนลิการ

การเดินทางต่างแดนจึงควรมีทั้งมิติภายนอกและมิติภายใน ขณะที่จรไปในโลกกว้าง เราก็ไม่พึงหมกมุ่นเพลิดเพลินกับสิ่งรอบตัวเท่านั้น หากควรกลับมาของตนอยู่เสมอ เพื่อให้ชีวิตยังลึกลงไปในขณะที่หุดตาเปิดกว้างขึ้นตามระยะทางที่เดินผ่าน

www.kanlayanatam.com
www.visalo.org

อเมริกาจาริก

หลวงพ่อดำเขียน สุวนฺต
พระไพศาล วิสาโล

อเมริกา จาริก

เดินทางสู่ชีวิตด้านใน
หลวงพ่อดำเขียน สุวนฺต

จรไปในโลกกว้าง
★ พระไพศาล วิสาโล